

Domovská stránka>Súdne konania>Občianskoprávne veci>Súd ktorej krajiny má zodpovednosť?

Súd ktorej krajiny má zodpovednosť?

V práve Európskej únie sa môže stanovovať, ktorý súd bude riešiť prípad, keď obe strany v spore začnú konanie v rôznych krajinách EÚ.

Po dopravnej nehode, ktorej sa zúčastnia dve osoby žijúce v Nemecku a vo Francúzsku sa napríklad môže stať, že na seba podajú navzájom žalobu o náhradu škody v členských štátoch svojho bydliska.

Právo Európskej únie určuje, ktoré súdy ktorých členských štátov by mali o veci rozhodovať, aby sa predišlo prijatiu navzájom si odporujúcich rozhodnutí. Platí všeobecné pravidlo, že žaloba sa má podať na osobu v tom štáte, v ktorom má bydlisko. Ďalšou možnosťou je, že v špecifických prípadoch môžu byť uplatnené aj iné pravidlá miestnej príslušnosti, napríklad, ak osoba neplní zmluvu, môže byť na ňu podaná žaloba v mieste výkonu daného záväzku (napr. v mieste, kam mal byť zakúpený tovar doručený). Existujú aj osobitné pravidlá na ochranu skupín, ako sú napríklad spotrebiteľia, zamestnanci a poisťenci. V rodinnom práve existujú pravidlá EÚ na určenie, kde sa má rozhodovať o sporoch týkajúcich sa rozvodu, rodičovských povinností alebo výživného.

Podrobnejšie informácie na vnútroštátnej úrovni sa zobrazia, ak si zvolíte príslušnú štátnu vlajku.

Keď ste na základe pravidiel o súdnej právomoci určili správny členský štát, musíte v rámci neho nájsť príslušný súd.

[Európsky súdny atlas pre občianske veci](#) obsahuje názvy a adresy všetkých súdov v členských štátoch so súdnou právomocou v občianskych a obchodných veciach (súdy prvého stupňa, odvolacie súdy atď.) a geografické oblasti, v ktorých majú súdnu právomoc.

Posledná aktualizácia: 11/05/2022

Tieto stránky spravuje Európska komisia. Informácie na tejto stránke nemusia nevyhnutne vyjadrovať oficiálne stanovisko Európskej komisie. Komisia nenesie žiadnu zodpovednosť ani inak neručí za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Pokiaľ ide o pravidlá v oblasti autorských práv pre webové stránky EÚ, pozri právne upozornenie.

Jurisdikcia - Belgicko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Neuplatňuje sa.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Úvod

Vzhľadom na osobitnú povahu belgického právneho systému sa otázkami 1 a 2.1. musíme v záujme zrozumiteľnosti zaoberať spoločne.

V prvom rade je potrebné rozlišovať medzi vecnou príslušnosťou (*compétence d'attribution* niekedy označovanou aj ako *compétence matérielle*) a miestnou príslušnosťou.

Každá súdna žaloba má predmet a často aj peňažnú hodnotu. Zákonnodarca určuje rozsah vecnej príslušnosti stanovením povahy a hodnoty žalôb, ktoré súd smie riešiť.

V tomto informačnom dokumente je opísaná vecná príslušnosť v odpovedi na otázky 1 a 2.1.

Súdy nemajú príslušnosť v rámci celého územia Belgicka. Podľa zákona je naša krajina rozdelená na miestne príslušnosti (podokresy, okresy atď.). Každý súd má príslušnosť len na svojom území. Táto príslušnosť je známa ako miestna príslušnosť. Je opísaná v odpovedi na otázku 2.2.

Plná príslušnosť: súd prvého stupňa.

Súd prvého stupňa má „plnú príslušnosť“. Inými slovami, súd prvého stupňa môže na rozdiel od iných súdov riešiť všetky veci vrátane tých, ktoré patria do príslušnosti iných súdov.

V článku 568 súdneho poriadku sa stanovuje, že súd prvého stupňa rieši všetky nároky s výnimkou tých, ktoré idú priamo pred odvolací súd a kasačný súd.

Súd prvého stupňa má teda podmienenú plnú príslušnosť, keďže odporca môže namietať nepríslušnosť na základe osobitnej príslušnosti iného súdu. Okrem toho má súd prvého stupňa v určitých prípadoch aj výlučnú právomoc. Pred týmto súdom sa musí prejednávať viacero typov sporov vrátane sporov s hodnotou nároku nižšou ako 2 500 EUR, napríklad veci týkajúce sa osobného stavu.

Ostatné súdy

Ďalej je uvedený zoznam ostatných súdov spolu so stručným opisom ich vecnej príslušnosti.

a) Zmierovací súd

Podľa článku 590 súdneho poriadku všeobecná príslušnosť zmierovacieho súdu zahŕňa všetky nároky s hodnotou nižšou ako 2 500 EUR s výnimkou tých, ktoré boli zákonom výslovne pridelené príslušnosti iného súdu. Okrem tejto všeobecnej príslušnosti má zmierovací súd vo viacerých prípadoch aj osobitnú príslušnosť (pozri články 591, 593 a 594 súdneho poriadku) a výlučnú príslušnosť (články 595 a 597 súdneho poriadku) bez ohľadu na výšku nároku.

Príkladmi tejto osobitnej príslušnosti sú spory v súvislosti s nájmom, spoluvlastníctvom, vecným bremenom a výživným. Zmierovací súd je takisto príslušný vo veciach vydávania dokumentov týkajúcich sa osvojenia a dokumentov týkajúcich sa uznania rodičovstva. K výlučnej príslušnosti zmierovacieho súdu patrí aj nalievavé vyvlastnenie a zapečatenie.

b) Policajný súd

Podľa článku 601a súdneho poriadku policajný súd rieši všetky nároky na náhradu škody vyplývajúce z dopravnej nehody bez ohľadu na výšku nároku. Má výlučnú právomoc.

c) Obchodný súd

Podľa článku 573 súdneho poriadku obchodný súd rieši na prvom stupni spory medzi podnikmi, t. j. medzi všetkými osobami, ktoré trvalo sledujú ekonomický cieľ, ktoré sa týkajú úkonov vykonaných pri sledovaní tohto cieľa a ktoré nepatria do osobitnej príslušnosti iných súdov.

Navrhovateľ, ktorý nie je podnikom a ktorý chce začať konanie proti podniku, má takisto možnosť podať vec na obchodný súd. Okrem toho obchodný súd rieši aj spory týkajúce sa zmeniek a vlastných zmeniek.

Okrem tejto všeobecnej príslušnosti má obchodný súd v určitých prípadoch aj osobitnú a výlučnú príslušnosť. Prípady osobitnej príslušnosti sú opísané v článku 574 súdneho poriadku. Patria sem najmä spory týkajúce sa obchodných spoločností a nároky týkajúce sa námornej a vnútrozemskej plavby.

V článku 574 ods. 2 súdneho poriadku je opísaná výlučná príslušnosť obchodného súdu: nároky a spory, ktoré vyplývajú priamo z konkurzov a súdnych konaní o reorganizácii v súlade s ustanoveniami zákona o konkurzoch z 8. augusta 1997 a zákona z 31. januára 2009 o kontinuite podnikov, a ktorých riešenie je upravené v osobitných právnych predpisoch týkajúcich sa režimu konkurzu a súdnych konaní o reorganizácii.

d) Pracovný súd

Pracovný súd je hlavný mimoriadny súd a má prevažne osobitnú príslušnosť. Táto príslušnosť je opísaná v článku 578 a nasl. súdneho poriadku:

zamestnanecké spory,

spory týkajúce sa pracovných úrazov a chorôb z povolania,

spory týkajúce sa sociálneho zabezpečenia.

Pracovný súd má výlučnú príslušnosť v oblasti uplatňovania správnych sankcií stanovených v zákonoch a predpisoch uvedených v článkoch 578 až 582, v zákone týkajúcom sa správnych pokút v prípade porušenia niektorých sociálnych zákonov a v súvislosti s nárokmi týkajúcimi kolektívneho vyrovnávania dlhov.

e) Predsedovia súdov – konania o nariadení predbežného opatrenia

V článkoch 584 až 589 súdneho poriadku sa stanovuje, že predsedovia súdov (súdu prvého stupňa, obchodného súdu a pracovného súdu) môžu vo všetkých naliehavých veciach vydávať predbežné opatrenia vo veciach, ktoré patria do príslušnosti ich súdu. Podmienkou je, že vec musí byť naliehavá a že opatrenie je len predbežné bez toho, aby bol dotknutý samotný nárok. Medzi príklady patrí nariadenie znaleckého posudku, nariadenie výsluchu svedka atď.

f) Súd pre obstavenie majetku (pozri článok 1395 súdneho poriadku)

Všetky nároky týkajúce sa predbežného obstavenia, prostriedkov výkonu a zásahov Úradu pre pohľadávky na výživné uvedených v zákone z 21. februára 2003, ktorým sa zriaďuje Úrad pre pohľadávky na výživné v rámci Verejného federálneho finančného úradu (*SPF Finances*), prejednáva súd pre obstavenie majetku.

g) Súd pre mladistvých

Hoci sú vo veciach ochrany mládeže príslušné spoločenstvá (t. j. členské štáty Belgickej federácie), organizácia súdov pre mladistvých stále patrí do federálnej pôsobnosti, ktorú upravuje federálny zákon o ochrane mládeže z 8. apríla 1965. Súd pre mladistvých je komora súdu prvého stupňa, ktorá sa zameriava na opatrenia týkajúce sa ochrany mládeže.

h) Rodinný súd

Tento súd je príslušný na riešenie všetkých sporov rodinnej povahy. Je príslušný najmä pre (článok 572a súdneho poriadku):

nároky medzi manželmi a zákonnými druhmi,

nároky týkajúce sa rodičovských práv a povinností,

nároky týkajúce sa vyživovacej povinnosti,

nároky týkajúce sa majetkových pomerov manželov.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre mój prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Belgický právny systém vychádza zo zásady slobodnej voľby žalobcu. Základné pravidlo je stanovené v článku 624 ods. 1 súdneho poriadku. Žalobca zvyčajne podá žalobu na súd v mieste bydliska žalovaného alebo v mieste bydliska jedného zo žalovaných.

Čo sa stane, ak je žalovaný právnická osoba? Sídlo právnickej osoby je miesto, kde sa nachádza jej ústredie, teda správne sídlo, z ktorého sa spoločnosť riadi.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

V určitých prípadoch má žalobca právo začať konanie pred iným súdom. Táto možnosť je opísaná najmä v článku 624 ods. 2 až 4 súdneho poriadku. Okrem súdu v mieste bydliska žalovaného alebo jedného zo žalovaných si žalobca môže zvoliť:

súd v mieste, v ktorom vznikli záväzky alebo jeden zo záväzkov, ktoré sú predmetom sporu, alebo v ktorom sa plnia, plnili alebo majú plniť,

súd v mieste zvolenom na vykonanie návrhu,

súd v mieste, kde súdny úradník osobne hovoril so žalovaným, ak žalovaný, prípadne žiadny zo žalovaných, nemá bydlisko v Belgicku alebo v zahraničí.

Judikatúra okrem toho pripúšťa, že vo veciach predbežných opatrení má miestnu príslušnosť predseda súdu v mieste, kde je rozhodnutie vykonateľné.

Pokiaľ ide o výživné, v článku 626 súdneho poriadku sa stanovuje, že nároky týkajúce sa výživného v súvislosti s právom na sociálnu integráciu možno podať na súd v mieste bydliska žalobcu (teda rodiča, ktorý má nárok na výživné).

Pravidlá uvedené v článkoch 624 a 626 však majú len doplnkový charakter a účastníci konania sa od nich môžu odchýliť. Účastníci konania teda môžu pre každý spor uzavrieť dohodu o príslušnosti, podľa ktorej sa prípadný spor môže podať iba na určité súdy prvého stupňa.

Existuje však niekoľko výnimiek zo všeobecnej zásady slobody voľby.

Zákonodarcu opisuje niekoľko prípadov, keď žalobca nemá možnosť voľby. Tieto prípady sú uvedené najmä v článkoch 627 až 629 súdneho poriadku.

Niekoľko príkladov:

v sporoch týkajúcich sa pracovných zmlúv (článok 627 ods. 9): príslušným súdom je súd v mieste, kde sa nachádza baňa, továreň, dielňa, sklad alebo kancelária, a vo všeobecnosti v mieste, ktoré je používané na prevádzkovanie podniku, výkon povolania alebo činnosť spoločnosti, združenia alebo skupiny, pokiaľ ide o návrh na rozvod alebo rozluku na základe trvalého rozvratu manželstva (článok 628 ods. 1): príslušným súdom je súd v mieste posledného miesta pobytu manželov alebo bydliska odporcu.

Sloboda voľby však ani v týchto prípadoch nie je úplne obmedzená. V článku 630 súdneho poriadku sa totiž stanovuje, že po tom, ako vznikol spor, sa účastníci konania môžu po dohode odchýliť od zákonných opatrení. Dohody uzavreté pred vznikom sporu sú však zo zákona neplatné.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V určitých prípadoch, ktoré sú opísané najmä v článkoch 631 až 633 súdneho poriadku, má výlučnú miestnu príslušnosť iba jeden súd. Žalobca teda nemá možnosť voľby a nemožno uzavrieť žiadnu dohodu o príslušnosti pred vznikom sporu ani po ňom. Medzi tieto prípady okrem iného patria:

Konkurz (článok 631 ods. 1 súdneho poriadku): obchodný súd príslušný pre vyhlásenie konkurzu je súd, v ktorého pôsobnosti má obchodník hlavné sídlo podnikateľskej činnosti, alebo ak ide o právnickú osobu, súd, v ktorého pôsobnosti má sídlo ku dňu vyhlásenia konkurzu alebo návrhu na začatie súdneho konania. Sekundárny konkurz: obchodný súd, v ktorého pôsobnosti má úpadca miesto podnikateľskej činnosti. Ak existuje viac miest podnikateľskej činnosti, príslušný je prvý súd, na ktorý sa podá návrh.

Súdna reorganizácia (článok 631 ods. 2 súdneho poriadku): príslušný obchodný súd je súd, v ktorého pôsobnosti má dlžník hlavné miesto podnikateľskej činnosti, alebo ak ide o právnickú osobu, v ktorého pôsobnosti má sídlo ku dňu podania návrhu.

Spory týkajúce sa uplatňovania daňového práva (článok 632): príslušný je súd v mieste, kde sídli odvolací súd, v ktorého pôsobnosti sa nachádza úrad, ktorý vyberá alebo by mal vybrať daň, alebo v prípade, že spor sa netýka vyberania daní, súd, v ktorého pôsobnosti sídli daňový úrad, ktorý prijal napadnuté opatrenie. Ak však konanie prebieha v nemčine, výlučnú príslušnosť má súd prvého stupňa v meste Eupen.

Žaloby týkajúce sa predbežného obstarania a prostriedkov výkonu (článok 633): príslušný je súd v mieste obstarania, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak. V prípade obstarania tretej osoby je príslušným súdom súd v mieste bydliska obstaraného dlžníka. Ak sa bydlisko obstaraného dlžníka nachádza v zahraničí alebo nie je známe, príslušný je súd v mieste vykonania obstarania (pozri aj článok 22 ods. 5 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Ako už bolo vysvetlené, pravidlá uvedené v článkoch 624 a 626 majú doplnkový charakter a účastníci konania sa od nich môžu odchyliť. Účastníci konania môžu pre každý spor uzavrieť dohodu o príslušnosti, podľa ktorej prípadný spor možno podať iba na určité súdy prvého stupňa.

V prípadoch uvedených v článkoch 627 až 629 súdneho poriadku nemožno uzavrieť žiadnu dohodu o príslušnosti pred vznikom sporu. Podľa článku 630 sú takéto dohody povolené po vzniku sporu.

V prípadoch opísaných v článkoch 631 až 633 súdneho poriadku nie je povolené uzatvárať dohody o príslušnosti.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Odpoveď na túto otázku sa nachádza v odpovedi na otázky 1 a 2.

Odkazy

Príslušné články súdneho poriadku: [Verejný federálny úrad pre súdnictvo](#)

Kliknite na „Législation consolidée“ (Konsolidované právne predpisy).

V kategórii „Nature juridique“ (Právna povaha) vyberte „Code judiciaire“ (Súdny poriadok).

Do poľa „Mot(s)“ (Slovo/á) zadajte: „624“.

Kliknite na „Recherche“ (Hľadať).

Kliknite na „Liste“ (Zoznam).

* Kliknite na „Justice de A à Z“ (Súdnicstvo od A po Z).

* Zvoľte: „Cours: compétence“ (Súdy: príslušnosť).

Pomoc pri hľadaní súdu s miestnou príslušnosťou: [Verejný federálny úrad pre súdnictvo](#)

Kliknite na položku „Compétence territoriale“ (Miestna príslušnosť).

Posledná aktualizácia: 25/09/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Bulharsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V občianskych súdnych konaniach skúmajú a rozhodujú spory a iné právne otázky vyplývajúce z občianskoprávných vzťahov všeobecné súdy [článok 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (*Grazhdanski protsesualen kodeks*)]. Niektoré veľké krajské súdy majú samostatné obchodné kolégia, oddelené od trestných a občianskych kolégií.

Výnimkou z tohto pravidla sú žaloby o náhradu škody spôsobenej jednotlivcom alebo právnickým osobám protiprávnym konaním, konaním alebo opomenutím zo strany výkonných orgánov a ich úradníkov v priebehu vykonávania administratívnych činností alebo v súvislosti s ich vykonávaním. Takéto veci patria do právomoci správnych súdov ako súdov prvého stupňa, ktoré prerokúvajú všetky správne veci týkajúce sa vydávania, zmeny, odvolania alebo zrušenia správnych aktov, správnych zmlúv a ochrany pred protiprávnym konaním a opomenutím zo strany správy, s výnimkou vecí patriacich do právomoci najvyššieho správneho súdu (*Varhoven administrativen sad*). V oblasti občianskeho práva neboli zriadené žiadne ďalšie špecializované súdy.

Podľa bulharského práva môže obeť trestného činu podať žalobu o náhradu škody vzniknutej v občianskom súdnom konaní, ako aj v trestnom konaní proti obžalovanému. V trestnom konaní možno podať občianskoprávnu žalobu proti odporcovi, ako aj proti iným osobám nesúcim občianskoprávnu zodpovednosť za škodu spôsobenú trestným činom. Treba pripomenúť, že súd môže odmietnuť preskúmať občianskoprávnu žalobu v rámci trestného konania. V takom prípade môže obeť trestného činu podať žalobu a uplatniť svoje práva v rámci štandardného občianskeho súdneho konania.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Okresný súd (*rayonen sad*) je hlavným súdom s právomocou súdu prvého stupňa v občianskoprávných veciach s výnimkou vecí, ktoré patria do právomoci krajského súdu (*okrazhen sad*) ako súdu prvého stupňa (článok 103 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa článku 104 Občianskeho súdneho poriadku majú krajské súdy právomoc ako súdy prvého stupňa vo veciach:

určenia alebo zapretia rodičovstva, ukončenia príbuzenského vzťahu na základe osvojenia, ustanovenia alebo zrušenia poručníctva voči určitej osobe, vlastníckych alebo majetkových práv k nehnuteľnosti, ak je hodnota vašej pohľadávky vyššia ako 50 000 BGN, občianskoprávneho alebo obchodného sporu s hodnotou vyššou ako 25 000 BGN (okrem sporu, ktorý sa týka výživného, pracovnoprávneho nároku alebo vymáhania neoprávnených výdavkov),

nárokov bez ohľadu na ich hodnotu, ktoré sú spojené v spoločnom návrhu v rámci právomoci krajského súdu, ak sa majú preskúmať podľa toho istého postupu,

sporu, ktorý je predmetom preskúmania krajským súdom podľa iných právnych predpisov.

V súlade s obchodným zákonníkom (*Targovski Zakon*) žaloby podané podľa tohto zákonníka vo veci ochrany práv spoločníka spoločnosti, napadnutia rozhodnutia akcionárov spoločnosti, žaloby o neplatnosť založenia spoločnosti, žaloby o zrušenie spoločnosti alebo začatie konkurzného konania skúma krajský súd s právomocou v obvode, v ktorom má spoločnosť registrované sídlo. Príslušným insolvenčným súdom je krajský súd s právomocou v obvode, v ktorom má obchodník ústredie v čase podania návrhu na začatie konkurzného konania.

Správne súdy majú právomoc ako prvostupňové súdy vo veciach náhrady škody spôsobenej protiprávnymi nástrojmi, konaním alebo opomenutím zo strany správnych orgánov a úradníkov.

Občianskoprávnu žalobu podanú v trestnom konaní skúma súd s právomocou v oblasti spáchaného trestného činu.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Žaloby by sa mali podávať na súde s právomocou v obvode (*rayon*), kde má odporca bydlisko alebo sídlo spoločnosti, či ústredie.

Žaloby proti právnickým osobám sa musia podávať na súde s právomocou v obvode, kde majú sídlo. V sporoch vyplývajúcich z priameho kontaktu s obchodnými útvormi alebo pobočkami právnických osôb možno prípadne podať žalobu na súde s právomocou rozhodovať v obvode, kde sa tieto útvary alebo pobočky nachádzajú.

Žaloby proti štátnym a vládnym inštitúciám vrátane ich útvarov a pobočiek sa musia podávať na súde s právomocou v oblasti, kde vznikol právny vzťah, ktorý je základom sporu. Ak tento právny vzťah vznikol v zahraničí, žaloba sa musí podať na príslušnom súde v Sofii.

Žaloba proti osobe s neznámou adresou sa musí podať na súde s právomocou v mieste bydliska jej advokáta alebo právneho zástupcu alebo, ak to nie je možné, v mieste bydliska žalobcu. Tieto pravidlá sa uplatňujú aj v prípade, že má odporca bydlisko mimo Bulharska. Ak má aj žalobca bydlisko mimo Bulharska, žaloba sa musí podať na príslušnom súde v Sofii.

Žaloby proti maloletým osobám alebo osobám bez právnej spôsobilosti sa musia podávať na súde s právomocou v mieste bydliska ich právneho zástupcu. Žaloby, ktoré sa týkajú dedičstva, úplného alebo čiastočného odvolania závetu, rozdelenia dedičstva alebo zrušenia dobrovoľného rozdelenia, sa musia podávať podľa miesta, kde bolo začaté dedičské konanie. Ak je zosnulý bulharský občan, ale dedičské konanie sa začne mimo Bulharska, žaloba sa musí podať buď na súde s právomocou v mieste posledného pobytu zosnulého v Bulharsku, alebo v mieste, kde sa nachádza jeho majetok.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Žaloba o náhradu peňažného nároku na základe zmluvy sa môže podať na súde s právomocou v mieste súčasného bydliska odporcu.

Žaloby týkajúce sa pohľadávok na výživné možno podávať aj na súde s právomocou v mieste bydliska žalobcu.

Zamestnanci môžu takisto podať žalobu proti zamestnávateľovi v obvyklom mieste výkonu ich práce.

Pracovnoprávne spory medzi zahraničnými osobami, spoločnosťami alebo spoločnými podnikmi so sídlom v Bulharsku na jednej strane a zahraničnými zamestnancami pracujúcimi pre nich v Bulharsku na strane druhej, patria do právomoci súdov v mieste, kde má sídlo zamestnávateľ, pokiaľ sa strany nedohodli inak.

Pracovnoprávne spory medzi zamestnancami s bulharským občianstvom, ktorí pracujú v zahraničí pre bulharských zamestnávateľov, patria do právomoci súdov v Sofii v prípade, že sa žaloba podáva proti zamestnávateľovi, a do právomoci súdov podľa bydliska zamestnanca v Bulharsku, keď sa žaloba podáva proti zamestnancovi.

Žalobu, ktorá sa týka neodôvodnenej ujmy, možno podať na súdoch v mieste, kde k tejto ujme došlo.

Žalobu proti odporcom z rôznych súdnych obvodov alebo týkajúcu sa majetku, ktorý sa nachádza v rôznych súdnych obvodoch, možno podať na súde v jednom z týchto obvodov podľa výberu žalobcu.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Žaloby, ktoré sa týkajú vecných práv k majetku, rozdelenia spoluvlastníctva alebo stanovenia hraníc nehnuteľnosti, alebo obnovenia vlastníckych práv k nehnuteľnosti, sa musia podávať na súdoch v mieste, kde sa nehnuteľnosť nachádza. Žaloby, ktoré sa týkajú zmluvy potvrdzujúcej vecné práva k nehnuteľnosti alebo ktorých cieľom je ukončenie, zrušenie alebo vyhlásenie neplatnosti zmluvy, ktorej predmetom sú práva k nehnuteľnosti, sa musia takisto podávať na súde s právomocou v mieste, kde sa nehnuteľnosť nachádza.

Žaloby zo strany spotrebiteľov a proti spotrebiteľom sa musia podávať na súde s právomocou v mieste súčasnej adresy spotrebiteľa, a ak súčasnú adresu nemá, v mieste trvalej adresy spotrebiteľa.

Žaloby o náhradu škody podľa poisťného zákonníka (*Kodeks za zastrahovaneto*) iniciované poškodenou osobou proti poisťovateľovi, záručnému fondu (*Garantsionen fond*) a Národnému úradu bulharských poisťovateľov motorových vozidiel (*Natsionalno byuro na balgarskite avtomobilni zastrahovатели*) sa musia podávať na súde s právomocou v mieste, kde mal navrhovateľ trvalú adresu alebo sídlo v čase vzniku poisťnej udalosti, prípadne v mieste vzniku poisťnej udalosti.

Žaloba o náhradu škody spôsobenej v dôsledku trestného činu sa musí podať na súbežné preskúmanie v rámci trestného konania na súde, kde bolo vznesené obvinenie.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Zákonom stanovenú právomoc v zásade nemožno postúpiť na iný súd na základe dohody medzi účastníkmi.

Účastníci majetkovoprávneho sporu sa však môžu odchýliť od pravidiel o miestnej príslušnosti podpísaním dohody, ktorá priznáva právomoc konkrétnemu súdu. To však nie je možné, ak sa žaloba týka práv k nehnuteľnosti, rozdelenia spoluvlastníctva, stanovenia hraníc nehnuteľnosti alebo obnovenia vlastníckych práv k nehnuteľnosti a zmluvy potvrdzujúcej vecné práva k nehnuteľnosti, alebo ak je cieľom žaloby ukončenie, zrušenie alebo vyhlásenie neplatnosti zmluvy, ktorej predmetom sú práva k nehnuteľnosti, v prípade ktorých sa miestna príslušnosť súdu určuje na základe právnych predpisov.

V prípade žalôb, ktoré sa týkajú ochrany spotrebiteľa alebo pracovného práva, sú dohody medzi účastníkmi sporu o tom, ktorý súd bude vo veci príslušný, platné iba vtedy, ak boli podpísané po vzniku sporu.

Účastníci majetkového sporu sa môžu dohodnúť na vyriešení záležitosti prostredníctvom rozhodcovského konania, pokiaľ sa spor netýka vecných práv alebo nehnuteľnosti, výživného alebo pracovného práva. Všetky zúčastnené strany musia uzavrieť osobitnú procesnú dohodu (*arbitrazhno sporazumenie* alebo rozhodcovskú zmluvu), aby bolo možné začať rozhodcovské konanie. Rozhodcovský súd môže použiť akékoľvek relevantné pramene medzinárodného práva a osobitný bulharský prameň: zákon o rozhodcovskom konaní v medzinárodných obchodných sporoch (*Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh*).

Podľa zákona o rozhodcovskom konaní v medzinárodných obchodných sporoch rozhodcovská zmluva znamená, že všetky zúčastnené strany požadujú, aby rozhodcovský súd vyriešil všetky spory alebo časť sporov, ktoré môžu vzniknúť alebo vznikli medzi stranami v rámci daného zmluvného či mimozmluvného vzťahu. Dohoda môže byť vo forme rozhodcovskej doložky v inej zmluve alebo ako samostatná dohoda. Rozhodcovská zmluva musí byť v písomnej forme. Rozhodcovský súd môže byť stálou inštitúciou alebo môže byť zriadený na vyriešenie konkrétneho sporu. Rozhodcovský súd môže zasadať mimo Bulharska, ak sa jeden z účastníkov obvykle nachádza mimo Bulharska alebo tam má svoje miesto podnikania v súlade so svojimi stanovami alebo svoje ústredné riaditeľstvo.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Jediné špecializované súdy v Bulharsku s právomocou rozhodovať v občianskoprávných sporoch sú správne súdy.

Žaloby o náhradu škody proti výkonným orgánom možno podávať na správnom súde s právomocou v mieste, kde škoda vznikla, alebo v mieste súčasnej adresy alebo sídla poškodenej osoby, a ak sú tieto žaloby spojené s napadnutím samotného správneho aktu, musia sa predložiť na súde s právomocou v mieste adresy alebo sídla účastníka konania, ktorý podal odvolanie [článok 133 ods. 5 správneho poriadku (*Administrativno protsesualen kodeks*)].

Všetky správne prípady patria do pôsobnosti správnych súdov okrem tých, ktoré patria do pôsobnosti najvyššieho správneho súdu. Najvyšší správny súd má právomoc súdu prvého stupňa v prípade napadnutia: nariadenia vydaného orgánom verejnej moci iným ako obecnou radou, nariadenia vydaného Radou ministrov, predsedom vlády, podpredsedom vlády alebo ministrom, rozhodnutia najvyššej súdnej rady, nariadenia vydaného Bulharskou národnou bankou a akékoľvek iného nariadenia, v prípade ktorého sa v zákone stanovuje, že najvyšší správny súd má právomoc súdu prvého stupňa.

Posledná aktualizácia: 10/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Česká republika

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

České občianske procesné právo neupravuje špecializované súdy, ktoré by pojednávali vo veciach určitého druhu. Všeobecný súd má preto v zásade v občianskom súdnom konaní právomoc rozhodovať pri sporoch vo všetkých súkromnoprávných veciach. Tie sú vecne vymedzené tak, že sa v občianskom súdnom konaní pojednávajú a rozhodujú spory a iné veci, ktoré vyplývajú z pomerov súkromného práva (čl. 7 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, v platnom znení). Ďalej od 1. 1. 2014 je v Českej republike platný a účinný nový zákon, a to zákon č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach. Podľa tohto zákona súdy pojednávajú a rozhodujú v právnych veciach stanovených v tomto zákone.

V niektorých prípadoch zvlášť právne predpisy zverujú právomoc rozhodovať o súkromnoprávných veciach správny úradom. V takom prípade však rozhodnutie správneho úradu môže byť vždy následne preskúmané občianskym súdom v konaní podľa piatej časti zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, v platnom znení (čl. 244 a nasl.).

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Civilné súdy prvého stupňa sú v Českej republike okresné a krajské súdy a v ojedinelých prípadoch Najvyšší súd ČR.

1. V prvom stupni sú na konanie vecne príslušné okresné súdy, ak zákon výslovne nestanoví, že vecne príslušné sú krajské súdy alebo Najvyšší súd ČR.

2.

a) Krajské súdy sú podľa zákona č. 99/1963 Zb. v prvom stupni vecne príslušné v týchto prípadoch:

v sporoch o vzájomné vysporiadanie úhrady preplatku na dávke dôchodkového poistenia, nemocenského poistenia, štátnej sociálnej podpory a pomoci v hmotnej núdzi a v sporoch o vzájomné vysporiadanie regresnej náhrady zaplatenej v dôsledku vzniku nároku na dávku nemocenského poistenia,

v sporoch o určenie nezákonnosti štrajku alebo výluky,

v sporoch týkajúcich sa cudzieho štátu alebo osôb, ktoré využívajú diplomatickú imunitu a výsady, ak tieto spory spadajú do právomoci súdov Českej republiky,

v sporoch o zrušenie rozhodnutia rozhodcu o plnení záväzkov z kolektívnej zmluvy,

vo veciach vyplývajúcich z právnych pomerov, ktoré súvisia so zakladaním obchodných korporácií, ústavov, nadácií a nadačných fondov a v sporoch medzi obchodnými korporáciami, ich spoločníkmi alebo členmi, ako aj medzi spoločníkmi alebo členmi navzájom, ak vyplývajú z účasti na obchodnej korporácii,

v sporoch medzi obchodnými korporáciami, ich spoločníkmi alebo členmi a členmi ich orgánov alebo likvidátormi, ak ide o vzťahy týkajúce sa výkonu funkcie členov orgánov alebo likvidácie,

v sporoch vyplývajúcich z práva duševného vlastníctva,

v sporoch o ochranu práv porušených alebo ohrozených nekalým súťažným konaním alebo nedovoleným obmedzením súťaže,

vo veciach ochrany názvu a povesti právnickej osoby,

v sporoch z finančného zaistenia a sporoch týkajúcich sa zmeniek, šekov a investičných nástrojov,

v sporoch z obchodov na burze komodít,

vo veciach konania zhromaždení spoločenstiev vlastníkov a sporov z nich vzniknutých,

vo veciach premien obchodných spoločností a družstiev vrátane všetkých konaní o náhrade podľa zvláštného právneho predpisu,

v sporoch z kúpy závodu, prenájmu závodu alebo jeho časti,

v sporoch zo zmlúv na stavebné práce, ktoré sú nadlimitnými verejnými zákazkami vrátane dodávok nevyhnutných na vykonanie týchto zmlúv.

b) Krajské súdy sú podľa zákona č. 292/2013 Zb. v prvom stupni vecne príslušné v týchto prípadoch:

v statusových veciach právnických osôb vrátane ich zrušenia a likvidácie, menovania a odvolávania členov ich orgánov alebo likvidátora, premien a otázok statusu verejnej prospešnosti,

vo veciach opatrovníctva právnických osôb,

o úschovách na účely plnenia dlhu poskytnúť dorovnanie proti plnenia alebo náhradu škody viacerým osobám na základe rozhodnutia súdu podľa zákona o obchodných korporáciách alebo zákona o premenách obchodných spoločností a družstiev (ďalej len „povinná úschova“),

vo veciach kapitálového trhu,

o predbežnom súhlase s vykonaním vyšetrovania vo veciach ochrany hospodárskej súťaže,

o nahradení súhlasu zástupcu Českej advokátskej komory alebo Komory daňových poradcov na zoznámenie sa s obsahom listín.

3. Najvyšší súd ČR je v prvom a jedinom stupni vecne príslušný na konanie o uznanie cudzieho rozhodnutia vo veciach uznania rozvodu manželstva, zákonného odlúčenia, vyhlásenia manželstva za neplatné a určenia, či tu manželstvo je alebo nie je, ak bol aspoň jeden z účastníkov konania štátny občan Českej republiky, a to podľa čl. 51 zákona č. 91/2012 Zb. o medzinárodnom súkromnom práve. Tento postup sa však neuplatní pri uznávaní rozhodnutí z iného členského štátu EÚ, ak sa uplatňuje nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 o príslušnosti a uznávaní a výkone rozhodnutí vo veciach manželských a vo veciach rodičovskej zodpovednosti a o zrušení nariadenia (ES) č. 1347/2000, prípadne ak sa uplatňuje dvojstranná či mnohostranná medzinárodná zmluva, ktorá stanovuje iný postup ako české právo.

Ďalej je Najvyšší súd príslušný vo veciach uznania cudzieho rozhodnutia o určení a popretí rodičovstva podľa čl. 55 č. 91/2012 Zb. o medzinárodnom súkromnom práve.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Pri určení vecnej príslušnosti (pozri otázku 2.1) a miestnej príslušnosti rozhodujú okolnosti, ktoré existujú v čase začatia konania. Prípadné neskoršie zmeny týchto okolností (napr. zmena bydliska odporcu) sú až na výnimky (prenesenie príslušnosti vo veciach starostlivosti o neplnoleté osoby, v opatrovníckom konaní a v konaní o svojprávnosti) nerozhodné.

Miestna príslušnosť je súd podľa čl. 105 ods. 1 zákona 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, oprávnený skúmať v zásade iba na začiatku konania – do ukončenia prípravného konania, alebo ak súd nevykonal prípravné konanie, kým nezačne konať vo veci samej, t. j. do doby, kým pri prvom konaní vyzve žalobcu na prednesenie žaloby, alebo kým vydá rozhodnutie v prípade, že rozhoduje bez konania. Neskôr môže miestnu príslušnosť skúmať iba vtedy, ak neprebehlo prípravné konanie a účastník namietol miestnu nepríslušnosť pri prvom procesnom úkone, ktorý mu prináležal. Nie je vylúčené, že v niektorých prípadoch bude mať miestnu príslušnosť viaceré súdov. Žalobca si môže vybrať medzi všeobecným súdom a súdmi určenými v čl. 87 zákona č. 99/1963

Zb., občiansky súdny poriadok (napr. podľa pracoviska, pri náhrade škody podľa miesta, kde nastala škodová udalosť). Súd si môže žalobca určiť najneskôr pri podaní žaloby – príslušný bude ten súd, na ktorom sa konanie začne skôr.

Miestna príslušnosť je pre vymedzené právne veci špeciálne stanovená v zákone č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Základné pravidlá pre miestnu príslušnosť sú uvedené v čl. 84 až 86 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, a v čl. 4 zákona 292/2013 Zb. Je však potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že v niektorých prípadoch môže byť miestna príslušnosť upravená aj priamo použiteľným predpisom EÚ, ktorý sa použije prednostne pred vnútroštátnym právom (pozri niektoré ustanovenia nariadenia č. 44/2001, ktoré neupravujú iba medzinárodnú, ale aj miestnu príslušnosť), nie je preto možné použiť pravidlá pre miestnu príslušnosť podľa českého práva.

Základným pravidlom v zákone č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, je, že miestne príslušný je všeobecný súd odporcu. Všeobecným súdom je vždy okresný súd. Ak je vecne príslušný v prvom stupni krajský súd (pozri otázku 2.1), je miestne príslušný krajský súd, v obvode ktorého sa nachádza všeobecný (okresný) súd účastníka. Ak návrh smeruje proti viacerým odporcom, miestnu príslušnosť má všeobecný súd ktoréhokoľvek z nich.

Všeobecným súdom fyzickej osoby je okresný súd, v ktorého obvode má táto osoba bydlisko, a ak nemá bydlisko, je to okresný súd, v ktorého obvode sa zdržuje. Bydliskom sa rozumie miesto, kde osoba býva s úmyslom trvale sa tu zdržiavať (takýchto miest môže byť aj viac, v takom prípade sú všeobecným súdom všetky tieto sudy).

Všeobecným súdom fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom, je vo veciach vyplývajúcich z podnikateľskej činnosti okresný súd, v ktorého obvode má sídlo (sídlo je adresa zapísaná vo verejnom registri); ak nemá sídlo, je to okresný súd, v ktorého obvode má bydlisko, a ak nemá bydlisko, je to okresný súd, v ktorého obvode sa zdržuje.

Kritériom pre určenie všeobecného súdu právnickej osoby je jej sídlo (pozri čl. 136 – 137 zákona č. 89/2012 Zb., občiansky zákonník).

Všeobecným súdom insolvenčného správcu pri výkone jeho funkcie je okresný súd, v ktorého obvode má sídlo.

Špeciálne pravidlá platia pre všeobecný súd štátu (súd, v ktorého obvode má sídlo organizačná zložka štátu príslušná podľa zvláštneho právneho predpisu, pričom nie je možné takto miestne príslušný súd určiť, súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo), obce (súd, v ktorého obvode má obec svoje územie) a vyššieho územného samosprávneho celku (súd, v ktorého obvode majú sídlo jeho orgány).

Ak odporca, ktorý je štátnym občanom Českej republiky, nemá všeobecný súd vôbec alebo ho nemá v Českej republike, je príslušný súd ten, v ktorého obvode mal v Českej republike posledné známe bydlisko. Proti tomu, kto nemá iný príslušný súd v Českej republike, je možné uplatniť majetkové práva na súde, v ktorého obvode má majetok.

Proti zahraničnej osobe je možné podať žalobu (návrh na začatie konania) aj na súde, v ktorého obvode je v Českej republike umiestnený jej závod alebo organizačná zložka jej závodu.

Ustanovenie čl. 4 zákona č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach, stanovuje, že na konanie je príslušný všeobecný súd osoby, v záujme ktorého konanie prebieha, ak tento zákon nestanoví inak. Všeobecným súdom neploletého účastníka, ktorý nie je úplne svojprávnny, je súd, v ktorého obvode má neploletá osoba na základe dohody rodičov alebo rozhodnutia súdu, prípadne iných rozhodujúcich skutočností, svoje bydlisko.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Popri miestnej príslušnosti danej všeobecným súdom odporcu existuje aj zvláštna miestna príslušnosť, a to a) zvláštna miestna príslušnosť daná na výber (pozri otázku 2.2.2.1 nižšie) a b) zvláštna miestna príslušnosť výlučná (pozri otázku 2.2.2.2 nižšie). V obchodných veciach je možná tzv. prorogačná dohoda (pozri otázku 2.2.2.3 nižšie).

Ďalej podľa čl. 5 zákona č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach, má súd možnosť, ak sa v konaní vo veciach starostlivosti súdu o neploleté osoby, vo veciach opatrovníckych a v konaniach o svojprávnosti zmenia okolnosti, preniesť svoju príslušnosť na iný súd, ak je to v záujme neploletej osoby, zverenca alebo osoby, o svojprávnosti ktorej sa rozhoduje. K preneseniu príslušnosti podľa tohto paragrafu však dôjde až po dôkladnej úvahe súdu.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Ide o tzv. zvláštnu miestnu príslušnosť danú na výber, ktorú upravuje čl. 87 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok. Žalobca si môže vybrať, či podá žalobu na všeobecnom súde odporcu alebo na inom miestne príslušnom súde. Musí pritom dodržať pravidlá vecnej príslušnosti – ak je v prvom stupni vecne príslušný krajský súd, žalobca musí podať žalobu na krajskom súde. Akonáhle sa žaloba doručí súdu, žalobca už nemôže svoju voľbu zmeniť. Ak je miestna príslušnosť upravená priamo použiteľným predpisom EÚ, ktorý sa použije prednostne pred vnútroštátnym právom (pozri niektoré ustanovenia nariadenia č. 44/2001, ktoré neupravujú iba medzinárodnú, ale aj miestnu príslušnosť), nie je možné použiť pravidlá pre miestnu príslušnosť danú na výber podľa českého práva.

Žalobca si namiesto všeobecného súdu odporcu môže zvoliť súd, v ktorého obvode:

má odporca svoje stále pracovisko,

došlo k skutočnosti, ktorá zakladá právo na náhradu ujmy,

je umiestnená organizačná zložka závodu fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá je žalovanou, ak sa spor týka tejto zložky,

je sídlo osoby, ktorá organizuje regulovaný trh alebo prevádzkuje mnohostranný obchodný systém, ak ide o spor z obchodu

na ňou organizovanom regulovanom trhu alebo z vysporiadania tohto obchodu, alebo

v ňou prevádzkovanom mnohostrannom obchodnom systéme alebo z vysporiadania tohto obchodu,

je platobné miesto, ak sa uplatňuje právo zo zmenky, šeku alebo iného cenného papiera,

je sídlo komoditnej burzy, ak ide o spor z obchodu na komoditnej burze.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Ak ide o tzv. zvláštnu miestnu príslušnosť danú na výber, ktorú upravuje čl. 88 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, a niektoré ustanovenia zákona č. 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach. Ak je z nejakého dôvodu upravená výlučná miestna príslušnosť, nie je možné miestnu príslušnosť určiť ani podľa všeobecného súdu odporcu, ani podľa súdu na výber daného.

Pravidlá pre výlučnú miestnu príslušnosť podľa českého práva nie je možné použiť v prípade, že je miestna príslušnosť upravená priamo použiteľným predpisom EÚ, ktorý sa použije prednostne pred vnútroštátnym právom (pozri niektoré ustanovenia nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o príslušnosti a uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, ktoré neupravujú iba medzinárodnú, ale aj miestnu príslušnosť).

Výlučná miestna príslušnosť je podľa čl. 88 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, stanovená najmä pre tieto konania:

vysporiadanie spoločného majetku manželov alebo iného ich majetku či zrušenie spoločného nájmu bytu po rozvoze – miestne príslušný je súd, ktorý rozhodoval o rozvoze,

konanie o práve na nehnuteľnosť (konanie sa musí priamo týkať práva na nehnuteľnosť – hlavne pôjde o vecné práva alebo nájomné právo) – miestne príslušný je súd, v ktorého obvode je nehnuteľnosť, za predpokladu, že nejde o konanie o vysporiadanie spoločného majetku manželov alebo iného ich majetku či o zrušenie spoločného nájmu bytu po rozvoze (potom by bol miestne príslušný súd, ktorý rozhodoval o rozvoze – pozri vyššie),

konanie o rozhodnutí sporu v súvislosti s konaním o pozostalosti – miestne príslušný je súd, na ktorom prebieha konanie o pozostalosti.

Zvláštna miestna príslušnosť je v zákone 292/2013 Zb. o zvláštnych súdnych konaniach, stanovená najmä pre tieto konania:

konania o rozvoze manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, a o neplatnosti manželstva – podľa čl. 373 a 383 ide o súd, v ktorého obvode majú alebo mali manželia posledné spoločné bydlisko v Českej republike, ak býva v obvode tohto súdu aspoň jeden z manželov; ak takýto súd neexistuje, je príslušný všeobecný súd manžela, ktorý nepodal návrh na začatie konania, a ak ani takýto súd neexistuje, všeobecný súd manžela, ktorý podal návrh na začatie konania,

konania o pozostalosti – podľa čl. 98 ide o miesto evidovaného trvalého pobytu zosnulej osoby, jej posledné bydlisko či miesto, kde sa zdržiavala, kde sa nachádza majetok pozostalej osoby alebo kde zomrela (ide o hierarchicky nastupujúce kritériá),

konania vo veciach medzinárodných únosov detí (navrátenie dieťaťa) podľa čl. 479 je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má sídlo Úrad pre medzinárodnoprávnu ochranu detí – t. j. konkrétne Mestský súd v Brne.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Možnosť dohodnúť si inú miestnu príslušnosť, ako stanovuje zákon (tzv. prorogačná dohoda), majú účastníci podľa čl. 89a zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok, iba vo veciach týkajúcich sa vzťahov medzi podnikateľmi vyplývajúcich z podnikateľskej činnosti a iba za predpokladu, že pre danú vec nie je stanovená výlučná miestna príslušnosť podľa čl. 88 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok (pozri vyššie). Prorogačná dohoda musí mať písomnú podobu. Ak žalobca podá žalobu na zvolenom súde a dovoľáva sa prorogačnej dohody, je vhodné, aby dohodu (v hodnovernej podobe – najlepšie originál alebo overený podpis) priložil k žalobe, hoci to podľa súčasnej právnej úpravy nie je nevyhnutná podmienka.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

V Českej republike nie sú špecializované súdy (pozri otázku 1).

Posledná aktualizácia: 16/09/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Nemecko

Medzinárodnú právomoc nemeckých súdov stanovujú buď príslušné právne akty Európskej únie alebo autonómne medzinárodné právo občianskoprávneho konania vrátane medzinárodných dohôd. Formulár odpovedá len na otázky o vnútroštátnej právomoci.

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V Nemecku existujú dva rôzne systémy súdov pre občianskoprávne spory: občianske súdy (*Zivilgerichte*) a pracovné súdy (*Arbeitsgerichte*).

Pracovné súdy sú príslušné iba v občianskoprávných sporoch medzi zamestnancom a zamestnávateľom a v sporoch medzi stranami kolektívnej zmluvy. Ostatné právomoci pracovných súdov vyplývajú z §§ 2, 2a zákona o pracovných súdoch (*Arbeitsgerichtsgesetz*). Ich právomoc sa podľa § 5 ods. 1 druhá veta zákona o pracovných súdoch vzťahuje aj na spory medzi osobami s podobným postavením ako zamestnanci a ich zádávateľmi. Všetky ostatné občianskoprávne spory patria do právomoci občianskych súdov. Tie sú súčasťou všeobecného súdnictva.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Prvostupňové občianske súdy sú miestne súdy (*Amtsgerichte*) a krajské súdy (*Landgerichte*).

1. Miestne súdy sú vo všeobecnosti príslušné v občianskoprávných sporoch, ak hodnota sporu nepresahuje 5 000 EUR a krajský súd nemá výlučnú príslušnosť [§ 23 č. 1 zákona o súdnych právomociach (*Gerichtsverfassungsgesetz - GVG*)].

Miestne súdy majú bez ohľadu na hodnotu sporu výlučnú príslušnosť aj v týchto veciach (§§ 23 a 23a zákona o súdnych právomociach):

Miestne súdy sú príslušné prejednávateľ spory týkajúce sa nárokov vyplývajúcich z nájmu obytných budov alebo existencie takého nájmu (§ 23 č. 2 písm. a) zákona).

Miestne súdy sú navyše výlučne príslušné v rodinnoprávných veciach a vo všeobecnosti vo veciach s nespоровou príslušnosťou (§ 23a ods. 1 prvá veta č. 1 a 2).

Miestne súdy majú výlučnú príslušnosť aj v ďalších veciach vyplývajúcich z § 23 č. 2 písm. b) – d) a g) zákona o súdnych právomociach.

2. Krajské súdy sú príslušné na prvom stupni vo všetkých občianskoprávných sporoch, ktoré sa nepridelia miestnym súdom. Ide najmä o veci s hodnotou sporu vyššou ako 5 000 EUR.

Podľa § 71 ods. 2 zákona o súdnych právomociach majú krajské súdy výlučnú, z hľadiska hodnoty sporu nezávislú, príslušnosť najmä vo veciach: nárokov vznesených na základe zákonov o štátnych úradníkoch voči štátnej pokladnici,

nárokov založených na nepravdivých, zavádzajúcich alebo opomenutých verejných informáciách o kapitálovom trhu, používaní nesprávnych alebo zavádzajúcich verejných informácií o kapitálovom trhu alebo opomenutí prikázaného objasnenia, že verejné informácie o kapitálovom trhu sú nepravdivé alebo zavádzajúce,

sporov týkajúcich sa nariadenia práva objednávateľa a následného nároku podnikateľa na úpravu odmeny pri stavebných zmluvách v zmysle § 650 a nemeckého občianskeho zákonníka (*Bürgerliches Gesetzbuch - BGB*) a nárokov z úradnej zodpovednosti.

Pri krajských súdoch je možné zakladať obchodné komory, § 93 zákona o súdnych právomociach. Tieto komory sú príslušné okrem iného v občianskoprávných nárokoch voči podnikom a v sporoch podľa právnych predpisov, ktoré upravujú šeky a zmenky. § 95 zákona o súdnych právomociach obsahuje vyčerpávajúci zoznam právomocí obchodných komôr. Navrhovateľ musí v prvotnom návrhu požiadať o to, aby sa vec prerokovala pred obchodnou komorou, § 96 ods. 1 zákona o súdnych právomociach.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

V Nemecku sa v súlade so všeobecným pravidlom príslušnosti podľa Občianskeho súdneho poriadku (§§ 12 až 18 Občianskeho súdneho poriadku) stanovuje miestna príslušnosť podľa miesta, kde žije odporca. Ak osoba nemá trvalé miesto bydliska, základom je miesto, na ktorom sa zdržiava v Nemecku, a ak také miesto nie je známe, jej posledné trvalé miesto bydliska, § 16 Občianskeho súdneho poriadku. V prípade právnickej osoby sa miestna príslušnosť stanovuje podľa jej sídla, § 17 Občianskeho súdneho poriadku.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Pri určitých druhoch nárokov si navrhovateľ môže alternatívne zvoliť inú (špeciálnu, ale nie výlučnú príslušnosť) príslušnosť ako miesto, kde žije odporca.

Príklady:

* Spory vyplývajúce zo zmluvného vzťahu a spory o existencii zmluvy sa môžu začať aj na súde v mieste, kde sa má vykonať sporný záväzok [tzv. „osobitná príslušnosť miesta výkonu“, § 29 občianskeho súdneho poriadku (*Zivilprozessordnung*)]. Dohoda o mieste výkonu je na procesné účely podstatná len v prípade, že zmluvné strany patria do kategórie osôb, ktoré sú oprávnené uzatvárať dohody o výbere príslušnosti podľa § 38 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku. Pozrite si časť 2.2.2.3.

Pojem „zmluvný vzťah“ zahŕňa všetky zmluvy, ktoré upravuje právny poriadok, ktorým sa spravujú záväzky, bez ohľadu na druh záväzku. Ak sú príslušné pracovné súdy, toto ustanovenie platí *mutatis mutandis*.

* V prípade nárokov, ktoré vyplývajú z občianskoprávnej zodpovednosti za protiprávne konanie, je príslušný aj súd, v ktorého oblasti sa konanie uskutočnilo (§ 32 Občianskeho súdneho poriadku).

* V prípade nárokov na základe zákona o cestnej premávke (*Straßenverkehrsgesetzes - StVG*) je tiež príslušným súd, v ktorého obvode sa škodová udalosť, teda dopravná nehoda, uskutočnila, § 20 zákona o cestnej premávke.

Obeť trestného činu môže v priebehu trestnoprávneho konania predložiť návrhy, ktorými si uplatní finančné nároky vyplývajúce z trestného činu, na súd, na ktorý bola podaná žaloba [vstup do trestnoprávneho konania podľa § 403, 404 trestného poriadku (*Strafprozessordnung*)].

Miestna príslušnosť pre konania o rozvoze je stanovená v §§ 122 zákona o konaní v rodinných veciach a v záležitostiach nesporového súdnictva (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit - FamFG*). Podľa neho má výlučne miestnu príslušnosť rodinný súd (oddelenie zriadené na pri miestnych súdoch) v okrese, v ktorom majú jeden z manželov so všetkými spoločnými maloletými deťmi svoje obvyklé spoločné bydlisko (teda skutočný stredobod záujmu svojich životov). Ak v čase začatia konania (teda v čase doručenia návrhu) takéto obvyklé miesto pobytu so všetkými spoločnými maloletými deťmi chýba, potom má výlučnú príslušnosť rodinný súd v okrese, v ktorom má obvyklé bydlisko jeden z manželov spolu s časťou spoločných maloletých detí, pokiaľ u druhého z manželov žiadne spoločné deti obvyklé miesto pobytu nemajú.

Ak takto nie je možné určiť príslušnosť, výlučnú príslušnosť má rodinný súd v okrese, v ktorom manželia mali naposledy obvyklé spoločné bydlisko, za predpokladu, že jeden z manželov tam má v čase začatia konania stále obvyklé bydlisko (pozri vyššie). Ak nemožno uplatniť ani toto pravidlo, referenčným bodom je obvyklé miesto bydliska odporcu, ak také miesto bydliska v Nemecku existuje. V opačnom prípade je referenčným bodom obvyklé miesto bydliska navrhovateľa.

Ak sa ani takto nestanoví príslušnosť, výlučnú príslušnosť má rodinný súd na miestnom súde Berlin-Schöneberg.

Miestna príslušnosť pre veci výživného je stanovená v § 232 FamFG. V konaniach o výživnom na manželov a deti má počas priebehu konania o zániku manželstva výlučnú príslušnosť súd, na ktorom na prvom stupni prebieha alebo prebehlo konanie.

Ak už konanie o zániku manželstva neprebíha, má v konaniach o výživnom na maloleté dieťa alebo dieťa s rovnakým postavením výlučnú príslušnosť súd v okrese, v ktorom má obvyklý pobyt dieťa alebo rodič, ktorý je oprávnený konať na strane maloletého dieťaťa. Neplatí to pre obvyklý pobyt dieťaťa alebo rodiča v zahraničí.

V prípade všetkých ostatných vyživovacích povinností (na ktoré sa nevzťahujú vyššie uvedené pravidlá týkajúce sa manželov alebo detí, ale napríklad aj výživné pre vnúčatá, rodičov alebo matky slobodných detí) sa naďalej uplatňujú všeobecné pravidlá, to znamená, že sa uprednostní miesto obvyklého pobytu odporcu. V niektorých osobitných prípadoch ešte stále existuje voľiteľná súdna príslušnosť podľa § 232 ods. 3 druhá veta FamFG.

* To isté platí pre konania týkajúce sa rodičovskej starostlivosti alebo rodičovských práv a povinností podľa § 152 FamFG, t. j. ak prebieha konanie o zániku manželstva, príslušným zostáva tento súd. Ak konanie o zániku manželstva neprebíha, rozhodujúcim je miesto obvyklého pobytu dieťaťa. Referenčný dátum na stanovenie príslušnosti je dátum, v ktorom sa vec predloží súdu.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Ak sa v právnych predpisoch výslovne uvádza, že miesto príslušnosti je výlučné, má prednosť pred všetkými ostatnými príslušnosťami, t. j. konanie sa môže (prípustne) začať iba na výlučne príslušnom súde. Miesta výlučnej príslušnosti sa uplatňujú na základe občianskeho súdneho poriadku, ale aj na základe osobitných právnych predpisov (napr. § 122 FamFG):

Ak sa konanie týka pozemku alebo práva rovnocenného pozemku (napr. dedičného práva na výstavbu), v niektorých veciach má výlučnú príslušnosť súd v okrese, v ktorom sa nachádza nehnuteľnosť. Vzťahuje sa to na konania týkajúce sa vlastníctva alebo zaťaženia nehnuteľností, spory o oslobodenie od tohto zaťaženia, žaloby týkajúce sa držby, spory o hranice a žaloby týkajúce sa rozdelenia nehnuteľností (§ 24 Občianskeho súdneho poriadku).

V prípade sporov vyplývajúcich z nájmu alebo užívania nehnuteľností alebo sporov o existencii týchto dojednaní má výlučnú príslušnosť súd, v ktorého oblasti sa nachádza prenajatá alebo užívaná nehnuteľnosť (§ 29a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Toto ustanovenie sa však nevzťahuje na nájom obytných priestorov na dočasné použitie (rekreačných domov, hotelových izieb atď.), zariadených priestorov pre jednotlivých užívateľov ani domov a priestorov určených na vykonávanie služobných povinností (§ 29a ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

V prípade konania proti majiteľovi závodu so sídlom v Nemecku, v ktorom sa nárokuje náhrada straty spôsobenej vplyvom na životné prostredie, má výlučnú príslušnosť súd v oblasti, z ktorej pochádza vplyv závodu na životné prostredie (§ 32a Občianskeho súdneho poriadku).

Pre žaloby na náhradu škody z dôvodu nepravdivých, zavádzajúcich alebo opomenutých verejných informáciách o kapitálovom trhu alebo na plnenie zo zmluvy, ktorá sa zakladá na ponuke podľa zákona o nadobúdaní a preberaní cenných papierov, má výlučnú príslušnosť súd v sídle príslušného emitenta, príslušného predkladateľa ponuky iných aktív alebo cieľovej spoločnosti, ak sa toto sídlo nachádza na vnútroštátnom území a žaloba je smerovaná minimálne aj proti emitentovi, predkladateľovi ponuky alebo cieľovej spoločnosti (§ 32b Občianskeho súdneho poriadku).

V inkasných konaniach (s využitím konania o návrhu na vydanie platobného rozkazu (*Mahnverfahren*)) má výlučnú príslušnosť miestny súd s bežnou príslušnosťou pre navrhovateľa, inými slovami súde v mieste, v ktorom má navrhovateľ bydlisko alebo v prípade právnických osôb svoje sídlo (§ 689 ods. 2 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku). Ak nemá navrhovateľ na vnútroštátnom území žiadnu všeobecnú súdnu príslušnosť, výlučne príslušným je miestny súd Wedding v Berlíne. Platí to aj vtedy, ak je v iných predpisoch stanovená iná výlučná príslušnosť.

V exekučných konaniach má výlučnú príslušnosť miestny súd v okrese, v ktorom sa má uskutočniť alebo sa uskutočnil výkon (§ 764 ods. 2 a § 802).

V prípade exekúcie pohľadávok a iných majetkových práv je príslušným miestny súd v okrese, v ktorom má dlžník svoje bydlisko (§ 828 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). V prípade núteného predaja v dražbe alebo nútenej správy pozemku má výlučnú miestnu príslušnosť miestny súd v okrese, v ktorom sa nachádza pozemok [§ 1 ods. 1 a § 146 zákona o zhabaní majetku a nútenej správe (*Gesetz über Zwangsversteigerung und Zwangsverwaltung - ZVG*) a §§ 802 a 869 Občianskeho súdneho poriadku].

Ak má byť voči predmetu exekučného konania uplatnené právo tretej osoby, ktoré bráni jeho scudzeniu, výlučnú príslušnosť má súd, v ktorého okrese sa exekučné konania vykonáva (§ 771 Občianskeho súdneho poriadku).

Vynútenie úkonov, strpenia alebo opomenutia konania prebieha v prípade nezastupiteľných úkonov prostredníctvom procesného súdu prvého stupňa (§§ 894, 895, 888 a 890 Občianskeho súdneho poriadku). Procesný súd prvého prípadu je tiež príslušným pre žaloby proti námietkam v súvislosti s nárokom stanoveným proti rozsudku (§ 767 Občianskeho súdneho poriadku).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

a) Dohody

V Občianskom súdnom poriadku je stanovená možnosť dohôd o výbere príslušnosti. Podľa § 38 ods. 1 trestného poriadku prvostupňový súd, ktorý inak nie je príslušný, môže získať príslušnosť na základe výslovnej alebo implicitnej dohody medzi účastníkmi konania, ak sú zmluvnými stranami obchodníci, právnické osoby podľa verejného práva alebo osobitné fondy podľa verejného práva. Konkrétny prvostupňový súd môže získať príslušnosť aj vtedy, keď aspoň jedna zo zmluvných strán nepatrí do bežnej príslušnosti žiadneho súdu v Nemecku (§ 38 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). V takom prípade sa dohoda musí uzatvoriť písomne alebo, ak sa uzatvorila ústne, musí sa písomne potvrdiť. Ak jedna zo strán patrí do bežnej príslušnosti súdu v Nemecku, v doložke o výbere príslušnosti musí byť uvedený buď tento súd v Nemecku, alebo osobitný súd v Nemecku, ktorého príslušnosť by v tomto prípade bola odôvodnená.

Podľa § 38 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku je dohoda o výbere príslušnosti prípustná len vtedy, ak bola uzavretá výslovne a písomne po vzniku sporu alebo s cieľom vyriešiť možný budúci problém v súvislosti s tým, že odporca po uzavretí zmluvy presunie svoju adresu alebo obvyklé bydlisko do zahraničia alebo že jeho adresa alebo obvyklé bydlisko nebudú v čase začiatku konania známe.

Dohoda o výbere príslušnosti sa vždy musí týkať konkrétneho právneho vzťahu a právnych sporov, ktoré z neho vyplývajú, inak je neplatná (§ 40 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Dohoda o výbere príslušnosti je neprípustná aj v prípade, že sa týka nefinančných nárokov pridelených miestnemu súdu bez ohľadu na hodnotu predmetu sporu. Dohoda o výbere príslušnosti nie je možná, ak je v právnych predpisoch stanovená výlučná príslušnosť (§ 40 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Platná dohoda o výbere príslušnosti je pre súdy záväzná. Odpoveď na otázku, či sa účastníci konania dohodli na výlučnej príslušnosti, závisí od textu dohody.

b) Nenapadnutie príslušnosti

Na prvostupňový súd sa môže preniesť príslušnosť aj v prípade, že odporca podá ústne vyjadrenie v hlavnom konaní bez napadnutia príslušnosti (§ 39 Občianskeho súdneho poriadku). V konaniach na miestnych súdoch sa tento právny dôsledok uplatňuje len v prípade, že súd upozorní na tento problém (§ 504 Občianskeho súdneho poriadku).

Príslušnosť sa však nemôže preniesť na základe nenapadnutia príslušnosti v hlavnom konaní, ak by dohoda o výbere príslušnosti bola neprípustná (pozrite si časť o nefinančných sporoch a výlučnej príslušnosti).

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Osobité okolnosti špecializovanej príslušnosti pracovného súdu nevyplývajú iba z vecnej príslušnosti podľa §ov 2-3 zákona o pracovných súdoch (*Arbeitsgerichtsgesetz - ArbGG*).

Osobitosť treba zohľadniť aj pokiaľ ide o otázky miestnej príslušnosti. Pokiaľ ide o súdne konanie v zmysle § 2 ArbGG poukazuje sa najskôr na všeobecné pravidlá občianskeho súdneho poriadku (OSP) podľa §ov 12 – 40 OSP, § 46 ods. 1 OSP, § 48 ods. 1a ArbGG však odôvodňuje osobitnú príslušnosť súdu (porovnaj s bodom 2.2.2.1) pracoviska, na ktorom sa tiež môže podať sťažnosť. Pre dohody o príslušnosti súdu platia všeobecné pravidlá, ako je to popísané v bode 2. Treba však poznamenať, že zmluvné strany kolektívnych zmlúv majú podľa § 48 ods. 2 ArbGG právomoc stanoviť v určitých sporoch príslušnosť miestne neprípustného súdu bez zohľadnenia § 38 ods. 2, 3 OSP.

V rámci rozhodovacieho postupu v zmysle § 2a ArbGG sa v § 82 ods.1 ArbGG stanovuje výlučná príslušnosť súdu v mieste podniku resp. v mieste sídla spoločnosti.

Posledná aktualizácia: 27/07/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [\[et\]](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Jurisdikcia - Estónsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Občianskoprávne veci patria do právomoci miestnych súdov (*maakohus*). Miestne súdy prerokúvajú občianskoprávne veci ako prvostupňové súdy. Občianskoprávne veci sa týkajú širokej škály oblastí a zahŕňajú spory vyplývajúce z rozličných zmlúv a záväzkov, rodinných a dedičských záležitostí, spory týkajúce sa vecných práv, záležitostí súvisiacich s činnosťou a riadením spoločností a neziskových združení, otázok konkurzov a pracovného práva. Aby sa začalo občianskoprávne konanie, je potrebné predložiť miestnemu súdu stanovenie žalobného nároku. V stanovení žalobného nároku predloženého súdu musí byť uvedené, voči ktorej osobe sa nárok uplatňuje, aký nárok sa uplatňuje, prečo sa tento nárok uplatňuje (t. j. na akom právnom základe) a dôkazy podporujúce tento nárok.

Súdne konania v občianskoprávných veciach upravuje [\[et\]](#) **Občiansky súdny poriadok**.

Hoci v Estónsku neexistujú špecializované súdy, určité spory sa pred uplatnením práva obrátiť sa na súd môžu predložiť mimosúdny výborom.

Napríklad pracovnoprávne spory môže riešiť [\[et\]](#) **výbor pre pracovnoprávne spory** (*töövaidluskomisjon*). Výbor pre pracovnoprávne spory je nezávislý predsudný orgán, ktorý rieši individuálne pracovnoprávne spory. Právo obrátiť sa na výbor majú zamestnanci aj zamestnávateľia, pričom zostávajú oslobodení od štátnych poplatkov. Riešenie pracovnoprávných sporov výborom pre pracovnoprávne spory sa riadi [\[et\]](#) **zákonom o riešení pracovnoprávných sporov**. Konania výboru pre pracovnoprávne spory nepredstavujú povinné predsúdne konanie. Rozhodnutie výboru pre pracovnoprávne spory, ktoré nadobudlo platnosť, je pre strany záväzná. Na výbor pre pracovnoprávne spory sa možno obrátiť pri riešení týchto sporov vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov: 1. pracovnoprávny spor vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom zaregistrovaným v Estónsku alebo zahraničným zamestnávateľom vykonávajúcim činnosť v Estónsku prostredníctvom pobočky, a z prípravy na takýto pracovnoprávny vzťah (individuálny pracovnoprávny spor); 2. pracovnoprávny spor vyplývajúci z paragrafu 7 zákona o pracovných podmienkach zamestnancov vyslaných do Estónska medzi zamestnancom vyslaným do Estónska a jeho zamestnávateľom (individuálny pracovnoprávny spor); 3. kolektívny pracovnoprávny spor vyplývajúci z plnenia kolektívnej zmluvy (kolektívny pracovnoprávny spor). Výbor pre pracovnoprávne spory nerieši spory týkajúce sa náhrady škody spôsobenej poškodením zdravia, ublížením na zdraví alebo úmrtím v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania. V návrhu predloženom výboru pre pracovnoprávne spory by mali byť uvedené podstatné okolnosti sporu. Napríklad pri napadnutí zrušenia pracovnej zmluvy by mal byť uvedený čas a dôvod zrušenia zmluvy. Je potrebné opísať charakter nehody medzi stranami, t. j. čo zamestnanec alebo zamestnávateľ neurobil, alebo urobil nezákonne. Každé vyhlásenie alebo vznesený nárok bude potrebné opodstatniť a z toho dôvodu by mali obsahovať listinné dôkazy (pracovná zmluva, vzájomné dohody alebo korešpondencia medzi zamestnancom a zamestnávateľom atď.) alebo odkazy na iné dôkazy a svedectvá. Tieto listinné dôkazy, ktorými sa opodstatňuje nárok zamestnanca alebo zamestnávateľa, by mali byť priložené k podávanému návrhu. Ak navrhovateľ považuje za nevyhnutné pozvať na zasadnutie svedka, v návrhu by malo byť uvedené meno a adresa svedka. Nároky vyplývajúce zo zmluvy medzi spotrebiteľom a obchodníkom môže riešiť [\[et\]](#) **výbor pre riešenie spotrebiteľských sporov** (*tarbijavaidluste komisjon*). Riešenie spotrebiteľských sporov týmto výborom sa riadi [\[et\]](#) **zákonom o ochrane spotrebiteľa**. Výbor pre riešenie

spotrebiteľských sporov má právomoc riešiť domáce a cezhraničné spotrebiteľské spory vyplývajúce zo zmlúv medzi spotrebiteľmi a obchodníkmi a ktoré iniciuje spotrebiteľ, ak je jednou stranou sporu obchodník, ktorého sídlo je v Estónskej republike. Výbor pre riešenie spotrebiteľských sporov má takisto právomoc riešiť spory týkajúce sa škôd spôsobených chybným výrobkom za predpokladu, že sa dá určiť strata. Ak sa dokáže skutočnosť, že strata bola spôsobená, ale nie je možné vyčíslť jej presnú sumu (napríklad v prípade nepeňažnej straty alebo strát, ktoré sa prejavia v budúcnosti), výšku odškodnenia určí súd. Výbor nerieši spory týkajúce sa poskytovania služieb všeobecného nehospodárskeho záujmu, služieb v oblasti vzdelávania poskytovaných právnickými osobami, ktoré sa riadia verejným právom, služieb v oblasti zdravotnej starostlivosti poskytovaných zdravotníckymi pracovníkmi pacientom s cieľom posúdiť ich zdravotný stav, zachovať ich zdravie a vyliečiť ich alebo predpísať, vydať či poskytnúť im lieky a zdravotnícke pomôcky. Výbor nerieši ani spory, pri ktorých nárok vyplýva z úmrtia, ublíženia na zdraví alebo poškodenia zdravia, ani spory, ktorých postup riešenia upravujú iné zákony. Takéto spory rieši príslušná inštitúcia alebo súd. Konania výboru pre riešenie spotrebiteľských sporov nepredstavujú povinné predsúdne konanie. Zoznam obchodníkov, ktorí sa neriadili rozhodnutiami výboru, je zverejnený na webovom sídle úradu na ochranu spotrebiteľov a technickú reguláciu. Ak strany nesúhlasia s rozhodnutím výboru alebo sa ním nebudú riadiť, môžu daný spor postúpiť na krajský súd na prerokovanie.

Spory týkajúce sa nájmu, ktorých postupy sa riadia **zákonom o riešení sporov týkajúcich sa nájmu** (*üürivaidluse lahendamise seadus*), možno riešiť vo výbore pre nájmy. Výbor pre nájmy môže byť zriadený ako nezávislý subjekt miestneho orgánu, ktorý rieši spory týkajúce sa nájmu. Výbory pre nájmy neriešia spory týkajúce sa finančných nárokov vyšších ako 3 200 EUR. Konania výboru pre nájmy nepredstavujú povinné predsúdne konanie. Keď rozhodnutie výboru pre nájmy nadobudne platnosť, nemôžu strany podať tú istú žalobu na tom istom základe na súd a rozhodnutie výboru pre nájmy, ktoré nadobudlo platnosť, je pre strany záväzné.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Na určenie, ktorý súd má právomoc konať v danej veci, je dôležité poznať zásady príslušnosti súdov. Príslušnosť súdov sa delí na tri typy: 1. všeobecná príslušnosť, ktorá závisí od miesta bydliska osoby; 2. voliteľná príslušnosť; 3. výlučná príslušnosť (pozri oddiel 2.2).

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Súdy nižšieho a vyššieho stupňa sú odlišné, keďže estónsky súdny systém má tri stupne.

Miestne súdy (*maakohus*) ako súdy prvého stupňa prerokujú všetky občianskoprávne veci. V zákone môže byť stanovené, že určité záležitosti prerokujú iba konkrétne miestne súdy, ak sa tým urýchlí prerokovanie vecí alebo inak zefektívni daný postup.

Obvodový súd (*ringkonnakohus*) v rámci svojej územnej príslušnosti preskúmava rozhodnutia miestnych súdov v občianskoprávných veciach na základe odvolaní proti rozhodnutiam a nariadeniam. Obvodový súd rozhoduje aj v iných veciach na základe príslušnosti, ktorá mu je stanovená zákonom.

Najvyšší súd (*Riigikohus*) preskúmava rozhodnutia obvodových súdov v občianskoprávných veciach v rámci kasačných opravných prostriedkov a na základe odvolaní proti nariadeniam. Najvyšší súd rozhoduje aj o návrhoch na preskúmanie platných rozhodnutí súdu, v prípadoch stanovených zákonom poveruje súd príslušnou právomocou rozhodovať v danej veci a rozhoduje v iných veciach, ktoré zo zákona patria do jeho právomoci. Najvyšší súd slúži aj ako estónsky ústavný súd.

Vo veci najskôr rozhoduje a vynáša rozsudok miestny súd ako súd prvého stupňa. Ak osoba zistí, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je založené na porušení právneho ustanovenia alebo že vzhľadom na okolnosti a dôkazy, ktoré je v odvolacom konaní potrebné zohľadniť, by sa malo v odvolacom konaní urobiť iné rozhodnutie, než aké urobil súd prvého stupňa, má táto osoba zákonné právo podať odvolanie na súd vyššieho stupňa, t. j. obvodový súd.

Obvodové súdy sú súdy druhého stupňa, a teda preskúmavajú rozhodnutia miestnych a správnych súdov na základe odvolaní proti rozhodnutiam a nariadeniam. Obvodový súd prijíma v občianskoprávných veciach kolektívne rozhodnutia – o odvolaní rozhoduje senát zložený z troch sudcov.

Najvyšší súd je súd najvyššieho stupňa. Najvyšší súd preskúmava rozhodnutia obvodových súdov v občianskoprávných veciach v rámci kasačných opravných prostriedkov a na základe odvolaní proti nariadeniam. Najvyšší súd rozhoduje aj o návrhoch na preskúmanie platných rozhodnutí súdu; v prípadoch stanovených zákonom poveruje súd príslušnou právomocou rozhodovať v danej veci a rozhoduje v iných veciach, ktoré zo zákona patria do jeho právomoci. Kasačný opravný prostriedok znamená podanie odvolania proti rozhodnutiu súdu, ktoré ešte nenadobudlo platnosť, na základe právnych otázok, a preskúmanie tohto rozhodnutia vyšším súdom bez prehodnotenia skutočností. Preskúmanie rozhodnutí súdov znamená opätovné posúdenie rozhodnutí a nariadení, ktoré už nadobudli platnosť, v prípadoch, keď sa objavili nové okolnosti, a na základe návrhu jedného z účastníkov konania.

Účastník odvolacieho konania môže podať odvolanie proti rozsudku obvodového súdu na najvyššom súde, ak daný obvodový súd vážne porušil ustanovenie procesného práva alebo nesprávne uplatnil ustanovenie hmotného práva. Pri konaní na najvyššom súde môže účastník konania vykonávať procesné úkony a podávať návrhy a žiadosti iba prostredníctvom právneho zástupcu. V konaní o návrhu na najvyššom súde môže účastník konania vykonávať procesné úkony a podávať návrhy a žiadosti osobne alebo prostredníctvom právneho zástupcu. Najvyšší súd prijme návrh na použitie kasačného opravného prostriedku, ak tento návrh na použitie kasačného opravného prostriedku spĺňa zákonné požiadavky, bol podaný včas a ak:

1. obvodový súd vo svojom rozhodnutí očividne uplatnil ustanovenie hmotného práva nesprávne a toto nesprávne uplatnenie daného ustanovenia mohlo viesť k nesprávnemu rozhodnutiu;

2. obvodový súd pri rozhodovaní vážne porušil ustanovenie hmotného práva a toto mohlo viesť k nesprávnemu rozhodnutiu.

Najvyšší súd okrem toho vec prijme, ak by pojednávanie v rámci kasačného opravného prostriedku malo zásadný význam, pokiaľ ide o zaručenie právnej istoty a formovanie jednotnej súdnej praxe alebo pre ďalší rozvoj práva.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Príslušnosť súdu je právo a povinnosť občana, aby vykonával svoje procesné práva pred konkrétnym súdom. Príslušnosť súdov je všeobecná, voliteľná alebo výlučná.

Na základe všeobecnej príslušnosti sa určuje súd, na ktorom možno podať žalobu proti osobe a vykonávať ďalšie procesné úkony týkajúce sa osoby, pokiaľ nie je v zákone stanovené, že žaloba sa musí podať alebo úkon sa musí vykonať na inom súde.

Na základe voliteľnej príslušnosti sa určuje súd, na ktorom je možné podať žalobu proti osobe a vykonávať ďalšie procesné úkony týkajúce sa osoby popri všeobecnej príslušnosti. Znamená to napríklad, že žalobu proti fyzickej osobe týkajúcu sa vlastníckeho nároku je možné podať aj na súde s príslušnosťou v mieste jej dlhodobiejšieho pobytu. Ak osoba žije v cudzom štáte, žalobu proti nej týkajúcu sa vlastníckeho nároku je možné podať aj na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa nachádza majetok, na ktorý sa uplatňuje nárok, alebo na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa nachádza iný majetok danej osoby.

Na základe výlučnej príslušnosti sa určuje jediný súd, ktorému sa môže predložiť návrh na vydanie rozhodnutia v občianskoprávnej veci. Príslušnosť vo veciach žiadostí je výlučná, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak. Výlučná príslušnosť môže byť určená napríklad polohou nehnuteľnosti, sídla právnickej osoby atď.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Žalobu proti fyzickej osobe je možné podať na súde, ktorý je príslušný v mieste jej bydliska, a žalobu proti právnickej osobe je možné podať na súde, ktorý je príslušný v mieste jej sídla. Ak miesto bydliska fyzickej osoby nie je známe, žalobu proti tejto osobe je možné podať na súde, ktorý je príslušný v poslednom známom mieste jej bydliska.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Žalobu proti občanovi Estónskej republiky žijúcemu v cudzom štáte, v prípade ktorého sa uplatňuje zásada exteritoriality, alebo proti občanovi Estónskej republiky pracujúcemu v cudzom štáte, ktorý je štátnym zamestnancom, je možné podať na súde, ktorý je príslušný v mieste posledného bydliska tohto občana v Estónsku. Ak občan nemal bydlisko v Estónsku, žalobu proti nemu je možné podať na miestnom súde kraja Harju (*Harju Maakohus*). Žalobu proti Estónskej republike alebo miestnemu orgánu je možné podať na súde, do ktorého príslušnosti patrí miesto sídla dotknutého štátneho alebo miestneho orgánu. Ak nie je možné určiť štátny orgán, žaloba sa podá na miestnom súde kraja Harju. Ak nie je možné určiť miestny orgán, žaloba sa podá na súde, ktorý je príslušný v mieste sídla obecného alebo mestského úradu.

Navrhovateľ môže takisto podať žalobu proti Estónskej republike a miestnemu orgánu na súde, ktorý je príslušný v mieste jeho pobytu alebo sídla.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

V zákonom stanovených prípadoch možno zvoliť súd, na ktorom je možné podať žalobu proti osobe a vykonávať ďalšie procesné úkony týkajúce sa tejto osoby popri všeobecnej príslušnosti.

Príslušnosť na základe miesta pobytu – žalobu proti fyzickej osobe týkajúcu sa vlastníckeho nároku je možné podať aj na súde, ktorý je príslušný v mieste pobytu tejto osoby, ak na danom mieste pobývala počas dlhšieho obdobia z dôvodu zamestnaneckého alebo služobného vzťahu, štúdia alebo z iného podobného dôvodu.

Príslušnosť na základe miesta podnikania – žalobu týkajúcu sa hospodárskych alebo profesijných činností odporcu je možné podať aj na súde, ktorý je príslušný v mieste jeho podnikania.

Príslušnosť na základe miesta sídla právnickej osoby – právnická osoba založená na členstve vrátane spoločnosti, prípadne člen, partner alebo akcionár tejto právnickej osoby môže podať žalobu, vyplývajúcu z členstva alebo vlastníctva, proti členovi, partnerovi alebo akcionárovi právnickej osoby aj na súde, ktorý je príslušný v mieste sídla právnickej osoby.

Príslušnosť na základe miesta, kde sa nachádza majetok – ak má osoba bydlisko alebo sídlo v cudzom štáte, žalobu proti nej týkajúcu sa vlastníckeho nároku je možné podať na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa nachádza majetok, na ktorý sa uplatňuje nárok, alebo na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa nachádza iný majetok danej osoby. Ak je majetok uvedený vo verejnom registri, žalobu je možné podať na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa nachádza register, v ktorom je majetok uvedený. Ak je majetok pohľadávkou podľa záväzkového práva, žalobu je možné podať na súde s príslušnosťou v mieste bydliska alebo sídla dlžníka. Ak je pohľadávka zabezpečená majetkom, žalobu je možné podať na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa majetok nachádza.

Žalobu týkajúcu sa vymáhania pohľadávky zabezpečenej hypotékou alebo zaťaženej vecným bremenom alebo inú žalobu týkajúcu sa podobnej pohľadávky je možné podať aj na súde v mieste, kde sa nachádza nehnuteľnosť, za predpokladu, že dlžník je majiteľom nehnuteľnosti uvedenej v registri, ktorá je zabezpečená hypotékou alebo zaťažená vecným bremenom.

Príslušnosť vo veci žaloby vyplývajúcej z vlastníctva bytu – žalobu proti vlastníkovi bytu vyplývajúcu z právneho vzťahu týkajúceho sa vlastníctva bytu možno podať na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa nachádza nehnuteľný majetok, ktorý je predmetom vlastníctva bytu.

Príslušnosť na základe miesta plnenia zmluvy – žalobu vyplývajúcu zo zmluvy alebo žalobu o uznanie neplatnosti zmluvy je možné podať aj na súde s príslušnosťou v mieste, kde má dôjsť k plneniu sporného zmluvného záväzku. Za miesto plnenia záväzku sa v prípade zmluvy o predaji huteľného majetku považuje miesto, na ktoré kupujúcemu bol dodaný alebo mal byť dodaný huteľný majetok, a v prípade zmluvy o poskytnutí služby miesto, na ktorom bola alebo mala byť služba poskytnutá. V iných prípadoch sa za miesto plnenia záväzku považuje miesto podnikania, alebo ak neexistuje, miesto bydliska alebo sídla dlžníka. Tieto ustanovenia platia, pokiaľ sa strany nedohodli inak.

Príslušnosť na základe miesta bydliska spotrebiteľa – žalobu vyplývajúcu zo zmluvy alebo vzťahu podľa paragrafov 35, 46, 52, 208 ods. 4, 379, 402, 635 ods. 4, 709, 734 a 866 [zákona o záväzkovom práve](#) (*võlaõigusseadus*) alebo žalobu vyplývajúcu z inej zmluvy uzavretej s podnikom, ktorý má sídlo alebo miesto podnikania v Estónsku, môže spotrebiteľ podať aj na súde, ktorý je príslušný v mieste bydliska spotrebiteľa. Uvedené neplatí v prípade žalôb vyplývajúcich zo zmlúv o preprave.

Príslušnosť v prípade žaloby vyplývajúcej z poisťnej zmluvy – poisťník, poistený alebo iná osoba oprávnená požadovať plnenie od poisťovateľa na základe poisťnej zmluvy môže žalobu proti poisťovateľovi vyplývajúcu z poisťnej zmluvy podať aj na súde, ktorý je príslušný v mieste bydliska alebo sídla osoby. V prípade poistenia zodpovednosti alebo poistenia stavby, nehnuteľnosti alebo huteľného majetku spolu so stavbou alebo nehnuteľnosťou je možné podať žalobu proti poisťiteľovi aj na súde s príslušnosťou v mieste, kde došlo k úkonom alebo udalostiam, ktoré spôsobili škodu, alebo v mieste, kde škoda vznikla. Príslušnosť v prípade žaloby vyplývajúcej z dohody o právach duševného vlastníctva – žalobu, ktorá vznikla z dohody o prevode predmetu autorského práva, súvisiacich práv alebo práv priemyselného vlastníctva alebo licenčnej dohody, alebo žalobu o uznanie neplatnosti takejto dohody možno podať aj na miestny súd kraja Harju.

Príslušnosť na základe miesta bydliska alebo miesta práce zamestnanca – zamestnanec môže žalobu vyplývajúcu z pracovnej zmluvy podať aj na súde, ktorý je príslušný v mieste bydliska alebo v mieste práce zamestnanca.

Príslušnosť v prípade žaloby vyplývajúcej zo zmenky alebo šeku – žalobu vyplývajúcu zo zmenky alebo šeku je možné podať aj na súde s príslušnosťou v mieste vyplatenia zmenky alebo šeku.

Príslušnosť v prípade žaloby vyplývajúcej zo škody spôsobenej trestným činom – žalobu o náhradu škody spôsobenej trestným činom je možné podať aj na súde s príslušnosťou v mieste, kde došlo k úkonom alebo udalostiam, ktoré spôsobili škodu, alebo v mieste, kde škoda vznikla.

Príslušnosť v prípade žaloby vyplývajúcej z námornej pohľadávky, zo záchranných prác alebo zmluvy o záchranných prácach – žalobu vyplývajúcu z jednej alebo viacerých námorných pohľadávok uvedených v [zákone o námornom majetku](#) (*laeva asjaõigusseadus*) je možné podať aj na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa nachádza loď odporcu alebo kde leží domáci prístav lode. Žalobu vyplývajúcu zo záchranných prác alebo zmluvy o záchranných prácach je možné podať aj na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa záchranné práce uskutočnili.

Príslušnosť v prípade žaloby týkajúcej sa delenia majetku – žalobu, ktorej cieľom je stanovenie dedičského práva, nároku dediča voči držiteľovi majetku, nároku vyplývajúceho zo zmluvy o odkaze alebo dedičstve, prípadne nároku na zákonnú časť alebo na rozdelenie majetku, je možné podať aj na súde s príslušnosťou v mieste bydliska poručiťela v čase jeho smrti. Ak bol poručiťel občanom Estónskej republiky, ale v čase smrti nemal bydlisko v Estónsku, je možné podať žalobu aj na súde s príslušnosťou v mieste posledného bydliska poručiťela v Estónsku. Ak poručiťel nemal bydlisko v Estónsku, žalobu je možné podať na miestnom súde kraja Harju (*Harju Maakohus*).

Žaloba proti viacerým odporcom a viaceré žaloby proti jednému odporcovi – žalobu proti viacerým odporcom je možné podať aj na súde s príslušnosťou v mieste bydliska alebo sídla jedného z odporcov podľa výberu navrhovateľa. Ak sa podávajú viaceré žaloby proti jednému odporcovi na základe tej istej skutočnosti, všetky žaloby je možné podať na súde, na ktorom sa môže podať žaloba súvisiaca s jedným nárokom alebo viacerými nárokmi vyplývajúcimi z tej istej skutočnosti.

Príslušnosť v prípade protinároku a žaloby tretej osoby s nezávislým nárokom – protinárok je možné predložiť súdu, na ktorom sa podávala pôvodná žaloba, za predpokladu, že sú splnené podmienky predkladania protinároku a na protinárok sa nevzťahuje výlučná príslušnosť a nie je ustanovené, že veci tohto druhu preskúmava iba istý krajský súd. Toto platí aj v prípadoch, v ktorých by sa podľa všeobecných ustanovení mal protinárok predložiť zahraničnému súdu. Žalobu tretej osoby s nezávislým nárokom je možné podať na súde, ktorý prerokúva hlavnú žalobu.

Príslušnosť v prípade konkurzných konaní – žalobu týkajúcu sa konkurzného konania alebo konkurznej podstaty proti osobe v konkurze, správcovi konkurznej podstaty alebo členovi konkurznej správy vrátane návrhu na vyňatie majetku z konkurznej podstaty je možné podať na súde, ktorý konkurz vyhlásil. Aj návrh na uznanie pohľadávky je možné podať na súde, ktorý konkurz vyhlásil. Osoba v konkurze tiež môže podať žalobu týkajúcu sa konkurznej podstaty vrátane žiadosti o náhradu na súde, ktorý konkurz vyhlásil.

Ak sú vo veci zároveň príslušné viaceré estónske súde, žiadateľ má právo zvoliť si súd, na ktorý podá svoj návrh. V takých prípadoch vo veci rozhoduje súd, ktorý dostal návrh ako prvý.

Ak sa žaloba podá na súde s príslušnosťou v mieste bydliska alebo sídla odporcu, alebo na súde s výlučnou príslušnosťou, vec prerokúva súd, ktorý je príslušný v mieste bydliska alebo sídla odporcu, prípadne v mieste, na ktorého základe je stanovená výlučná príslušnosť. Ak viaceré miesta, ktoré sa použili na stanovenie príslušnosti, patria do miestnej príslušnosti jedného miestneho súdu, ale do služobnej oblasti viacerých súdnych pracovísk, navrhovateľ si zvolí súdne pracovisko, ktoré bude vec prerokúvať. Ak navrhovateľ túto voľbu neurobí, súd určí, kde sa bude vec prerokúvať.

Presnejšie geografické oblasti a služobné oblasti súdov sú stanovené v [§ zákone o súdoch](#).

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V zákone stanovených prípadoch je príslušnosť výlučná. Na základe výlučnej príslušnosti sa určuje jediný súd, ktorému sa môže predložiť návrh na vydanie rozhodnutia v občianskoprávnej veci.

1. *Príslušnosť na základe polohy nehnuteľnosti* – na súde, ktorý je príslušný v mieste nehnuteľnosti, sa podávajú žaloby s týmito predmetmi: nároky týkajúce sa uznania existencie vlastníckeho práva, obmedzeného vecného práva alebo bremena iného vecného práva, ktoré sa týka nehnuteľnosti, uznania neexistencie takých práv alebo bremien, alebo nároky týkajúce sa iných práv vo vzťahu k nehnuteľnosti, stanovenie hraníc alebo rozdelenia nehnuteľnosti, ochrana držby nehnuteľnosti, nároky týkajúce sa vecného práva vyplývajúceho z vlastníctva bytu, nároky týkajúce sa núteného vymáhania nehnuteľnosti, nároky vyplývajúce z nájomnej zmluvy alebo obchodnej nájomnej zmluvy týkajúcej sa nehnuteľnosti, prípadne z inej zmluvy o využívaní nehnuteľnosti podľa záväzkového práva, alebo z platnosti takých zmlúv.

Žaloba týkajúca sa reálneho bremena, vecného bremena alebo práva na prednostné získanie sa podá na súde, ktorý je príslušný v mieste, na ktorom sa nachádza nehnuteľnosť zaťažená reálnym alebo vecným bremenom.

2. *Žaloba týkajúca sa ukončenia uplatňovania štandardných podmienok* – žaloba týkajúca sa ukončenia uplatňovania nespravodlivej štandardnej podmienky alebo ukončenia a zrušenia odporúčania podmienky osobou, ktorá uplatňovanie podmienky odporučila [paragraf 45 zákona o záväzkovom práve (*võlaõigusseadus*)], sa podá na súde s príslušnosťou v mieste podnikania odporcu alebo, ak také miesto nie je, na súde s príslušnosťou v mieste bydliska alebo sídla odporcu. Ak odporca nemá miesto podnikania, bydliska alebo sídla v Estónsku, žaloba sa podá na súde, v ktorého miestnej príslušnosti sa štandardná podmienka uplatňovala.

3. *Príslušnosť vo veci zrušenia rozhodnutia orgánu právnickej osoby alebo stanovenia jeho neplatnosti* – žaloba týkajúca sa zrušenia rozhodnutia orgánu právnickej osoby alebo stanovenia jeho neplatnosti sa podá na súde s príslušnosťou v mieste sídla právnickej osoby.

4 *Príslušnosť v manželských veciach*

Za manželské veci sa považujú občianskoprávne veci s rozhodovaním o žalobách, ktorých predmetom je: rozvod,

anulovanie manželstva,

určenie existencie alebo neexistencie manželstva,

delenie spoločného majetku alebo iné nároky vyplývajúce z majetkového vzťahu medzi manželmi,

iné nároky vyplývajúce z manželského vzťahu, ktoré vznesie jeden z manželov proti druhému.

Estónsky súd má právomoc rozhodovať v manželskej veci, ak:

aspoň jeden z manželov je občanom Estónskej republiky alebo bol jej občanom v čase uzatvorenia manželstva,

obaja manželia majú bydlisko v Estónsku,

jeden z manželov má bydlisko v Estónsku, s výnimkou prípadu, keď by vyneseny rozsudok zjavne nebol uznaný v krajine, ktorej občanom je niektorý z manželov.

Žaloba v manželskej veci, v ktorej má rozhodnúť estónsky súd, sa podá na súde s príslušnosťou v mieste spoločného bydliska manželov alebo, ak spoločné bydlisko neexistuje, na súde s príslušnosťou v mieste bydliska odporcu. Ak odporca nemá bydlisko v Estónsku, žaloba sa podá na súde s príslušnosťou v mieste bydliska spoločného nepnoletého dieťaťa strán a v prípade, že manželia nemajú spoločné nepnoleté dieťa, na súde s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa.

Aj v prípade, že na majetok osoby, ktorá je nezvestná, bola uvalená správa alebo osobe s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony bol určený poručník, alebo osobe bol uložený trest odňatia slobody, možno podať žiadosť o rozvod s takou osobou na súde s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa.

5. *Príslušnosť vo veci určenia otcovstva a určenia výživného* – vec určenia otcovstva je občianskoprávnou vecou, v ktorej sa rozhoduje o žalobe týkajúcej sa určenia otcovstva alebo sporu o uvedenie rodiča do rodného listu dieťaťa alebo do registra obyvateľstva. Estónsky súd môže rozhodnúť vo veci určenia otcovstva, ak je aspoň jeden z účastníkov konania občanom Estónskej republiky alebo aspoň jeden z účastníkov konania má bydlisko v Estónsku. Žaloba vo veci určenia otcovstva, v ktorej má rozhodnúť estónsky súd, sa podá na súde s príslušnosťou v mieste bydliska dieťaťa. Ak dieťa nemá bydlisko v Estónsku, žaloba sa podá na súde s príslušnosťou v mieste bydliska odporcu. Ak odporca nemá bydlisko v Estónsku, žaloba sa podá na súde s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa.

Tieto ustanovenia platia aj pre veci určenia výživného. Vec určenia výživného je občianskoprávnou vecou, v ktorej sa rozhoduje o žalobe týkajúcej sa:

plnenia povinnosti rodiča platiť výživné vyplývajúcej zo zákona vo vzťahu k nepnoletému dieťaťu,

plnenia povinnosti platiť výživné medzi rodičmi,

plnenia povinnosti platiť výživné medzi manželmi,

plnenia inej povinnosti platiť výživné vyplývajúcej zo zákona.

6. *Príslušnosť vo veciach žiadostí*

Príslušnosť vo veciach žiadostí je výlučná, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak.

Zrýchlené konania o návrhu na vydanie platobného rozkazu – zrýchlené konania o návrhu na vydanie platobného rozkazu vedie oddelenie platobných rozkazov súdu v meste Haapsalu krajského súdu v Pärnu (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*). Na začatie zrýchleného konania o návrhu na vydanie platobného rozkazu, pokiaľ ide o nárok na výživné alebo pohľadávku, je možné využiť webové sídlo <https://www.e-toimik.ee/>, ktoré umožňuje kontakt s oddelením platobných rozkazov miestneho súdu. Zrýchlené konanie o návrhu na vydanie platobného rozkazu sa nepoužíva v prípade nárokov, ktorých hodnota prevyšuje 6 400 EUR (pohľadávky), pričom táto suma zahŕňa hlavné aj vedľajšie nároky. Podobne sa zrýchlené konanie neuplatňuje v prípade, že hodnota nároku na výživné je vyššia ako jeden a pol násobok minimálneho výživného. Jeden a pol násobok minimálneho výživného v roku 2020 je 438 EUR mesačne. Zrýchlené konanie o návrhu na vydanie platobného rozkazu sa nepoužíva v prípade, že dlžník nie je uvedený v rodnom liste dieťaťa ako rodič tohto dieťaťa.

Vyhlasenie osoby za mŕtvu a stanovenie času úmrtia – estónsky súd môže vyhlásiť osobu za mŕtvu a stanoviť čas jej úmrtia, ak: 1. v čase poslednej informácie o nezvestnej osobe bola táto osoba občanom Estónskej republiky alebo mala pobyť v Estónsku; 2. existuje iný právny záujem na to, aby estónsky súd vyhlásil osobu za mŕtvu alebo stanovil čas jej úmrtia.

Na súd príslušný podľa miesta posledného pobytu nezvestnej osoby sa podá návrh na vyhlásenie danej osoby za mŕtvu so stanovením času jej úmrtia. Ak sa osoba stala nezvestnou v súvislosti so stroskotaním lode registrovanej v Estónsku, podáva sa návrh na súde príslušnom v domovskom prístave danej lode. V iných prípadoch sa návrh na vyhlásenie osoby za mŕtvu alebo na stanovenie času jej úmrtia podáva na súd príslušný v mieste pobytu alebo sídla navrhovateľa. Ak sa miesto pobytu alebo sídlo navrhovateľa nenachádza v Estónsku, podáva sa návrh na miestny súd kraja Harju. Návrh na zmenu času úmrtia alebo anulovanie vyhlásenia osoby za mŕtvu sa podáva na súde, ktorý stanovil čas úmrtia alebo vyhlásil osobu za mŕtvu.

Veci poručníctva – vec poručníctva je vec súvisiaca s ustanovením poručníka pre osobu alebo iná vec týkajúca sa poručníctva. Estónsky súd môže rozhodovať vo veci poručníctva, ak: 1. osoba, ktorá potrebuje poručníctvo alebo osoba v poručníctve je občanom Estónskej republiky alebo má pobyť v Estónsku; 2. osoba, ktorá potrebuje poručníctvo alebo osoba v poručníctve potrebuje ochranu estónskeho súdu z iného dôvodu vrátane prípadov, keď sa majetok osoby nachádza v Estónsku.

Poručník nemusí byť ustanovený v Estónsku, ak estónsky súd a súd cudzieho štátu sú rovnako príslušné určiť poručníctvo a poručník už bol určený v cudzom štáte alebo cudzí štát vedie konanie o ustanovení poručníctva, ak sa dá predpokladať, že rozhodnutie daného cudzieho súdu bude v Estónsku uznané a neustanovenie poručníka v Estónsku je v záujme osoby, ktorá potrebuje poručníctvo.

O veci poručníctva rozhoduje súd príslušný v mieste pobytu osoby, ktorá potrebuje poručníctvo. O ustanovení poručníka pre dieťa pred jeho narodením rozhoduje súd príslušný v mieste pobytu matky. Ak sa určuje poručníctvo pre súrodencov, ktorí majú pobyť alebo sa zdržiavajú v mieste, kde je príslušných niekoľko súdov, ustanovuje poručníka súd príslušný v mieste pobytu najmladšieho dieťaťa. V takomto prípade prebieha konanie o poručníctve už pred súdom a o veci poručníctva rozhoduje daný súd. Ak osoba, ktorá potrebuje poručníctvo, nemá pobyť v Estónsku alebo ak sa pobyť nedá určiť, môže o danej veci rozhodovať súd príslušný v mieste, v ktorom osoba alebo jej majetok potrebuje ochranu, alebo miestny súd kraja Harju. O veci súvisiacej s osobou v poručníctve alebo jej majetkom rozhoduje súd, ktorý ustanovil poručníka. O takejto veci môže z oprávneného dôvodu rozhodovať aj súd príslušný v mieste pobytu osoby v poručníctve alebo súd príslušný v mieste majetku takejto osoby.

Umiestnenie osoby do uzavretej inštitúcie – o veci umiestnenia osoby do uzavretej inštitúcie rozhoduje súd, ktorý ustanovil poručníka pre danú osobu alebo súd, ktorý vedie pojednávanie vo veci poručníctva. V iných prípadoch rozhoduje o takýchto veciach súd príslušný v mieste, v ktorom sa daná uzavretá inštitúcia nachádza. O veci môže rozhodovať aj súd, ktorý uplatnil dočasnú právnu ochranu.

Dočasnú právnu ochranu vo veci môže uplatniť ktorýkoľvek súd príslušný v mieste, v ktorom sa musí dané opatrenie uplatniť. O iných veciach súvisiacich s umiestnenia osoby do uzavretej inštitúcie vrátane vecí pozastavenia alebo ukončenia umiestnenia osoby do uzavretej inštitúcie a vecí zmeny obdobia, na ktoré bola do uzavretej inštitúcie umiestnená rozhoduje súd, ktorý rozhodol o umiestnení osoby do uzavretej inštitúcie.

Uvalenie správy na majetok nezvestnej osoby – o veci uvalenia správy na majetok nezvestnej osoby rozhoduje súd príslušný v mieste pobytu nezvestnej osoby. Ak nezvestná osoba nemá pobyť v Estónsku, rozhoduje o veci uvalenia správy na majetok nezvestnej osoby súd príslušný v mieste majetku, na ktorý sa má uvaliť správa. O iných veciach súvisiacich s uvalením správy na majetok nezvestnej osoby vrátane vecí ukončenia správy a zmeny správcu a jeho povinností rozhoduje súd, ktorý ustanovil daného správcu.

Osvojenie – o veci osvojenia môže rozhodovať estónsky súd, ak adoptívny rodič, jeden z manželov, ktorí si chcú osvojiť dieťa, alebo dieťa je občanom Estónskej republiky alebo miesto pobytu adoptívneho rodiča, jedného z manželov, ktorí si chcú osvojiť dieťa, alebo dieťaťa je v Estónsku. Žiadosť o osvojenie sa podáva na súde príslušnom v mieste pobytu adoptívneho dieťaťa. Ak adoptívne dieťa nemá pobyť v Estónskej republike, podáva sa žiadosť na miestny súd kraja Harju. O veci vyhlásenia osvojenia za neplatné rozhoduje súd, ktorý rozhodol o osvojení.

Predĺženie spôsobilosti maloletej osoby na právne úkony – o veci predĺženia spôsobilosti maloletej osoby na právne úkony môže rozhodovať estónsky súd, ak je daná maloletá osoba občanom Estónskej republiky alebo má pobyť v Estónsku. Návrh na predĺženie spôsobilosti maloletej osoby na právne úkony alebo návrh na anulovanie rozhodnutia predĺžiť spôsobilosť maloletej osoby na právne úkony sa podáva na súd príslušný v mieste pobytu maloletej osoby. Ak maloletá osoba nemá pobyť v Estónskej republike, podáva sa návrh na miestny súd kraja Harju.

Určenie otcovstva a namietnutie uvedenia rodiča do rodného listu dieťaťa po úmrtí osoby – ak osoba žiada o určenie svojho otcovstva osoby, ktorá je mŕtvu, alebo ak osoba namietne uvedenie rodiča do rodného listu dieťaťa alebo do registra obyvateľstva po úmrtí osoby uvedenej ako rodič v rodnom liste dieťaťa alebo v registri obyvateľstva, podáva sa žiadosť na súde príslušnom v mieste posledného pobytu osoby, ktorej otcovstvo sa má určiť alebo v súvislosti s ktorou sa namieta uvedenie do rodného listu dieťaťa alebo do registra obyvateľstva. Ak daná osoba nemala posledný známy pobyť v Estónsku alebo ak je jej pobyť neznámy, podáva sa žiadosť na miestny súd kraja Harju.

Iné rodinné veci týkajúce sa žiadostí – na rodinné veci týkajúce sa žiadostí sa uplatňujú ustanovenia týkajúce sa vecí poručníctva, ak to inak neustanovuje zákon alebo to nevyplýva z povahy danej veci. O veciach týkajúcich sa žiadostí súvisiacich s právnym vzťahom medzi manželmi alebo rozvedenými manželmi rozhoduje súd príslušný v mieste spoločného pobytu manželov alebo posledného spoločného pobytu manželov. Ak manželia nemali spoločný pobyť v Estónsku alebo ak žiaden z manželov v súčasnosti nemá pobyť v príslušnosti súdu v mieste ich posledného spoločného pobytu, rozhoduje o veci súd príslušný v mieste pobytu manželského partnera, ktorého práva by boli požadovaným rozhodnutím obmedzené. Ak daný manželský partner nemá pobyť v Estónsku alebo sa jeho pobyť nedá určiť, rozhoduje o veci súd príslušný v mieste pobytu navrhovateľa. Ak nie je možné určiť príslušnosť, rozhoduje o veci miestny súd kraja Harju. Dočasnú právnu ochranu v rodinnej veci týkajúcej sa žiadostí môže uplatniť akýkoľvek súd príslušný v mieste, v ktorom sa musí dané opatrenie uplatniť.

Uplatnenie opatrení v oblasti správy nehnuteľností – estónsky súd môže uplatniť opatrenia v oblasti správy na nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v Estónsku bez ohľadu na štát, ktorého právo sa uplatňuje na dedičstvo, a štát, ktorého orgán alebo úradník je príslušný viesť konanie týkajúce sa danej nehnuteľnosti na základe všeobecnej príslušnosti. Opatrenia v oblasti správy nehnuteľnosti uplatňuje súd príslušný v mieste začatia dedičského konania. Ak sa začne dedičské konanie v cudzom štáte a daná nehnuteľnosť sa nachádza v Estónsku, môže opatrenia v oblasti správy nehnuteľnosti uplatniť súd príslušný v mieste nehnuteľnosti.

Príslušnosť vo veciach výziev – návrh na vyhlásenie cenného papiera za neplatný sa podáva na súde príslušnom v mieste vyplatenia cenného papiera a ak miesto vyplatenia cenného papiera neexistuje, podľa všeobecnej príslušnosti týkajúcej sa emitenta daného cenného papiera. Žiadosť o začatie konania

o výzve na vylúčenie práv vlastníka nehnuteľnosti podáva držiteľ nehnuteľnosti podľa ustanovení paragrafu 124 [zákona o vlastníckom práve](#) (*asjaðigusseadur*) na súde príslušnom v mieste nehnuteľnosti. Vo veci podľa paragrafu 13 [zákona o námornom majetku](#) podáva oprávnená osoba návrh na začatie konania o výzve na vylúčenie práv vlastníka lode na miestny súd kraja Harju. Návrh na začatie konania o výzve na vylúčenie práv neznámeho hypotekárneho dlžníka (paragraf 331 [zákona o námornom majetku](#)) podáva vlastník zaťaženej nehnuteľnosti na súde príslušnom v mieste, v ktorom sa nachádza táto zaťažená nehnuteľnosť. Návrh na vylúčenie práv neznámeho námorného hypotekárneho dlžníka alebo záložného veriteľa podáva vlastník zaťaženej lode alebo vlastník založeného objektu zaťaženého registrovaným záložným právom na hnuťelný majetok podľa paragrafu 59 [zákona o námornom majetku](#) na miestny súd kraja Harju.

Príslušnosť vo veciach týkajúcich sa návrhov súvisiacich s právnickými osobami v súkromnom práve – s výnimkou katastrálnych vecí rozhoduje o veciach týkajúcich sa návrhov, ktoré súvisia s činnosťou podniku, neziskového združenia a nadácie vrátane vecí súvisiacich s vymenovaním zastupujúceho člena správnej rady alebo dozornej rady, audítora, audítora pre osobitný audit a likvidátora, ako aj o veciach súvisiacich s určením výšky odmeny pre partnerov alebo akcionárov podniku súd príslušný v mieste sídla právnickej osoby alebo pobočky zahraničnej spoločnosti.

Veci týkajúce sa vlastníctva bytov a spoločného vlastníctva – o veci týkajúcej sa návrhu v súvislosti s vlastníctvom bytu alebo spoločným vlastníctvom rozhoduje súd príslušný v mieste danej nehnuteľnosti.

Veci týkajúce sa prístupu k verejnej pozemnej komunikácii a tolerovania umelých nádrží systémov zlepšovania kvality pôdy a prác na inžinierskych sieťach – o veciach prístupu k verejnej pozemnej komunikácii a tolerovania umelých nádrží systémov zlepšovania kvality pôdy a prác na inžinierskych sieťach rozhoduje súd príslušný v mieste nehnuteľnosti, z ktorej sa má získať prístup k verejnej pozemnej komunikácii, alebo v súvislosti s ktorou sa má vybudovať umelá nádrž systému zlepšovania kvality pôdy alebo na ktorej sa vykonávajú práce na inžinierskych sieťach.

Veci týkajúce sa uznania, vyhlásenia vykonateľnosti a výkonu rozhodnutí súdov cudzích štátov – návrh na uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutia súdu cudzieho štátu, návrh na zamietnutie uznania alebo vykonania alebo na odklad výkonu alebo iný návrh vo vykonávacom konaní sa podáva podľa miesta pobytu alebo sídla dlžníka alebo na súde príslušnom v mieste, v ktorom sa má viesť vykonávacie konanie, ak to nie je inak stanovené v zákone alebo medzinárodnej dohode.

Veci týkajúce sa vyhlásenia dohody o urovnaní dosiahnutej v dôsledku vykonateľného zmierovacieho konania – dohodu o urovnaní dosiahnutú v zmierovacom konaní podľa paragrafu 14 ods. 1 [zákona o zmierovacom konaní](#) (*lepitusseadur*) vyhlási za vykonateľnú súd príslušný v mieste, v ktorom sa viedlo zmierovacie konanie.

Veci týkajúce sa uznania a vyhlásenia vykonateľnosti rozhodnutí rozhodcovských súdov – návrhy na uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti rozhodnutí rozhodcovských súdov vykonaných v Estónsku alebo rozhodnutí rozhodcovských súdov cudzích štátov a návrhy na zamietnutie ich uznania či vykonania sa podávajú na miestnom súde kraja Pärnu (*Pärnu Maakohus*). Návrh na odklad výkonu rozhodnutia rozhodcovského súdu cudzieho štátu alebo iný návrh vo vykonávacom konaní sa podáva podľa miesta pobytu alebo sídla dlžníka alebo na súde príslušnom v mieste vedenia vykonávacieho konania, ak to nie je inak stanovené v právnych predpisoch alebo medzinárodnej dohode. Ak je jedna zo strán dohody v rozhodcovskom konaní spotrebiteľom, podáva sa návrh na uznanie a vyhlásenie vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku alebo návrh na odmietnutie uznania či vykonania rozhodcovského rozsudku na súde príslušnom v mieste vedenia rozhodcovského konania.

Veci týkajúce sa žiadostí prerokúva súd s príslušnosťou v mieste, ktoré sa použilo na stanovenie príslušnosti. Ak viaceré miesta určujúce príslušnosť patria do miestnej príslušnosti jedného miestneho súdu, ale do služobnej oblasti viacerých súdov, súd určí, kde sa bude vec prerokúvať.

Presnejšie geografické oblasti a služobné oblasti súdov sú stanovené v [zákone o súdoch](#).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Súd môže takisto zvážiť vec podľa príslušnosti v prípadoch, v ktorých je príslušnosť tohto súdu stanovená v dohode medzi stranami a spor sa týka ekonomickej alebo odbornej činnosti oboch strán alebo sa spor týka ekonomickej alebo odbornej činnosti jednej strany a druhou stranou je štát, miestny orgán alebo iná právnická osoba vo verejnom práve alebo ak sú obe strany právnickými osobami vo verejnom práve.

Dohoda o príslušnosti sa môže uzatvoriť aj vtedy, ak miesto pobytu alebo sídla jednej alebo oboch strán nie je v Estónsku.

Bez ohľadu na uvedené skutočnosti sa dohoda o príslušnosti uplatňuje aj vtedy, keď sa:

1. takáto dohoda dosiahla po vzniku sporu;
2. príslušnosť dohoda v prípade, keď sa žalovaný po uzatvorení dohody usadí v cudzom štáte alebo presunie miesto podnikania alebo sídlo do cudzieho štátu, alebo keď miesto pobytu, miesto podnikania alebo sídlo žalovaného nie je známe v čase podania žaloby.

Príslušnosť určená dohodou je výhradná príslušnosť, ak sa strany nedohodli inak.

Súd prvého stupňa môže rozhodnutím postúpiť vec inému súdu prvého stupňa, ak na tento účel strany podajú spoločný návrh pred prvým pojednávaním, alebo písomným postupom pred ukončením lehoty na predkladanie stanovísk.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

V Estónsku neexistujú špecializované súdy.

Súvisiace odkazy

[Systém súdov](#)

Posledná aktualizácia: 17/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Írsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Občianske súdy v Írsku majú právomoc rozhodovať vo veciach týkajúcich sa sporov medzi jednotlivcami, organizáciami alebo štátom. Tieto spory sa môžu týkať hocičoho, od úrazu spôsobeného pri dopravnej nehode až po sporné prevzatie spoločnosti. V občianskoprávných veciach navrhovateľ žaluje odporcu o náhradu škody za spôsobenú škodu. Náhrada má obvykle formu peňažnej náhrady za spôsobenú škodu.

Okresný, obvodný a Vyšší súd sú súdy prvého stupňa. Najvyšší súd má len odvolaciu právomoc, s výnimkou riešenia určitých záležitostí týkajúcich sa ústavy. Odvolací súd má len odvolaciu právomoc.

Okresné a obvodné súdy sú súdy s miestnou a obmedzenou právomocou, t. j. môžu sa zaoberať len vecami, ktorých hodnota nepresahuje určitú hranicu a v prípade ktorých majú strany bydlisko alebo sídlo v určitej geografickej oblasti, alebo v prípade ktorých sa uzavrela zmluva v určitej geografickej oblasti. Odvolania proti rozhodnutiam okresného súdu sa riešia na obvodných súdoch a odvolania proti rozhodnutiam obvodných súdov sa riešia na Vyššom súde. Súd pre konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu je súčasťou okresného súdu, ktorý sa zaoberá vecami súvisiacimi so spotrebiteľmi, ak výška nároku nepresahuje 2 000 EUR. Toto konanie sa môže použiť aj v prípade nároku jedného podniku voči druhému.

Okresný súd sa zaoberá vecami, ktorých hodnota nepresahuje 15 000 EUR. Obvodný súd sa zaoberá nárokmi, ktoré nepresahujú 75 000 EUR (60 000 EUR v prípade žalôb za spôsobenie ujmy na zdraví). Okrem toho má právomoc aj v konaniach rodinného práva vrátane rozvodu, rozluky a neplatnosti manželstva. Vyšší súd sa zaoberá nárokmi, ktoré presahujú 75 000 EUR (60 000 EUR v prípade žalôb za spôsobenie ujmy na zdraví). Nárokmi týkajúcimi sa pracovného práva sa zaoberá súd pre odvolania v pracovnoprávných veciach *Employment Appeals Tribunal*, ktorý je nezávislým orgánom. Zaoberá sa širokým rozsahom sporov týkajúcich sa zamestnaneckých práv. V niektorých prípadoch sa ktorákoľvek zo strán môže odvolať na obvodnom súde do šiestich týždňov od rozhodnutia súdu. Ak sa na obvodnom súde nepodá odvolanie a zamestnávateľ nevykoná rozhodnutie, minister práce, podnikania a inovácií môže podať žalobu na obvodný súd v mene zamestnanca. Voči rozhodnutiu tribunálu sa každá strana môže odvolať na Vyššom súde, ale len pokiaľ ide o právnu otázku.

Obchodný súd, založený v roku 2004, je špecializovanou sekciou [Vyššieho súdu](#) a upravuje ho predovšetkým [nariadenie 63A Pravidiel konaní Najvyšších súdov](#). Zaoberá sa obchodnými spormi, ak hodnota nároku dosahuje najmenej 1 milión EUR, spormi týkajúcimi sa duševného vlastníctva a odvolaniami proti regulačným rozhodnutiam alebo návrhmi na súdne preskúmanie regulačných rozhodnutí. Okrem toho sa zaoberá aj inými prípadmi, ktoré sudca uzná za vhodné. Neexistuje žiadny automatický nárok na zápis do obchodného zoznamu Vyššieho súdu. Je to na uvážení sudcu obchodného súdu. Súd používa podrobný systém správy vecí, ktorý je navrhnutý tak, aby zjednodušil prípravu na súdne konanie, odstránil zbytočné náklady a zdržiavacie taktiky a zabezpečil úplné zverejnenie informácií pred konaním.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Príslušný súd na podanie nároku na prvom stupni sa určí podľa povahy nároku (zmluva, občianskoprávny delikt atď.) a hodnoty (pozri vyššie). Na účely okresného súdu je krajina rozdelená na 24 okresov, pričom na každý z nich je trvalo pridelený jeden alebo viacerí sudcovia. V prípade dvoch najväčších miest, Dublin a Cork, je pre objem činnosti potrebné trvalé pridelenie viacerých sudcov. Na účely obvodných súdov je krajina rozdelená na osem obvodov. Na každý obvod je pridelený jeden sudca obvodného súdu s výnimkou obvodov Dublinu a Corku, kde je počet sudcov vyšší v dôsledku objemu činnosti. Vyšší súd zasadá v Dubline a rieši pôvodné žaloby. Okrem toho v určených obdobiach počas roka rieši žaloby za spôsobenie ujmy na zdraví alebo smrteľné zranenia v niekoľkých provinčných lokalitách. Vyšší súd navyše zasadá na provinčných miestach konania, kde rieši odvolania sa proti rozhodnutiam obvodných súdov v záležitostiach občianskeho a rodinného práva.

Okresný súd má právomoc riešiť veci týkajúce sa zmlúv, určitých občianskoprávných deliktov, vecí súvisiace s dohodami o splátkovom nákupe a predaji na úver, vecí súvisiace s nájmom, ako je nútené vystaňovanie z dôvodu neplatenia nájomného a takisto žaloby za neoprávnené zadržanie tovaru, pri ktorých výška nároku nepresahuje 15 000 EUR. Okresný súd má aj veľa právomocí v súvislosti s výkonom rozsudkov všetkých súdov týkajúcich sa dlhov, udeľovania licencií, ako sú licencie na predaj alkoholických nápojov, zverenia detí do osobnej starostlivosti a výživného na deti.

Obvodný súd má právomoc, pokiaľ ide o zmluvy a občianskoprávne delikty, vo veciach dedičských, v žalobách o správu dedičstva, žalobách týkajúcich sa vlastného majetku, v záležitostiach súvisiacich s núteným vystaňovaním alebo pri žiadostiach o nový prenájom, v konaniach založených na zmluvách o splátkovom nákupe a predaji na úver, pri ktorých je výška nároku do 75 000 EUR (60 000 EUR v prípade žalôb za spôsobenie ujmy na zdraví). Obvodný súd má právomoc v konaniach rodinného práva (vrátane rozluky, neplatnosti manželstva, rozvodu a odvolaní proti rozhodnutiam okresného súdu) a má odvolaciu právomoc proti rozhodnutiam rozhodcov v sporoch týkajúcich sa prenájmu pozemku podľa právnych predpisov týkajúcich sa prenajímateľov a nájomcov.

Občianskoprávnymi vecami sa na obvodnom súde zaoberá samosudca bez poroty. Odvolania proti rozhodnutiam okresného súdu majú formu opätovného prerokovania, pričom rozhodnutie obvodného súdu je konečné a nemožno sa proti nemu ďalej odvolať.

Vyšší súd má podľa ústavy plnú pôvodnú príslušnosť vo všetkých skutkových a právnych veciach. To znamená, že má právomoc zaoberať sa občianskoprávnymi vecami, v ktorých má odporca bydlisko v krajine, v ktorých sa údajná zmluva uzavrela v krajine, v ktorých sa údajný občianskoprávny delikt spáchal v krajine alebo v ktorých sa nehuteľnosť, ktorá je predmetom konania, nachádza v krajine. Vyšší súd prerokúva odvolania voči rozhodnutiam obvodného súdu a vykonáva dozornú právomoc nad okresným súdom a inými nižšími súdmi. Odvolania proti rozhodnutiam Vyššieho súdu sa prerokávajú na Odvolacom súde a na Najvyššom súde, ak Najvyšší súd potvrdí, že ide o vec verejnoprospešného významu alebo vec v záujme spravodlivosti. Odvolanie môže byť podané Odvolacím súdom Najvyššiemu súdu, ktorý potvrdí, že ide o vec všeobecného záujmu verejnosti alebo vec v záujme spravodlivosti. Odvolanie nemá formu opätovného prerokovania, ale vychádza z prepisu dôkazov na súde prvého stupňa a právnej argumentácie.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Príslušný okresný alebo obvodný súd na podanie občianskoprávneho nároku sa určuje podľa miesta, kde sa odporca alebo jeden z odporcov obvykle zdržiava, alebo vykonáva akúkoľvek profesiu, podnikanie alebo povolanie. Vo väčšine vecí týkajúcich sa zmlúv je príslušný okres alebo obvod ten, v ktorom sa údajne uzavrela zmluva, v prípade občianskoprávných deliktov je to ten, v ktorom údajne došlo k prečinu, v rodinných veciach ten, v ktorom má žiadateľ bydlisko, a vo veciach súvisiacich s prenájomom alebo vlastníckym právom k nehnuteľnosti ten, v ktorom sa nachádzajú priestory alebo pozemky, ktoré sú predmetom takéhoto konania.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Neuplatňuje sa.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Neuplatňuje sa.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Neuplatňuje sa.

V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Na webovom sídle [Súdnej služby Írska](#) sa nachádza komplexné vysvetlenie štruktúry súdov v tejto krajine. Je na nej zverejnená aj brožúra s názvom *Ako fungujú súdy* (Explaining the Court) na účely informovania verejnosti. Ďalšie podrobnosti o systéme súdov poskytuje Občianska informačná rada, čo je štatutárny orgán, ktorý podporuje poskytovanie informácií, poradenstva a presadzovania záujmov týkajúcich sa širokej škály verejnoprávných a sociálnych služieb. Občianska informačná rada poskytuje webové sídlo, telefónnu linku a početné kontaktné miesta v celej krajine.

Súvisiace odkazy

[Súdna služba – Írsko](#)

<http://www.citizensinformation.ie/>

Posledná aktualizácia: 08/04/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Grécko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Na prejednanie väčšiny občianskoprávných a obchodných sporov sú v Grécku príslušné všeobecné civilné súde. Vo výnimočných prípadoch boli osobitným zákonom v rámci civilných súdov vo veľkých mestách ustanovené špecializované komory s výlučnou príslušnosťou prejednávať osobitné veci podľa právnej oblasti. Ide o tieto komory: komory v Aténach a Solúne s právomocou prejednávať veci týkajúce sa ochranné známky Európskej únie a komora v Pireu s právomocou prejednávať veci v oblasti morského práva.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súde (t. j. súde, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Vo väčšine prípadov sa príslušnosť súdov stanovuje podľa hodnoty predmetu sporu. Na odhad hodnoty predmetu sporu sa berie do úvahy nárok zaevidovaný v žalobe bez zohľadnenia akýchkoľvek vedľajších nárokov. Ak sa jedna žaloba týka viacerých nárokov, všetky nároky sa prejednávajú spoločne.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súde ako súde nižšieho stupňa a krajské súde ako súde vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Veci, v ktorých sú príslušné civilné súde, prejednávajú na prvom stupni okresné civilné súde, známe aj ako súde pre veci s nízkou hodnotou sporu (*Irinodikia*), jednočlenné súde prvého stupňa (*Monomeli Protodikia*) a viacčlenné súde prvého stupňa (*Polymeli Protodikia*).

Súde pre veci s nízkou hodnotou sporu sú príslušné predovšetkým a) vo všetkých sporoch, ktoré je možné ohodnotiť peňažne a ktorých hodnota nepresahuje sumu dvadsaťtisíc eur (20 000 EUR), a b) vo všetkých hlavných alebo vedľajších sporoch vyplývajúcich z nájomnej zmluvy za predpokladu, že vo všetkých prípadoch dohodnuté mesačné nájomné nepresahuje šesťsto eur (600 EUR).

Súde pre veci s nízkou hodnotou sporu sú bez ohľadu na hodnotu sporu príslušné aj vo väčšine sporov týkajúcich sa poľnohospodárstva, predaja zvierat, majetkových sporov so susedmi, sporov vyplývajúcich zo zmlúv s prevádzkovateľmi hotelov a dopravcami, v návrhoch na konanie podaných združeniami a družstvami proti ich členom alebo naopak, v návrhoch podaných právnikmi vo veci ich služieb na súdoch prvého stupňa a na policajných súdoch (*Ptaismatodikia*), ako aj vo veci práv, náhrad alebo nákladov svedkov, tlmočníkov, nútených správcov alebo dozorcov, ktorí vypovedali pred súdom alebo ktorí boli vymenovaní niektorým súdom.

Jednočlenné súde prvého stupňa sú príslušné vo všetkých sporoch, ktoré je možné ohodnotiť peňažne a ktorých hodnota je vyššia než suma dvadsaťtisíc eur (20 000 EUR), ale menšia než suma dvestopäťdesiatšesťtisíc eur (250 000 EUR).

Jednočlenné súde prvého stupňa sú príslušné aj v týchto sporoch, hoci ich hodnota presahuje sumu dvestopäťdesiatšesťtisíc eur (250 000 EUR): spory vyplývajúce zo zmlúv o nájme alebo prenájme; zamestnanecké spory týkajúce sa zamestnancov alebo práce či predmetov vyrábaných kvalifikovanými pracovníkmi alebo remeselníkmi; spory, na ktoré sa vzťahujú kolektívne pracovné zmluvy, medzi organizáciami sociálneho zabezpečenia a poistenými osobami; spory týkajúce sa poplatkov, náhrad a nákladov právnikov s výnimkou sporov, ktoré sa prejednávajú na súdoch pre veci s nízkou hodnotou sporu; spory týkajúce sa osôb zamestnaných v právnických, zdravotníckych alebo záchranných službách alebo pracujúcich ako technickí pracovníci, chemici alebo makléri a spory týkajúce sa osôb vymenovaných súdnym orgánom, napríklad znalci, odborní rozhodcovia, odhadcovia, rozhodcovia, vykonávatelia závetu, správcovia, likvidátori; spory týkajúce sa všetkých typov nárokov na náhradu škody vyplývajúcich zo škôd spôsobených vozidlom vrátane nárokov v rámci poistenia vozidiel a spory týkajúce sa súdneho napadnutia držby alebo užívania hnuteľného či nehnuteľného majetku.

Jednočlenné súde prvého stupňa sú vždy príslušné prejednávať tieto veci bez ohľadu na hodnotu sporu: spory týkajúce sa rozvodu; anulovania manželstva; uznania existencie alebo neexistencie manželstva; manželských vzťahov počas manželstva a z neho vyplývajúcich vzťahov vrátane sporov o otcovstvo, uznania toho, či existuje vzťah medzi rodičom a dieťaťom alebo o určenie rodičovských práv a povinností; uznania otcovstva dieťaťa narodeného mimo manželstva; uznania, či došlo k dobrovoľnému uznaniu dieťaťa narodeného mimo manželstva, či je toto uznanie neplatné alebo či má toto dieťa rovnaké postavenie ako dieťa narodené v manželstve z dôvodu blízkeho uzatvorenia manželstva medzi jeho rodičmi, ako aj napadnutia dobrovoľného uznania; uznania, či došlo k osvojeniu alebo jeho zániku, alebo či bolo ustanovené poručníctvo. Takisto prejednávajú spory týkajúce sa výživného vyplácaného na základe manželstva, rozvodu alebo príbuzenského vzťahu; výkonu rodičovských práv a povinností; nezhôd medzi rodičmi vo veci spoločného výkonu rodičovských práv a povinností, ako aj komunikácie rodičov a iných predkov s dieťaťom; úpravy používania domácnosti manželov a rozdelenia hnuteľného majetku medzi manželov, ako aj spory týkajúce sa domácnosti manželov a rozdelenia hnuteľného majetku medzi nimi v prípade ukončenia spoluzitia; spory týkajúce sa vlastníctva podlaží v budove a spory týkajúce sa zrušenia rozhodnutí prijatých na valnom zhromaždení združení alebo družstiev.

Viacčlenné súde prvého stupňa sú príslušné vo všetkých sporoch, v ktorých nemajú príslušnosť súde pre veci s nízkou hodnotou sporu ani jednočlenné súde prvého stupňa.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Miestne príslušným je súd, v ktorého obvode má odporca trvalý pobyt.

Ak odporca nemá trvalý pobyt ani v Grécku, ani v zahraničí, príslušným je súd, v ktorého obvode má odporca prechodný pobyt. Ak nie je známe miesto pobytu odporcu, príslušným je súd, v ktorého obvode mal odporca v Grécku naposledy trvalý pobyt, alebo ak v Grécku nemal trvalý pobyt, tak v mieste posledného prechodného pobytu.

Štát patrí do príslušnosti súdu, v ktorého obvode má sídlo príslušný orgán, ktorý má zo zákona na súde zastupovať štát.

Pre právnické osoby, ktoré sú spôsobilé byť účastníkmi konania, je príslušným súd, v ktorého obvode majú tieto osoby sídlo alebo pobočku, pokiaľ sa spor týka prevádzky sídla alebo pobočky.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Ak je príslušných viacero súdov, má navrhovateľ právo výberu. Prednosť medzi týmito súdmi sa stanovuje podľa dátumu podania žaloby.

Ak súd nemá vecnú alebo miestnu príslušnosť, vo veci rozhodne z úradnej moci samotný súd a určí, ktorý súd je príslušný, a vec postúpi tomuto súdu.

Procesnoprávne dôsledky podanej žaloby sa zachovávajú.

Zmluvné spory

Spory týkajúce sa existencie alebo platnosti právneho aktu vykonávaného za života osoby a všetkých práv vyplývajúcich z tohto aktu je možné podať aj na súd, v ktorého obvode bol právny akt vypracovaný alebo v ktorom sa má uskutočniť jeho vykonanie. Spory týkajúce sa zmluvne stanovených náhrad škody (záporný úrok) a odškodnenia na základe chyby počas rokovaní sa takisto môžu podávať na tento súd.

Delikt

Spory vyplývajúce z nečestného konania sa môžu podať aj na súd v mieste, kde došlo k udalosti predstavujúcej škodu alebo kde k nej má dôjsť.

Civilná žaloba

Civilnú žalobu o náhradu škody a odškodnenie za trestný čin, ako aj o finančné odškodnenie z dôvodu nemajetkovej ujmy alebo psychického utrpenia je možné predložiť na trestnom súde činnom vo veci samej.

Spory týkajúce sa výživného, rozvodov a rodičovských práv a povinností

Manželské spory (spory týkajúce sa výživného vyplácaného na základe manželstva, rozvodu alebo príbuzenského vzťahu, výkonu rodičovských práv a povinností, nezhôd medzi rodičmi vo veci spoločného výkonu rodičovských práv a povinností, ako aj komunikácie rodičov a iných predkov s dieťaťom, úpravy užívania domácnosti manželov a rozdelenia hnuiteľného majetku medzi manželov, ako aj spory týkajúce sa domácnosti manželov a rozdelenia hnuiteľného majetku medzi nimi v prípade ukončenia spolužitia) sa môžu podať aj na súde, v ktorého obvode sa nachádza posledné spoločné bydlisko manželov.

Spory týkajúce sa nárokov na výživné sa môžu podať aj na súd v mieste trvalého alebo prechodného pobytu príjemcu výživného.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Spory týkajúce sa vecných práv k nehnuteľnosti a spory vyplývajúce z prenájmu nehnuteľností patria do výhradnej príslušnosti súdu, v ktorého obvode sa daná nehnuteľnosť nachádza.

(Ak sa nehnuteľnosť nachádza v obvode s viacerými súdmi, navrhovateľ má právo výberu.)

Spory týkajúce sa správy vykonávanej na základe súdneho príkazu patria do výhradnej príslušnosti súdu, ktorý vydal daný príkaz.

Spory týkajúce sa dedenia patria do výhradnej príslušnosti súdu, v ktorého obvode mal zosnulý trvalý pobyt, alebo ak nemal trvalý pobyt, tak súdu, v ktorého obvode mal v čase úmrtia prechodný pobyt.

Ak je s hlavnou vecou spojená vedľajšia vec, a to najmä náhodné návrhy alebo návrhy na uplatnenie záruky, takéto zásahy a iné podobné návrhy patria do výhradnej príslušnosti súdu, ktorý prejednáva hlavnú vec.

Hlavné veci, ktoré spolu súvisia, patria do výhradnej príslušnosti súdu, ktorý prejednával prvú vec.

Viacčlenný súd prvého stupňa, ktorý prejednáva hlavnú vec, je príslušný vo všetkých vedľajších veciach, v ktorých má príslušnosť jednočlenný súd prvého stupňa a okresný civilný súd, a jednočlenný súd prvého stupňa, ktorý prejednáva hlavnú vec, je príslušný vo všetkých vedľajších veciach, v ktorých má príslušnosť okresný civilný súd.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Všeobecný súd prvého stupňa, ktorý nemá miestnu príslušnosť, môže na základe výslovnej alebo tichej dohody účastníkov konania nadobudnúť príslušnosť, pokiaľ sa tieto spory netýkajú majetku. Výslovná dohoda sa musí uzavrieť v prípade sporov, pri ktorých existuje výlučná právomoc.

Tichá dohoda sa považuje za uzavretú v prípade, ak sa odporca zúčastní na verejnom pojednávaní a v riadnom čase nevznesie námietku proti príslušnosti súdu.

Dohoda medzi účastníkmi konania, na základe ktorej sa všeobecný súd stáva príslušným pre budúce spory, je platná, len ak je vypracovaná v písomnej podobe a uvádza sa v nej špecifický právny vzťah, z ktorého tieto spory vyplývajú.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Pokiaľ ide o špeciálne komory s právomocou prejednávať veci týkajúce sa práva ochrannej známky EÚ a morského práva: vecná príslušnosť sa stanovuje v súlade s pravidlami pre všeobecné civilné súdy. Pokiaľ ide o miestnu príslušnosť, a) komora pre veci týkajúce sa ochrannej známky EÚ v Aténach je miestne príslušná pre obvody odvolacích súdov v Aténach, Egejskom mori, na Dodekanézskych ostrovoch, Korfu, Kréte, v Lamii, Nafpliu, Patrase a Pireu, b) komora pre veci týkajúce sa ochrannej známky EÚ v Solúne je miestne príslušná pre obvody odvolacích súdov v Solúne, Západnej Macedónii, Trácii, Ioannine a Larisse a c) do pôsobnosti príslušnej komory pre veci v oblasti morského práva v Pireu patrí celý kraj Attika.

Posledná aktualizácia: 05/06/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [es](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Jurisdikcia - Španielsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Zásada, o ktorú sa opiera usporiadanie súdov v Španielsku, je zásada justičnej jednoty. Jedinou výnimkou sú vojenské súdy v čase vojny a výnimočného stavu a s výnimkou ústavného súdu (*Tribunal Constitucional*) ako posledného garanta základných ľudských práv a slobôd prostredníctvom žiadosti o presadzovanie základných práv a slobôd (*recurso de amparo*).

Súdna právomoc je však rozdelená medzi štyri typy súdov: civilné súdy, trestné súdy, správne súdy a súdy pre sociálne veci.

Základom civilného súdnictva je súd prvého stupňa (*Juzgado de Primera Instancia*), ktorý v prvom stupni prejednáva občianskoprávne spory a konania, ktoré neboli výslovne pridelené inému súdu. Súdu prvého stupňa je teda možné opísať ako všeobecný alebo obyčajný súd.

Útvary civilných súdov zahŕňajú rodinné súdy (*Juzgados de Familia*), čo sú súdy prvého stupňa. V obvodoch, kde sú k dispozícii rodinné súdy (vo všeobecnosti v miestach s väčšou koncentráciou obyvateľstva), tieto súdy zodpovedajú za riešenie sporov v oblasti rodinného práva týkajúcich sa anulovania manželstva, rozluky a rozvodu, vzťahov medzi rodičmi a deťmi a ochrany osôb s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony. Ak sa proti jednému z účastníkov konania na súde, ktorý sa zaoberá násilím páchaným na ženách (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), začne trestné konanie, tento súd je takisto príslušný konať v tomto civilnom konaní.

Civilné útvary zahŕňajú aj osobitné obchodné súdy (*Juzgados de lo Mercantil*) a súdy pre veci týkajúce sa ochrannej známky Európskej únie (*Juzgados de Marca Comunitaria*).

Súdy pre sociálne veci (*Juzgados de lo Social*) sú zodpovedné za prejednanie vecí zaoberajúcich sa pracovným právom. Tieto veci sa týkajú jednotlivých sporov medzi zamestnancami a zamestnávateľmi v súvislosti s pracovnými zmluvami, sporov vo veci kolektívneho vyjednávania, žalôb týkajúcich sa sociálneho zabezpečenia a žalôb proti štátu v súvislosti s jeho povinnosťami v rámci pracovného práva.

Trestné súdy zodpovedajú za pojednávanie trestnoprávných vecí.

Pre španielske právo je charakteristické, že civilné konanie vyplývajúce z trestných činov sa môže spojiť s trestným konaním. V týchto prípadoch o výške náhrady škody splatnej v súvislosti s trestným činom rozhodne trestný súd. Ak poškodená strana nepodá civilnú žalobu, podá ju v jej mene generálny prokurátor, pokiaľ sa poškodená strana výslovne nevzdá práva podať žalobu v trestnoprávnej veci.

A napokon, správne súdy sa zaoberajú kontrolou zákonnosti pôsobenia orgánov verejnej správy a riešia finančné nároky vznesené voči týmto orgánom.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Pozri odpovede uvedené ďalej.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

V Španielsku neexistuje rozdiel medzi rôznymi súdmi prvého stupňa z hľadiska výšky nároku alebo závažnosti vecí, ktorými sa môžu zaoberať, a nijaký súd prvého stupňa neprejednáva odvolania proti rozsudkom iných súdov prvého stupňa. Odvolaniami v civilnom konaní sa vždy zaoberajú provinčné súdy (*Audiencias Provinciales*).

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Z hľadiska súdnictva je Španielsko rozdelené geograficky na obce, okresy, provincie a autonómne oblasti. Okres je územná jednotka, ktorú tvorí jedna alebo viacero príslušných obcí v rovnakej provincii. Ide o najdôležitejšie územné rozdelenie, lebo ide o oblasť, v ktorej má súd prvého stupňa príslušnosť. (Podrobné informácie sa nachádzajú na webovom sídle ministerstva spravodlivosti mjusticia.gob.es.)

V okresoch v prípade potreby riešenia veľkého počtu vecí existuje viac než jeden súd daného typu. Toto v súčasnosti platí vo väčšine miest. Súdy sú očíslované v poradí podľa toho, kedy boli ustanovené.

Všetky tieto súdy majú v zásade rovnakú príslušnosť a veci sa medzi nimi rozdeľujú v súlade s internými správными pravidlami delenia práce. Za určitých okolností však pravidlá delenia práce možno použiť na pridelenie iného typu vecí rôznym súdom v tom istom okrese.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Ak nejedná sa o dohodu ani o záväznú normu, základným pravidlom je, že príslušným je súd prvého stupňa, v ktorého obvode má odporca trvalý pobyt alebo prípadne prechodný pobyt. Ak odporca nemá trvalý ani prechodný pobyt v Španielsku, príslušným súdom bude súd prvého stupňa, v ktorého obvode sa odporca nachádza alebo kde sa naposledy zdržiaval. Ak sa nemôže použiť ani jedno z týchto kritérií, navrhovateľ môže podať návrh na súd prvého stupňa, v ktorého obvode má trvalý pobyt.

V záujme uvedených skutočností:

žaloby proti vlastníkom podnikov a osobám vykonávajúcim živnosť podané v súvislosti s ich podnikateľskou alebo živnostenskou činnosťou možno podať v ktoromkoľvek mieste, kde túto činnosť vykonávajú, a to podľa výberu navrhovateľa,

žaloby proti právnickým osobám možno podať aj v tom mieste, kde vznikol právny stav alebo právny vzťah, ktorého sa spor týka, alebo kde má mať účinok, ak v tomto mieste majú otvorený podnik alebo ak tam majú zástupcu.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Pre súčasný španielsky procesný systém nie je obvyklé, aby ponechával výber miestnej príslušnosti navrhovateľovi. Stáva sa to iba v týchto prípadoch:

- vecné žaloby o nehnuteľnosti týkajúce sa buď niekoľkých nehnuteľností, alebo jednej nehnuteľnosti, ktorá sa nachádza v rôznych obvodoch. V týchto prípadoch sa navrhovateľia môžu rozhodnúť podať žalobu v ktoromkoľvek okrese, ktorý má miestnu príslušnosť,
- žaloby týkajúce sa predloženia a schválenia účtov zo strany osôb zodpovedných za správu cudzieho majetku, ak nie je určené miesto, v ktorom majú byť predložené. V týchto prípadoch si môžu navrhovateľia vybrať medzi miestom trvalého pobytu odporcu a miestom, kde sa spravuje daný majetok,
- spory o dedičstvo: navrhovateľia si môžu vybrať medzi súdom, v ktorého obvode bolo posledné trvalé bydlisko zosnulého v Španielsku, alebo súdom, v ktorého obvode sa nachádza väčšina predmetu dedičstva,
- žaloby o duševné vlastníctvo: navrhovateľia si môžu vybrať medzi týmito miestami: miesto, kde došlo k porušeniu práva; miesto, kde sa nachádzajú dôkazy *prima facie* o tom, že došlo k porušeniu práva; alebo miesto, kde sa nachádzajú nezákonné kópie,
- prípady vo veci nekalej súťaže, pri ktorých odporca v Španielsku nemá svoj podnik, trvalý ani prechodný pobyt. V týchto prípadoch si navrhovateľia môžu vybrať buď miesto, kde bol vykonaný skutok nekalej súťaže, alebo miesto, kde sa prejavili jeho účinky,
- žaloby týkajúce sa výlučne zverenia maloletých osôb do osobnej starostlivosti opatery alebo pohľadávok na výživné zo strany jedného rodiča voči druhému rodičovi v mene maloletých osôb, keď obaja rodičia majú pobyt v rôznych súdnych obvodoch. V týchto prípadoch si môžu navrhovateľia vybrať buď súd, v ktorého obvode má odporca trvalý pobyt, alebo súd, v ktorého obvode má pobyt dieťa,
- vo všeobecnosti, žaloby týkajúce sa výkonu práv jednotlivých spotrebiteľov alebo používateľov môže prejednávať súd, v ktorého obvode má trvalý pobyt spotrebiteľ, používateľ alebo odporca, a to podľa výberu spotrebiteľa.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V týchto prípadoch existujú záväzné normy, na základe ktorých navrhovateľ musí podať žalobu na iný súd, než je súd v mieste trvalého pobytu odporcu.

V týchto prípadoch si účastníci konania nemôžu vybrať, že svoj nárok predložia v príslušnosti konkrétneho súdu, a to ani priamo, ani nepriamo:

- vecné práva alebo práva na poberanie renty, pokiaľ ide o nehnuteľný majetok a veci týkajúce sa majetku v spoluvlastníctve (*propiedad horizontal*): príslušnými sú súdy, v ktorých obvode sa majetok nachádza,
- spory o dedičstvo: príslušnosť sa určí buď na základe miesta posledného trvalého pobytu zosnulého v Španielsku, alebo na základe toho, kde sa nachádza väčšina dedičstva, a to podľa voľby navrhovateľa,
- veci týkajúce sa pomoci pre osoby, ktoré nemajú spôsobilosť na právne úkony, alebo ich zastupovania: tieto veci sa prejednávajú na súde v mieste bydliska dotknutej osoby,
- ochrana základných práv prostredníctvom civilných súdov: tieto veci prejednáva súd, v ktorého obvode má trvalý pobyt navrhovateľ, alebo v prípade, keď navrhovateľ nemá trvalý pobyt v Španielsku, súd, v ktorého obvode došlo k porušeniu týchto práv,
- žaloby o náhradu škôd spôsobených používaním motorových vozidiel: príslušným je súd, v ktorého obvode bola spôsobená škoda,
- napadnutie rozhodnutí obchodných spoločností: miestna príslušnosť sa určuje podľa sídla spoločnosti,
- žaloby o vyhlásenie, že určité všeobecné zmluvné podmienky netvorí súčasť zmluvy alebo že daný odsek je neplatný: príslušným je súd v mieste trvalého bydliska navrhovateľa,
- určovacie žaloby o ukončenie štandardných zmluvných podmienok alebo o odstúpenie od nich v prípade, keď odporca nemá v Španielsku svoj podnik alebo trvalý pobyt: v týchto prípadoch je príslušným súd v mieste, kde bola uzatvorená štandardná zmluva,
- žaloby o ukončenie štandardných zmluvných podmienok v záujme ochrany kolektívnych alebo spoločných záujmov spotrebiteľov alebo používateľov v prípade, keď odporca nemá v Španielsku svoj podnik alebo trvalý pobyt: v týchto prípadoch je príslušným súd v mieste trvalého pobytu navrhovateľa,
- žaloby o vynútenie plnenia povinností týchto osôb: poisťovňa; osoba, ktorá inej osobe predala osobný majetok na splátky alebo ktorá financovala jeho zakúpenie; osoba, ktorá predložila verejnú ponuku týkajúcu sa osobného majetku alebo služby, ktorú druhá osoba prijala. V týchto prípadoch je príslušným súd v mieste trvalého pobytu navrhovateľa,
- žaloby tretích strán, ktorými bolo napadnuté zaistenie majetku: príslušným je súd, v ktorého obvode má sídlo subjekt, ktorý vydal príkaz na zaistenie,

- návrhy na rozluku, neplatnosť alebo rozvod manželstva: príslušným je rodinný súd, prípadne ak rodinný súd neexistuje, súd prvého stupňa, v ktorého obvode sa nachádza spoločné bydlisko manželov. Ak manželia nemajú spoločné bydlisko, príslušným bude súd, v ktorého obvode sa nachádza buď posledné spoločné bydlisko manželov, alebo kde má pobyt druhý z manželov. Ak neexistuje ani jedno z týchto miest, príslušným je súd, v ktorého obvode má trvalý pobyt osoba, ktorá podala návrh. Ak návrh podali obaja manželia na základe vzájomnej dohody, príslušným je súd, v ktorého obvode sa nachádza posledné spoločné bydlisko manželov alebo trvalé bydlisko jedného z manželov,

- žaloby týkajúce sa výlučne zverenia maloletých osôb do osobnej starostlivosti opatery alebo pohľadávok na výživné zo strany jedného rodiča voči druhému rodičovi v mene maloletých osôb: v týchto prípadoch je príslušným súd v mieste posledného spoločného bydliska rodičov. V prípade, že rodičia bývajú v rôznych súdnych okresoch, navrhovateľ si môže vybrať medzi súdom v mieste trvalého bydliska odporcu a súdom v mieste pobytu dieťaťa.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Vo všeobecnosti platí, že miestnu príslušnosť súdu v Španielsku je možné zmeniť, čo znamená, že účastníci konania môžu výslovnou alebo tichou formou podať žalobu na súd určitého obvodu, ak tieto súdy majú vecnú príslušnosť.

Výslovné podanie sa uskutočnilo, keď zainteresované strany uzatvorili výslovnú dohodu, v ktorej uvádzajú určitý obvod, pred ktorého súdy predkladajú svoju vec.

Tiché podanie sa uskutoční v týchto situáciách:

- v prípade navrhovateľa, keď jednoducho podá návrh na súd určitého obvodu a obráti sa na súdy tohto obvodu, kde podá žalobu, alebo sformuluje požiadavku alebo žiadosť, ktoré sa majú podať na príslušný súd na rozhodovanie vo veci žaloby,
- v prípade odporcu, keď sa dostavil na súd a potom vykonal akýkoľvek procesný úkon, s výnimkou podania návrhu v riadnom čase a napadnutia príslušnosti súdu.

Všetky zmeny trvalého pobytu účastníkov konania, miesta sporného objektu alebo účelu konania, ku ktorým došlo po začatí konania, nevedú k zmene príslušnosti súdu, ktorá sa určí v súlade so stavom, ktorý sa potvrdí na začiatku konania (*Perpetuatio iurisdictionis*).

Platia však tieto podmienky:

Výslovné podanie nie je možné v prípade štandardných zmlúv, zmlúv obsahujúcich všeobecné podmienky stanovené jednou zo strán alebo v prípade spotrebiteľských či používateľských zmlúv. V týchto prípadoch je však možné tiché podanie.

Nijaké podanie nie je možné v prípade, keď sa v zákone stanovujú záväzné normy miestnej príslušnosti.

V zrýchlených konaniach, konaniach o platobnom rozkaze alebo konaniach na vymáhanie dlhu nie je povolené nijaké podanie.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Medzi špecializované súdy v Španielsku patria súdy uvedené ďalej.

Rodinné súdy, ktoré sú súdmi prvého stupňa. Ak existujú rodinné súdy (vo všeobecnosti v miestach s väčšou koncentráciou obyvateľstva), majú výhradnú a výlučnú právomoc v rodinných veciach. Konkrétne riešia veci týkajúce sa:

rozluku, neplatnosti a rozvodu manželstva a výkonu rodičovských práv a povinností nad maloletými osobami.

Pravidlá miestnej príslušnosti sú rovnaké ako pravidlá, ktoré sa uplatňujú na súdy prvého stupňa, ktoré sa zaoberajú vecami v oblasti rodinného práva v prípade, ak v danom obvode chýba špecializovaný rodinný súd.

Súdy pre sociálne veci prejednávajú veci v oblasti pracovného práva. Tieto veci sa týkajú jednotlivých sporov medzi zamestnancami a zamestnávateľmi v súvislosti s pracovnými zmluvami, sporov vo veci kolektívneho vyjednávania, žalôb týkajúcich sa sociálneho zabezpečenia a žalôb proti štátu v súvislosti s jeho povinnosťami v rámci pracovného práva.

Vo všeobecnosti platí, že miestne príslušným je súd, v ktorého obvode pracovník poskytuje svoje služby alebo v ktorého obvode má odporca trvalý pobyt, a to podľa výberu navrhovateľa.

Obchodné súdy pôsobia na úrovni provincií a zaoberajú sa obchodnými spormi.

Tieto súdy prejednávajú veci súvisiace s platobnou neschopnosťou, s výnimkou prípadov, keď sa platobná neschopnosť týka inej osoby, než je podnikateľ: v týchto prípadoch sú príslušnými všeobecné súdy prvého stupňa.

Tieto súdy prejednávajú aj súvisiace veci týkajúce sa týchto záležitostí:

- občianske finančné žaloby proti majetku osôb v platobnej neschopnosti s výnimkou žalôb v rámci konaní týkajúcich sa spôsobilosti na právne úkony, rodičovstva, manželstva a maloletých osôb,
- podnikové žaloby o hromadné ukončenie, zmenu alebo pozastavenie pracovných zmlúv, ak je zamestnávateľ úpadcom, alebo žaloby o pozastavenie alebo ukončenie zmlúv vyššieho manažmentu,
- všetky opatrenia na presadzovanie alebo predbežné opatrenia voči majetku úpadcu a jeho hospodárskym právam bez ohľadu na to, ktorý súd vydal príkaz,
- žaloby týkajúce sa občianskoprávnej zodpovednosti proti riaditeľom spoločnosti, audítorm alebo likvidátorom v súvislosti so škodami a stratou, ktorú počas konkurzného konania utrpel úpadca,
- žaloby týkajúce sa:

nekalej súťaže,

duševného vlastníctva a reklamy,

práva obchodných spoločností a družstevného práva,

vnútroštátnej alebo medzinárodnej dopravy,

morského práva,

všeobecných zmluvných podmienok,

uplatňovania pravidiel rozhodcovského konania na veci uvedené v predchádzajúcich bodoch.

Príslušným na začatie a prejednanie vo veci insolvenčných konaní je obchodný súd, v ktorého obvode má dlžník stredisko svojich hlavných záujmov. Ak má dlžník v Španielsku aj trvalý pobyt a miesto trvalého pobytu a strediska hlavného záujmu sú na rôznych miestach, príslušným prejednávať vec je aj obchodný súd v mieste bydliska dlžníka, a to podľa výberu veriteľa, ktorý podal návrh.

Ak je dlžníkom právnická osoba, predpokladá sa, že strediskom jeho hlavného záujmu je jeho sídlo. Na tento účel sa nezohľadní nijaká zmena sídla, ku ktorej došlo v čase do šiestich mesiacov pred podaním návrhu na začatie insolvenčného konania.

Obchodné súdy v Alicante pôsobia ako súdy vo veci ochranných známk EÚ, ak vykonávajú svoju výlučnú právomoc prejednávať v prvom stupni akýkoľvek spor podaný pred tieto súdy podľa nariadenia Rady (ES) č. 40/94 z 20. decembra 1993 o ochrannej známke Spoločenstva a nariadenia Rady (ES) č. 6/2002 z 12. decembra 2001 o dizajnoch Spoločenstva.

Pri vykonávaní svojej právomoci v týchto veciach sú súdy pre ochranné známky príslušnými konať na celom území štátu.

Okrem týchto špecializovaných súdov Generálna rada súdnej moci (*Consejo General del Poder Judicial*) môže podľa zákona rozhodnúť, že v prípade viacerých súdov rovnakého typu jeden alebo viacero z nich nadobudne výlučnú právomoc prejednávať určité skupiny vecí alebo dohliadať na presadzovanie v dotknutej oblasti práva.

Generálna rada túto právomoc už na niekoľkých miestach uplatnila, a to najmä v súvislosti s právnou nespôsobilosťou a nútenou ústavnou liečbou z dôvodu duševnej choroby v prípadoch, keď sa príslušnosť vo všeobecnosti pridelila rodinným súdom.

Posledná aktualizácia: 14/06/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Francúzsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V rámci francúzskej organizácie súdnictva koexistujú dva druhy súdov: správne súdy a všeobecné súdy.

Každý súd má štruktúru s tromi úrovňami.

Na prvej úrovni rozsudky vydávajú správne súdy, všeobecné súdy a rôzne špecializované správne súdy. Tieto rozhodnutia je možné napadnúť na odvolacom správnom súde. Nakoniec tieto rozsudky podliehajú kontrole Štátnej rady.

Na druhej úrovni prvostupňové rozhodnutia vydávajú krajské súdy, všeobecné súdy a všetky ďalšie súdy, ktorých právomoci stanovuje zákonodarca. Tieto rozhodnutia možno napadnúť na odvolacích súdoch, ktoré pozostávajú z niekoľkých komôr (občianskej, sociálnej, obchodnej, trestnej). Proti rozsudkom vydaným týmito súdmi je možné odvolať sa kasačnom súde (ktorý je tiež zložený z niekoľkých komôr zameraných na veci, ktorými sa odvolacie súdy zaoberali už predtým).

Súdy sa delia nasledovne:

Správne súdy:

Štátna rada (1),

odvolacie správne súdy (8),

správne súdy (42).

Všeobecné súdy:

kasačný súd (1),

odvolacie súdy (36),

vyšší odvolací súd (1),

krajské súdy (164) [z ktorých 16 má právomoc v obchodných veciach],

všeobecné súdy (prvej inštancie) (4) [z ktorých 2 majú právomoc v obchodných veciach],

súdy pre mladistvých (155),

súdy pre veci sociálneho zabezpečenia (114),

okresné súdy (307),

pracovné rady (210),

pracovné súdy (6),

obchodné súdy (134).

Špecializované súdy sú tieto:

Okresný súd rozhoduje o najčastejších sporoch. V zásade posudzuje všetky návrhy, ktoré sa týkajú súm do výšky 10 000 €. Ďalej je oprávnený rozhodnúť v určitých špecifických sporoch (nezaplatené nájomné, zabavenie mzdy, voľby zástupcov zamestnancov, úver vo veci spotrebiteľského práva), obchodný súd je príslušný pre spory medzi obchodníkmi, medzi úverovými inštitúciami alebo medzi nimi navzájom a spory týkajúce sa obchodných spoločností, ako aj pre spory týkajúce sa obchodných transakcií medzi všetkými osobami a pre finančné ťažkosti spoločností (likvidácia a nútená správa...), paritný súd pre veci prenájmu pôdy príslušný na vybavovanie sporov medzi nájomníkmi a vlastníkami prenajímanej pôdy (prenájom, podielové hospodárenie...),

pracovná súdna rada, ktorá rieši všetky spory medzi zamestnancami a zamestnávateľmi v rámci individuálnej zmluvy podľa súkromného pracovného práva, do dátumu stanoveného vyhláškou a 1. januára 2019 najneskôr je súd pre veci sociálneho zabezpečenia príslušný v rozhodovaní sporov vyplývajúcich z uplatňovania právnych predpisov a pravidiel sociálneho zabezpečenia a poľnohospodárskom sociálnom zabezpečení, od dátumu stanoveného vyhláškou a 1. januára 2019 najneskôr budú tieto spory patriť do právomoci osobitne určených krajských súdov,

do dátumu stanoveného vyhláškou a 1. januára 2019 najneskôr súd pre veci pracovnej neschopnosti rozhoduje o stave alebo stupni invalidity, trvalej pracovnej neschopnosti a pracovnej nespôsobilosti, od dátumu stanoveného vyhláškou a 1. januára 2019 najneskôr budú tieto spory patriť do právomoci osobitne určených krajských súdov,

súd pre vojenské dôchodky rozhoduje v sporoch o vojenské dôchodky.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Rozdelenie právomocí medzi krajské súdy, okresné súdy a miestne súdy bolo uvedené vyššie, pričom platí, že ak neexistuje právomoc osobitne uznaná iným súdom, všeobecným súdom je krajský súd.

Okresné súdy majú právomoc rozhodovať v spore s hodnotou, ktorá je nižšia ako alebo rovná 10 000 eur, ako aj v súdnych sporoch bez obmedzenia hodnoty v určitých veciach, ako je spotrebiteľské právo, opatrovníctvo dospelých alebo prenájom bytových priestorov.

Krajské súdy sú príslušné pre všetky ostatné občianskoprávne spory, ktoré nepatria pod iné súdy, a to najmä v rodinných veciach.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

V zásade je príslušným súdom súd v mieste, kde žije odporca. Toto pravidlo sa vysvetľuje vôľou chrániť odporcu, u ktorého sa predpokladá, že sa bude ľahšie obhajovať pred súdom najbližším k miestu jeho bydliska.

Ak je odporca fyzickou osobou, je to súd v mieste jeho bydliska alebo pobytu. Ak ide o právnickú osobu (spoločnosť, združenie), je to miesto jej zriadenia, vo všeobecnosti miesto jej ústredia. Niekedy sa známe hlavné miesto podnikateľskej činnosti nenachádza tam, kde ústredie. V takom prípade môže konať súd v hlavnom mieste podnikateľskej činnosti. V prípade veľkých spoločností, ktoré majú viacero pobočiek, môže konať súd v mieste jednej z pobočiek.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

V zmluvných veciach: navrhovateľ môže predložiť vec buď v mieste bydliska odporcu, alebo podľa povahy zmluvy v mieste dodania veci alebo v mieste výkonu služby.

Vo veciach mimozmluvnej zodpovednosti alebo podania návrhu v občianskoprávnej záležitosti v rámci trestného konania: návrh môže byť podaný na súde tam, kde žije odporca, alebo na súde v mieste, kde bola spôsobená škoda alebo došlo k poškodeniu.

Vo veciach práva k nehnuteľnosti: navrhovateľ môže vec predložiť na súde v mieste, kde sa nehnuteľnosť nachádza.

Vo veciach výživného alebo uspokojovania potrieb rodiny: navrhovateľ má možnosť vybrať si medzi súdom v mieste, kde žije odporca, a súdom v mieste, kde žije veriteľ, to znamená samotný navrhovateľ.

Vo veciach sporu týkajúceho sa spotrebiteľa: spotrebiteľ sa môže podľa svojho výberu obrátiť na súd v mieste, kde žil v čase uzatvorenia zmluvy alebo v čase, keď došlo k poškodeniu.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V prípade sporu o výživné alebo príspevku na výživu rozvedeného manžela: príslušným súdom je súd v mieste bydliska oprávneného manžela alebo rodiča, ktorý je primárne zodpovedný za nezaopatrené deti, a to aj v prípade, ak sú dospelé.

V rozvodových veciach: príslušným súdom je súd v mieste, kde žije rodina. Ak majú manželia samostatné miesta pobytu, príslušným súdom je súd v mieste pobytu detí. Ak manželia deti nemajú, príslušným súdom je súd v mieste, kde žije odporca.

V dedičských veciach: príslušným súdom je súd v mieste posledného bydliska zosnulého.

Vo veciach práva k nehnuteľnosti: príslušným súdom je súd v mieste, kde sa nehnuteľnosť nachádza.

Vo veciach prenájmu: príslušným súdom je súd v mieste nehnuteľnosti.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Všetky špecializované súdy majú výlučnú právomoc a námietka voči právomoci musí byť vznesená súdom bez návrhu. Jediná možnosť podania návrhu na súd, ktorý by obvykle nebol príslušný, existuje na krajských súdoch a okresných súdoch v prípadoch, v ktorých nemajú výlučnú právomoc.

V zásade platí, že každé ustanovenie zmluvy, ktoré sa odchyľuje od pravidiel o miestnej príslušnosti a pridelovaní, je neplatné s výnimkou zmlúv uzatvorených medzi dvoma obchodníkmi za predpokladu, že toto ustanovenie je uvedené veľmi zjavným spôsobom.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Obchodný súd: v zásade je príslušným súdom súd v mieste, kde žije odporca. Vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti je príslušným súdom súd v mieste udalosti alebo v mieste, kde bola spôsobená škoda.

Paritný súd pre veci prenájmu pôdy: príslušným súdom je súd v mieste, kde sa nachádza nehnuteľnosť.

Pracovná súdna rada: zamestnanec sa môže obrátiť na pracovnú súdnu radu v mieste, kde sa nachádza podnik, v ktorom vykonáva svoju prácu, v mieste, kde bola uzatvorená zmluva alebo v mieste ústredia spoločnosti, ktorá ho zamestnáva. Ak sa práca uskutočňuje mimo podniku, je potrebné obrátiť sa na pracovnú súdnu radu v mieste bydliska zamestnanca.

Súd pre sociálne záležitosti (až do dátumu stanoveného vyhláškou a 1. januára 2019 najneskôr): v zásade je príslušným súdom súd v mieste bydliska oprávnenej osoby alebo zamestnávateľa alebo sídla žalovaného subjektu v prípade konfliktu medzi subjektmi, ktorých sídla patria do právomocí rôznych súdov.

Súvisiace odkazy

 [Webová lokalita ministerstva spravodlivosti](#)

 [Webová lokalita Legifrance](#)

Posledná aktualizácia: 23/07/2018

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Chorvátsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Návrh sa podáva na súd s miestnou alebo vecnou príslušnosťou prerokovať danú vec a v prípade osobitného sporu sa podáva na špecializovaný súd. Iba mesto Záhreb (*Grad Zagreb*) má mestský civilný súd (*Općinski građanski sud*) a mestský pracovný súd (*Općinski radni sud*) ako špecializované súdy na riešenie týchto vecí, kým inde sú vo všeobecnosti príslušnými mestské súdy (*općinski sudovi*).

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Pravidlá týkajúce sa toho, ktorý súd je príslušný, sa nachádzajú v Občianskom súdnom poriadku.

Presnejšie, odporca podáva návrh na súd so všeobecnou miestnou príslušnosťou, t. j. na súd so všeobecnou miestnou príslušnosťou na základe miesta prechodného alebo trvalého pobytu odporcu alebo jeho sídla, ak ide o právnickú osobu. Ak sa žaloba podáva proti okresu, mestu Záhreb, mestám a obciam, súd so všeobecnou miestnou príslušnosťou sa stanoví podľa toho, kde má sídlo ich zastupiteľský orgán.

V prípade sporov proti Chorvátskej republike sa však súd so všeobecnou miestnou príslušnosťou určí podľa miesta trvalého pobytu navrhovateľa alebo jeho sídla v Chorvátsku. Ak navrhovateľ nemá v Chorvátsku trvalý pobyt alebo sídlo, súdom so všeobecnou miestnou príslušnosťou v sporoch proti Chorvátskej republike je súd s príslušnosťou v mieste, kde sa nachádza chorvátsky parlament (*Hrvatski sabor*).

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Existuje rozdiel medzi súdmi nižšieho a vyššieho stupňa. Mestské súdy (*općinski sudovi*) a obchodné súdy (*trgovački sudovi*) sú súdy prvého stupňa a okresné súdy (*županijski sudovi*) a Najvyšší obchodný súd Chorvátskej republiky (*Visoki trgovački sud RH*) sú odvolacie súdy. Presnejšie, okresné súdy rozhodujú v odvolaniach proti rozsudkom mestských súdov a Najvyšší obchodný súd Chorvátskej republiky rozhoduje v odvolaniach proti rozsudkom obchodných súdov.

Iba v osobitne stanovených prípadoch sa okresné súdy a Najvyšší obchodný súd Chorvátskej republiky môžu stať súdmi prvého stupňa a v takom prípade sa proti ich rozsudkom možno odvolať na Najvyššom súde Chorvátskej republiky (*Vrhovni sud RH*).

Vyššie súdy sú teda príslušné rozhodovať vo veci odvolaní iba vo výnimočných prípadoch, keď nižšie súdy vyhlásia, že nie sú príslušné vydávať rozhodnutia a vec postúpa na ďalšie posúdenie.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Určenie, ktorý súd je príslušný rozhodovať v konkrétnej veci, závisí od viacerých okolností, spravidla je však príslušným súd so všeobecnou miestnou príslušnosťou v obvode odporcu.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Základným pravidlom miestnej príslušnosti je miesto trvalého alebo prechodného pobytu odporcu alebo v prípade, ak je odporcom právnická osoba, jej sídlo.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Odchylné od základného pravidla všeobecnej miestnej príslušnosti sa v Občianskom súdnom poriadku (v článkoch 50 až 66) stanovujú prípady osobitnej miestnej príslušnosti, ktoré sa týkajú účastníkov konania, sporov o zákonnú vyživovaciu povinnosť, sporov o náhradu škôd, manželských sporov, sporov o určenie alebo zapretie otcovstva či materstva, sporov o nehnuteľný majetok a sporov týkajúcich zasahovania do vlastníckych práv, sporov o lietadlá a plavidlá, určenia príslušnosti v prípade osôb, na ktoré sa nevzťahuje všeobecná miestna príslušnosť v Chorvátskej republike, príslušnosti podľa miesta v Chorvátsku, kde sa nachádza zastúpenie zahraničnej osoby, príslušnosti v sporoch vyplývajúcich zo vzťahov s organizačnými útvarmi Ozbrojených síl Chorvátskej republiky, príslušnosti v sporoch vyplývajúcich z dedičskoprávných vzťahov, príslušnosti v sporoch v exekučných a konkurzných konaniach, príslušnosti podľa miesta platby, príslušnosti v rámci pracovnoprávných sporov a vzájomnej príslušnosti v prípade žalôb proti cudzím štátnym príslušníkom. Navrhovateľ v uvedených prípadoch vždy môže, ale nemusí, vybrať iný súd, než je súd, v ktorého obvode má odporca pobyt a ktorý bol určený podľa základného pravidla.

A napokon, podľa článku 70 Občianskeho súdneho poriadku sa účastníci konania môžu dohodnúť o miestnej príslušnosti iného súdu s vecnou príslušnosťou, ale iba v prípade, ak nejde o súd s výlučnou právomocou.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

V závislosti od toho, či ide o občianskoprávny alebo obchodný spor, návrh sa môže podať na mestský súd (*općinski sud*) alebo obchodný súd (*trgovački sud*) a v Záhrebe sa v prípade pracovnoprávných sporov môže podať aj na mestský pracovný súd (*Općinski radni sud*).

Posledná aktualizácia: 14/12/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Taliansko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V talianskom právnom systéme sú spravidla príslušné bežné súdy, keďže tieto súdy majú osobitné právomoci v sporoch týkajúcich sa osobných práv a nárokov. Zmierovací súd (*Giudice di Pace*), všeobecný súd (*Tribunale*) a odvolací súd (*Corte di Appello*) sú bežné súdne orgány. Súdom poslednej inštancie je Najvyšší kasačný súd (*Suprema Corte di Cassazione*), zatiaľ čo ústavnými záležitosťami sa zaoberá Ústavný súd (*Corte Costituzionale*). Okrem systému bežných súdov existuje aj systém správnych súdov. Správne súdy majú právomoc riešiť spory týkajúce sa oprávnených záujmov a v konkrétnych oblastiach stanovených zákonom spory týkajúce sa individuálnych práv, súvisiace s uplatňovaním alebo neuplatňovaním správnych právomocí vo vzťahu k opatreniam, úkonom, dohodám alebo konaniu zahŕňajúcemu uplatňovanie týchto právomocí orgánmi verejnej moci. Akty alebo opatrenia prijaté vládou pri výkone politických právomocí nemôžu byť napadnuté pred súdmi. Podľa ustanovení správneho poriadku vykonávajú správne právomoci regionálne správne súdy (*Tribunali Amministrativi Regionali – TAR*) a Štátna rada (*Consiglio di Stato*). Súdom poslednej inštancie je Najvyšší kasačný súd, ale iba v rámci kritérií právomoci. Existuje aj ďalší osobitný súd – daňový súd (*tributario*). Daňové právomoci vykonávajú provinčné daňové komisie (*Commissioni Tributarie Provinciali – CTP*) a regionálne daňové súdy (*Commissioni Tributarie Regionali – CTR*). Daňové súdy majú právomoc riešiť všetky spory týkajúce sa daní akéhokoľvek druhu a s akýmkoľvek názvom vrátane regionálnych, provinčných a miestnych daní a príspevkov platených do talianskeho vnútroštátneho zdravotníckeho systému, daňových prirážok a dodatočných daní, s tým spojených sankcií, ako aj úrokových poplatkov a akýchkoľvek ďalších vedľajších poplatkov. V talianskom právnom systéme existujú viaceré „osobitné“ komory v rámci systému bežných súdov. Medzi najdôležitejšie osobitné komory patria: a) komory špecializované na veci súvisiace s prístahovalectvom, medzinárodnou ochranou a voľným pohybom občanov EÚ; b) komory špecializované na podnikové záležitosti; c) komory špecializované na poľnohospodárske veci. Existujú aj osobitné súdy, ako je napríklad súd pre mladistvých (*Tribunale per i Minorenni*) alebo súd pre dohľad nad výkonom trestov (*Tribunale di Sorveglianza*). Pracovnoprávne spory sa predkladajú bežným súdom a niektoré z nich majú vytvorené osobitné komory (pracovnoprávne komory). Technicky vzaté však nejde o špecializované komory, ale skôr o organizačné modely v rámci súdov.

Spravidla platí, že všeobecný súd má právomoc vo všetkých veciach, ktoré nespádajú do právomoci ostatných súdov. Všeobecný súd má tiež výlučnú právomoc vo všetkých veciach týkajúcich sa daní a poplatkov (ktoré neboli predložené daňovým súdom), vo všetkých veciach týkajúcich sa osobného stavu a právnej spôsobilosti osôb a čestných práv, boja proti podvodom, vymáhania a všeobecne v akejkoľvek veci s neurčitelnou hodnotou.

Zmierovací súd má právomoc vo veciach týkajúcich sa hnuťelného majetku s hodnotou do 50 000 EUR, ak podľa zákona nepatria do právomoci iného súdu. Od 31. októbra 2021 bude táto hodnota upravená na 30 000 EUR. Zmierovací súd má tiež právomoc vo všetkých veciach týkajúcich sa sporov uvedených v článku 7 Občianskeho súdneho poriadku.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Kritérium na určenie súdu, ktorému sa spor predkladá, je „jurisdikcia“. V talianskom právnom systéme jurisdikcia vo všeobecnosti označuje súbor právomocí a funkcií, ktoré môže právny subjekt vykonávať. Existujú rôzne druhy jurisdikcie: – podľa vecnej príslušnosti, – podľa územia, – podľa stupňa, – podľa hodnoty. Pokiaľ ide o občianske súdne konanie, jurisdikcia označuje úroveň právomoci, ktorá je pridelená každému súdnemu orgánu, t. j. rozsah, v akom sú rozhodovacie právomoci daného orgánu oprávnené. Príslušná jurisdikcia je vymedzená z „technického hľadiska“ a jej právna úprava je stanovená v článku 7 a nasl. článkoch Občianskeho súdneho poriadku. Na základe uvedených pravidiel predstavuje procesný charakter jurisdikcie predbežnú otázku a môže tak tvoriť predmet rozhodnutia v rámci sporu. Ak sú porušené akékoľvek pravidlá, ktorými sa riadi jurisdikcia, orgán zodpovedný za preskúmanie môže predovšetkým odôvodnene vydať rozhodnutie o nedostatku právomoci (pozri článok 38 Občianskeho súdneho poriadku). Jurisdikcia v technickom zmysle sa líši od takzvanej „vnútornej“ jurisdikcie, t. j. od rozdeľovania vecí v rámci príslušného súdneho orgánu. Táto forma jurisdikcie, ktorá sa označuje aj za „tabuľkovú“, závisí od spôsobu, akým je všeobecný súd štruktúrovaný: napríklad prostredníctvom ustanovenia vnútorných komôr (občianskoprávna komora

č. 1) alebo vytvorenia subjektov zameraných na osobitné predmety (pracovnoprávna komora), prípadne aj prostredníctvom samostatných subjektov. Nedodržanie ustanovení, ktorými sa riadi prideľovanie vecí, nevytvára procesný problém týkajúci sa jurisdikcie, ale jednoducho skôr organizačný problém týkajúci sa rozdeľovania vecí v rámci súdneho orgánu.

Čo sa týka miesta, kde sa spor musí riešiť, pokiaľ to nie je v zákone stanovené inak, príslušným súdom je súd v mieste bydliska alebo domicilu odporcu. Ak sú tieto miesta neznáme, príslušným súdom je súd v mieste pobytu odporcu. Ak odporca nemá bydlisko, domicil ani pobyt v Taliansku, alebo ak miesto pobytu nie je známe, príslušným súdom je súd v mieste bydliska žalobcu. Pravidlá týkajúce sa miestnej príslušnosti sú uvedené v článku 18 a nasl. článkoch Občianskeho súdneho poriadku.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné sudy ako sudy nižšieho stupňa a krajské sudy ako sudy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Systém bežných súdov sa delí na dva sektory: trestný sektor, v rámci ktorého sa rozhoduje, či je trestné konanie voči danému jednotlivcovi alebo subjektu, ktorému iniciuje prokurátor, opodstatnené, a občiansky sektor, ktorý je zameraný na právnu ochranu vo vzťahoch medzi súkromnými osobami alebo medzi súkromnou osobou a orgánom verejnej moci, ak tento orgán pri vykonávaní svojich povinností porušuje osobné práva a nároky iných ľudí. V trestnom sektore plnia pracovníci súdov povinnosti spojené s rozhodovaním a trestným stíhaním, pričom rozhodovanie zahŕňa prijímanie rozsudkov a stíhanie zahŕňa vykonávanie vyšetrovania (pod záštitou prokuratúry). Po ukončení vyšetrovania pracovníci prokuratúry buď začnú trestné konanie, alebo navrhnu zamietnutie žaloby, podpora žalobu na súde a vykonávajú pracovné povinnosti v rámci trestného stíhania na ďalších stupňoch. V súlade so záverečným odsekem článku 107 talianskej ústavy trestné konanie pred súdom začínajú pracovníci prokuratúry (aj keď predstavujú súčasť bežných súdov). Počas trestného konania môže poškodený účastník konania podať občianskoprávnu žalobu s cieľom získať náhradu škody, ktorú utrpel. Môže tiež osobitne podať žalobu na občianskoprávnom súde. Občianskoprávne a trestné konanie sa riadi dvoma osobitnými súbormi procesných pravidiel: Občianskym súdnym poriadkom a Trestným poriadkom. Bežnú jurisdikciu spravujú „profesionálni“ sudcovia a „honorárni“ sudcovia, pričom obe skupiny sú súčasťou justície.

Na prvom stupni vykonávajú právomoci v občianskoprávných aj trestných veciach tieto orgány:

zmierovací súd, ktorému predsedá sám honorárny sudca,

bežný všeobecný súd (*Tribunale Ordinario*), ktorý tvorí buď samosudca, alebo senát, v závislosti od povahy sporu,

súd pre mladistvých, ktorý tvorí senát s asistenciou odborníkov,

súd pre dohľad nad výkonom trestov (*Tribunale di Sorveglianza*), ktorý tvorí buď samosudca, alebo senát (s asistenciou odborníkov).

Na prvom stupni plní povinnosti spojené s trestným stíhaním:

prokurátor na všeobecnom bežnom súde (vrátane trestných činov spadajúcich do právomoci zmierovacieho súdu),

prokurátor na súde pre mladistvých,

prokurátor na odvolacom súde v prípade konaní pred súdom pre dohľad nad výkonom trestov (*Tribunale di Sorveglianza*).

Na druhom stupni vykonávajú právomoci tieto orgány:

odvolací súd v prípade odvolaní podaných proti rozsudkom vydaným všeobecným bežným súdom a súdom pre mladistvých,

bežný všeobecný súd v prípade odvolaní podaných proti rozsudkom vydaným zmierovacím súdom (a tiež v prípade odvolaní podaných proti príkazom súvisiacim s osobnou slobodou),

súd pre dohľad nad výkonom trestov (*Tribunale di Sorveglianza*) v prípade odvolaní podaných proti rozsudkom vydaným sudcom pre dohľad nad trestami.

Na druhom stupni plní povinnosti spojené s trestným stíhaním prokurátor na odvolacom súde. Právomoc týkajúcu sa zákonnosti rozsudku vykonáva Najvyšší kasačný súd. V rámci konaní pred súdom plní povinnosti spojené s trestným stíhaním prokurátor na Najvyššom kasačnom súde. Napokon je potrebné poznamenať, že medzi orgány trestného stíhania v Taliansku patrí aj Národné riaditeľstvo pre boj proti mafii a terorizmu (*Direzione Nazionale Antimafia e Antiterrorismo*), ktoré vykonáva, ako je stanovené v legislatívnom dekréte č. 160/06, celoštátne koordinovanú činnosť v oblasti trestného stíhania.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, príslušným súdom je súd v mieste bydliska alebo domicilu odporcu. Ak sú tieto miesta neznáme, príslušným súdom je súd v mieste pobytu odporcu. Ak odporca nemá bydlisko, domicil ani pobyt v Taliansku, alebo ak miesto pobytu nie je známe, príslušným súdom je súd v mieste bydliska žalobcu. Pre určenie, kde sa spor musí riešiť, však platia osobitné pravidlá. Všeobecné a osobitné pravidlá sú uvedené v článku 18 a nasl. článkoch Občianskeho súdneho poriadku. Existujú však aj odlišné pravidlá uvedené v osobitných právnych predpisoch, ktorými sa riadia napríklad veci týkajúce sa rodín alebo detí, výkonu rozsudkov alebo práv spotrebiteľov.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

V prípade fyzických osôb je príslušným súdom súd v mieste bydliska alebo domicilu odporcu, pokiaľ nie je v zákone stanovené inak. Ak sú tieto miesta neznáme, príslušným súdom je súd v mieste pobytu odporcu. Ak odporca nemá bydlisko, domicil ani pobyt v Taliansku, alebo ak miesto pobytu nie je známe, príslušným súdom je súd v mieste bydliska žalobcu.

Pokiaľ ide o právnické osoby, okrem prípadov, keď je v zákone stanovené inak, je príslušným súdom v prípade, že je odporcom právnická osoba, súd v mieste jeho sídla. Ak má právnická osoba ďalšie prevádzky alebo zástupcov oprávnených dostaviť sa na súd v súvislosti s daným návrhom, príslušným súdom je aj súd v mieste, kde sa nachádzajú títo zástupcovia alebo tieto prevádzky. Na účely súvisiace s jurisdikciou majú spoločnosti bez právnej subjektivity, neregistrované združenia a výbory svoje sídlo v mieste, kde zvyčajne vykonávajú svoju činnosť.

Vo veciach týkajúcich sa nárokov voči niektorým osobám (*diritti di obbligazione*) má právomoci aj súd na mieste, kde povinnosť vznikla alebo kde sa má splniť.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Súd pre veci týkajúce sa detí (Foro per le cause relative a bambini)

Kľúčové kritérium pre rozhodnutia o zásahu týkajúce sa rodičovských práv a povinností predstavuje obvyklé bydlisko dieťaťa v čase predloženia návrhu. Obvyklé bydlisko dieťaťa musí byť určené na základe objektívnych kritérií. Ak je dieťa premiestnené, nevzniká tým právomoc pre súd v mieste nového bydliska, ak uplynulo iba minimálne obdobie, ktoré nie je možné uznať, pričom sa zohľadňuje vek dieťaťa.

Súd pre veci týkajúce sa manželstva (Foro per le cause relative al matrimonio)

Rozluka. V prípadoch súdnej rozluky sa návrh podáva na súd v mieste posledného spoločného bydliska páru, alebo ak nikdy spolu nežili, v mieste bydliska alebo domicilu toho z manželov, ktorý je odporcom. Ak ten z manželov, ktorý je odporcom, žije v zahraničí, alebo nie je možné ho zastihnúť, návrh sa podáva na súd v mieste bydliska alebo domicilu navrhovateľa. Ak tento z manželov žije v zahraničí, návrh sa môže podať na ktorýkoľvek súd v Taliansku. Rozvod. Príslušným súdom pre rozhodovanie o návrhoch na zánik manželstva uzavretého civilným sobášom alebo ukončenie občianskych účinkov manželstva podľa konkordátu (katolícky obrad) je súd v mieste bydliska alebo domicilu toho z manželov, ktorý je odporcom, bez ohľadu na ostatné kritériá určovania právomoci uvedené ako alternatívy v tom istom právnom ustanovení. Spoločné návrhy sa však môžu podať na súd v mieste bydliska alebo domicilu ktoréhokoľvek z manželov.

Súd pre veci týkajúce sa zamestnania (Foro per le cause di lavoro)

Na prvom stupni spadajú pracovnoprávne spory do právomoci všeobecného súdu, ktorý koná ako pracovný súd. Miestne príslušným je súd na mieste, kde sa pracovnoprávny vzťah začal alebo kde sa nachádza spoločnosť, prípadne jej pobočka, do ktorej bol zamestnanec pridelený, alebo kde zamestnanec poskytoval svoje služby v čase, keď sa pracovnoprávny vzťah skončil. Táto príslušnosť sa zachová aj v prípade presunu spoločnosti alebo zatvorenia spoločnosti alebo jej pobočky za predpokladu, že sa návrh podá do šiestich mesiacov od jej presunu alebo zatvorenia. V prípade sporov týkajúcich sa pracovnoprávných vzťahov na pracoviskách orgánov verejnej správy je miestne príslušným súd na mieste, kde sa nachádza úrad, do ktorého je zamestnanec pridelený alebo bol pridelený v čase, keď sa pracovnoprávny vzťah skončil. V sporoch, kde je jedným z účastníkov konania orgán štátnej správy, súd nemôže konať ako súd zaoberajúci sa problematikou verejných financií (*foro erariale*).

Súd pre veci týkajúce sa práv k nehnuteľnostiam a vystaňovania alebo odobratia majetku (Foro per le cause relative a diritti reali e ad azioni possessorie)

Vo veciach týkajúcich sa vecných práv k nehnuteľnostiam, vo veciach týkajúcich sa lízingu a bezodplatných úverov na používanie budov (pôžičky) a obchodných prenájmov, ako aj vo veciach týkajúcich sa uplatňovania podmienok a dodržiavania vzdialeností stanovených v zákone, v predpisoch alebo colnými úradmi v súvislosti so sadením stromov a živých plotov právomoc prináleží súdu na mieste, kde sa nachádza daná budova alebo firemný majetok. Ak budova zasahuje do viacerých právnych obvodov, právomoc prináleží súdu v obvode, kde daný účastník konania platí štátu najvyššiu daň. Ak účastník konania neplatí žiadnu daň, právomoc prináleží súdu v ktoromkoľvek obvode, kde sa nachádza časť budovy. Vo veciach vystaňovania alebo odobratia majetku a pokiaľ ide o nahlasovanie nových prác a potenciálnych škôd, právomoc prináleží súdu na mieste, kde sa udiala záležitosť, ktorá je predmetom sporu.

Súd pre veci týkajúce sa dedičstva (Foro per le cause ereditarie)

Právomoc prináleží súdu na mieste, kde sa dedičské konanie začalo, vo veciach:

1. týkajúcich sa dedičských nárokov alebo delenia majetku, alebo v akejkoľvek inej veci týkajúcej sa delenia majetku medzi spoludedičmi,
2. týkajúcich sa anulovania delenia majetku a ochrany podielov, za predpokladu, že sa začnú do dvoch rokov od rozdelenia majetku,
3. týkajúcich sa úverov poskytnutých zosnulému alebo odkazu, ktorý mu dlhuje dedič, za predpokladu, že sa začnú pred rozdelením majetku a v každom prípade do dvoch rokov od začiatku dedičského konania,
4. proti vykonávateľovi závetu, za predpokladu, že sa začnú v časovom rámci uvedenom v predchádzajúcom bode.

Súd pre spory medzi obchodnými partnermi a medzi obyvateľmi bytového domu (Foro per le cause tra soci e tra condomini)

V prípade sporov medzi obchodnými partnermi prináleží právomoc súdu na mieste, kde má spoločnosť svoje ústredie. V prípade sporov medzi obyvateľmi bytového domu alebo medzi obyvateľmi bytového domu a samotným bytovým domom prináleží právomoc súdu v obvode, kde sa nachádzajú spoločné priestory (alebo väčšina z nich).

Súd pre veci týkajúce sa orgánov verejnej správy (Foro della pubblica amministrazione)

Vo veciach, kde je jedným z účastníkov konania orgán štátnej správy, prináleží právomoc v súlade s osobitnými právnymi predpismi, ktoré sa týkajú zastupovania a obhajoby štátu na súde a vo veciach tam podaných, súdu na mieste, kde má sídlo generálna prokuratúra (*Ufficio dell'Avvocatura dello Stato*), v ktorej obvode sa nachádza súd s právomocou podľa bežných pravidiel. Ak je správny orgán odporcom, obvod sa určí s ohľadom na súd na mieste, kde povinnosť vznikla alebo kde sa má splniť, prípadne kde sa nachádza hnuťelný alebo nehnuteľný majetok, ktorý tvorí predmet návrhu.

Exekučný súd (Foro dell'Esecuzione Forzata)

V prípade vymáhania hnuťelného alebo nehnuteľného majetku prináleží právomoc súdu na mieste, kde sa nachádza daný majetok. V prípade vymáhania motorových vozidiel a prívesov prináleží právomoc súdu na mieste, kde má dlžník bydlisko, domicil, pobyt alebo sídlo. V prípade vymáhania povinnosti vykonať alebo nevykonať určitý akt prináleží právomoc súdu na mieste, kde sa musí povinnosť splniť.

Súd pre veci týkajúce sa spotrebiteľov (Foro del Consumatore)

Vo veciach týkajúcich sa spotrebiteľov prináleží právomoc súdu na mieste, kde má spotrebiteľ bydlisko alebo aktuálny domicil. Právomoc tohto súdu je výlučná a kogentná, pokiaľ sa účastníci konania nestretli a nerokovali o zapojení iných súdov. Procesný postup spotrebiteľa, ku ktorému jednoznačne dôjde po začatí konania, nemôže mať význam zodpovedajúci rokovaniu a nemôže odôvodniť odklon od súdu pre veci týkajúce sa spotrebiteľov.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

V niektorých veciach sa môže spor podať na viaceré rozdielne súdy, ktoré sa označujú ako alternatívne súdy. Tento scenár sa uplatňuje predovšetkým v prípade vecí týkajúcich sa nárokov voči niektorým osobám: v takej veci má okrem súdu na mieste domicilu odporcu právomoci aj súd na mieste, kde povinnosť vznikla alebo kde sa má splniť.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Súd v mieste bydliska odporcu nemá právomoc v prípade, keď je v talianskom práve stanovený iný, výlučný súd. Podrobnosti v tejto súvislosti sú uvedené v kapitole 2.2.2 („Výnimky zo základného pravidla“).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Účastníci konania sa navzájom môžu dohodnúť na inom súde (článok 20 Občianskeho súdneho poriadku) s výnimkou prípadov povinnej príslušnosti (keď je odchýlka na základe dohody vylúčená).

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Ak majú právomoc osobitné súdy, uplatňujú sa kritériá tejto právomoci stanovené v príslušných osobitných právnych predpisoch.

Správne súdy. Právomoc v prípade sporov týkajúcich sa opatrení, úkonov, dohôd alebo konania orgánov verejnej správy vždy prináleží regionálnemu správnenému súdu v územnom obvode, kde majú tieto orgány sídlo. V každom prípade platí, že právomoc vždy prináleží regionálnemu správnenému súdu, pokiaľ ide o spory týkajúce sa opatrení, úkonov, dohôd alebo konania orgánov verejnej správy, ktorých priamy vplyv je obmedzený na územie oblasti, v ktorej sa súd nachádza. V prípade sporov týkajúcich sa štátnych zamestnancov právomoc vždy prináleží súdu v územnom obvode, kde sa nachádza miesto ich zamestnania. V ostatných prípadoch, pokiaľ ide o úkony štátu, právomoc vždy prináleží regionálnemu správnenému súdu regiónu Lazio (so sídlom v Ríme), a pokiaľ ide o úkony nadregionálnych verejných subjektov, právomoc prináleží regionálnemu správnenému súdu v regióne, v ktorom majú tieto subjekty sídlo.

Daňové súdy. Provinčné daňové komisie majú právomoc v prípade všetkých sťažností podaných proti daňovým orgánom a vyberačom daní so sídlom v ich obvode. Ak je podaná sťažnosť proti niektorému oddeleniu Daňového úradu (*Agenzia delle Entrate*) s právomocami v celom Taliansku alebo v jeho časti, právomoc prináleží provinčnej daňovej komisii, v ktorej obvode má sídlo úrad poverený činnosťami uvedenými v spornej správe.

Súvisiace odkazy

► *Talianska ústava* (EN)

🔗 https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST_INGLESE.pdf

► *Talianske právne predpisy a kódexy* (IT)

🔗 <https://www.normattiva.it/?language=en>

► *Taliansky občiansky súdny poriadok* (IT)

🔗 <http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-di-procedura-civile>

►Kódex správneho konania (EN)

► https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga_4276977.pdf

►Code de justice administrative (FR)

► https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njz/~edisp/nsiga_4506451.pdf

►Italienische Verwaltungsprozessordnung (DE)

► https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga_4289867.pdf

►Súdny systém Talianska (EN)

► https://www.csm.it/web/csm-international-corner/consiglio-superiore-della-magistratura/sistema-giudiziario-italiano?show=true&title=&show_bcrumb=

►Daňový poriadok (IT)

► <http://def.finanze.it/DocTribFrontend/getAttoNormativoDetail.do?id=%7BEC8D81E71-D37B-4722-AA36-116B5BCB2232%7D>

►Ministerstvo spravodlivosti (IT)

► <https://www.giustizia.it/giustizia>

Posledná aktualizácia: 20/12/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Cyprus

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Bežné občianske súdy (tzv. okresné súdy v cyperskom právnom systéme) sú príslušné prejednávať väčšinu občianskoprávných vecí.

V prípade špecifického súdneho sporu je však potrebné obrátiť sa na osobitný súd, ktorý je príslušný prejednávať danú vec.

Napríklad rodinnoprávne spory (napr. rozvod, výživné, rodičovské práva a povinnosti, komunikácia s neplnoletými deťmi, majetkové spory atď.) prejednávajú **rodinné súdy** Cyperskej republiky.

Pokiaľ ide o pracovnoprávne spory (vzťahy medzi zamestnávateľom a zamestnancami, napr. neplatné skončenie pracovného pomeru, prepustenie z dôvodu nadbytočnosti atď.), je potrebné obrátiť sa na **pracovný tribunál** v okrese, v ktorom spor vznikol, alebo v prípade, že taký tribunál neexistuje, v okrese, v ktorom má navrhovateľ obvyklé bydlisko domicil alebo miesto trvalého bydliska. Veci, v ktorých nárokováná náhrada škody presahuje dvojnásobnú (2) mzdu, sú však príslušné prejednávať bežné občianske súdy (okresné súdy), na ktoré je potrebné sa v takom prípade obrátiť.

Pokiaľ ide o spory týkajúce sa prenajatého majetku (napr. zvýšenie nájomného, vystaňovanie atď.), je potrebné obrátiť sa na **tribunál pre reguláciu nájomného** v okrese, v ktorom sa nachádza nehnuteľnosť.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Pozrite si odpoveď na otázku 2.2 ďalej.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

V cyperskom právnom systéme sa nerozlišuje medzi prvostupňovými bežnými občianskymi súdmi. Je však rozdiel medzi okresnými sudcami, pokiaľ ide o ich postavenie (predsedajúci sudca okresného súdu, vrchný sudca okresného súdu, sudca okresného súdu), pričom ich právomoc prejednávať konkrétne veci závisí od tohto postavenia.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Okresný súd (bežný občiansky súd) je príslušný urovnávať všetky spory, v ktorých:

základ sporu vznikol úplne alebo čiastočne v rámci hraníc okresu, v ktorom bol súd zriadený,

odporca alebo ktorýkoľvek z odporcov v čase podania žaloby žil alebo pracoval v okrese, v ktorom bol súd zriadený,

všetci účastníci konania sú cyperskí štátni príslušníci a základ sporu vznikol úplne alebo čiastočne na výsostných územiach alebo odporca (alebo ktorýkoľvek z odporcov) tam žije alebo pracuje,

základ sporu vznikol úplne alebo čiastočne na výsostných územiach v dôsledku používania motorového vozidla osobou, ktorá bola alebo mala byť poistená podľa článku 3 zákona o motorových vozidlách (poistenie zodpovednosti za škodu),

základ sporu vznikol úplne alebo čiastočne na výsostných územiach v dôsledku nehody alebo choroby z povolania zamestnanca, ku ktorým došlo v čase pracovného pomeru a na ktoré sa vzťahuje zodpovednosť zamestnávateľa, v súvislosti s ktorou tento zamestnanec bol alebo mal byť poistený podľa článku 4 zákona o motorových vozidlách (poistenie zodpovednosti za škodu),

žaloba sa týka rozdelenia alebo predaja akejkoľvek nehnuteľnosti alebo akejkoľvek inej veci týkajúcej sa nehnuteľnosti, ktorá sa nachádza v rámci hraníc okresu, v ktorom bol súd zriadený.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Ak sa žaloba týka charitatívnej inštitúcie alebo akéhokoľvek patentu alebo ochrannej známky, za ktoré je okresný súd zodpovedný podľa článku 7 a zoznamu právnych predpisov 29/1983, podáva sa na akýkoľvek okresný súd.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

V prípade, že vo veciach uvedených v odseku 2.2.1 už existuje alternatívna miestna príslušnosť, alebo vo veciach uvedených v odseku 2.2.2.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V prípade výlučnej príslušnosti vzhľadom na majetok (pozri posledný bod odpovede na otázku 2.2.1).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Nie.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Konanie zvyčajne začína autorizovaný advokát, ktorý vie, na ktorý súd sa má obrátiť. V prípade, že nemáte právneho zástupcu, vám príslušné informácie poskytne oddelenie pre registráciu Najvyššieho súdu.

Najvyšší súd Cypru

Charalambou Mouskou,

1404 Nicosia, Cyprus

Tel.: +357 22865741

Fax: +357 22304500

e-mail: chief.reg@sc.judicial.gov.cy

Posledná aktualizácia: 01/08/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Lotyšsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Zákonom o občianskom súdnom konaní (*Civilprocesa likums*) sa zaručuje, že každá fyzická aj právnická osoba má právo na súdnu ochranu svojich občianskych práv v prípade, že jej práva boli porušené alebo sa stali predmetom sporu, ako aj na súdnu ochranu akéhokoľvek záujmu chráneného zákonom. Vo všeobecnosti je pravidlom, že všetkými občianskoprávnymi spormi sa zaoberajú sudy v rámci riadnych súdnych konaní. Vo výnimočných prípadoch, a len keď je tak stanovené v právnych predpisoch, sa môžu občianskoprávne spory rozhodovať v iných mimosúdnych konaniach. Ak to právne predpisy umožňujú, sudy prerokúvajú a rozhodujú aj iné právne veci fyzických a právnických osôb, ktoré svojou povahou nie sú občianskoprávnymi spormi. Vo všetkých prípadoch o pridelení sporu rozhoduje súd alebo sudca. Ak súd alebo sudca uzná, že spor nepatrí do právomoci súdu, v rozhodnutí sa uvedie orgán zodpovedný za rozhodnutie sporu.

Bežné pravidlá príslušnosti podliehajú aj istým výnimkám, v rámci ktorých sa určuje úroveň súdu, ktorý sa má vecou zaoberať ako súd na prvom stupni. V Lotyšsku funguje od 31. marca 2021 špecializovaný súd pre obchodné veci, ktorý pojednáva niektoré druhy občianskoprávných a trestných vecí.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné sudy (t. j. sudy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

V občianskoprávných veciach pôsobia ako sudy prvého stupňa okresné sudy (*rajona tiesa*) a mestské sudy (*pilsētas tiesa*). Súd mestskej časti Vidzeme v Rige (*Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa*) skúma veci, v ktorých spisy súvisia so záležitosťami štátneho tajomstva, a veci týkajúce sa ochrany patentov, topografie polovodičových výrobkov, dizajnov, ochranných známk a zemepisných označení. Úrad pozemkového registra okresného (mestského) súdu skúma návrhy na nesporné vymáhanie záväzkov (*bezstrīdus piespiedu izpildīšana*) a nútené vymáhanie záväzkov s výzvou (*saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtība*), ako aj návrhy na potvrdenie vyhlásení o dražbe (*izsoles aktu apstiprināšana*) okrem ich potvrdzovania vo veciach, ktoré sa týkajú konkurzného konania.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné sudy ako sudy nižšieho stupňa a krajské sudy ako sudy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Vyšší súd nemôže zisťovať skutkový stav veci, ak ju predtým neprerokoval nižší súd. V občianskoprávných veciach je súdom prvého stupňa okresný alebo mestský súd, prípadne krajský súd (*apgabaltiesa*). V občianskych súdnych konaniach veci prerokúva a rozhoduje miestne a vecne príslušný prvostupňový súd.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Občianskoprávne veci sa na prvostupňové prerokovanie pridávajú súdom na rôznych úrovniach v závislosti od predmetu konania – veci sa triedia podľa kategórie alebo povahy návrhu. Sudy na rovnakej úrovni však majú svoju vlastnú miestnu príslušnosť.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Vo všeobecných postupoch týkajúcich sa miestnej príslušnosti sa určuje, že návrh proti fyzickej osobe prerokúva súd, v ktorého obvode sa nachádza ohlásené miesto pobytu osoby (článok 26 zákona o občianskom súdnom konaní). Návrh proti právnickej osobe sa prerokuje na súde, v ktorého obvode sa nachádza registrované sídlo právnickej osoby. Príslušnosť súdu prvého stupňa sa teda určuje na základe predmetu sporu a pravidiel miestnej príslušnosti.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

V zákone o občianskom súdnom konaní sa stanovujú aj výnimky z pravidiel miestnej príslušnosti v občianskoprávných veciach, keď si navrhovateľ môže vybrať, či predloží návrh podľa všeobecných ustanovení o miestnej príslušnosti, t. j. či sa obráti na súd, ktorý je príslušným súdom pre ohlásené miesto pobytu alebo miesto registrovaného sídla odporcu, alebo či predloží vec na inom súde prvého stupňa na rovnakej úrovni, ktorý je v právnych predpisoch určený ako alternatívny súd.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Návrh proti odporcovi, ktorý nemá ohlásené miesto pobytu, sa podáva na súde, ktorého príslušnosť sa určuje na základe skutočného miesta pobytu odporcu. Ak nie je známe skutočné miesto pobytu odporcu alebo odporca nemá trvalé miesto pobytu v Lotyšsku, nárok sa uplatní na súde, v ktorého obvode sa nachádza akýkoľvek nehnuteľný majetok vo vlastníctve odporcu alebo jeho posledného známeho miesta pobytu.

V niektorých prípadoch vymedzených v zákone si navrhovateľ môže vybrať, či si svoj nárok uplatní na súde, ktorého príslušnosť sa určí na základe ohláseného miesta pobytu príp. registrovaného sídla odporcu, alebo na inom súde.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Pravidlá súvisiace s prípadmi, keď príslušný súd vyberá navrhovateľ, sú uvedené v článku 28 zákona o občianskom súdnom konaní, kde je uvedený podrobný zoznam druhov právnych vecí a alternatívnych súdov, na ktorých si možno nárok uplatniť:

návrh v súvislosti s činnosťami dcérskej spoločnosti alebo obchodného zastúpenia právnickej osoby možno podať aj na súde, v ktorého obvode sa nachádza registrované sídlo dcérskej spoločnosti alebo obchodného zastúpenia,

návrh týkajúci sa vymáhania výživného na deti alebo rodičov alebo určenia otcovstva možno podať aj na súde v ohlásenom mieste pobytu navrhovateľa,

návrh týkajúci sa ujmy na zdraví [články 1635, 2347 – 2353 občianskeho zákonníka (*Civillikums*)] možno podať aj na súde v ohlásenom mieste pobytu navrhovateľa alebo v mieste, kde k ujme došlo,

návrh týkajúci sa škody na majetku fyzickej alebo právnickej osoby možno podať aj na súde v mieste, kde bola škoda spôsobená,

návrh týkajúci sa reštitúcie majetku alebo náhrady jeho hodnoty možno podať aj na súde v ohlásenom mieste pobytu navrhovateľa,

návrhy týkajúce sa námorných záležitostí možno podať aj na súde v mieste, kde bolo zaistené plavidlo odporcu,

návrh proti viacerým odporcom, ktorí žijú na rôznych miestach, možno podať na súde v mieste pobytu alebo v mieste registrovaného sídla jedného z odporcov,

návrh na rozvod alebo vyhlásenie manželstva za neplatné možno podať na súde podľa voľby navrhovateľa alebo v ohlásenom mieste pobytu navrhovateľa, ale ak ho nemá, na súde v skutočnom mieste pobytu navrhovateľa, ak:

maloleté deti bývajú s navrhovateľom,

ide o rozvod manželstva s osobou, ktorá je vo výkone trestu odňatia slobody,

ide o rozvod manželstva s osobou, ktorá nemá ohlásené miesto pobytu, ktorej miesto pobytu nie je známe alebo ktorá žije v zahraničí;

návrh vyplývajúci z pracovnoprávneho vzťahu možno podať aj na súde, v ktorého obvode sa nachádza ohlásené miesto pobytu alebo miesto výkonu práce navrhovateľa.

Ak v uvedených prípadoch navrhovateľ nemá ohlásené miesto pobytu, návrh možno podať aj na súde, v ktorého obvode sa nachádza jeho skutočné miesto pobytu.

Existuje aj ustanovenie o výlučnej príslušnosti v občianskoprávných veciach, ktorým sa rušia nielen všeobecné pravidlá určovania miestnej príslušnosti, ale aj ďalšie formy miestnej príslušnosti. V týchto veciach sa príslušnosť určuje na základe druhu návrhu:

návrh týkajúci sa vlastníckych alebo akýchkoľvek iných majetkových práv k nehnuteľnému majetku alebo k jeho príslušenstvu, alebo návrh týkajúci sa zápisu takýchto práv do pozemkového registra alebo výmazu takýchto práv a vylúčenia majetku z evidencie nehnuteľností sa musí podať na súde, v ktorého obvode sa majetok nachádza,

keď sa návrh týka majetku po zosnulom a nie sú známi dedičia, ktorí by boli potvrdení alebo ktorí by dedičstvo prijali, príslušným súdom je súd v ohlásenom alebo skutočnom mieste pobytu zosnulého. Ak sa však ohlásené alebo skutočné miesto pobytu zosnulého nenachádza v Lotyšsku alebo je neznáme, príslušným súdom je súd v mieste, kde sa nachádza majetok po zosnulom alebo jeho časť.

Výlučná príslušnosť môže byť stanovená aj v iných právnych aktoch.

Ďalej uvedené ustanovenia sa uplatňujú v prípadoch, na ktoré sa vzťahujú osobitné súdne postupy:

Návrh na schválenie osvojenia musí byť predložený súdu v ohlásenom mieste pobytu osvojiteľa, alebo ak ho nemá, v jeho skutočnom mieste pobytu. Návrh na zrušenie osvojenia musí byť predložený súdu v ohlásenom mieste pobytu žiadateľa, alebo ak ho nemá, v skutočnom mieste pobytu žiadateľa.

Návrh na schválenie osvojenia, ktorý predkladá cudzinec alebo osoba žijúca v zahraničí, musí byť podaný na súde v ohlásenom mieste pobytu osvojenca, ak je však osvojenec v starostlivosti mimo rodiny, návrh musí byť podaný súdu v mieste, kde sa starostlivosť mimo rodiny poskytuje (článok 259 ods. 2 zákona o občianskom súdnom konaní).

Návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v dôsledku duševnej poruchy alebo iného zdravotného problému sa podáva na súde v ohlásenom mieste pobytu osoby, alebo ak ho nemá, v skutočnom mieste pobytu; ak bola osoba umiestnená do zdravotníckeho zariadenia, návrh sa podáva súdu, v ktorého obvode sa toto zdravotnícke zariadenie nachádza (článok 264 zákona o občianskom súdnom konaní).

návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony a na ustanovenie opatrovníka z dôvodu neusporiadaného alebo márnotrátneho spôsobu života, nadmernej konzumácie alkoholu alebo iných omamných látok sa podáva na súde v ohlásenom mieste pobytu osoby, alebo ak ho nemá, v skutočnom mieste pobytu (článok 271 zákona o občianskom súdnom konaní),

o veciach, ktoré sa týkajú opatrovníctva majetku neprítomnej alebo nezvestnej osoby, rozhoduje súd v poslednom známom mieste pobytu nezvestnej alebo neprítomnej osoby (článok 278 zákona o občianskom súdnom konaní),

návrh na vyhlásenie nezvestnej osoby za mŕtvu sa podáva na súde v poslednom známom mieste pobytu osoby (článok 282 zákona o občianskom súdnom konaní),

návrh na súdne určenie právnych skutočností sa podáva na súde v ohlásenom mieste pobytu navrhovateľa, alebo ak ho nemá, v skutočnom mieste pobytu osoby (článok 290 zákona o občianskom súdnom konaní),

návrh na zrušenie práv týkajúcich sa nehnuteľného majetku sa musí podať na súde v mieste, kde sa nehnuteľný majetok nachádza. Návrh na zrušenie akéhokoľvek iného práva sa musí podať na súde v ohlásenom mieste pobytu navrhovateľa, alebo ak ho nemá, v jeho skutočnom mieste pobytu a v prípade právnickej osoby v mieste registrovaného sídla, ak sa v právnych predpisoch nestanovuje inak (článok 294 ods. 2 zákona o občianskom súdnom konaní),

návrh na zrušenie strateného, odcudzeného alebo zničeného dokladu a na obnovenie práv, ktoré s ním súvisia, sa musí podať na súde v mieste platby uvedenom na doklade, alebo ak miesto platby nie je známe, na súde v ohlásenom mieste pobytu dlžníka, ak je dlžníkom fyzická osoba, alebo ak ho nemá, v skutočnom mieste pobytu, alebo v prípade právnickej osoby v mieste registrovaného sídla. Ak však nie je známe ani miesto skutočného pobytu, ani registrované sídlo dlžníka, návrh sa musí podať súdu, v ktorého obvode bol doklad vydaný (článok 299 zákona o občianskom súdnom konaní),

návrh na odkúpenie nehnuteľného majetku sa musí podať na súde v mieste, kde sa majetok nachádza (článok 336 zákona o občianskom súdnom konaní), súd preskúma vec v súvislosti s konaním o právnej ochrane na základe adresy sídla dlžníka, ktorá bola v prípade dlžníka zaregistrovaná tri mesiace pred podaním návrhu na súd (článok 341.1 zákona o občianskom súdnom konaní),

vec týkajúcu sa konkurzného konania v súvislosti s právnickou osobou na základe návrhu dlžníka, veriteľa alebo väčšiny veriteľov, ako sa uvádza v článku 42 ods. 3 zákona o konkurze (*Maksātnespējas likums*), preskúma súd podľa adresy sídla dlžníka, ktorá bola v prípade dlžníka zaregistrovaná tri mesiace pred podaním návrhu na súd. Vec, ktorá sa týka začatia konkurzného konania ustanoveného v článku 3 ods. 1 nariadenia Rady č. 1346/2000, má prešetrovať súd podľa územia, na ktorom sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka. Vo veci začatia konkurzného konania ustanoveného v článku 3 ods. 2 uvedeného nariadenia však má rozhodovať súd podľa územia, na ktorom sa nachádza dlžníkov podnik [v zmysle článku 2 písm. h) nariadenia Rady č. 1346/2000] (článok 363.1 zákona o občianskom súdnom konaní),

o veci týkajúcej sa platobnej neschopnosti fyzickej osoby na základe návrhu tejto osoby rozhoduje súd v ohlásenom mieste pobytu dlžníka, ktoré bolo v prípade dlžníka registrované tri mesiace pred podaním návrhu na súd, ale ak ho nemá, podľa skutočného miesta pobytu dlžníka. Vec, ktorá sa týka začatia konkurzného konania ustanoveného v článku 3 ods. 1 nariadenia Rady č. 1346/2000, má byť preskúmaná súdom podľa územia, na ktorom sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka. Vo veci začatia konkurzného konania ustanoveného v článku 3 ods. 2 uvedeného nariadenia však má rozhodovať súd podľa územia, na ktorom sa nachádza dlžníkov podnik [v zmysle článku 2 písm. h) nariadenia Rady č. 1346/2000] (článok 363.22 zákona o občianskom súdnom konaní),

vo veciach súvisiacich s konkurzom alebo likvidáciou úverových inštitúcií rozhodne súd v mieste, kde má úverová inštitúcia registrované sídlo (článok 364 zákona o občianskom súdnom konaní),

zamestnávateľ môže podať návrh na vyhlásenie štrajku (oznámenia o štrajku) za nezákonný z dôvodov uvedených v zákone o štrajku (*Streiku likums*) a v súlade s postupom, ktorý je v ňom určený. Návrh na vyhlásenie štrajku (oznámenia o štrajku) za nezákonný sa podáva na súde v mieste, kde sa má štrajk konať (článok 390 zákona o občianskom súdnom konaní),

zástupcovia zamestnancov môžu podať návrh na vyhlásenie výluky (oznámenia o výluke) za nezákonnú z dôvodov uvedených v zákone o pracovnoprávných sporoch (*Darba strīdu likums*) a v súlade s postupom, ktorý je v ňom určený. Návrh na vyhlásenie výluky (oznámenia o výluke) za nezákonnú sa podáva na súde v mieste, kde sa má výluka uskutočniť (článok 394.1 zákona o občianskom súdnom konaní).

Veci týkajúce sa nesporeného vymáhania záväzkov (*saisītibū bezstrīdus piespiedu izpildīšana*):

návrhy na dobrovoľný predaj nehnuteľného majetku na dražbe prostredníctvom súdu sa podáva na okresnom alebo mestskom súde v mieste, kde sa nehnuteľný majetok nachádza (článok 395 zákona o občianskom súdnom konaní),

návrhy na nesporené vymáhanie peňažného plnenia alebo vrátenie hnutel'ného majetku, alebo nesporené vymáhanie záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv, ktoré sú zabezpečené záložným právom, sa podávajú na úrade pozemkového registra okresného alebo mestského súdu v ohlásenom mieste pobytu dlžníka, alebo ak ho nemá, v skutočnom mieste pobytu dlžníka (článok 403 ods. 1 zákona o občianskom súdnom konaní),

návrhy na nesporné vymáhanie záväzkov na základe listín o záložnom práve na nehnuteľný majetok alebo na základe povinnosti vypratať alebo vrátiť prenajatý nehnuteľný majetok sa podávajú na úrade pozemkového registra okresného alebo mestského súdu v mieste, kde sa nehnuteľný majetok nachádza. Ak je záväzok zabezpečený viacerými nehnuteľnosťami a návrh patrí do právomoci rôznych úradov pozemkového registra okresných alebo mestských súdov, o návrhu rozhodne oddelenie pozemkového registra okresného alebo mestského súdu v mieste, kde sa nachádza jedna z nehnuteľností podľa výberu žiadateľa (článok 403 ods. 2 zákona o občianskom súdnom konaní).

návrhy na nesporné vymáhanie záväzkov na základe hypotekárneho úveru na nákup lode sa podávajú na úrade pozemkového registra okresného alebo mestského súdu v mieste, kde je hypotekárny úver na nákup lode registrovaný (článok 403 ods. 3 zákona o občianskom súdnom konaní).

Veci týkajúce sa vymáhania záväzkov s výzvou (*saistību piespiedu izpildīšana brīdīnājuma kārtība*):

Návrh na vymáhanie záväzkov s výzvou sa musí podať na úrade pozemkového registra okresného alebo mestského súdu v ohlásenom mieste pobytu dlžníka, alebo ak ho nemá, v jeho skutočnom mieste pobytu alebo v mieste registrovaného sídla (článok 406.2 zákona o občianskom súdnom konaní).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Áno, je to možné. Lotyšské právne predpisy umožňujú stranám, aby si na základe vzájomnej dohody vybrali miestne príslušný súd. Pri uzatvorení zmluvy môžu zmluvné strany určiť súd prvého stupňa, ktorý bude riešiť akékoľvek budúce spory súvisiace so zmluvou alebo plnením jej podmienok. Nemôžu však zmeniť vecnú príslušnosť súdu, čiže úroveň súdu, ktorý má vec preskúmať na prvom stupni (článok 25 zákona o občianskom súdnom konaní). Navyše nemôžu zmeniť ani výlučnú príslušnosť (článok 29 zákona o občianskom súdnom konaní). Dohôd o príslušnom súde sa týkajú dve obmedzenia:

výber príslušnosti sa môže uplatňovať len v prípade zmluvných sporov,

k dohode určujúcej miestnu príslušnosť sa musí dospieť v čase uzatvorenia zmluvy a musí byť určený konkrétny súd prvého stupňa, ktorý sa bude zaoberať prípadným sporom.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Podľa lotyšských právnych predpisov sa všeobecné súdy zaoberajú občianskoprávnymi aj trestnoprávnymi vecami. Na rozdiel od iných krajín Lotyšsko nemá špecializované súdy, napríklad rodinné súdy, ani sudcov, ktorí by sa špecializovali na konkrétne právne otázky.

Ako bolo vysvetlené vyššie, občianskoprávne veci rozhodujú prvostupňové súdy. Pokiaľ vec nebola prerokovaná na nižšom súde, nemôže ju preskúmať vyšší súd. V občianskoprávných veciach je súdom prvého stupňa okresný (mestský) súd, do ktorého pôsobnosti vec patrí. Vo všeobecnosti platí, že všetky občianskoprávne spory patria do právomoci súdov, ktoré ich prešetria a rozhodnú v rámci riadneho súdneho konania.

Posledná aktualizácia: 24/03/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Lítva

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V článku 12 zákona o súdoch (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) je zakotvená jednotná sústava súdov pozostávajúca zo súdov so všeobecnou príslušnosťou a zo špecializovaných súdov.

Súdy so všeobecnou príslušnosťou (súdy prvého stupňa – okresné aj krajské súdy) prejednávajú všetky občianskoprávne veci týkajúce sa sporov súvisiacich s občianskym, rodinným a pracovným právom, duševným vlastníctvom, konkurzmi, reštrukturalizáciou alebo inými súkromnými pomermi alebo sporov, ktoré z nich vyplývajú. Tieto súdy prejednávajú aj veci na základe mimoriadneho súdneho konania a rozhodujú o návrhoch týkajúcich sa prijatia a vykonania rozsudkov zahraničných súdov a rozhodcovských súdov v Litovskej republike [článok 22 Občianskeho súdneho poriadku (*Civilinio proceso kodeksas*)].

Špecializované súdy, t. j. správne súdy (krajské správne súdy), prejednávajú správne spory vyplývajúce z právnych vzťahov administratívnej povahy.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Navrhovateľ môže podať žalobu na súd podľa vlastného výberu, a to v súlade s týmito podmienkami:

žalobu proti odporcovi, ktorého miesto pobytu nie je známe, možno podať na súd podľa miesta, kde sa nachádza jeho majetok, alebo podľa posledného známeho miesta pobytu,

žalobu proti odporcovi, ktorý v Litovskej republike nemá miesto pobytu, možno podať na súd podľa miesta, kde sa nachádza jeho majetok, alebo podľa posledného známeho miesta pobytu v Litovskej republike,

žalobu o priznanie výživného a zapretie otcovstva možno podať na súd podľa miesta pobytu navrhovateľa,

žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku ujmy na zdraví fyzickej osoby vrátane jej zabitia, možno podať na súd v mieste pobytu navrhovateľa alebo v mieste, kde k ujme došlo,

žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla na majetku osoby, možno podať na súd v mieste pobytu (sídla) navrhovateľa alebo v mieste, kde škoda vznikla,

žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku nezákonného odsúdenia, nezákonnej väzby ako zaisťovacieho inštitútu, nezákonného zadržania, nezákonného uplatnenia donucovacích prostriedkov alebo nezákonného potrestania správneho deliktu – zatknutia, ako aj v dôsledku ujmy, ktorá vznikla na základe protiprávneho konania sudcu alebo súdu pri prejednávaní občianskoprávneho sporu, možno podať na súd v mieste bydliska navrhovateľa,

žalobu týkajúcu sa dohody alebo zmluvy, v ktorej sa stanovuje miesto plnenia, možno podať aj na súd v mieste plnenia uvedeného v dohode či zmluve,

žalobu týkajúcu sa konania vo funkcii poručníka, depozitára alebo správcu majetku možno podať aj na súd v mieste pobytu (sídla) poručníka, depozitára alebo správcu majetku,

žalobu týkajúcu sa spotrebiteľských zmlúv, možno podať aj na súd v mieste pobytu spotrebiteľa,

žalobu súvisiacu s činnosťami pobočky právnickej osoby možno podať aj na súd v mieste sídla pobočky,

žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla zrážkou plavidiel, a o vymáhanie náhrady za pomoc a záchranné práce na mori, ako aj vo všetkých ostatných sporoch, vyplývajúcich z právnych vzťahov týkajúcich sa lodnej prepravy, možno podať aj na súd v mieste, kde sa nachádza plavidlo odporcu alebo prístav registrácie jeho plavidla.

žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla zrážkou plavidiel, a o vymáhanie náhrady za pomoc a záchranné práce na mori, ako aj vo všetkých ostatných sporoch, vyplývajúcich z právnych vzťahov týkajúcich sa lodnej prepravy, možno podať aj na súd v mieste, kde sa nachádza plavidlo odporcu alebo prístav registrácie jeho plavidla.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Občianskoprávne veci prejednávajú okresné a krajské súdy v prvom stupni (článok 25 Občianskeho súdneho poriadku).

Na základe všeobecného pravidla zakotveného v tomto poriadku všetky občianskoprávne veci prejednávajú okresné súdy. Existuje aj výnimka z tohto všeobecného pravidla, že pre určité veci sú príslušnými krajské súdy alebo patria do výlučnej právomoci Krajského súdu vo Vilniuse.

To závisí od hodnoty spornej pohľadávky, na základe ktorej občianskoprávne veci týkajúce sa pohľadávok prevyšujúcich 150 000 LTL s výnimkou vecí súvisiacich s rodinnými a pracovnoprávnymi vzťahmi a vecí súvisiacich s náhradami za nemajetkovú ujmu prejednávajú krajské sudy.

Príslušnosť nezávisí iba od spornej pohľadávky.

Krajské sudy v prvom stupni prejednávajú aj tieto občianskoprávne veci:

veci týkajúce sa nemajetkových právnych vzťahov vyplývajúcich z autorského práva,

veci týkajúce sa právnych vzťahov vyplývajúcich z verejných súťaží,

veci týkajúce sa konkurzného konania alebo reštrukturalizácie s výnimkou vecí týkajúcich sa konkurzu fyzických osôb,

veci, kde jedným z účastníkov konania je cudzí štát,

veci založené na pohľadávkach vyplývajúcich z povinného predaja akcií (podieľy, úroky),

veci založené na návrhoch týkajúcich sa vyšetrovania činností právnickej osoby,

veci týkajúce sa náhrady za majetkovú a nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z porušenia uznávaných práv pacientov,

iné občianskoprávne spory, ktoré podľa osobitných zákonov musia prejednávať krajské sudy v prvom stupni.

Krajský súd vo Vilniuse má výlučnú právomoc ako súd prvého stupňa v týchto občianskoprávných veciach:

veci týkajúce sa sporov podľa zákona o patentoch (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*),

veci týkajúce sa sporov podľa zákona o ochranných známkach (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*),

veci týkajúce sa osvojenia občana Litvy s pobytom v Litovskej republike na základe žiadosti cudzích štátnych príslušníkov,

iné občianskoprávne veci, ktoré podľa osobitných právnych predpisov patria do výlučnej právomoci Krajského súdu vo Vilniuse ako súdu prvého stupňa.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Žaloba sa podáva na súd v mieste pobytu odporcu. Žaloba proti právnickej osobe sa podáva v mieste sídla právnickej osoby podľa registra právnických osôb. Ak je odporcom štát alebo obec, žaloba sa podáva na súd v mieste sídla inštitúcie, ktorá zastupuje štát alebo obec.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Navrhovateľ má právo vybrať si medzi niekoľkými súdmi príslušnými rozhodovať v danej veci.

Účastníci konania sa takisto môžu dohodnúť, na ktorý súd sa má podať návrh. V článku 32 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje, že účastníci konania môžu zmeniť miestnu príslušnosť svojej veci na základe vzájomnej dohody, touto dohodou sa však nesmie zmeniť príslušnosť súdu určeného na základe jeho výlučnej právomoci prejednávať danú vec alebo skutkovú podstatu veci.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Ako sa uvádza v článku 30 Občianskeho súdneho poriadku, navrhovateľ si môže vybrať, ktorý súd je príslušným v týchto veciach:

žalobu proti odporcovi, ktorého miesto pobytu nie je známe, možno podať na súd podľa miesta, kde sa nachádza jeho majetok, alebo podľa posledného známeho miesta jeho pobytu,

žalobu proti odporcovi, ktorý v Litovskej republike nemá miesto pobytu, možno podať na súd podľa miesta, kde sa nachádza jeho majetok, alebo podľa posledného známeho miesta jeho pobytu v Litovskej republike,

žalobu súvisiacu s činnosťami pobočky právnickej osoby možno podať aj na súd v mieste sídla pobočky,

žalobu o priznanie výživného alebo o zapretie otcovstva možno podať aj na súd v mieste pobytu navrhovateľa,

žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku ujmy na zdraví fyzickej osoby vrátane jej zabitia, možno podať na súd v mieste pobytu navrhovateľa alebo v mieste, kde k ujme došlo,

žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla na majetku osoby, možno podať na súd v mieste pobytu (sídla) navrhovateľa alebo v mieste, kde škoda vznikla,

žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku nezákonného odsúdenia, nezákonnej väzby ako zaisťovacieho inštitútu, nezákonného zadržania, nezákonného uplatnenia donucovacích prostriedkov alebo nezákonného potrestania správneho deliktu – zatknutia, ako aj v dôsledku ujmy, ktorá vznikla na základe protiprávneho konania sudcu alebo súdu pri prejednávaní občianskoprávneho sporu, možno podať na súd v mieste bydliska navrhovateľa, žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla zrážkou plavidiel, a o vymáhanie náhrady za pomoc a záchranné práce na mori, ako aj vo všetkých ostatných sporoch, vyplývajúcich z právnych vzťahov týkajúcich sa lodnej prepravy, možno podať na súd v mieste, kde sa nachádza plavidlo odporcu alebo prístav registrácie jeho plavidla,

žalobu týkajúcu sa dohody alebo zmluvy, v ktorej sa stanovuje miesto plnenia, možno podať aj na súd v mieste plnenia dohody či zmluvy,

žalobu týkajúcu sa konania vo funkcii poručníka, depozitára alebo správcu majetku možno podať aj na súd v mieste pobytu (sídla) poručníka, depozitára alebo správcu majetku,

žalobu týkajúcu sa spotrebiteľských zmlúv možno podať aj na súd v mieste pobytu spotrebiteľa.

Okrem toho žalobu proti viacerým odporcom, ktorí majú bydlisko alebo sídlo na rôznych miestach, možno podať v mieste pobytu alebo sídla jedného z odporcov podľa uváženia navrhovateľa (článok 33 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Žalobu týkajúcu sa dohody alebo zmluvy, v ktorej sa stanovuje miesto plnenia, možno podať na súd v mieste pobytu alebo sídla odporcu alebo v mieste plnenia dohody či zmluvy, a to podľa výberu navrhovateľa. Žalobu súvisiacu so spotrebiteľskými zmluvami možno podať na súd v mieste pobytu alebo sídla odporcu alebo spotrebiteľa.

Žalobu o priznanie výživného možno podať na súd v mieste pobytu alebo sídla odporcu alebo navrhovateľa, a to podľa výberu navrhovateľa.

Náhradu škody v dôsledku trestného činu možno vymáhať v občianskoprávnom konaní a v súlade s úpravou súdnej príslušnosti v Občianskom súdnom poriadku, ak daný nárok nebol vznesený alebo o ňom nebolo rozhodnuté počas prejednávania samotného trestného činu.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V článku 31 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovujú tieto výnimky zo všeobecného pravidla pre miestnu príslušnosť, ktoré sú pre navrhovateľa začínajúceho súdne konanie záväzné:

v prípade žalôb o vecné právo k nehnuteľnosti, o užívanie nehnuteľnosti okrem návrhov týkajúcich sa vyrovnania majetkových vzťahov manželov v prípade rozvodu, o zrušenie zaistenia nehnuteľnosti je príslušným súd v mieste, kde sa nachádza nehnuteľnosť alebo jej hlavná časť,

v prípade žalôb podaných veriteľmi poručníka pred tým, než dedičia prijali dedičstvo, je príslušným súd v mieste, kde sa nachádza pozostalosť alebo jej hlavná časť.

Treba takisto poznamenať, že v súlade s článkom 33 ods. 2 až 4 Občianskeho súdneho poriadku Litovskej republiky:

Protižaloba sa bez ohľadu na miestnu príslušnosť musí podať na súde, ktorý prejednával pôvodnú žalobu. Ak sa zvýši hodnota žaloby, dôjde k zmene jej skutkovej podstaty, alebo ak sa podaním protižaloby zmení súd príslušný rozhodovať v danej veci, ktorý bol určený na základe skutkovej podstaty veci, o všetkých otázkach súvisiacich so žalobou (protižalobou) musí rozhodnúť súd, ktorý prejednával pôvodnú žalobu, a tento súd urovná celý prípad vo veci samej.

Ak sa má niektorá zo žalôb navrhovateľa podať podľa pravidiel výlučnej právomoci, celá žaloba sa musí podať v súlade s týmito pravidlami.

Ak je v niektorej zo žalôb navrhovateľa príslušným krajský súd, potom tento súd musí preskúmať celú žalobu.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Účastníci konania môžu zmeniť miestnu príslušnosť veci na základe vzájomnej dohody v písomnej podobe. Účastníci konania však touto dohodou nemôžu zmeniť príslušnosť súdu, ktorá sa určila na základe jeho výlučnej právomoci v skutkovej podstate veci (článok 32 Občianskeho súdneho poriadku).

Príslušnosť súdu riešiť vec sa môže vo výnimočných prípadoch odôvodniť účasťou odporcu.

Súd môže vec postúpiť inému súdu vtedy, ak odporca, ktorého miesto pobytu nebolo známe, požiada o postúpenie veci na súd v mieste svojho bydliska (článok 34 ods. 2 pododsek 2 Občianskeho súdneho poriadku).

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Špecializované správne súdy pôsobiace v Litovskej republike neprejednávajú občianskoprávne, obchodné ani rodinné spory. Prejednávajú veci vyplývajúce z pomerov v oblasti správneho práva.

Posledná aktualizácia: 21/10/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Luxembursko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V Luxemburskom veľkovojsťve je všeobecným súdom v občianskoprávných a obchodných veciach okresný súd (*tribunal d'arrondissement*). Krajina je rozdelená na dva súdne okresy, Luxemburg a Diekirch, a v každom z nich sa nachádza okresný súd.

Okresný súd je príslušný vo všetkých občianskoprávných a obchodných veciach, v ktorých zákon neurčuje príslušnosť iného súdu.

Neexistujú špecializované súdy pre obchodné veci, ako je to v niektorých iných krajinách. Obchodnými vecami sa zaoberajú špecializované senáty okresného súdu, riešia ich však v zjednodušenom konaní.

Špecializované súdy sú príslušné najmä vo:

veciach s nízkou hodnotou sporu: ak je hodnota sporu nižšia než 15 000 EUR, príslušné sú zmierovacie súdy (*justices de paix*). V Luxemburskom veľkovojsťve existujú tri také súdy, jeden v meste Luxemburg, jeden v meste Esch-sur-Alzette a jeden v meste Diekirch, každý s príslušnosťou pre určené územie.

veciach pracovného práva: pracovný súd (*tribunal du travail*) je príslušný v prípadoch týkajúcich sa pracovných zmlúv. V Luxemburskom veľkovojsťve existujú tri takéto pracovné súdy, jeden v meste Luxemburg, jeden v meste Esch-sur-Alzette a jeden v meste Diekirch, každý s príslušnosťou pre určené územie. V praxi sa pracovný súd nachádza v miestach zmierovacích súdov.

veciach nájmu nehnuteľností: v sporoch týkajúcich sa nájmu nehnuteľností je príslušným zmierovací sudca, bez ohľadu na hodnotu sporu. Ak sa spor týka výšky nájomného, je podľa zákona potrebné najskôr sa obrátiť na komisiu pre nájomné (*commission des loyers*) v príslušnom meste alebo obci a až potom sa môže prípad predložiť príslušnému súdu.

sporoch medzi susedmi: väčšina susedských sporov sa týka práva prechodu a hraníc pozemkov a patrí do právomoci zmierovacieho sudcu. Ak je však prípad závažnejší a požaduje sa náhrada škody, rozhodujúca je výška pohľadávky – nad 15 000 EUR je príslušný okresný súd.

veciach sociálneho zabezpečenia: vo veciach týkajúcich sa sociálneho zabezpečenia zákon udeľuje príslušnosť arbitrážnej rade sociálneho zabezpečenia (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*). Táto rada sídli v Luxemburgu a je príslušná pre celé územie krajiny.

veciach týkajúcich sa nadmerného zadĺženia: v takých prípadoch je podľa zákona príslušným zmierovací sudca.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Zmierovací sudca má právomoc rozhodovať v občianskoprávných a obchodných sporoch, ktorých hodnota (bez úrokov a nákladov) je nižšia než 15 000 EUR. Nad túto sumu je príslušný okresný súd.

Okresný súd je príslušný vo všetkých prípadoch, ktoré nie sú peňažne vyčísliteľné, ako napríklad rodinné záležitosti.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Príslušným súdom je spravidla súd v mieste, kde sídli odporca. Toto pravidlo sa uplatňuje s cieľom chrániť odporcu, pretože je pre neho jednoduchšie, aby sa obhajoval pred sudcom v blízkosti svojho bydliska.

Ak je odporcom fyzická osoba, príslušný je súd v mieste jeho trvalého alebo prechodného bydliska.

V prípade občianskych alebo obchodných spoločností je možné predložiť vec súdu nielen v mieste, kde sa nachádza ich sídlo, ale aj v mieste, kde sa nachádza ich pobočka alebo zastúpenie, a to za predpokladu, že tam majú zástupcu oprávneného rokovať s tretími stranami a že spor súvisí s činnosťou tejto pobočky alebo tohto zastúpenia.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

V zmluvných veciach môže navrhovateľ predložiť vec súdu v mieste bydliska odporcu alebo, podľa charakteru zmluvy, v mieste dodania tovaru alebo výkonu služby.

Vo veciach trestnej zodpovednosti za spôsobenú škodu alebo občianskoprávneho konania v rámci trestného stíhania: žalobu možno predložiť súdu v mieste bydliska odporcu alebo v mieste, kde bola utrpená škoda alebo kde sa poškodzujúca udalosť stala.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Vo veci

1. návrhov na povolenie uzavrieť manželstvo maloletým osobám, návrhov na neplatnosť manželstva, návrhov na zrušenie odkladu uzavretia manželstva a na obnovenie odkladu, návrhov na námietku proti uzavretiu manželstva a na zrušenie takejto námietky;
2. návrhov týkajúcich sa dohôd manželov a majetkových pomerov manželov a návrhov na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva;
3. návrhov týkajúcich sa príslušných práv a povinností manželov a uspokojovania potrieb rodiny založenej manželstvom a registrovaným partnerstvom;
4. zániku registrovaného partnerstva;
5. návrhov vo veci výživného;
6. návrhov týkajúcich sa výkonu práva styku, ubytovania a príspevku na výživu a výchovu detí;

7. návrhov týkajúcich sa výkonu rodičovských práv a povinností s výnimkou návrhov týkajúcich sa pozbavenia výkonu rodičovských práv;
8. rozhodnutí vo veci zákonnej správy majetku maloletých osôb a rozhodnutí týkajúcich sa poručníctva maloletých osôb;
9. návrhov na zákaz návratu do miesta bydliska osobám vyhosteným z ich bydliska podľa článku 1 ods. 1 zákona z 8. septembra 2003 o domácom násilí, v znení zmien; a návrhov na predĺženie zákazov týkajúcich sa tohto vyhostenia podľa článku 1 ods. 2 tohto zákona; ako aj odvolaní podaných proti týmto opatreniam;

miestne príslušným okresným súdom je, pokiaľ osobitné ustanovenia neurčujú inak:

1. súd v mieste bydliska rodiny;
2. ak rodičia žijú oddelene, súd v mieste bydliska rodiča, s ktorým obvykle žijú maloleté deti v prípade spoločného výkonu rodičovských práv a povinností alebo súd v mieste bydliska rodiča, ktorý sám vykonáva tieto práva a povinnosti;
3. v ostatných prípadoch súd v mieste, v ktorom má pobyt osoba, ktorá nezačala konanie.

V prípade spoločného návrhu je príslušným súdom súd v mieste bydliska jednej alebo druhej strany podľa ich výberu.

Keď sa však spor týka výlučne výživného medzi manželmi, príspevku na výživné a výchovu dieťaťa, uspokojovania potrieb rodiny alebo naliehavých a predbežných opatrení v prípade zániku registrovaného partnerstva, príslušným súdom môže byť súd v mieste bydliska manžela alebo bývalého oprávneného partnera alebo rodiča, ktorý má hlavnú zodpovednosť za deti, a to aj plnoleté.

Miestna príslušnosť sa určuje podľa bydliska v deň podania návrhu alebo v prípade rozvodu v deň podania pôvodného návrhu.

V prípade súdneho dožiadania vo veci práva na zverenie dieťaťa do osobnej starostlivosti a práva styku s dieťaťom je príslušným súdom súd v jurisdikcii, v ktorej má dieťa bydlisko alebo predpokladané bydlisko.

Vo veci rozvodu a rozluky a ich dôsledkov je príslušným súdom súd, v pôsobnosti ktorého majú manželia spoločné bydlisko, alebo ak ho nemajú, súd, v pôsobnosti ktorého má manžel odporca alebo v prípade rozvodu dohodou jeden z manželov svoje bydlisko.

Vo veci dedenia je príslušným súdom súd v mieste posledného bydliska zosnulého.

Vo veci nájmu nehnuteľností je príslušným súdom súd v mieste, kde sa nehnuteľnosť nachádza.

Vo veci pracovného práva je príslušným súdom súd v mieste výkonu práce. Ale v niektorých prípadoch, keď zamestnávateľ vedie konanie proti zamestnancovi, ktorý sa zdržiava v inom členskom štáte, príslušným súdom je súd v mieste bydliska zamestnanca.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Podľa luxemburského práva sa uznáva platnosť „kompetenčnej doložky“, ktorou zmluvné strany určujú súd, ktorý má rozhodovať v ich spore.

Takáto doložka má mimoriadny význam v prípade sporov medzi stranami, ktoré sídlia v rôznych členských štátoch, keďže umožňuje dopredu rozhodnúť, ktorý súd bude v danom prípade príslušným. Medzi členskými štátmi Európskej únie sa podmienky platnosti takýchto doložiek riadia nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012.

Dohoda strán o príslušnom súde je možná aj v čisto vnútorných sporoch. V takých prípadoch môžu strany predložiť zmierovaciemu sudcovi spor, v ktorom by za normálnych okolností nebol príslušný z dôvodu hodnoty sporu alebo pravidiel o miestnej príslušnosti. Dohoda strán môže byť výslovná alebo môže jednoducho vyplývať zo skutočnosti, že odporca sa dostaví na pojednávanie a začne obhajovať svoj prípad bez toho, aby pred zaslaním obhajoby súdu vopred namietal voči príslušnosti sudcu, ktorý prípad prejednáva. Strany však nemôžu postupovať takým istým spôsobom pred okresným súdom, pre ktorý sú pravidlá o príslušnosti zakladajúce sa na hodnote sporu záležitosťou verejného poriadku.

Kompetenčná doložka je platná, iba ak bola skutočne prijatá oboma stranami. Dôkaz o tomto súhlase je potrebné predložiť podľa pravidiel všeobecného práva.

Sloboda strán v určení príslušnosti je niekedy obmedzená zákonom. Napríklad v zákone o právnej ochrane spotrebiteľa sa prehlasujú za neplatné ustanovenia, ktorých predmetom je pozbavenie spotrebiteľa práva obrátiť sa na riadne súdy.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Špecializované súdy zriadené podľa luxemburského zákona (pracovný súd, zmierovací súd riešiaci prípady nájmu nehnuteľností, správny súd alebo arbitrážna rada sociálneho zabezpečenia) rozhodujú ako prvostupňové súdy vo všetkých prípadoch v rámci svojej právomoci bez ohľadu na hodnotu sporu. Napríklad zmierovací sudca, ktorého všeobecná právomoc sa obmedzuje na spory, ktorých hodnota je nižšia než 15 000 EUR, nie je viazaný touto hranicou, pokiaľ ide o spor vo veci nájmu nehnuteľností.

Miestna príslušnosť:

Všeobecné pravidlo miestnej príslušnosti

Spravidla je príslušným súdom súd v mieste bydliska odporcu, existujú však výnimky, pokiaľ ide o špecializované súdy.

Napríklad príslušným pracovným súdom je spravidla súd v mieste výkonu práce, a nie súd v mieste bydliska jednej zo strán. Takisto spor vo veci nájmu nehnuteľností musí byť predložený súdu v mieste, kde sa prenajímaná nehnuteľnosť nachádza.

Uvedený problém nevzniká, pokiaľ ide o správny súd a arbitrážnu radu sociálneho zabezpečenia, pretože tieto inštitúcie sú príslušné pre celé územie Luxemburského veľkoveľvodstva.

Výnimky zo všeobecného pravidla

Špecializovaným súdom musí byť ich príslušnosť výslovne pridelená a vo všeobecnosti nemajú strany možnosť zvoliť si iný súd ako ten, ktorý je určený zákonom.

Vecná príslušnosť sa vo všeobecnosti považuje za záležitosť verejného poriadku (napríklad vo veciach pracovného práva), čo znamená, že aj v prípadoch, keď strany neotvárajú otázku príslušnosti, súd ju musí z vlastnej iniciatívy posúdiť. Ako už bolo vysvetlené, uplatňuje sa výnimka z tejto zásady pred zmierovacím sudcom v prípadoch, keď hodnota sporu presiahne jeho právomoc a medzi stranami existuje výslovná alebo tichá dohoda. V tomto prípade zmierovací sudca nemôže odmietnuť svoju príslušnosť.

Súvisiace odkazy

<http://www.legilux.lu/>

<https://justice.public.lu/fr.html>

Ďalšie dokumenty

Organizácia súdnictva (147 Kb)

Posledná aktualizácia: 22/10/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Podľa zákona o organizácii a správe súdov pôsobí v Maďarsku len jeden druh osobitných súdov: správne a pracovné súdy zaoberajúce sa pracovnoprávnymi a správnyymi vecami. Všetky ostatné veci sa prejednávajú na bežných súdoch.

Pokiaľ v zákone nie je stanovené inak, o správnych sporoch sa rozhoduje v správnom súdnom konaní. Správny spor sa týka zákonnosti konania správneho orgánu alebo jeho nečinnosti, ktorých zámerom alebo účinkom je zmeniť právny stav subjektu, na ktorý sa vzťahuje alebo uplatňuje správne právo. Spory súvisiace so vzťahmi týkajúcimi sa verejných služieb a správnyymi zmluvami takisto patria medzi správne spory.

O správnej veci rozhoduje na prvom stupni správny alebo pracovný súd alebo v prípadoch stanovených zákonom krajský súd (*törvényszék*) alebo Maďarská kúria (*Kúria*).

Právomoc správnych a pracovných súdov sa vzťahuje na správne súdne žaloby a iné správne súdne konania, pre ktoré nie sú podľa zákona príslušné krajské súdy alebo Maďarská kúria.

Pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak, krajské súdy majú právomoc vo veciach týkajúcich sa správnych činností nezávislých regulačných orgánov, samosprávnych orgánov štátnej správy a vládnych úradov podľa zákona o ústredných orgánoch štátnej správy, orgánu správy železníc, leteckého úradu a Maďarskej národnej banky, s výnimkou vecí súvisiacich so vzťahmi týkajúcimi sa verejných služieb.

Krajské súdy rozhodujú v konaniach na ustanovenie správnych orgánov, v súdnych konaniach týkajúcich sa výkonu zhromažďovacieho práva, v konaniach týkajúcich sa prístupu k utajovaným údajom a v právnych sporoch týkajúcich sa štatutárnych profesijných orgánov.

Maďarská kúria má právomoc pre konania na posúdenie rozporov medzi vyhláškami miestnych samospráv a inými právnymi predpismi, konania týkajúce sa neplnenia povinností miestnych samospráv prijímať zákony a konania na stanovenie procesných prostriedkov na riešenie ústavnej sťažnosti.

Pracovnoprávne žaloby zahŕňajú žaloby vyplývajúce z právnych vzťahov stanovených podľa Zákonníka práce, zamestnania vo verejnom sektore, služobného pomeru, ak nie je v zákone stanovené inak, účasti na programoch zamestnávania vo verejnom sektore, pracovných zmlúv uzavretých podľa zákona o športe, učňovských zmlúv uzavretých v rámci odbornej prípravy, zmlúv o odbornej sťaži pre študentov podľa zákona o národnom vysokoškolskom vzdelávaní, pracovných vzťahov vytvorených so sociálnymi družstvami alebo zamestnaneckými družstvami členmi týchto družstiev a žaloby na uplatnenie iných nárokov podľa pracovného práva, ako sa stanovuje v Zákonníku práce. Pracovnoprávna žaloba zostáva takouto žalobou aj po zmene osoby ktoréhokoľvek účastníka konania v dôsledku prevodu, prevzatia dlhu, nástupníctva zamestnávateľa alebo zmeny osoby zamestnávateľa. Ak má zamestnanec peňažný nárok voči platobne neschopnému zamestnávateľovi, ktorý sa zakladá na nároku podľa pracovného práva a týka sa majetku tvoriaceho časť konkurznej podstaty, a ktorý napadne správcu, zamestnanec môže podať pracovnoprávnu žalobu proti zamestnávateľovi po začatí insolvenčného konania.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Podľa zákona o organizácii a správe súdov rozsudky na prvom stupni vydávajú okresné súdy (*járásbíróság*) a krajské súdy. Krajské súdy rozhodujú na prvom stupni vo veciach, v ktorých podľa zákona nemajú určenú príslušnosť okresné súdy. Okresné súdy majú právomoc v týchto veciach:

- a) žaloby týkajúce sa vlastníckych práv, keď hodnota majetku nepresahuje 30 miliónov HUF alebo nie je možné určiť hodnotu pohľadávky na základe vlastníckeho práva, s výnimkou
  - aa) žalôb týkajúcich sa autorského práva, práv súvisiacich s autorským právom a práv priemyselného vlastníctva;
  - ab) žalôb o náhradu škody v súvislosti s výkonom úradnej moci, a rozhodnutí o uvedení do predošlého stavu;
  - ac) žalôb podaných z dôvodov verejného záujmu;
  - ad) žalôb týkajúcich sa vytvorenia a zákonnej prevádzky právnickej osoby;
  - ae) sporov medzi právnickými osobami a ich súčasnými alebo bývalými členmi a sporov medzi súčasnými alebo bývalými členmi, ktoré vyplývajú zo vzťahov súvisiacich s ich členstvom;
- b) žaloby týkajúce sa osobného stavu;
- c) vymáhacie žaloby.

Krajské súdy nerozhodujú len na prvom stupni, ale vydávajú rozsudky aj na druhom stupni, najmä v súvislosti s odvolaniami proti rozhodnutiam vydaným okresnými súdmi a správnyymi a pracovnými súdmi.

Krajské odvolacie súdy (*ítélőtábla*) rozhodujú o návrhoch na právny prostriedok nápravy proti rozhodnutiam krajských súdov a konajú v ostatných veciach patriacich do ich právomoci.

Najvyšší súd Maďarska je Maďarská kúria. Kúria rozhoduje vo veciach stanovených v právnych predpisoch o návrhoch na právny prostriedok nápravy proti rozhodnutiam krajských súdov a krajských odvolacích súdov, návrhoch na súdne preskúmanie, rozporoch medzi vyhláškami miestnych samospráv a inými právnymi predpismi a v prípade potreby zrušuje tieto vyhlášky, stanovuje akékoľvek neplnenie zákonných povinností miestnych samospráv prijímať zákony a koná v ďalších veciach, ktoré patria do jej právomoci.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Príslušný súd podľa miesta bydliska odporcu má právomoc vo všetkých veciach, v ktorých žiadny iný súd nemá výlučnú právomoc.

Ak odporca nemá bydlisko v Maďarsku, príslušnosť sa riadi miestom pobytu odporcu v Maďarsku. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe alebo sa nachádza v zahraničí, použije sa jeho posledné miesto bydliska v Maďarsku. Ak ho nemožno určiť alebo ak odporca žiadne nemá, príslušnosť sa určí na základe miesta bydliska navrhovateľa v Maďarsku, alebo ak sa to nepodarí, miesta jeho pobytu v Maďarsku. Ak navrhovateľ nie je fyzickou osobou, príslušnosť sa určí podľa jeho sídla v Maďarsku.

Ak sa miesto práce odporcu nezhoduje s miestom jeho bydliska, na žiadosť odporcu predloženú najneskôr ako súčasť písomnej žalobnej odpovede súd postúpi vec na pojednávanie a rozhodnutie príslušnému súdu v mieste práce odporcu.

V prípade podania žaloby proti osobe, ktorá nie je fyzickou osobou, všeobecná príslušnosť nezávisí len od sídla tejto osoby, ale aj od miesta výkonu činnosti orgánu alebo organizačnej jednotky, ktoré sú oprávnené zastupovať ju a konať v právnom spore. V prípade pochybností sa za sídlo právnickej osoby musí považovať miesto jej podnikania. Ak sa sídlo osoby, ktorá nie je fyzickou osobou, nachádza v Budapešti, ale činnosť vykonáva aj na území Peštianskej župy, vecou sa bude zaoberať súd s príslušnosťou v Peštianskej župe.

Ak osoba, ktorá nie je fyzickou osobou, nemá sídlo v Maďarsku, príslušnosť v súvislosti so žalobami podanými maďarským navrhovateľom, ktorý nie je fyzickou osobou, sa stanoví podľa sídla navrhovateľa alebo miesta výkonu činnosti. Ak je navrhovateľ maďarská fyzická osoba, príslušnosť sa určí buď podľa miesta bydliska navrhovateľa, alebo ak sa to nepodarí, podľa jeho miesta pobytu.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Ak sa nestanoví výlučná právomoc iného súdu, navrhovateľ sa môže rozhodnúť podať žalobu na iný súd namiesto súdu so všeobecnou príslušnosťou vzhľadom na odporcu. Konkrétnejšie, žalobu na uloženie vyživovacej povinnosti predpísanú zákonom možno podať na súde s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa; žalobu týkajúcu sa vlastníctva alebo držby nehnuteľného majetku, alebo vecného práva k nehnuteľnosti, možno podať na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa nehnuteľný majetok nachádza; žalobu na vymáhanie zmluvného nároku možno podať na súde s príslušnosťou v mieste, kde bola transakcia uzatvorená alebo kde sa má služba poskytovať; žalobu na vymáhanie zmluvného nároku spotrebiteľa voči podniku možno podať na súde s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa v Maďarsku, alebo ak sa to nepodarí, v mieste jeho pobytu v Maďarsku; a žalobu v súvislosti s mimozmluvnou zodpovednosťou možno podať na súde s príslušnosťou v zemepisnej oblasti, v ktorej bola škoda spôsobená alebo v ktorej nastala. Ak nie je určený súd s výlučnou právomocou vo veci sporu týkajúceho sa majetku, príslušným súdom je aj súd, v ktorého oblasti právomoci žije odporca počas predvídateľne dlhého obdobia (napr. ako zamestnanec alebo študent). Príslušnosť nemožno stanoviť na týchto základoch v prípade, že odporca nie je spôsobilý konať v súdnom procese.

Žalobu týkajúcu sa majetku proti zahraničnej osobe, ktorá nie je fyzickou osobou, možno podať aj na súd s príslušnosťou v oblasti bydliska osoby, ktorá je poverená správou vecí zahraničnej osoby, ktorá nie je fyzickou osobou. Príslušný súd pre sídlo maďarskej pobočky alebo obchodného zastúpenia zahraničnej osoby, ktorá nie je fyzickou osobou, má právomoc aj v týchto majetkových sporoch.

Spoločnú žalobu proti sekundárnemu dlžníkovi a hlavnému dlžníkovi možno podať aj na súd s právomocou prejednávateľ žalobu proti hlavnému dlžníkovi na akomkoľvek základe.

Príslušnosť pre žalobu na ustanovenie poručníctva má takisto súd, v ktorého oblasti právomoci má odporca ubytovanie v rezidenčnom sociálnom zariadení alebo sa mu poskytuje ústavná starostlivosť počas dlhého obdobia, alebo kde zvyčajne býva.

V manželských veciach je takisto príslušný súd posledného spoločného obvyklého bydliska manželských partnerov.

Žaloby na určenie rodičovstva, zverenie do osobnej starostlivosti, zverenie dieťaťa tretej strane, ukončenie poskytovania osobnej starostlivosti, ukončenie osvojenia alebo vyživovacej povinnosti voči maloletému dieťaťu možno takisto podať súdu s príslušnosťou v mieste bydliska alebo pobytu dotknutého maloletého dieťaťa.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Keď sa v právnych predpisoch stanovuje, že konkrétny súd má výlučnú právomoc v danej veci. Toto ustanovenie sa uplatňuje napríklad v prípadoch uvedených ďalej.

Pokiaľ nie je stanovené inak v zákone, záväznom právnom akte Európskej únie alebo medzinárodnom dohovore, výlučnú právomoc pre žaloby podané podnikom proti spotrebiteľovi na vymáhanie nároku vyplývajúceho zo zmluvného vzťahu má súd v mieste bydliska odporcu v Maďarsku. Ak odporca nemá bydlisko v Maďarsku, výlučná právomoc sa riadi miestom pobytu odporcu v Maďarsku. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe alebo sa nachádza v zahraničí, referenčným kritériom bude jeho posledné miesto bydliska v Maďarsku. Ak to nie je možné určiť, právomoc sa musí stanoviť podľa všeobecných pravidiel.

Ak by si zranená osoba, podľa právneho ustanovenia týkajúceho sa zmlúv o poistení zodpovednosti za škodu, uplatňovala aj nárok na náhradu škody alebo uvedenie do predošlého stavu u inej tretej strany ako osoby, ktorá spôsobila škodu, žaloba podaná proti tejto tretej strane patrí do výlučnej právomoci súdu v mieste pobytu navrhovateľa v Maďarsku, pokiaľ sa v zákone, záväznom právnom akte Európskej únie alebo medzinárodnom dohovore nestanovuje inak. Ak navrhovateľ nemá bydlisko v Maďarsku, výlučnú právomoc bude vykonávať súd v mieste pobytu navrhovateľa v Maďarsku. Ak navrhovateľ nie je fyzickou osobou, súd s výlučnou právomocou sa určí podľa jeho sídla v Maďarsku. Ak navrhovateľ nemá bydlisko, miesto pobytu ani sídlo v Maďarsku, príslušnosť sa musí stanoviť podľa všeobecných pravidiel.

Návrh na zastavenie alebo obmedzenie výkonu nároku patrí do výlučnej právomoci okresného súdu, ktorý nariadil výkon. Ak výkon nenariadil okresný súd, právomoc bude mať okresný súd príslušný v mieste bydliska dlžníka.

Žaloba na vydanie obstaveného majetku (na uvoľnenie neoprávneného zaisteného majetku) patrí do výlučnej právomoci okresného súdu príslušného v oblasti, v ktorej bol majetok zabavený.

Návrh na umožnenie zúčastniť sa na konaní o vyhlásenie vykonateľnosti patrí do výlučnej právomoci súdu, ktorý zamietol žiadosť záložného veriteľa v súdnom konaní o vyhlásenie vykonateľnosti.

Návrh na zmenu rozhodnutia administratívneho pracovníka miestnej samosprávy o veci týkajúcej sa držby patrí do výlučnej právomoci súdu v mieste sídla administratívneho pracovníka miestnej samosprávy prijímajúceho rozhodnutie týkajúce sa držby.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Vo veciach týkajúcich sa majetku môžu účastníci konania prisúdiť konkrétnemu súdu príslušnosť, pokiaľ ide o urovanie ich súčasného sporu alebo akéhokoľvek budúceho sporu, ktorý môže vyplývať z konkrétneho právneho vzťahu, pokiaľ v zákone nie je stanovené inak. Dohodu o voľbe súdu možno uzavrieť písomne, ústne s písomným potvrdením, vo forme, ktorá je v súlade s obchodnými postupmi dohodnutými medzi účastníkmi konania, alebo v prípade medzinárodného obchodu vo forme, ktorá je v súlade s obvyčajovými obchodnými postupmi, ktoré sú známe alebo by mali byť známe účastníkom konania a ktoré sú všeobecne známe a strany uzatvárajúce takúto dohodu v danej oblasti ich pravidelne používajú.

V prípadoch, keď sa v právnych predpisoch stanovuje výlučná právomoc konkrétneho súdu, právomoc nemožno prisúdiť inému súdu. Zvolený súd má výlučnú právomoc, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak alebo sa účastníci konania nedohodnú inak. Dohoda o voľbe súdu platí aj pre právnych nástupcov.

Voľbou právomoci sa nesmie spotrebiteľom brániť vo vymáhaní zmluvných pohľadávok voči podniku na súde v mieste bydliska spotrebiteľa v Maďarsku, alebo ak sa to nepodarí, v mieste pobytu spotrebiteľa v Maďarsku.

Vo veciach týkajúcich sa majetku účastníci konania nemôžu pre svoje právne spory alebo akýkoľvek budúci spor vyplývajúci z konkrétneho právneho vzťahu prisúdiť príslušnosť krajskému súdu v Budapešti-hlavnom meste ani krajskému súdu v Budapešti-okolí vo veciach, ktoré patria do právomoci krajských súdov, ani peštianskemu ústrednému okresnému súdu vo veciach, ktoré patria do právomoci okresných súdov.

3 V prípade, ak sú príslušnými špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Správne a pracovné súdy sú jediné osobitné súdy v Maďarsku.

Pracovnoprávne žaloby sa v zásade riadia všeobecnými pravidlami príslušnosti opísanými v bode 2.2.1. Zamestnanec, ktorý podáva žalobu, má na výber medzi súdom so všeobecnou príslušnosťou podľa odporcu a správnym a pracovným súdom s príslušnosťou v mieste bydliska zamestnanca, alebo ak sa to nepodarí, v mieste pobytu v Maďarsku, alebo správnym a pracovným súdom s príslušnosťou v oblasti, v ktorej zamestnanec pracoval alebo pracuje dlhé obdobie. Ak spoluúčastník konania alebo nárok patria do právomoci súdu s príslušnosťou pre pracovnoprávne žaloby, pričom iný spoluúčastník konania alebo nárok patria do právomoci okresného alebo krajského súdu, žaloba bude patriť do právomoci pracovného súdu, pokiaľ je podľa právnych predpisov možné zlúčenie účastníkov konania alebo nárokov.

Správne žaloby sa musia podať na súde, v ktorého oblasti právomoci sa vykonávala správna činnosť, ktorá je predmetom sporu, pokiaľ nie je zákonom stanovená výlučná právomoc iného súdu. Ak sa správny akt, ktorý je predmetom sporu, vykonával v postupoch viac než raz, vec patrí do miestnej príslušnosti súdu v mieste, kde sa správny akt vykonal po prvý raz.

Vo veciach práv, povinností a právnych vzťahov týkajúcich sa nehnuteľného majetku je miestom výkonu správnej činnosti miesto, v ktorom sa nachádza nehnuteľný majetok. V prípade oznámenia alebo povolenia činnosti je to miesto, kde sa činnosť vykonáva alebo sa plánuje vykonávať. S výnimkou uvedených dvoch prípadov je miestom výkonu správnej činnosti krajského orgánu štátnej správy s vnútroštátnou právomocou miesto bydliska navrhovateľa alebo jeho miesto pobytu, alebo v prípade právnických osôb a subjektov bez právnej subjektivity sídlo subjektu, alebo v inom prípade sídlo správneho orgánu. Peštianska župa je miestom výkonu správnych činností vykonávaných v sídle orgánu štátnej správy, ktorý má sídlo v Budapešti, ale ktorého príslušnosť sa vzťahuje najmä na Peštiansku župu alebo jej časť. Vo veciach nečinnosti je miestom výkonu správnej činnosti sídlo správneho orgánu, s výnimkou prvých troch prípadov uvedených vyššie.

Niektoré správne a pracovné sudy majú miestnu príslušnosť pre určitý kraj. Ide o správny a pracovný súd v Budapešti-hlavnom meste, správny a pracovný súd v Budapešti-okolí, správny a pracovný súd v Debrecíne, správny a pracovný súd v Győri, správny a pracovný súd v Miškolci, správny a pracovný súd v Pécsi, správny a pracovný súd v Segedíne, správny a pracovný súd vo Vespéme.

Právomoc pre žaloby týkajúce sa sociálneho zabezpečenia, dávok vyplývajúcich zo sociálnej ochrany alebo ochrany dieťaťa a dávok alebo podpory poskytovaných štátnymi službami zamestnanosti má správny a pracovný súd s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa, alebo ak je navrhovateľ právnickou osobou alebo subjektom bez právnej subjektivity, v mieste sídla navrhovateľa, alebo v inom prípade v mieste sídla správneho orgánu.

Žaloby týkajúce sa správnych zmlúv sa musia podať na krajskom súde, v ktorého oblasti právomoci bola zmluva uzatvorená. Súd s právomocou na akomkoľvek základe podľa hlavného dlžníka bude príslušný pre žaloby proti sekundárnemu dlžníkovi.

Ak sa správna činnosť vykonávala v zahraničí, žaloba patrí do výlučnej právomoci správneho a pracovného súdu v Budapešti-hlavnom meste.

Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, strany správnej zmluvy môžu prijať jednotlivu dohodnutú doložku o voľbe súdu, v ktorej prisúdia príslušnosť pre akýkoľvek budúci právny spor, ktorý medzi nimi vznikne v súvislosti so správnu zmluvou, správne a pracovnému súdu s miestnou príslušnosťou pre daný kraj. Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak alebo sa strany nedohodnú inak, zvolený súd bude mať výlučnú právomoc pre všetky žaloby týkajúce sa správnej zmluvy. Dohoda o voľbe súdu bude platiť aj pre právnych nástupcov.

V prípadoch, keď sa v právnych predpisoch stanovuje výlučná právomoc konkrétneho súdu, právomoc nemožno prisúdiť inému súdu.

Strany nemôžu prisúdiť právomoc pre ich budúce spory vyplývajúce zo správnej zmluvy správne a pracovnému súdu v Budapešti-hlavnom meste.

Žaloby týkajúce sa vzťahov týkajúcich sa verejných služieb sa musia podať na súde s miestnou príslušnosťou v mieste, kde sa práca vykonávala. Ak je navrhovateľ fyzická osoba, žalobu možno podať aj na súde s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa.

Krajský súd pre Budapešť-hlavné mesto má výlučnú právomoc pre odvolania proti rozhodnutiam správnych a pracovných súdov a pre žaloby patriace do príslušnosti krajských súdov.

Posledná aktualizácia: 07/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Malta

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Voľba súdu alebo tribunálu závisí od povahy veci. Absolútna väčšina občianskoprávných a obchodných vecí patrí do právomoci všeobecných občianskoprávných súdov, keďže obchodný súd neexistuje. Existuje niekoľko špecializovaných tribunálov:

Pracovný tribunál (Tribunal Industrijali) – rozhoduje o veciach súvisiacich s neoprávneným prepustením a diskriminačným alebo nezákonným zaobchádzaním na pracovisku.

Rada pre reguláciu nájomného (Bord tal-Kera) – rozhoduje vo veciach súvisiacich so zmenami nájomných podmienok vrátane zvýšenia nájomného a ukončenia nájmu. Tieto veci sa musia týkať nájomných zmlúv uzatvorených do 1. júna 1995.

Rada pre pozemkové rozhodcovské konanie (Bord tal-Arbitraġ dwar Artijiet) – rozhoduje vo veciach týkajúcich sa klasifikácie vyvlastnenej pôdy a výšky náhrady vlastníkovi.

Všetky tieto tribunály zasadať vo Vallette v rovnakej budove, v ktorej sídlia aj všeobecné sudy.

Pozri tiež [odpoveď na otázku č. 4 v časti Predloženie veci súdu](#).

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné sudy (t. j. sudy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Ak chcete zistiť, ktorému súdu je potrebné vec predložiť, je dôležité oboznámiť sa s kap. 12 maltského zákonníka s názvom Zákonník o systave súdov a občianskom súdnom konaní.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné sudy ako sudy nižšieho stupňa a krajské sudy ako sudy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Áno, medzi súdmi vyššieho a súdmi nižšieho stupňa je rozdiel. Sudy nižšieho stupňa môžu rozhodovať vo veciach čisto občianskoprávnej povahy, ktoré sa týkajú pohľadávok do výšky 15 000 EUR. Sudy vyššieho stupňa rozhodujú vo veciach čisto občianskoprávnej povahy, ktoré sa týkajú pohľadávok prekračujúcich výšku 15 000 EUR, a veciach (bez ohľadu na výšku pohľadávky), ktoré sa týkajú nehnuteľného majetku alebo súvisiacich úľav, zaťaženie či iných práv spojených s nehnuteľným majetkom vrátane reštitučných nárokov alebo vyst'ahovania z nehnuteľnosti, či už mestskej alebo vidieckej, prenajímanej alebo obývanej osobami s pobytom alebo obvyklým pobytom na tomto mieste. Pozri tiež [odpoveď na otázku č. 4 v časti Predloženie veci súdu](#).

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Základným pravidlom miestnej príslušnosti je miesto pobytu odporcu. Na Malte sa právomoc rozdeľuje medzi Maltu a Gozo. Neexistujú sudy v jednotlivých mestách. Osoby, ktoré majú pobyt na Malte, musia vec predložiť súdu na Malte. A naopak, osoby, ktoré majú pobyt alebo obvyklý pobyt na ostrove Gozo, musia vec predložiť na ostrove Gozo.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Pozri [odpoveď na otázku číslo 2.2](#).

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Výnimku zo základného pravidla tvorí situácia, keď sa má povinnosť vykonať na konkrétnom ostrove. Ak napríklad odporca žije na ostrove Gozo, ale povinnosť vyplývajúca z pohľadávky sa má vykonať na Malte, právomoc majú maltské sudy a všetky veci sa musia predložiť na maltských súdoch aj napriek skutočnosti, že odporca žije na ostrove Gozo.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Pravidlá miestnej príslušnosti podľa maltského práva neumožňujú účastníkom výber súdu.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Toto sa musí uskutočniť, keď sa má povinnosť vykonať na konkrétnom ostrove.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Na túto otázku sa nevzťahujú žiadne právne ustanovenia. Podľa maltského práva si účastníci nemôžu vybrať právomocný súd, ktorý nie je inak príslušný vo veci rozhodovať, a to ani vtedy, ak by s tým účastníci súhlasili. Na nedostatočnú príslušnosť môže upozorniť samotný súd, pretože to je základným pravidlom verejného poriadku.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Niektoré informácie o súde, na ktorý je potrebné podať príslušnú vec, obsahuje webová lokalita <http://www.judiciarymalta.gov.mt/the-courts>. Okrem toho môžete navštíviť webovú lokalitu <http://justiceservices.gov.mt/>, na ktorej získate prístup k maltským zákonom a zistíte, kam predložiť príslušnú vec. S poradenstvom je potrebné sa obrátiť na advokáta alebo právneho zástupcu, ktorý akty podpísal. Právomoc a pôsobnosť špecializovaných tribunálov sú vysvetlené v zákonoch, ktorými sa zriaďujú.

Links relatati

<http://www.justice.gov.mt/> [angličtina](#)

Posledná aktualizácia: 28/11/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Holandsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V holandskom občianskom procesnom práve neexistujú nijaké špecializované súdy, ako sú obchodný súd alebo pracovný súd. V zásade vo všetkých civilných konaniach sú príslušné konať okresné súdy.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Súdy prvého stupňa skúmajú všetky občianskoprávne veci s výnimkou zákonom stanovených prípadov. Civilné súdy sa zaoberajú vecami medzi dvomi účastníkmi konania (fyzickými alebo právnickými osobami). Civilné súdy nie sú príslušné konať v sporoch, v ktorých je ako príslušný určený správny súd. Ide o spory so správnymi orgánmi (orgány verejnej moci). Holandský súdny systém má tri typy súdov v oblasti súkromného práva: okresné súdy (*rechtbanken*), odvolacie súdy (*gerechtshoven*) a Najvyšší súd Holandska (*Hoge Raad Nederlanden*).

Dňa 1. apríla 2013 došlo k rozdeleniu Holandska na desať súdnych obvodov, z ktorých každý má vlastný súd: jedenásť súdov príslušných konať v štyroch oblastiach. Okrem toho má Holandsko štyri odvolacie súdy a jeden Najvyšší súd Holandska.

V rámci okresných súdov boli vytvorené organizačné jednotky, ktoré sú známe ako „sektory“. Ide o sektory na nižšej ako okresnej úrovni, sektory pre správne, občianske a trestné právo. Súd má jednoduché a zložené komory. Jednoduchú komoru tvorí jeden sudca, zloženú komoru tvoria traja sudcovia. Základným pravidlom je, že veci súdov na nižšej ako okresnej úrovni, jednoznačné a naliehavé veci prejednáva jednoduchá komora. Jednoduchá komora prejednáva takisto mnohé rodinné veci. Príkladom jednoduchej komory je súd pre mladistvých pre určité veci, ktoré sa týkajú detí. Veci, ktoré sú z právneho hľadiska zložité, prejednáva zložená komora.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Súdne konanie sa zvyčajne začína na okresnom súde. Existujú štyri druhy okresných súdov:

- pre občianske právo (spory medzi občanmi),
- pre správne právo (spory medzi občanom a orgánom verejnej moci),
- pre trestné právo (priestupky a trestné činy),
- sektor na nižšej ako okresnej úrovni.

Odvolacie súdy

V prípade nesúhlasu s rozsudkom súdu sa ktokoľvek môže proti tomuto rozsudku odvolať. Trestné veci a občianskoprávne veci sa podávajú pred jeden zo štyroch odvolacích súdov. Vo veciach správneho práva môžu odvolanie v závislosti od predmetu prejednávať:

- odvolacie súdy (*gerechtshoven*),
- súd rozhodujúci v poslednom stupni vo veciach sociálneho zabezpečenia (*Centrale Raad van Beroep*),
- správny súd rozhodujúci v poslednom stupni vo veciach obchodu a práce (*College van Beroep voor het Bedrijfsleven*),
- Štátna rada (oddelenie pre správne súdnictvo) [*Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)*].

Najvyšší súd

Najvyšší súd Holandska je najvyšší súdny orgán v Holandsku v oblasti občianskeho, trestného a daňového práva. Najvyšší súd môže za neplatné vyhlásiť rozsudky najmä odvolacích súdov (čo je známe ako kasácia). Najvyšší súd takisto zodpovedá za zachovávanie právnej jednoty a za usmerňovanie vývoja holandského práva.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

V Holandsku sú okresné súdy (*arrondissementsrechtbanken*) súdmi prvého stupňa. Na odvolací súd sa môže podať odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa. Okrem toho je dôležitá „miestna príslušnosť“, pokiaľ ide o to, ktorý z desiatich súdov je príslušný konať: napríklad okresný súd v Amsterdame alebo okresný súd v Leeuwardene – zemepisná príslušnosť súdu, ktorý má vo vašej veci konať.

V prípade medzinárodných sporov, t. j. sporov s cezhraničným rozmerom, ak sa už stanovilo, že príslušnosť konať majú holandské súdy, sa miestna príslušnosť určí v súlade s holandským právom, pokiaľ sa na základe pravidla, ktorým sa stanovila medzinárodná príslušnosť, neurčuje aj súd s miestnou príslušnosťou, ako sa uvádza v článku 5 ods. 1 a 3 nariadenia Brusel I [nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach].

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

V konaniach, ktoré sa začali na základe predvolania na súde prvého stupňa, platí základné pravidlo, že príslušným konať je súd v mieste pobytu odporcu [článok 99 Občianskeho súdneho poriadku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)]. Ak nie je známe miesto pobytu odporcu v Holandsku, príslušným je súd v mieste, kde sa odporca skutočne zdržiava (v Holandsku).

Súd v súdnom obvode, ktorý je príslušný konať vo veci na nižšej ako okresnej úrovni, sa môže určiť na základe prílohy k výnosu o vedľajších miestach súdnych konaní (súdov) (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) z 10. decembra 2001 (<http://www.overheid.nl/>).

Pravidlá týkajúce sa miestnej príslušnosti okresných súdov sa uplatňujú *mutatis mutandis*.

V konaniach, ktoré sa začali podaním návrhu na súde prvého stupňa, platí základné pravidlo, že príslušným konať je súd v mieste pobytu navrhovateľa (alebo jedného z navrhovateľov či jednej zo zainteresovaných strán uvedených v návrhu) (článok 262 Občianskeho súdneho poriadku). Ak nie je známe miesto pobytu navrhovateľa v Holandsku, príslušným je súd v mieste, kde sa navrhovateľ skutočne zdržiava (v Holandsku). Ak je návrh spojený s konaním, ktoré sa začalo na základe predvolania, príslušným je súd, ktorý preskúmava na základe predvolania.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Pravidlá stanovené v bodoch 2.2.2.1, 2.2.2.2 a 2.2.2.3 sa týkajú predovšetkým konaní, ktoré sa začali na základe predvolania.

V konaniach, ktoré sa začali na základe podania návrhu, v ktorých je vo všeobecnosti príslušným súd navrhovateľa, sa na návrhy na zmenu výživného vzťahujú odlišné pravidlá.

Návrh na zmenu výživného partnera musí navrhovateľ podať súdu v mieste pobytu osoby povinnej na plnenie výživného. Osoba povinná na plnenie výživného, ktorá chce podať návrh na zmenu, musí podať návrh na okresný súd v mieste pobytu osoby oprávnenej na výživné.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Pokiaľ ide o konania, ktoré sa začali na základe predvolania, holandské procesné právo obsahuje niekoľko ustanovení, v ktorých je ako príslušný určený súd popri súde, ktorý je určený ako príslušný podľa základného pravidla (súd, v obvode ktorého sa nachádza miesto pobytu odporcu alebo v obvode ktorého sa odporca skutočne zdržiava). Vtedy ide o alternatívnu príslušnosť. Navrhovateľ má možnosť výberu medzi hlavným pravidlom a alternatívnym pravidlom.

Alternatívna možnosť sa ďalej vyjadruje použitím slova „aj“.

Vo veciach, ktoré sa začali na základe predvolania, platia tieto pravidlá:

Pracovnoprávne/agentúrne veci

V týchto veciach je príslušným aj súd v mieste, kde sa práca zvyčajne vykonáva (článok 100 Občianskeho súdneho poriadku).

Spotrebiteľské veci

V spotrebiteľských veciach je príslušným aj súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto pobytu spotrebiteľa, alebo ak pobyt nemá, tak súd, v obvode ktorého sa spotrebiteľ skutočne zdržiava (článok 101 Občianskeho súdneho poriadku).

Delikt, priestupok alebo kvázi delikt

Vo veciach týkajúcich sa deliktov, priestupkov alebo kvázi deliktov je príslušným konať aj súd, v ktorého obvode došlo k škodovej udalosti (článok 102 Občianskeho súdneho poriadku).

Nehnutelnosť

Vo veciach týkajúcich sa nehnuteľností je príslušným konať aj súd, v ktorého obvode sa nachádza nehnuteľnosť alebo jej väčšina (článok 103 Občianskeho súdneho poriadku). Vo veciach týkajúcich sa prenajímania bytov alebo prevádzkových priestorov má výlučnú právomoc konať aj súd na nižšej ako okresnej úrovni, v ktorého obvode sa nachádza prenajímaná nehnuteľnosť alebo jej väčšina.

Dedičstvo

Vo veciach týkajúcich sa dedičstva je príslušným konať aj súd, v ktorého obvode sa nachádza posledné miesto pobytu zosnulého (článok 104 Občianskeho súdneho poriadku).

Právnické osoby

Vo veciach týkajúcich sa právnických osôb (napríklad vecí, ktoré sa týkajú zániku právnických osôb, platnosti alebo neplatnosti rozhodnutí právnických osôb, práv a povinností členov alebo spoločníkov) je príslušným konať aj súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto pobytu alebo sídlo právnickej osoby alebo spoločnosti.

Konkurz, pozastavenie platby a sanovanie dlhov

Vo veciach týkajúcich sa uplatňovania právnych ustanovení vzťahujúcich sa na konkurz, pozastavenie platieb a sanovanie dlhov fyzických osôb je príslušným konať aj súd, ktorého súčasťou je konkurzný sudca, alebo v prípade, ak nebol vymenovaný, súd, ktorý vyniesol rozsudok o pozastavení platieb (článok 106 Občianskeho súdneho poriadku). Zákon o konkurze (*Faillissementswet*) obsahuje aj osobitné predpisy o príslušnosti, pričom tieto predpisy majú prednosť pred pravidlami vyplývajúcimi z Občianskeho súdneho poriadku.

Voľba súdu

V zmluvách medzi účastníkmi konania tieto strany občas určia ako príslušný iný súd, než je súd s príslušnosťou podľa zákonných ustanovení (článok 108 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Táto sloboda voľby (článok 108 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) má výnimky, ktoré súvisia so spotrebiteľskými vecami, s vecami spojenými s prenájmom a s pracovnými zmluvami. V týchto prípadoch súd preskúma, či existuje platná doložka o voľbe súdu (článok 110 Občianskeho súdneho poriadku).

Miesto pobytu navrhovateľa

Ak podľa uvedených ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti nie je možné určiť v Holandsku príslušný súd, v článku 109 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje, že výnimočne môže byť príslušným súd v mieste pobytu navrhovateľa. Táto situácia môže vzniknúť v prípade, ak chce zamestnanec na súd v Holandsku predvolať zahraničného zamestnávateľa, hoci práca nie je obmedzená na konkrétne miesto, ale vykonáva sa po celej krajine. Ak ani takto nie je možné určiť príslušný súd, vec sa postúpi na okresný súd v Haagu.

V súvislosti s rozvodom možno pripomenúť aj to, že:

Miestna príslušnosť rozvodového súdu sa riadi článkom 262 Občianskeho súdneho poriadku. Základným pravidlom je: príslušným je súd v mieste pobytu navrhovateľa (alebo jedného z navrhovateľov, alebo jednej zo zainteresovaných strán uvedených v návrhu), a ak nie je známe bydlisko tejto osoby v Holandsku, súd, v ktorého obvode sa skutočne zdržiava (v Holandsku).

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Holandské procesné právo obsahuje niekoľko osobitných pravidiel týkajúcich sa miestnej príslušnosti, ktoré sa odchyľujú od základného pravidla. Osobitné pravidlo sa musí uplatniť. V osobitných prípadoch uvedených ďalej sa musí vybrať iný súd, než je súd v mieste pobytu odporcu.

Maloleté osoby

Vo veciach týkajúcich sa maloletých osôb je príslušným súd v mieste pobytu takejto osoby, alebo ak v Holandsku pobyt nemá, v mieste, kde sa skutočne zdržiava (článok 265 Občianskeho súdneho poriadku).

Toto pravidlo nie je alternatívnym pravidlom, ale osobitným pravidlom, ktoré nahrádza základné pravidlo. Príslušným nie je súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto pobytu navrhovateľa alebo miesto, kde sa zdržiava (základné pravidlo pre konania, ktoré sa začali podaním návrhu), ale súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto pobytu maloletej osoby, alebo ak v Holandsku pobyt nemá, v mieste, kde sa skutočne zdržiava. Ak podľa tohto práva nemožno určiť konkrétny súd, príslušným sa stáva okresný súd v Haagu.

Osobný stav

Vo veciach týkajúcich sa doplňovania, evidencie, zrušenia alebo úprav v registroch matričných úradov alebo osvedčení, ktoré sa majú evidovať či ktoré už sú evidované v týchto registroch, je príslušným súd, v ktorého obvode toto osvedčenie bolo evidované alebo sa má evidovať (článok 263 Občianskeho súdneho poriadku). Vo veciach týkajúcich sa osvedčení, ktoré sa majú evidovať alebo už sú v evidencii registrov matričných úradov v obci Haag v súlade s prvou knihou Občianskeho zákonníka (*Burgerlijk Wetboek*), je príslušným okresný súd v Haagu.

Prenájom postavenej nehnuteľnosti

Vo veciach týkajúcich sa prenájmu nehnuteľností alebo ich časti je príslušným konať súd, v ktorého obvode sa nachádza prenajímaná nehnuteľnosť (článok 264 Občianskeho súdneho poriadku).

Poručníctvo dospelého osoby, riadená správa majetku, tuteurstvo

Vo veciach týkajúcich sa poručníctva dospelého osoby, riadenej správy majetku v *mene dospelých osôb* a tuteurstva je príslušným súd v mieste pobytu osoby, o ktorej poručníctvo, majetok alebo tuteurstvo ide, alebo ak táto osoba v Holandsku nemá pobyť, v mieste, kde sa skutočne zdržiava (článok 266 Občianskeho súdneho poriadku).

Neprítomné alebo nezvestné osoby; vyhlásenie úmrtia (článok 267 Občianskeho súdneho poriadku)

Vo veciach týkajúcich sa dedičstva je príslušným konať súd, v ktorého obvode sa nachádza posledné miesto pobytu zosnulého (článok 268 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Vo veciach týkajúcich sa neprítomných alebo nezvestných osôb je príslušným konať súd, v ktorého obvode sa nachádza opustené bydlisko neprítomnej alebo nezvestnej osoby. Vo veci potvrdenia úmrtia je príslušným okresný súd v Haagu (článok 269 Občianskeho súdneho poriadku). Článok 269 Občianskeho súdneho poriadku teda slúži ako bezpečnostná sieť.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Podľa článku 108 Občianskeho súdneho poriadku účastníci konania môžu vykonať voľbu súdu písomne. Voľba súdu je možná iba v súvislosti s právnyymi vzťahmi, ktoré si účastníci konania môžu voľne upraviť. Vo veciach týkajúcich sa verejného poriadku preto voľba súdu nie je možná. Príkladom sú určité spory v oblasti rodinného práva a veci konkurzu a pozastavenia platieb. Vo veciach na súdoch na nižšej ako okresnej úrovni je voľba súdu obmedzená. Napríklad voľba súdu nie je možná v prípade žalôb vo výške do 25 000 EUR (bez ohľadu na povahu žaloby).

V zásade platí, že súd, ktorý je príslušný na základe voľby súdu, má výlučnú právomoc. Účastníci konania sa môžu výslovne dohodnúť na zabránení výlučnej právomoci.

Vo veciach rozvodu (rozvodu, rozluky, zrušenia registrovaného partnerstva, zrušenia manželstva po rozluke) platí osobitný predpis v článku 270 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Podľa tohto článku súd bez miestnej príslušnosti vo všeobecnosti postúpi vec súdu s miestnou príslušnosťou. Podľa článku 270 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku táto situácia vo veciach rozvodov nastáva iba vtedy, ak odporca (manželský partner, proti ktorému sa začalo viesť konanie) vznesie námietku proti príslušnosti súdu. Existuje možnosť tichej voľby súdu, ak sa všetky predvolané zainteresované strany dostavia na súd a nevznesú námietky proti príslušnosti súdu alebo ak sa druhý manželský partner na súd nedostaví.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

V holandskom procesnom práve neexistujú nijaké špecializované súdy.

Posledná aktualizácia: 09/02/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Rakúsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V občianskoprávných veciach uplatňujú prvostupňovú súdnu právomoc v zásade okresné súdy (*Bezirksgerichte*) a krajské súdy (*Landesgerichte*).

S výnimkou Viedne prerokúvajú okresné súdy a krajské súdy aj obchodné veci. Krajské súdy okrem toho prerokúvajú aj veci týkajúce sa pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia. Jedine Viedeň má nezávislý okresný súd pre obchodné záležitosti, nezávislý obchodný súd (*Handelsgericht*) a nezávislý súd pre pracovné a sociálne veci (*Arbeits- und Sozialgericht*).

Informačný prehľad „Organizácia súdnictva“ zobrazuje, ako sa vecná príslušnosť rozdeľuje medzi okresné a krajské súdy, súdy prerokúvajúce obchodné veci, ako aj súdy prerokúvajúce veci týkajúce sa pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Príslušnosť sa v zásade rozdeľuje medzi súdy podľa druhu súdneho konania (vecná príslušnosť) a vo všetkých ostatných prípadoch, ktoré sa nepridelia okresným alebo krajským súdom týmto spôsobom, závisí od hodnoty sporu. Príslušnosť založená na druhu súdneho konania má vždy prednosť pred príslušnosťou na základe hodnoty sporu.

Okresné súdy majú právomoc na základe druhu súdneho konania napríklad vo väčšine vecí týkajúcich sa rodinného práva alebo nájomného práva.

Krajské súdy majú právomoc na základe druhu súdneho konania napríklad v sporoch podľa zákona o zodpovednosti za jadrovú bezpečnosť (*Atomhaftpflichtgesetz*), zákona o zodpovednosti vo verejnej správe (*Amtshaftungsgesetz*), zákona o ochrane údajov (*Datenschutzgesetz*) a sporoch v oblasti práva hospodárskej súťaže a autorského práva. Na základe hodnoty sporu sú okresné súdy príslušné vo veciach, pri ktorých hodnota sporu dosahuje maximálne 15 000 EUR. Krajské súdy majú príslušnosť vo veciach, pri ktorých je hodnota sporu vyššia než 15 000 EUR.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Každá osoba má miesto všeobecnej príslušnosti, ktoré sa zakladá na osobnom vzťahu k súdnemu okresu. Žaloba sa zvyčajne podáva v mieste všeobecnej príslušnosti odporcu. Miesto všeobecnej príslušnosti fyzickej osoby zvyčajne závisí od miesta bydliska alebo obvyklého pobytu, pričom jedna osoba môže mať viacero miest všeobecnej príslušnosti. Miesto všeobecnej príslušnosti právnickej osoby zvyčajne závisí od miesta jej sídla.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

V niektorých prípadoch je možné podávať žaloby buď v mieste všeobecnej príslušnosti odporcu, alebo je možné vybrať iný súd (voliteľný súd). Len pre občianskoprávne konania sa v rakúskych právnych predpisoch o vykonávaní súdnej právomoci stanovuje viac ako dvadsať rôznych voliteľných súdov na riešenie zmluvných a zákonných záväzkov v rôznych situáciách a rôznych žalobných nárokov podľa majetkového práva, ako aj voliteľné súdy procesného druhu. Ide napríklad o súd príslušný podľa miesta plnenia alebo podľa miesta určeného vo faktúre, súd príslušný v mieste spornej veci (*forum rei sitae*), súd

príslušný v mieste spôsobenia škody alebo súd, na ktorom bola podaná protižaloba. Predpisy o miestnej príslušnosti sa môžu sčasti výrazne líšiť od porovnateľných európskych alebo vnútroštátnych predpisov iných členských štátov o súdnej príslušnosti.

Podľa rakúskeho práva sú napríklad v prípade nasledujúcich nárokov miestne príslušné tieto sudy:

Nároky vyplývajúce zo zmlúv (s výnimkou pracovných zmlúv): súdne konania na určenie, či zmluva existuje, konania na vynútenie plnenia zmluvy alebo zrušenia zmluvy a žaloby podané na uplatnenie nároku na náhradu škody za neplnenie alebo nesprávne plnenie zmluvy možno podať na súde podľa miesta, na ktorom sa strany dohodli, že odporca bude plniť zmluvu (súd podľa miesta plnenia). Dohoda sa musí preukázať listinným dôkazom.

Nárok na výživné: pozri informačný prehľad „Nárok na výživné – Rakúsko“.

Nároky na náhradu škody: spory na uplatnenie náhrady škody za zabitie alebo zranenie jednej alebo viacerých osôb, za obmedzovanie osobnej slobody alebo za škodu na hmotnom majetku možno podať na súde, v ktorého okrese bola škoda spôsobená (súd podľa miesta, kde bola škoda spôsobená). Okrem toho môžu nároky na náhradu škody vyplývajúce z trestných činov uplatňovať aj v rámci trestného konania, ktoré sa vedie proti páchatelovi (adhézne konanie).

Žaloby alebo návrhy na rozvod manželstva: pozri informačný prehľad „Rozvod – Rakúsko“.

Návrhy v opatrovníckom konaní: pozri informačný prehľad „Rodičovské práva a povinnosti – Rakúsko“.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V niektorých prípadoch existuje konkrétne miesto príslušnosti, na ktorom sa musí žaloba podať, čím sa vylučuje miesto všeobecnej príslušnosti, ako aj voliteľné sudy. Výraz „povinné miesto súdnej príslušnosti“ (*Zwangsgerichtsstand*) sa používa na označenie výhradného miesta súdnej príslušnosti, ktoré nemožno zmeniť, a to ani prostredníctvom dohody o súdnej príslušnosti medzi stranami (musí sa to výslovne stanoviť). Výhradné miesta súdnej príslušnosti sa uplatňujú najmä (no nie výhradne) v rámci manželského a rodinného práva. Výhradným miestom súdnej príslušnosti môže byť napríklad miesto príslušnosti pre manželské spory alebo spory v registrovanom partnerstve alebo vo veciach dedičstva a povinným miestom súdnej príslušnosti môže byť miesto príslušnosti pre spory vyplývajúce z dlhopisov alebo vecí týkajúce sa združenia. Predpisy o miestnej príslušnosti sa môžu sčasti výrazne líšiť od porovnateľných európskych alebo vnútroštátnych predpisov iných členských štátov o súdnej príslušnosti.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Ak neexistuje povinné miesto súdnej príslušnosti (pozri bod 2.2.2.2 vyššie), strany sa môžu výslovne dohodnúť, že vec predložia jednému alebo viacerým prvostupňovým súdom v uvedených miestach alebo vylúčia sudy, ktoré by inak boli príslušné. Táto dohoda sa musí týkať buď konkrétneho sporu, alebo sporov vyplývajúcich z konkrétneho sporu alebo právneho vzťahu. Neexistuje povinná formálna požiadavka na uzatvorenie dohody o súdnej príslušnosti; musí však byť možné preukázať listinné dôkazy, ak by sa počas konania dohoda spochybnila.

Strany tak môžu zmeniť súdnu príslušnosť (vecnú alebo miestnu), ktorá by sa inak uplatňovala. Takéto dohody o príslušnosti možno uzatvárať pred začatím konania alebo na začiatku konania. Presunutie vecnej príslušnosti prostredníctvom dohody o súdnej príslušnosti z prvostupňového súdu na okresný súd je povolené za predpokladu, že prvostupňový súd má právomoc na základe hodnoty sporu, ako aj medzi všeobecnou a obchodnou príslušnosťou.

Územnú príslušnosť je možné zmeniť, pokiaľ to nie je výslovne zakázané. Ak sa v právnom predpise stanovuje, že príslušnosť nie je možné zmeniť, uplatní sa povinné miesto súdnej príslušnosti. Územnú príslušnosť napríklad nie je možné zmeniť alebo ju možno zmeniť len v obmedzenom rozsahu, ak je príslušnosť určená podľa oddielu 14 zákona o ochrane spotrebiteľa (KSChG), oddielu 83a alebo oddielu 83b predpisov o príslušnosti súdov (JN), oddielu 532 Občianskeho súdneho poriadku (ZPO), oddielu 9 zákona o pracovných a sociálnych súdoch (ASGG), oddielu 51 exekučného poriadku (EO) alebo oddielu 253 zákona o platobnej neschopnosti (IO).

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované sudy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Jedine Viedeň má špecializované občianskoprávne sudy pre obchodné veci, konkrétne Okresný súd pre obchodné záležitosti (*Bezirksgericht für Handelssachen*) a Viedenský obchodný súd (*Handelsgericht Wien*), a špecializovaný občianskoprávny súd pre veci týkajúce sa pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia, a to Súd pre pracovné a sociálne veci vo Viedni (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*). Vo všetkých ostatných okresoch sa obchodné veci a veci týkajúce sa pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia prerokávajú na všeobecných súdoch. Územná príslušnosť v obchodných veciach a veciach týkajúcich sa pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia sa preto upravuje podľa všeobecných predpisov civilného konania.

Posledná aktualizácia: 09/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Poľsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

O občianskoprávných veciach v Poľsku rozhodujú všeobecné sudy (*sądy powszechnie*) a najvyšší súd (*Sąd Najwyższy*) (pozri: Súdna systémy v členských štátoch – Poľsko), pokiaľ tieto veci nepatria do právomoci špecializovaných súdov.

Ustanovenia týkajúce sa príslušnosti súdov sú uvedené v Občianskom súdnom poriadku (*Kodeks Postępowania Cywilnego*) v článkoch 16 až 18 a 27 až 46. Občianskoprávne veci preskúmajajú okresné sudy (*sądy rejonowe*) v rámci týchto oddelení:

občianske,

rodinné a pre mladistvých (rodinné sudy, *sądy rodzinne*) – pre veci týkajúce sa rodiny a poručníctva; veci týkajúce sa ohrozovania mravnej výchovy maloletých osôb a trestných činov maloletých; veci týkajúce sa povinnej liečby závislých od alkoholu, drog alebo psychotropných látok, ako aj veci, ktoré v zmysle osobitných právnych predpisov patria do príslušnosti poručníckeho súdu,

pracovné a pre sociálne zabezpečenie (pracovné sudy, *sądy pracy*) – pre veci v oblasti pracovného práva a sociálneho zabezpečenia,

obchodné (obchodné sudy, *sądy gospodarcze*) – pre veci v oblasti obchodného a občianskeho práva medzi podnikateľskými subjektmi, ktoré sa týkajú ich podnikateľskej činnosti; veci týkajúce sa podnikových vzťahov alebo vzťahov medzi spoločníkmi; veci proti členom riadiacich orgánov spoločností týkajúce sa návrhov vyplývajúcich z nepravdivých vyhlásení, ktoré Štátnemu súdному registru predložili členovia riadiacich orgánov; veci proti podnikateľskému subjektom týkajúce sa vydania príkazu, aby prestali poškodzovať životné prostredie; a pre veci konkurzu,

oddelenie pozemkovej knihy – vedenie katastra nehnuteľností a riešenie občianskoprávných záležitostí súvisiacich s katastrálnymi konaniami.

Poľské krajské sudy (*sądy okręgowie*) majú podobné oddelenia okrem oddelenia pozemkovej knihy a oddelenia pre rodinu a mladistvých. Na krajských súdoch existujú civilné oddelenia pre rodinné právo, ktoré sú príslušné riešiť najmä veci rozvodu, rozluky a ukončenia rozluky, anulovania manželstva, určenia existencie alebo neexistencie manželstva, uznávania rozsudkov zahraničných súdov alebo vyhlásenia vykonateľnosti rozsudkov zahraničných súdov v rodinných veciach.

Krajský súd vo Varšave má okrem toho tieto dodatočné útvary, ktoré pôsobia ako oddelenia:

súd na ochranu hospodárskej súťaže a spotrebiteľov (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), do ktorého rozsahu pôsobnosti patrí rozhodovanie o veciach týkajúcich sa predchádzania monopolistickým postupom a veciach regulácie v oblasti energetiky,

súd pre ochranné známky EÚ a priemyselný dizajn (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), ktorý koná vo veciach týkajúcich sa porušenia, hrozby porušenia alebo neexistencie porušenia priemyselného dizajnu a ochranných známk, výmazu dizajnu Spoločenstva, uplynutia platnosti alebo výmazu ochrannej známky a účinkov porušenia ochrannej známky.

Navyše od 1. januára 2010 je Okresný súd v Lubline určený ako príslušný súd na rozhodovanie o veciach v elektronickom konaní o platobnom rozkaze, ktoré patria do príslušnosti ostatných okresných súdov.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Platí všeobecná zásada, že v občianskoprávných veciach sú príslušné okresné súdy, ktoré vydávajú prvostupňové rozhodnutia. **Okresné súdy** majú príslušnosť vo všetkých veciach s výnimkou vecí vyhradených zákonom pre krajské súdy (články 16 a 507 Občianskeho súdneho poriadku).

Krajské súdy majú prvostupňovú príslušnosť vo veciach uvedených v článku 17 Občianskeho súdneho poriadku, a to najmä:

1. vo veciach nemajetkových práv a majetkových nárokov uplatňovaných spoločne s týmito právami, okrem [vecí týkajúcich sa určenia alebo spochybnenia príbuzenského vzťahu medzi rodičom a dieťaťom, vecí týkajúcich sa zrušenia uznania otcovstva alebo zrušenia osvojenia](#);
2. vo veciach [ochrany autorských práv](#) a súvisiacich práv, ako aj vo veciach týkajúcich sa [vynálezov, úžitkových vzorov](#), dizajnov, ochranných známk, zemepisných označení a topografie integrovaných obvodov a vo veciach týkajúcich sa ochrany iných práv súvisiacich s nehmotným majetkom;
3. vo veciach nárokov podľa [tlačového zákona](#);
4. vo veciach majetkových práv, ak hodnota predmetu sporu presahuje sedemdesiatpäť tisíc poľských zlotých, okrem [vecí týkajúcich sa výživného](#), [porušenia vlastníckych práv](#), [určenia delby majetku manželov](#), [zosúladenia obsahu katastra nehnuteľností](#) so skutočným právnym stavom a vecí preskúmaných v rámci [elektronického konania o platobnom rozkaze](#);
5. vo veciach vydania rozhodnutia namiesto uznesenia o rozdelení družstva;
6. vo veciach zrušenia, anulovania alebo preukázania neexistencie uznesení riadiacich orgánov právnických osôb alebo organizačných jednotiek, ktoré nie sú právnické osoby, ale ktorým bola zákonom udelená právna subjektivita;
7. vo veciach týkajúcich sa predchádzania nekalej súťaži a boja proti nej;
8. vo veciach [náhrady za škodu spôsobenú vydaním protiprávneho právoplatného rozsudku](#);
- 9) vo veciach týkajúcich sa nárokov vyplývajúcich z porušenia práv v zmysle zákona o ochrane osobných údajov.

Okrem toho sú **krajské súdy** príslušné rozhodovať napríklad:

1. vo veciach nespôsobilosti;
2. vo veciach riešenia sporov týkajúcich sa fungovania štátom vlastnených podnikov: medzi radou podniku a jeho riaditeľom, medzi riadiacim orgánom podniku a jeho zakladajúcimi subjektmi a medzi riadiacimi orgánmi podniku a orgánom vykonávajúcim dozor nad podnikom;
3. vo veciach uznávania rozsudkov zahraničných súdov a vyhlásenia ich vykonateľnosti (článok 11481 a článok 11511 Občianskeho súdneho poriadku).

Vo veciach týkajúcich sa vlastníckych práv je žalobca povinný v stanovení žalobného nároku uviesť hodnotu predmetu sporu, pokiaľ predmetom sporu nie je určitá suma peňazí.

Vo veciach týkajúcich sa peňažných nárokov, a to aj v tých, ktoré sú deklarované ako alternatíva k inému nároku, uvedená peňažná suma predstavuje hodnotu predmetu sporu.

V ostatných majetkových veciach je žalobca povinný určiť hodnotu predmetu sporu uvedením peňažnej sumy v stanovení žalobného nároku v súlade s článkami 20 až 24 Občianskeho súdneho poriadku.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Pozri bod 2.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

V poľskom Občianskom súdnom poriadku sa rozlišujú štyri druhy súdnej príslušnosti: všeobecná (články 27 až 30), alternatívna (články 31 až 37), výlučná (články 38 až 42) a osobitná (články 43 až 46).

Podrobný opis miestnej príslušnosti sa nachádza v bodoch 2.2.1. až 2.2.3.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Všeobecná miestna príslušnosť

Žaloba sa musí podať na súde prvého stupňa, ktorý je príslušný pre bydlisko žalovaného (článok 27 Občianskeho súdneho poriadku).

V súlade s článkom 25 Občianskeho zákonníka je bydliskom fyzickej osoby obec/mesto, v ktorom sa táto osoba zdržiava s úmyslom trvalého pobytu. Ak žalovaný nemá bydlisko v Poľsku, všeobecná príslušnosť sa určuje podľa toho, kde sa zdržiava, a ak toto miesto nie je známe alebo sa nachádza mimo územia Poľska, žaloba sa musí podať podľa miesta posledného pobytu žalovaného v Poľsku.

Žaloby proti štátnej pokladnici sa musia podať na súde, ktorý je príslušný podľa sídla organizačnej jednotky, ktorej sa spor týka. Ak štátnu pokladnicu zastupuje Generálna prokuratúra Poľskej republiky (*Prokuratoria Generalna Rzeczpospolitej Polskiej*), žaloba sa musí podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta sídla zložky prokuratúry, pod ktorú patrí organizačná jednotka, ktorej sa spor týka.

Žaloby proti iným právnickým osobám a ďalším subjektom, ktoré nie sú fyzickými osobami, sa podávajú na súde, ktorý je príslušný podľa miesta ich sídla (článok 30 Občianskeho súdneho poriadku).

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Pozri bod 2.2.2.1.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Alternatívna miestna príslušnosť žalobcovi umožňuje, aby si v určitých prípadoch vybral súd. Žalobca vtedy môže podať žalobu na súde so všeobecnou príslušnosťou alebo na inom súde uvedenom v článkoch 32 až 371 Občianskeho súdneho poriadku.

Alternatívna miestna príslušnosť je možná v týchto prípadoch:

žaloby o výživné a určenie otcovstva dieťaťa a súvisiace nároky – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta bydliska oprávnenej osoby, žaloby o majetkové nároky proti podnikateľskému subjektu – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, v ktorom sa nachádza ústredie alebo pobočka tohto subjektu, ak nárok súvisí s činnosťami ústredia alebo pobočky. Toto pravidlo sa však nevzťahuje na veci, v ktorých je podľa zákona štátna pokladnica zastúpená Generálnou prokuratúrou štátnej pokladnice (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*),

žaloby o určenie existencie zmluvy, o plnenie alebo ukončenie zmluvy alebo o zrušenie jej platnosti, ako aj o náhradu škody z dôvodu neplnenia alebo nedostatočného plnenia zmluvy – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta plnenia spornej zmluvy. V prípade akýchkoľvek pochybností sa musí miesto plnenia zmluvy potvrdiť dokumentom,

žaloby týkajúce sa nároku na odškodnenie – žalobu možno podať na súde, v ktorého obvode došlo k udalosti, ktorá spôsobila škodu,
žaloby týkajúce sa zaplatenia dlžnej sumy za zastupovanie – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, v ktorom sa právny zástupca zaoberal prípadom,
žaloby týkajúce sa nárokov vyplývajúcich z nájmu nehnuteľnosti (*najem* alebo *dzierżawa*) – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, kde sa nachádza daná nehnuteľnosť,

žaloby proti strane, ktorej záväzok vyplýva z vlastnej zmenky alebo šeku – žalobu možno podať na súde, ktorý je príslušný podľa miesta platby. Ak je na základe vlastnej zmenky alebo šeku povinných viacero strán, je možné ich žalovať spoločne na súde príslušnom podľa miesta platby alebo na súde všeobecne príslušnom podľa príjemcu alebo emitenta zmenky alebo šeku,

žaloby týkajúce sa pracovného práva – žalobu možno podať na súde, v ktorého obvode sa práca vykonáva, vykonávala alebo v ktorom sa mala vykonávať, alebo na súde, v ktorého obvode sa nachádza zamestnávajúci podnik (článok 461 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Výlučná príslušnosť súdu znamená, že vo veci môže konať iba súd uvedený v súdnom poriadku. Výlučná príslušnosť je možná v týchto prípadoch: pokiaľ ide o určenie vlastníctva alebo iné vecné práva k nehnuteľnosti, ako aj pokiaľ ide o držbu nehnuteľnosti – žalobu možno podať iba na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, kde sa nachádza nehnuteľnosť. Ak je predmetom sporu vecné bremeno k pozemku, príslušnosť sa určuje podľa umiestnenia zaťaženého majetku,

z titulu dedenia, povinného dedičského podielu, ako aj odkazov, pokynov alebo iných ustanovení závetu – žaloba sa podáva iba na súde, ktorý je príslušný podľa miesta posledného obvyklého bydliska poručiťela, a ak nie je možné určiť miesto bydliska poručiťela v Poľsku, podáva sa na súde, ktorý je príslušný podľa miesta, kde sa nachádza dedičstvo alebo jeho časť,

pokiaľ ide o členstvo v družstve, spoločnosti alebo združení – žalobu možno podať iba na súde, ktorý je príslušný podľa miesta sídla,

pokiaľ ide o manželský vzťah – žalobu možno podať iba na súde, v ktorého obvode manželia mali posledné bydlisko, ak aspoň jeden z nich má v obvode tohto súdu stále svoje bydlisko alebo obvyklý pobyt. Ak sa to nedá určiť na tomto základe, súdom s výlučnou právomocou je súd, ktorý je príslušný podľa bydliska žalovaného, a ak sa to nedá určiť ani na tomto základe – súd príslušný podľa bydliska žalobcu,

pokiaľ ide o vzťah medzi rodičmi a deťmi a medzi osvojiteľom a osvojencom – žalobu možno podať iba na súde príslušnom podľa bydliska žalobcu za predpokladu, že neexistuje dôvod na podanie žaloby podľa ustanovení o všeobecnej príslušnosti.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Osobitná príslušnosť znamená, že príslušnosť súdu možno v prípadoch uvedených v osobitnom právnom predpise určiť odlišne:

právo voľby súdu sa udeľuje žalobcovi,

ak je odôvodnená príslušnosť viacerých súdov alebo ak je žaloba podaná proti viacerým stranám, pre ktoré sú podľa právnych predpisov o všeobecnej právomoci príslušné rôzne sudy. To isté platí, ak sa nehnuteľnosť, ktorej umiestnenie je základom pre určenie súdnej príslušnosti, nachádza vo viacerých súdnych obvodoch,

Právo voľby súdu sa udeľuje obidvom stranám na základe dohody alebo spoločného návrhu.

Strany sa môžu písomne dohodnúť, že už existujúci spor alebo akékoľvek spory, ktoré môžu vyplynúť z uvedeného právneho vzťahu v budúcnosti, predložia súdu prvého stupňa, ktorý nie je miestne príslušný podľa zákona. Tento súd bude mať výlučnú príslušnosť, pokiaľ sa strany nedohodnú inak alebo pokiaľ žalobca nepodá žalobu v elektronickom konaní o platobnom rozkaze (*elektroniczne postępowanie upominawcze*, EPU). Strany môžu prostredníctvom písomnej dohody takisto obmedziť právo žalobcu vybrať si spomedzi viacerých súdov príslušných pre takéto spory.

Strany však nesmú zmeniť výlučnú príslušnosť.

Dohoda o súdnej príslušnosti musí mať písomnú formu. Môže byť súčasťou hmotnoprávnej dohody (ustanovenie o príslušnosti súdu) alebo môže byť vyhotovená ako samostatná dohoda.

Vo veciach týkajúcich sa pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia môže príslušný súd na základe spoločného návrhu strán postúpiť vec inému, rovnocennému súdu, ktorý sa zaoberá oblasťou pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia, ak je postúpenie opodstatnené z dôvodu účelnosti. Príslušný súd je určený vyšším súdom alebo najvyšším súdom.

V prípade, že príslušný súd nemôže konať vo veci alebo podniknúť iné úkony z dôvodu prekážky, jeho nadriadený súd určí iný súd. Dôvodom tohto určenia môže byť iba taká prekážka, ktorá bráni konaniu vo veci, napr. vylúčenie sudcu alebo vyššia moc.

Ak podľa Občianskeho súdneho poriadku nie je možné na základe okolností prípadu určiť miestnu príslušnosť (článok 45 Občianskeho súdneho poriadku), najvyšší súd musí určiť súd, na ktorom sa má podať žaloba.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované sudy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Špecializované sudy sú správne sudy (*sądy administracyjne*) a vojenské sudy (*sądy wojskowe*).

Činnosť vojenských súdov upravuje zákon o vojenských súdoch a ich štruktúre z 21. augusta 1997. Tieto sudy zo zásady skúmajú trestné veci týkajúce sa poľských ozbrojených síl. Iné veci možno postúpiť do ich príslušnosti výlučne na základe zákona.

Činnosť správnych súdov upravuje zákon o správnych súdoch a ich štruktúre z 25. júla 2002. Správne sudy vykonávajú spravodlivosť monitorovaním činnosti orgánov verejnej správy, ako aj rozhodovaním v sporoch týkajúcich sa záležitostí pôsobnosti alebo príslušnosti medzi orgánmi miestnej samosprávy a orgánmi ústrednej štátnej správy. Nemožno vylúčiť, že vo výnimočných prípadoch môže správny súd rozhodovať v občianskoprávnej veci v rámci svojich povinností týkajúcich sa monitorovania činnosti orgánov verejnej správy.

Posledná aktualizácia: 08/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Jurisdikcia - Portugalsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V prvom rade je potrebné poznamenať, že odpovede v tomto prehľade sa týkajú iba všeobecných súdov (v Portugalsku sa obvykle označujú ako *tribunais comuns*). Okrem všeobecných súdov existujú aj ďalšie kategórie súdu: ústavný súd, správne sudy, dvor audítorov (*Tribunal de contas*). V Portugalsku pôsobia aj zmierovacie sudy (*Julgados de Paz*) a rozhodcovské sudy (*Tribunais arbitrais*).

Pri určovaní príslušnej kategórie súdu sa uplatňuje toto pravidlo: všeobecné sudy majú právomoc rozhodovať v prípadoch, ktoré nie sú pridelené inej kategórii súdu.

Protikladom špecializovaného súdu v kategórii všeobecných súdov navyše nie je všeobecný občianskoprávny súd, ale všeobecný súd. Výber medzi špecializovanou sekciov (juízo) alebo súdom a sekciov alebo všeobecným súdom závisí od predmetu žaloby a v určitých prípadoch uvedených v ďalšom texte aj od hodnoty prípadu.

Uplatňujú sa tieto zákony:

zákon č. 62/2013 z 26. augusta 2013, ktorý je v najaktuálnejšej verzii dostupný na: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1974&tabela=leis,

zákon č. 49/2014 z 27. marca 2014, ktorý je v najaktuálnejšej verzii dostupný na: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=2075&tabela=leis&ficha=1&pagina=1&so_miolo=&.

Všeobecné súdy prvého stupňa sa vo všeobecnosti delia na súdy so širšou miestnou príslušnosťou (*Tribunais de competência territorial alargada*) a okresné súdy (*Tribunais de comarca*) (článok 33 zákona č. 62/2013).

Pri zisťovaní, na ktorý súd prvého stupňa by ste sa mali obrátiť, musíte zvážiť aj tieto body.

Súdy so širšou miestnou príslušnosťou sú špecializované súdy, ktorých príslušnosť je rozšírená na celé územie alebo jeho časť, ktorá zahŕňa niekoľko okresov. V Portugalsku existujú tieto súdy so širšou miestnou príslušnosťou: námorný súd (*Tribunal marítimo*); súd pre duševné vlastníctvo (*Tribunal da propriedade intelectual*); súd pre hospodársku súťaž, reguláciu a dohľad (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*); súd pre výkon trestov (*Tribunal de execução das penas*); ústredný súd pre vyšetrovanie v trestných veciach (*Tribunal central de instrução criminal*) (článok 83 zákona č. 62/2013).

Okresné súdy sa delia na súdy so špecializovanou, všeobecnou a miestnou príslušnosťou (článok 81 zákona č. 62/2013).

Ústredné sekcie sú všetky špecializované a delia sa na ústredné občianskoprávne sekcie, ústredné trestnoprávne sekcie, ústredné sekcie pre vyšetrovanie v trestných veciach, ústredné obchodnoprávne sekcie, ústredné sekcie pre nútený výkon, ústredné sekcie pre rodinné veci a veci mladistvých a ústredné pracovnoprávne sekcie.

Miestne sekcie sa delia na občianskoprávne miestne sekcie, trestnoprávne miestne sekcie, miestne sekcie pre drobné trestné činy, miestne sekcie so všeobecnou právomocou a miestne kontaktné sekcie.

Miestne kontaktné sekcie plnia funkciu pobočky okresného súdu: ich úlohou je iba prijímať dokumenty súvisiace s vecami, ktoré už boli predložené sekciov alebo súdom s príslušnosťou na území daného obvodu, poskytovať informácie, organizovať videokonferencie a poskytovať podporu v daných konaniach. V miestnej kontaktnej sekciov sa však veci neprerokujú a v zásade sa jej nesmú ani predkladať (článok 130 ods. 5 a 6 zákona č. 62/2013).

V osobitných prípadoch existujú konania, ktoré sa musia predložiť na prerokovanie iným orgánom než všeobecným súdom. V závislosti od prípadu sa tieto konania: predložia príslušnému súdu: ak dôjde k námietke, odvolaniu alebo vznikne potreba schváliť určité rozhodnutia. Ide o tieto konania:

Osobitné konanie vo veci vypratania sa musí podať elektronicky na Národnom úrade pre nájom (*Balcão Nacional do Arrendamento*) v Porte, ktorý je príslušný pre celé Portugalsko. Ďalšie informácie: [tu](#)

Konanie o platobnom rozkaze s cieľom vymôcť dlh sa musí podať elektronicky na Národnom úrade pre platobné rozkazy (*Balcão Nacional de Injunções*) v Porte, ktorý je príslušný pre celé územie štátu. Ďalšie informácie: [tu](#)

Žiadosť o konanie o súpise majetku, ktorý je predmetom dedičstva, (*processo de inventário*) sa musí v niektorých prípadoch podať na všeobecných súdoch, zatiaľ čo v iných prípadoch ju možno predložiť buď súdu, alebo prípadne notárskemu úradu.

Úlohou prokurátora na príslušnom súde je rozhodovať o návrhoch na: výnimku z požiadavky na súhlas (keď sa žiadosť týka nespôsobilosti alebo neprítomnosti osoby); oprávnenie právneho zástupcu nespôsobilej osoby na vykonanie krokov; oprávnenie na disponovanie s majetkom neprítomnej osoby alebo na jeho zaťaženie; potvrdenie krokov vykonaných právnym zástupcom nespôsobilej osoby a oznámenie právneho zástupcu, ktorým vyslovuje prijatie alebo odmietnutie darov v prospech nespôsobilej osoby.

Konania, ktorých cieľom je dosiahnuť dohodu medzi stranami, sa musia začať na ktoromkoľvek matričnom úrade, ak ide o: výživné pre dospelého alebo emancipované deti; výživné pre deti, ktoré sú maloleté, ak s tým obaja rodičia súhlasia; rozhodnutie o tom, kto získa obydľie, ktoré predstavuje domácnosť manželov; zrušenie práva používať priezviská druhého manžela; oprávnenie používať priezviská bývalého manžela; rozluku alebo rozvod na základe vzájomnej dohody so spoločným majetkom alebo bez neho; zmenu rozluky osôb a majetku na rozvod; úpravu alebo zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

V tejto odpovedi sa miestne občianskoprávne súdy chápu ako miestne občianskoprávne sekcie a sekcie so všeobecnou právomocou na okresných súdoch. Príslušnosť týchto súdov je daná automaticky, inými slovami, majú príslušnosť vtedy, keď neexistuje nijaká iná príslušná sekcia alebo špecializovaný súd. Príslušnosť majú aj vtedy, keď je hodnota veci nízka.

Na miestnu občianskoprávnú sekciov alebo, ak neexistuje, na miestnu sekciov so všeobecnou právomocou na okresnom súde by ste sa teda mali obrátiť, ak ide o tieto prípady:

občianskoprávne určovacie žaloby bežnej povahy s hodnotou rovnou alebo nižšou ako 50 000,00 EUR,

veci, ktoré nie sú pridelené iným sekciov alebo súdom so širšou príslušnosťou,

vykonávacie konania, ak neexistuje žiadna sekcia pre nútený výkon, iná príslušná špecializovaná sekcia alebo iný príslušný špecializovaný súd, naliehavé akty súvisiace s maloletými, pokiaľ ide o občianske poručníctvo, výchovné poručníctvo a výchovu, a to aj v prípade, keď existuje sekcia pre rodinné veci a veci mladistvých, ktorá má právomoc v prípade týchto opatrení, ak sa daná sekcia pre rodinné veci a veci mladistvých nachádza v inej obci, súdne príkazy, listy, upozornenia a oznámenia, ktoré sa musia dodržať na miestnej úrovni na žiadosť iných súdov alebo príslušných orgánov, ostatné veci stanovené v právnych predpisoch,

odvolania proti rozhodnutiam správcu prístavu v konaniach o námorných priestupkoch a bežné určovacie žaloby s hodnotou rovnou alebo nižšou ako 50 000,00 EUR, ktoré podľa predmetu patria do vecnej príslušnosti námorného súdu, v súdnych obvodoch, ktoré nepatria do oblasti miestnej príslušnosti námorného súdu,

veci s nízkou hodnotou sporu stanovené v nariadení (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007.

Ak chcete zistiť, či by ste sa mali obrátiť na občianskoprávnú miestnu sekciov, miestnu sekciov so všeobecnou právomocou alebo špecializovanú ústrednú sekciov, pozrite si aj odpoveď na otázku č. 3 *V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?*

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Podľa pravidiel príslušnosti týkajúcich sa hierarchie sa všeobecné súdy delia na súdy prvého stupňa, odvolacie súdy (*Tribunais da Relação*) (alebo súdy druhého stupňa) a najvyšší súd (*Supremo Tribunal de Justiça*), ktorý je všeobecným súdom posledného stupňa (článok 42 zákona č. 62/2013).

V právnych predpisoch sa stanovujú veci, v ktorých závisí prípustnosť odvolania od obmedzenia súdov:

Odvolacie súdy môžu rozhodovať do výšky 30 000,00 EUR.

Súdy prvého stupňa (*Tribunais de primeira instância*) môžu rozhodovať do výšky 5 000,00 EUR (hodnoty platné ku dňu poslednej aktualizácie tohto prehľadu).

Vo všeobecnosti platí, že najvyšší súd prerokúva odvolania, ktorých hodnota prevyšuje obmedzenie odvolacích súdov, a odvolacie súdy prerokúvajú odvolania, ktorých hodnota prevyšuje obmedzenie všeobecných súdov prvého stupňa (článok 44 zákona č. 62/2013).

Žaloby sa musia predložiť a začať prerokúvať na súdoch prvého stupňa. Súdy prvého stupňa sú navyše príslušné na prerokúvanie odvolaní proti rozhodnutiam notárov a matrikárov a iným rozhodnutiam stanoveným v právnych predpisoch. Pri určovaní, ktorý súd prvého stupňa je príslušný, je potrebné uplatniť pravidlá príslušnosti súvisiace s predmetom, hodnotou a územím, ktoré sa uvádzajú v odpovediach na ďalšie otázky.

Odvolacie súdy v podstate prerokúvajú iba odvolania podané proti rozhodnutiam súdov prvého stupňa. Výnimočne sa im v právnych predpisoch zveruje právomoc prerokovať určité veci v prvom stupni. Odvolacie súdy takisto prerokúvajú kompetenčné spory medzi súdmi prvého stupňa, sťažnosti proti príkazom vydaným v prvom stupni a preskúmajú rozsudky zahraničných súdov v občianskoprávných a obchodných veciach.

Najvyšší súd prerokúva odvolania voči rozsudkom vydaným odvolacími súdmi. V osobitných prípadoch stanovených v právnych predpisoch prerokúva odvolania proti rozsudkom vydaným v prvom stupni. Výnimočne sa mu v právnych predpisoch zveruje právomoc prerokovať určité veci ako súd prvého a posledného stupňa. Najvyšší súd prerokúva aj veci, ktoré sa týkajú kompetenčných sporov medzi odvolacími súdmi, a mimoriadne opravné prostriedky na štandardizáciu judikatúry.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Súdy prvého stupňa

V Portugalsku je 23 okresných súdov (*tribunais judiciais de comarca*):

Okresný súd Azorské ostrovy,
Okresný súd Aveiro,
Okresný súd Beja,
Okresný súd Braga,
Okresný súd Bragança,
Okresný súd Castelo Branco,
Okresný súd Coimbra,
Okresný súd Évora,
Okresný súd Faro,
Okresný súd Guarda,
Okresný súd Leiria,
Okresný súd Lisabon,
Okresný súd Lisabon – sever,
Okresný súd Lisabon – západ,
Okresný súd Madeira,
Okresný súd Portalegre,
Okresný súd Porto,
Okresný súd Porto – východ,
Okresný súd Santarém,
Okresný súd Setúbal,
Okresný súd Viana do Castelo,
Okresný súd Vila Real,
Okresný súd Viseu

(článok 33 zákona č. 62/2013).

Okrem týchto súdov existujú aj súdy so širšou miestnou príslušnosťou, z ktorých majú právomoc aj v občianskych a obchodných veciach tieto tri:

námorný súd (*Tribunal Marítimo*),
súd pre duševné vlastníctvo (*Tribunal da Propriedade Intelectual*),
súd pre hospodársku súťaž, reguláciu a dohľad (*Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão*)
(článok 83 zákona č. 62/2013).

Odvolacie súdy

V druhom stupni je v Portugalsku päť odvolacích súdov označených názvom obce, v ktorej sa nachádzajú:

Odvolací súd Lisabon,
Odvolací súd Porto,
Odvolací súd Coimbra,
Odvolací súd Évora,
Odvolací súd Guimarães.

(Príloha I, ako sa uvádza v článku 32 ods. 1 zákona č. 62/2013)

Posledný stupeň

Najvyšší súd, ktorý sa nachádza v Lisabone.

(článok 31 zákona č. 62/2013).

Najvyšší súd je príslušný pre celé Portugalsko. Odvolacie súdy a súdy prvého stupňa sú príslušné v rámci svojich príslušných súdnych obvodov, ktoré sa stanovujú v zákone o organizácii súdneho systému (zákon č. 62/2013 z 26. augusta 2013). Ak chcete zistiť, či je príslušný súd v meste A alebo v meste B, je potrebné pozrieť si prílohy I, II a III k uvedenému zákonu o organizácii súdneho systému.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Fyzické osoby

Príslušný je súd v mieste domicilu odporcu, ak sa v osobitnom právnom ustanovení alebo v nasledujúcich pravidlách nestanovuje inak (článok 80 Občianskeho súdneho poriadku):

Ak odporca nemá obvyklý pobyt, jeho pobyt nie je známy alebo nie je prítomný, vec sa predloží na súd v mieste domicilu navrhovateľa.

Žiadosť o predbežnú alebo trvalú správu majetku neprítomnej osoby sa podáva na súde v mieste posledného známeho domicilu tejto osoby v Portugalsku.

Ak má odporca domicil a miesto pobytu v zahraničí, príslušný je súd v mieste, kde sa odporca nachádza.

Ak sa odporca nenachádza v Portugalsku, príslušný je súd v mieste domicilu navrhovateľa. Ak je aj miesto domicilu tohto navrhovateľa v zahraničí, príslušný je súd v Lisabone.

Právnické osoby a obchodné spoločnosti

Ak je odporcom štát, v prípadoch, kde by bol príslušný súd v mieste domicilu odporcu, sa príslušnosť prenáša na súd v mieste domicilu navrhovateľa (článok 81 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak je odporcom iná právnická osoba alebo spoločnosť, príslušný je súd v mieste hlavného sídla odporcu alebo sídla pobočky, agentúry, dcérskej spoločnosti, splnomocnenca alebo zastúpenia v závislosti od toho, či sa žaloba podáva proti právnickej osobe alebo niektorému z iných uvedených subjektov. Návrhy proti zahraničným právnickým osobám alebo spoločnostiam, ktoré majú pobočku, agentúru, dcérsku spoločnosť, splnomocnenca alebo zastúpenie v Portugalsku, sa však môžu podať na súdy v miestach, kde majú tieto subjekty sídla, aj keď ide o návrh proti hlavnému sídlu.

Viaceré odporcovia a hromadné návrhy (článok 82 Občianskeho súdneho poriadku)

Ak je v tej istej veci viacerých odporcov, všetkých možno žalovať na súde v mieste domicilu väčšiny z nich. Ak je počet odporcov s rôznymi domocilmi rovnaký, navrhovateľ si môže vybrať súd v mieste domicilu ktoréhokoľvek odporcu.

Ak navrhovateľ podá viacere návrhy a pri každom z nich by bol miestne príslušný iný súd, daný navrhovateľ si môže vybrať, na ktorom súde žalobu podá. Jedinou výnimkou sú situácie, keď súd dokáže z vlastného podnetu posúdiť, že v prípade niektorého z návrhov nie je príslušný na základe územnej pôsobnosti, hodnoty alebo dohody. Keď súd danú vec odmietne, žaloba sa musí podať na súde, ktorý je príslušný rozhodovať v tejto veci. Stáva sa to napríklad pri určitých veciach, keď príslušnosť na prerokovanie jedného z návrhov závisí od situácie nehnuteľnosti alebo miesta splnenia záväzku. Platí to aj na veci, ktoré zahŕňajú ochranný príkaz (*providencia cautelar*) alebo prípravné úkony (*diligencia anticipada*), veci, v ktorých sú stranami sudcovia alebo ich príbuzní, určité prípady núteného výkonu, veci, ktoré sa musia spojiť s inými vecami, veci, v ktorých nie je odporcovi pred rozsudkom doručené oznámenie, alebo veci, v ktorých súd nie je príslušný z dôvodu hodnoty veci, o ktorú ide.

Ak sa podajú hromadné návrhy, medzi ktorými existuje vzťah závislosti alebo subsidiarity, vec sa musí predložiť súdu, ktorý je príslušný na prerokovanie hlavného návrhu.

Žaloby, v ktorých je jedna zo strán sudca, manžel/manželka sudcu alebo určití príbuzní (článok 84 Občianskeho súdneho poriadku)

Ak ide o žalobu, v ktorej je stranou sudca, manžel/manželka sudcu, akýkoľvek príbuzný sudcu v zostupnej alebo vo vzostupnej línii alebo osoba, s ktorou sudca žije v spoločnej domácnosti, a táto vec sa musí predložiť súdu v súdnom obvode, kde sudca vykonáva právomoc, príslušný bude hlavný súd súdneho obvodu, ktorý je najbližšie k súdnemu obvodu sudcu.

Ak sa žaloba podá v súdnom obvode, kde vykonáva právomoc sudca s prekážkou vo výkone funkcie, alebo ak je tam takýto sudca preložený a vec sa už prerokúva, vec sa presunie do najbližšieho súdneho obvodu.

Uvedené pravidlá sa nevzťahujú na súdne obvody, kde je viac ako jeden sudca, pretože v takom prípade sa žaloba prideliť alebo posunie inému sudcovi v rovnakom súdnom obvode.

Prerokúvanie odvolaní

Odvolania sa musia predložiť súdu hierarchicky nadradenému tomu súdu, ktorý vydal rozhodnutie, voči ktorému je podané odvolanie (článok 83 Občianskeho súdneho poriadku).

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Táto odpoveď je spoločná pre všetky tri otázky.

Príslušnosť podľa miesta majetku

Veci, ktoré sa týkajú vecných práv alebo osobných práv na použitie nehnuteľnosti, rozdelenia spoločného majetku, vypratania, predkupného práva a zhabania majetku, ako aj veci týkajúce sa prefinancovania, nahradenia, zníženia alebo uvoľnenia hypotekárnych úverov sa musia predložiť súdu v mieste, kde sa nachádza predmetná nehnuteľnosť.

Žaloby týkajúce sa prefinancovania, nahradenia, zníženia alebo uvoľnenia hypotekárnych úverov na lode alebo lietadlá sa predkladajú súdu v súdnom obvode, kde je predmetná vec zapísaná. Ak sa hypotekárny úver týka lodí alebo lietadiel zapísaných vo viacerých súdnych obvodoch, navrhovateľ sa môže rozhodnúť pre ktorýkoľvek z nich.

Ak je predmetom žaloby skupina hnutelných predmetov, ktoré patria rovnakej osobe a sú určené na jedno použitie, alebo hnutelného a nehnuteľného majetku, alebo nehnuteľností nachádzajúcich sa v rôznych súdnych obvodoch, daná žaloba sa podá súdu v okrese, v ktorom sa nachádza najcenejší nehnuteľný majetok. Na tento účel sa použijú hodnoty z katastra nehnuteľností. Ak sa nehnuteľný majetok, ktorý je predmetom žaloby, nachádza vo viacerých súdnych obvodoch, navrhovateľ môže žalobu podať v ktoromkoľvek z týchto súdnych obvodov (článok 70 Občianskeho súdneho poriadku).

Príslušnosť v prípade plnenia záväzku

Žaloby vyžadujúce plnenie záväzkov, náhradu za neplnenie alebo za neúplné plnenie záväzkov a vypovedanie zmluvy z dôvodu neplnenia sa podávajú súdu v mieste domicilu odporcu.

Ak je odporca právnická osoba alebo ak má veriteľ domicil v metropolitnej oblasti Lisabonu alebo Porta a odporca má domicil v rovnakej metropolitnej oblasti, veriteľ sa môže rozhodnúť pre súd v mieste, kde sa mal splniť záväzok.

V prípade žaloby vyžadujúcej stanovenie občianskej zodpovednosti za protiprávne konanie alebo riziko je príslušný súd ten, ktorý sa nachádza na mieste, kde k predmetnému konaniu došlo (článok 71 Občianskeho súdneho poriadku).

Rozvod a rozluka

Príslušným súdom vo veciach rozvodu a rozluky je súd v mieste domicilu alebo pobytu navrhovateľa (článok 72 Občianskeho súdneho poriadku).

Žaloby o náhradu trov

Pri žiadaní o náhradu trov právnych zástupcov alebo expertov a vymáhaní čiastok zaplatených klientovi má príslušnosť súd, v ktorom bola táto služba poskytnutá. Žaloby o náhradu trov sa pripoja k veci, v rámci ktorej došlo k poskytnutiu služby.

Ak bolo konanie, v ktorom došlo k poskytnutiu služby, predložené na odvolacom súde alebo na najvyššom súde, žaloba o náhradu trov sa prerokuje na okresnom súde v mieste domicilu dlžníka (článok 73 Občianskeho súdneho poriadku).

Určenie a rozdelenie v prípade spoločnej havárie

Právomoc určovať a rozdeľovať v prípade spoločnej havárie má súd v prístave, v ktorom bol alebo mal byť dodaný náklad lode, ktorá bola predmetom spoločnej havárie (článok 74 Občianskeho súdneho poriadku).

Straty a škody v dôsledku zrážky lodí

Žalobu vo veci strát a škôd v dôsledku zrážky lodí možno podať na súd v oblasti, kde došlo k nehode, súd v mieste domicilu majiteľa lode, ktorá spôsobila zrážku, súd v mieste, kde je táto loď zapísaná alebo kde sa nachádza, alebo súd v mieste prvého prístavu zastavenia lode, do ktorej narazila druhá loď (článok 75 Občianskeho súdneho poriadku).

Odmeny za záchranu lode alebo pomoc lodí

Žiadosti o výplatu odmien za záchranu lode alebo pomoc lodí sa môžu podať na súde v mieste, kde k tejto udalosti došlo, na súde v mieste domicilu majiteľa zachránených predmetov alebo na súde v mieste, kde je zachránená loď zapísaná alebo kde sa nachádza (článok 76 Občianskeho súdneho poriadku).

Zánik záložných práv na loď

Žaloba o vydanie vyhlásenia, že na loď nadobudnutú bezodplatne alebo za protihodnotu sa nevzťahujú žiadne záložné práva, sa podáva na súde v prístave, kde loď kotví v čase nadobudnutia (článok 77 Občianskeho súdneho poriadku).

Predbežné opatrenia a prípravné úkony

Návrhy na zaistenie a zhabanie tovaru možno podať na súd v mieste, kde sa musí podať príslušná žaloba, alebo v mieste, kde sa nachádza tento majetok, alebo ak sa majetok nachádza vo viacerých okresoch, v ktoromkoľvek z nich.

V prípade ochranného príkazu na okamžité pozastavenie nových stavebných prác (*embargo de obra nova*) má príslušnosť súd v mieste, kde sa majú tieto práce vykonávať.

V prípade ostatných predbežných opatrení je príslušný súd, na ktorý sa má predložiť príslušná vec.

Návrhy na uskutočnenie prípravných úkonov, ktoré sa majú vykonať na účely získania dôkazu, sa podávajú na súd v okrese, v ktorom sa úkony majú vykonať.

Konanie o nariadení predbežného opatrenia a prípravných úkonov, ktoré sa majú vykonať na účely získania dôkazov, sa spojí s príslušnou vecou a v prípade potreby sa postúpi súdu, na ktorom bola daná vec predložená (článok 78 Občianskeho súdneho poriadku).

Súdne oznámenia

Žiadosti o súdne oznámenia sa podávajú na súd v okrese, v ktorom má pobyt osoba, ktorej sa má dané oznámenie doručiť (článok 79 Občianskeho súdneho poriadku).

Nútený výkon (článok 89 Občianskeho súdneho poriadku)

Vo všeobecnosti platí, že na nútený výkon je príslušný súd v mieste domicilu dlžníka, ak sa v osobitnom právnom ustanovení alebo v nasledujúcich pravidlách nestanovuje inak.

Ak je strana, voči ktorej sa nútený výkon navrhuje, právnická osoba alebo ak má strana, ktorá o nútený výkon žiada, domicil v metropolitnej oblasti Lisabonu alebo Porta a strana, voči ktorej sa nútený výkon navrhuje, má domicil v rovnakej metropolitnej oblasti, strana, ktorá o nútený výkon žiada, sa môže rozhodnúť pre súd v mieste, kde sa má splniť povinnosť.

Ak sa vykonávanie konanie týka vrátenia tovaru alebo dlhu zabezpečeného vecným právom, príslušný je súd v mieste, kde sa nachádza predmet alebo zaťažený majetok.

Ak sa návrh na vykonávanie konanie musí podať na súd v mieste, kde má domicil strana, voči ktorej sa nútený výkon navrhuje a ktorá nemá domicil v Portugalsku, ale má tam majetok, príslušný súd pre konania o nútenom výkone je súd, ktorý je v mieste, kde sa nachádza daný majetok.

Súd v mieste, kde sa nachádza majetok, má príslušnosť aj v prípade, keď: sa návrh na vykonávanie konanie musí podať na portugalský súd, pretože súvisí s platnosťou založenia, resp. zrušenia spoločností, resp. iných právnických osôb so sídlom v Portugalsku alebo súvisí s platnosťou rozhodnutí ich podnikových orgánov; a nedôjde k žiadnej zo situácií uvedených v predchádzajúcich alebo nasledujúcich pravidlách uplatniteľných na vykonávanie konanie.

Vo veciach zahŕňajúcich viacero nútených výkonov, ktoré patria pod územnú príslušnosť rôznych súdov, je príslušný súd v mieste domicilu strany, voči ktorej je podaný návrh na nútený výkon.

V prípade núteného výkonu rozhodnutia portugalskými súdmi sa návrh na nútený výkon podáva v rámci konania, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, a nútený výkon sa zaznamená v tom istom súdnom spise. Ak bolo následne vo veci podané odvolanie, nútený výkon sa uvedie v osvedčenej kópii. Ak je na nútený výkon príslušná špecializovaná sekcia, rovnopis rozsudku, návrh na začatie vykonávacieho konania a sprievodné dokumenty sa musia bezodkladne zaslať tejto špecializovanej sekcii.

Ak rozhodnutie vydali rozhodcovia v rozhodcovskom konaní, ktoré sa konalo v Portugalsku, príslušným súdom na nútený výkon je okresný súd v mieste, kde sa uskutočnilo rozhodcovské konanie (článok 85 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak sa vec predložila odvolaciemu súdu alebo najvyššiemu súdu, príslušný je súd v mieste domicilu strany, voči ktorej je navrhnutý nútený výkon. Ak je strana, voči ktorej je navrhnutý nútený výkon, sudca alebo určití príbuzní sudcu, uplatňujú sa pravidlá uvedené v časti *Žaloby, v ktorých je jedna zo strán sudca, manžel/manželka sudcu alebo určití príbuzní*. V každom prípade sa súdny spis týkajúci sa konania o určovacej žalobe alebo jeho rovnopis pošle súdu, ktorý je príslušný na nútený výkon (článok 86 Občianskeho súdneho poriadku).

V prípade vykonávacieho konania súvisiaceho s trovami konania, pokutami alebo náhradou, ktoré boli spôsobené šikanóznym podaním, príslušný je súd, na ktorom konanie viedlo k oznámeniu daného vyúčtovania alebo vyrovnania. Vykonávanie konanie súvisiace s trovami konania, pokutami alebo náhradou sa pripojí k príslušnej veci.

Ak príkaz uhradiť trovy konania, pokuty alebo náhradu vydal odvolací súd alebo najvyšší súd, vykonávanie konanie sa uskutočňuje na súde prvého stupňa, ktorý je príslušný pre oblasť, kde sa viedlo konanie (články 87 a 88 Občianskeho súdneho poriadku).

V prípade núteného výkonu na základe zahraničného rozsudku je príslušný súd v mieste domicilu odporcu (článok 86, v *súlade* s článkom 90 Občianskeho súdneho poriadku).

V prípade európskeho platobného rozkazu [nariadenie (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006 v znení nariadenia (EÚ) 2015/2421] je príslušná 1. občianskoprávna sekcia ústredného stupňa okresného súdu v Porte.

Pracovné právo

Vo všeobecnosti platí, že žaloby sa musia podať na súd v mieste domicilu odporcu. V prípade zamestnávateľov alebo poisťovní, ako aj inštitúcií sociálneho zabezpečenia sa za ich domicil považuje aj miesto, kde majú pobočku, agentúru, splnomocnenca alebo zastúpenie (článok 13 zákona o súdoch v oblasti pracovného práva).

Žaloby vo veciach vyplývajúcich z pracovných zmlúv predložené pracovníkom proti zamestnávateľovi možno podať na súd príslušný v mieste, kde sa vykonáva dotknutá práca, alebo v mieste, kde má pracovník domicil.

Ak je navrhovateľov viac, príslušný súd je v mieste, kde sa vykonáva dotknutá práca, alebo v mieste, kde má domicil niektorý z navrhovateľov.

Ak sa práca vykonáva na viac ako jednom mieste, veci vyplývajúce z pracovných zmlúv sa môžu predkladať súdu príslušnému v ktoromkoľvek z týchto miest (článok 14 zákona o súdoch v oblasti pracovného práva).

Žaloby vyplývajúce z pracovných úrazov a chorôb z povolania sa musia predložiť súdu v mieste, kde došlo k úrazu alebo kde chorá osoba naposledy vykonávala prácu, ktorá mohla spôsobiť chorobu.

Ak k úrazu dôjde v zahraničí, vec sa musí predložiť v Portugalsku na súde v mieste, kde má domicil obeť úrazu.

Ak je príjemcov viac, príslušný je súd v mieste, kde žije najviac navrhovateľov, alebo, ak je počet navrhovateľov rovnaký, príslušný je súd v mieste pobytu osoby, ktorá ako prvá podá návrh.

Ak je pracovník, ktorý utrpel úraz, chorý pracovník alebo príjemca **zaregistrovaný ako námorník alebo člen posádky lietadla a k nehode dôjde počas cesty alebo sa počas cesty zistí choroba**, príslušný v danej veci je aj súd v prvom mieste na území štátu, kam dorazila loď alebo lietadlo, alebo v mieste, kde je loď alebo lietadlo zapísané (článok 15 zákona o súdoch v oblasti pracovného práva).

V prípade hromadného prepúšťania sa návrh na vydanie predbežných opatrení na pozastavenie prepúšťania a námietky musia podať na súde v mieste, kde sa nachádza prevádzkareň, v ktorej sa vykonáva práca.

Ak hromadné prepúšťanie postihne pracovníkov v rôznych prevádzkárňach, príslušný je súd v mieste, kde sa nachádza prevádzkareň, v ktorej pracuje najviac prepustených pracovníkov (článok 16 zákona o súdoch v oblasti pracovného práva).

Platobná neschopnosť

Pokiaľ ide o insolvenčné konanie, príslušný je v závislosti od prípadu súd v mieste sídla alebo domicilu dlžníka alebo poručiteľa v čase smrti.

Príslušný je aj súd v mieste, kde má dlžník centrum svojich hlavných záujmov. To sa chápe ako miesto, kde tieto záujmy zvyčajne vykonáva, a to spôsobom, ktorý je obvyklý a overiteľný tretími stranami (článok 16 zákona o konkurze a ozdravovaní podnikov).

Žiadosť o **uverejnenie a verejné zapísanie zahraničného súdneho rozhodnutia** o začatí konania, ako sa uvádza v článkoch 21 a 22 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000, sa musí podať na portugalskom súde v mieste, kde sa nachádza prevádzkareň dlžníka. Ak dlžník nemá v Portugalsku prevádzkareň a súčasťou konkurznej podstaty je obchodná spoločnosť, žiadosť sa musí podať na lisabonskú obchodnoprávnu sekciu. Ak súčasťou konkurznej podstaty nie je obchodná spoločnosť, príslušná je lisabonská občianskoprávna sekcia.

Uvedené pravidlo príslušnosti sa uplatňuje na **uznanie vyhlásenia o platobnej neschopnosti vo veci prerokúvanej v zahraničí** (článok 288 zákona o konkurze a ozdravovaní podnikov).

Súpis majetku, ktorý je predmetom dedičstva

Príslušnosť v konaní o súpise majetku, ktorý je predmetom dedičstva, nájdete v prehľade o dedení.

Výživné pre dospelých a maloleté deti a určenie rodičovských práv a povinností

Príslušnosť pri určovacích žalobách v súvislosti s platbami výživného pre dospelých a maloleté deti, pri jeho nútenom výkone a pri konaniach v súvislosti s určením rodičovských práv a povinností nájdete v prehľade o výživnom.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Áno, s určitými obmedzeniami.

Na vnútroštátnej úrovni sa môžu strany na základe výslovnej dohody rozhodnúť, že nebudú brať ohľad na pravidlá miestnej príslušnosti. Ide o takzvanú **dohodnutú príslušnosť** (*competência convencional*) (článok 95 Občianskeho súdneho poriadku).

Dohodnutú príslušnosť nemožno určiť vo veciach, v ktorých môže súd na vlastný podnet vyhlásiť, že nie je miestne príslušný. Dochádza k tomu napríklad vo veciach, v ktorých súdna príslušnosť závisí od situácie nehnuteľnosti, miesta splnenia záväzku, alebo vo veciach, ktoré sa týkajú ochranného príkazu alebo prípravných úkonov. Platí to aj na veci, v ktorých sú stranami sudcovia alebo ich určití príbuzní, určité vykonávacie konania, veci, ktoré sa musia spojiť s inými vecami, a veci, v ktorých nie je odporcovi pred rozsudkom doručené oznámenie. V týchto prípadoch nie je možné sa odchýliť od miestnej príslušnosti dohodou.

Od pravidiel príslušnosti vo vzťahu k predmetu, hierarchii a hodnote konania sa nikdy nemožno odchýliť rozhodnutím strán.

V prípustných prípadoch je príslušnosť založená na dohode rovnako záväzná ako príslušnosť, ktorá vyplýva z právnych predpisov. Takáto dohoda musí spĺňať formálne požiadavky na zmluvu, teda predstavovať zdroj záväzku. V každom prípade musí byť písomná a musí uvádzať záležitosti, ktorých sa týka, a kritériá určenia príslušného súdu.

Na medzinárodnej úrovni sa strany môžu dohodnúť, ktorý súd je príslušný urovnať konkrétny spor alebo spory, ktoré môžu vzniknúť z určitého právneho vzťahu, a to za predpokladu, že daný vzťah má súvislosť s viacerými právnymi poriadkami. Sú to **súkromné dohody o udelení súdnej právomoci** (*actos privativos e atributivos de jurisdicção*) (článok 94 Občianskeho súdneho poriadku).

Určenie dohodou môže predstavovať udelenie výlučnej právomoci alebo právomoci, ktorá je len alternatívnou k právomoci daného portugalského súdu. V prípade pochybností sa považuje za výlučnú.

Voľba právomoci je platná len v prípade splnenia všetkých týchto podmienok:

týka sa scudziteľných práv;

voľba je prijateľná podľa práva takto určeného súdu;

voľba je opodstatnená vážnym záujmom oboch strán alebo jednej z nich, pokiaľ to nespôsobí žiadne výrazné ťažkosti druhej strane;

predmet nepatrí do výlučnej príslušnosti portugalských súdov;

voľba je výsledkom písomnej dohody alebo dohody potvrdenej písomne, v ktorej musí byť výslovne uvedený príslušný súd.

V prípade dohodnutej príslušnosti (na domácej úrovni) aj súkromnoprávných dohôd o udelení právomoci (na medzinárodnej úrovni) sa za písomnú dohodu považuje akýkoľvek dokument podpísaný stranami alebo dokument, ktorý je výsledkom výmeny listov, telexov, telegramov alebo iných prostriedkov komunikácie, ktoré predstavujú písomný doklad, a to bez ohľadu na to, či tieto nástroje priamo obsahujú dohodu alebo obsahujú doložku s odkazom na iný dokument, ktorý obsahuje dohodu.

Na súdoch v oblasti pracovného práva sú dohody alebo doložky o vylúčení miestnej príslušnosti stanovenej v právnych predpisoch neplatné (článok 19 zákona o súdoch v oblasti pracovného práva).

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Ako už bolo uvedené, v Portugalsku sú špecializovanými súdmi prvého stupňa ústredné sekcie na každom okresnom súde, občianskoprávne miestne sekcie a súdy so širšou príslušnosťou.

Vecná príslušnosť každého z nich bude uvedená v nasledujúcom texte, aby ste vedeli, na ktorý sa máte obrátiť podľa predmetu sporu. Ako už bolo vysvetlené, platí, že vec sa predkladá súdu prvého stupňa a na súdy vyššieho stupňa sa posunie iba v prípade odvolania.

Občianskoprávne ústredné sekcie (Článok 117 zákona č. 62/2013)

bežné občianskoprávne určovacie žaloby s hodnotou vyššou ako 50 000,00 EUR,

vykonávacie konania občianskoprávnej povahy s hodnotou vyššou ako 50 000,00 EUR v súdnych okresoch, na ktoré sa nevzťahuje príslušnosť inej sekcie alebo súdu,

konania o nariadení predbežného opatrenia zodpovedajúce žalobám v rámci ich príslušnosti,

žaloby, vykonávacie konania a predbežné opatrenia, ktoré by patrili pod obchodnoprávnu sekciu, v okresoch, kde takáto obchodnoprávna sekcia neexistuje, veci prerokúvané v miestnych sekciách, v ktorých došlo k zmene hodnoty na sumu rovnú alebo vyššiu ako 50 001,00 EUR,

konanie súvisiace s výchovou maloletej osoby v oblastiach, na ktoré sa nevzťahuje príslušnosť rodinných súdov a súdov pre mladistvých,

bežné určovacie žaloby s hodnotou rovnou alebo nižšou ako 50 001,00 EUR, ktoré patria do vecnej príslušnosti námorného súdu, v súdnych obvodoch, ktoré nepatria do oblasti miestnej príslušnosti námorného súdu.

Ústredné sekcie pre rodinné veci a veci mladistvých

(Osobný stav osôb a rodiny) (článok 122 zákona č. 62/2013)

nesporové konania medzi manželmi,

nesporové konania v prípadoch nemanželského spolužitia alebo nesporné konania týkajúce sa osôb, ktoré spolu žijú v spoločnej domácnosti,

konania v súvislosti s rozlukou a rozvodom,

konania v súvislosti s vyhlásením neexistencie alebo anulovaním právoplatného manželstva,

súdne vyhlásenie manžela o dobrej viere v prípade vyhlásenia domnelého manželstva za neplatné,

konania týkajúce sa platieb výživného medzi manželmi a bývalými manželmi a ich núteného výkonu,

iné konania týkajúce sa osobného stavu osôb a rodiny,

konania, ktoré patria do právomoci súdov v prípadoch, keď sa začalo konanie o súpise v dôsledku rozluky, rozvodu, vyhlásenia neexistencie alebo anulovania právoplatného manželstva, ako aj v osobitných veciach, ktoré zahŕňajú rozdelenie majetku, na ktoré sa uplatňujú pravidlá takéhoto konania.

(Maloleté a dospelé deti) (článok 123 zákona č. 62/2013)

ustanovenie poručníka alebo opatrovníka a správa majetku,

určenie osoby, ktorá bude konať v mene maloletého dieťaťa, a určenie poručníka (*curador-geral*), ktorý bude zastupovať maloleté dieťa v mimosúdnych veciach na základe rodičovských práv a povinností,

povolenie osvojenia,

úprava výkonu rodičovských práv a povinností a prerokovanie súvisiacich otázok,

určenie sumy platieb výživného vo vzťahu k maloletým deťom a dospelým alebo emancipovaným deťom v prípade, že sa platby výživného stanovili súdnym rozhodnutím v čase, keď boli deti maloleté,

vybavovanie príslušného vykonávacieho konania vo veci výživného,

nariadenie o umiestnení maloletých detí do starostlivosti počas čakania na osvojenie (*confiança judicial de menores*),

nariadenie opatrení na umiestnenie vo vzťahu k osobe vybranej na osvojenie alebo k inštitúcii vzhľadom na budúce osvojenie,

založenie vzťahu trvalej rodinnej starostlivosti (*apadrinhamento civil*) a zrušenie takýchto rozhodnutí,

povolenie právnomu zástupcovi maloletých detí vykonať určité úkony, schváliť úkony, ktoré sa mohli vykonať bez povolenia, a prijať opatrenia týkajúce sa prijímania darov,

prijatie rozhodnutí v súvislosti so zárukou (*caução*), ktorú rodičia musia poskytnúť v prospech maloletých detí,

nariadenie úplného alebo čiastočného zákazu výkonu rodičovských práv a povinností a stanovenie obmedzení ich výkonu,

určovanie materstva a otcovstva z vlastného podnetu, ako aj prerokovanie námietok voči otcovstvu a materstvu a ich vyšetrovania,

rozhodnutie o mene a priezviskách maloletého dieťaťa v prípadoch, keď sa rodičia nevedia dohodnúť,

v prípade poručníctva alebo správy majetku určovanie odmeny pre poručníka alebo správcu, prerokovanie otázok spojených s odstúpením, uvoľnením alebo odvolaním poručníka, správcu alebo člena rodinnej rady (*conselho de família*), vyžiadanie prístupu k účtom a ich kontrola, povolenie náhrady zákonného hypotekárneho úveru (*hipoteca legal*) a nariadenie navýšenia alebo nahradenia poskytnutej záruky a menovanie osobitného poručníka na zastupovanie maloletého dieťaťa v mimosúdnych veciach,

určenie osobitného poručníka na zastupovanie maloletého dieťaťa vo všetkých veciach týkajúcich sa poručníctva,

rozhodnutie o zmene, zrušení a preskúmaní osvojenia, vyžiadanie prístupu k účtom osvojiteľa a ich kontrola a stanovenie výšky príjmov potrebnej na podporu osvojenca,

rozhodnutie o navýšení alebo nahradení záruky poskytnutej v prospech maloletých detí,

vyžiadanie prístupu k účtom, ktoré rodičia majú poskytnúť, a ich kontrola,

prerokovanie iných otázok v konaniach uvedených v predchádzajúcom odseku,

opätovné posúdenie rozhodnutí iných subjektov vo veciach, v ktorých sa v právnych predpisoch vyhradzuje týmto subjektom niektoré z právomocí uvedených v predchádzajúcich šiestich bodoch.

(Veci výchovného a ochranného poručníctva) (článok 124 zákona č. 62/2013)

príprava, posudzovanie a rozhodovanie o konaniach súvisiacich s výchovou maloletej osoby,

uplatňovanie opatrení týkajúcich sa výchovy maloletej osoby a monitorovanie ich vykonávania v prípadoch, keď sa dieťa alebo mladý človek nachádza v rizikovej situácii a výbor pre ochranu detí nemôže zasiahnuť,

vykonávanie súdnych úkonov týkajúcich sa dokazovania vo veci výchovného poručníctva (*inquérito tutelar educativo*);

posudzovanie konaní, ktoré sa v právnych predpisoch považujú za trestné a ktoré vykonala maloletá osoba vo veku od 12 do 16 rokov, s cieľom uplatniť poručnícke opatrenie,

vykonávanie a preskúmavanie poručníckych opatrení,

vyhlasovanie ukončenia alebo zrušenia poručníckych opatrení,

prerokovanie odvolania proti všetkým rozhodnutiam, ktorými sa maloletým deťom, na ktoré sa vzťahovalo opatrenie v oblasti starostlivosti, ukladajú disciplinárne opatrenia.

Poznámka

Ústredné sekcie pre rodinné veci a veci mladistvých nie sú viac príslušné rozhodovať vo veci výchovného a ochranného poručníctva, ak: je uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trestnom konaní za trestný čin spáchaný maloletou osobou vo veku od 16 do 18 rokov alebo maloletý dovŕši 18 rokov pred dátumom rozhodnutia v prvom stupni.

Ústredné pracovnoprávne sekcie

(Občianskoprávne veci) (článok 126 zákona č. 62/2013)

otázky týkajúce sa zrušenia a výkladu iných ako správnych nástrojov na kolektívnu úpravu pracovných podmienok,

otázky vyplývajúce zo vzťahov medzi zamestnávateľom a zamestnancom a vzťahov vytvorených na účely uzatvorenia pracovných zmlúv,

otázky vyplývajúce z pracovných úrazov a chorôb z povolania,

otázky týkajúce sa ošetrovateľstva, nemocničnej starostlivosti, dodávky liekov počas poskytovania klinických služieb, protéz a ortopedických pomôcok alebo iných služieb vykonaných alebo zaplatených v prospech obetí pracovných úrazov alebo chorôb z povolania,

žaloby podané s cieľom zrušiť úkony a zmluvy podpísané príslušnými orgánmi s cieľom vyhnúť sa plneniu záväzkov vyplývajúcich z uplatňovania právnych predpisov týkajúcich sa odborov alebo zamestnanosti,

otázky vyplývajúce zo zmlúv, ktoré sa podľa právnych predpisov považujú za rovnocenné pracovným zmluvám,

otázky vyplývajúce zo zmlúv o učňovskej príprave a odborných stážach,

otázky týkajúce sa pracovníkov zamestnaných rovnakým subjektom v súvislosti s právami a povinnosťami, ktoré vyplývajú z činností vykonávaných spoločne v rámci pracovných vzťahov alebo z protiprávneho činu, ktorého sa dopustil jeden z pracovníkov v priebehu plnenia svojich povinností alebo v súvislosti s nimi. V tomto ohľade majú trestnoprávne súdy právomoc nad občianskoprávnou zodpovednosťou spojenou s trestnoprávnou zodpovednosťou, otázky, ktoré vznikli medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia alebo inštitúciami, ktoré vyplácajú rodinné prídavky, a príjemcami v súvislosti s právnymi, regulačnými alebo zákonnými právami, právomocami a povinnosťami niektorej z týchto strán. Toto nemá vplyv na právomoc správnych a daňových súdov, otázky, ktoré vznikli medzi združeniami odborových zväzov a ich členmi alebo osobami, ktoré zastupujú alebo ktorých sa týkajú ich rozhodnutia, v súvislosti s právnymi, regulačnými alebo zákonnými právami, právomocami a povinnosťami niektorej z týchto strán, veci týkajúce sa likvidácie a rozdelenia majetku inštitúcií sociálneho zabezpečenia alebo združení odborových zväzov, ak neexistujú žiadne právne ustanovenia, ktoré by tomu bránili, otázky, ktoré vznikli medzi inštitúciami sociálneho zabezpečenia alebo združeniami odborových zväzov v súvislosti s existenciou, rozsahom alebo povahou právnych, regulačných alebo zákonných právomocí alebo povinností niektorej z týchto strán, ktoré môžu ovplyvniť druhú stranu, nútený výkon založený na ich rozhodnutiach alebo iných vykonateľných tituloch, pričom sa musí dodržať príslušnosť priradená iným súdom, otázky vzniknuté medzi stranami pracovnoprávneho vzťahu alebo medzi jednou z týchto strán a treťou stranou, ak vyplývajú zo vzťahov spojených s pracovným vzťahom a za podmienky, že návrh sa podá spolu s iným návrhom, na ktorý je priamo príslušná pracovnoprávna sekcia, otázky súvisiace s protinávrhmi spojenými s konaním podľa predchádzajúceho bodu s výnimkou prípadu náhrady, v ktorom sa takéto spojenie nevyžaduje, občianskoprávne otázky týkajúce sa štrajkov, otázky, ktoré vznikli medzi zamestnaneckými výbormi a príslušnými koordinačnými výbormi, spoločnosťou alebo zamestnancami spoločnosti, všetky otázky súvisiace s kontrolou zákonnosti založenia, stanov (vrátane ich zmien), fungovania a zániku odborových združení, združení zamestnávateľov a zamestnaneckých výborov, iné právom stanovené otázky.

(Vo vzťahu k priestupkom)

prerokovanie odvolaní proti rozhodnutiam správnych orgánov v priestupkových konaniach vo vzťahu k otázkam zamestnanosti a sociálneho zabezpečenia.

Obchodné ústredné sekcie (článok 128 zákona č. 62/2013)

insolvenčné konanie a osobitné konanie na obnovu spoločnosti,

konania o vyhlásení neexistencie, neplatnosti a zrušenia stanov spoločnosti,

konania týkajúce sa výkonu práv v spoločnosti,

konania o pozastavení a zrušení rozhodnutí spoločnosti,

konania o súdnom zrušení spoločnosti,

konania o zrušení európskej akciovej spoločnosti,

konania o zrušení holdingovej spoločnosti,

konania uvedené v zákone o obchodnom registri,

konania o zrušení úverovej inštitúcie alebo finančnej spoločnosti,

súvisiace otázky, spojené konania a nútený výkon rozhodnutí v konaniach a veciach uvedených v predchádzajúcich zarážkach,

námietky voči rozhodnutiam zo strany správcov obchodného registra,

námietky voči rozhodnutiam vydaným správcami v rámci správnych konaní o zrušení a likvidácii obchodných spoločností.

Ústredné sekcie pre nútený výkon (*Juízos centrais de execução*) (článok 129 zákona č. 62/2013)

občianskoprávne konania o nútenom výkone s výnimkou: právomocí priznaných súdu pre duševné vlastníctvo, súdu pre hospodársku súťaž, reguláciu a dohľad, námornému súdu, sekciami pre rodinné veci a veci mladistvých, pracovnoprávnym sekciami, obchodnoprávnym sekciami, ako aj s výnimkou núteného výkonu rozsudkov vydaných trestnoprávnou sekciou, ktorý v súlade s trestným konaním nemožno predložiť občianskoprávnej sekcii.

SÚDY SO ŠIRŠOU PRÍSLUŠNOSŤOU

Súd pre duševné vlastníctvo (*Tribunal da propriedade intelectual*) (článok 111 zákona č. 62/2013).

konania týkajúce sa autorského práva a súvisiacich práv,

konania spojené s priemyselným vlastníctvom,

konania o neplatnosti a zrušení uvedené v zákone o priemyselnom vlastníctve,

odvolania proti rozhodnutiam Národného inštitútu priemyselného vlastníctva (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*), ktorými sa udeľujú alebo zamietajú práva priemyselného vlastníctva alebo ktoré súvisia s prevodmi, licenciami alebo vyhláseniami o zastarávaní, alebo ktorých predmetom sú veci, ktoré ovplyvňujú, menia alebo rušia práva duševného vlastníctva,

odvolania proti rozhodnutiam alebo akýmkoľvek iným opatreniam Národného inštitútu priemyselného vlastníctva (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*) v priestupkovom konaní, ktoré možno zákonne napadnúť, a ich preskúmanie,

určovacie rozsudky vo veciach zameraných na názvy internetových domén,

odvolania proti rozhodnutiam Národného vedecko-výpočtového fondu (*Fundação para a Computação Científica Nacional*) ako orgánu zodpovedného za registráciu názvov domén .PT, ktorými sa registruje názov domény .PT, zamietajú sa jeho registrácia alebo sa odstraňuje,

konania vo veciach zameraných na názvy podnikov alebo obchodné mená,

odvolania proti rozhodnutiam Inštitútu pre registráciu a notárske záležitosti (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P.*) o prípustnosti názvov podnikov a obchodných mien podľa právnych predpisov o Národnom registri právnických osôb (*Registo Nacional de Pessoas Colectivas*),

konania, v ktorých je vec zameraná na nekalú hospodársku súťaž v súvislosti s priemyselným vlastníctvom,

opatrenia na získanie a zachovanie dôkazov a poskytnutie informácií, ak sa to vyžaduje na ochranu práv duševného vlastníctva a autorského práva, súvisiace otázky, spojené konania a nútený výkon rozhodnutí v súvislosti s konaniami a odvolaniami uvedenými v predchádzajúcich zarážkach.

(Súd pre hospodársku súťaž, reguláciu a dohľad) (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*) (článok 112 zákona č. 62/2013)

odvolanie voči rozhodnutiam, príkazom a iným opatreniam v priestupkovom konaní, ktoré možno zákonne napadnúť, ich preskúmanie a nútený výkon, v prípade, že tieto rozhodnutia, príkazy a iné opatrenia:

vydal Orgán pre hospodársku súťaž,

vydal Národný orgán pre komunikácie,

vydala Banka Portugalska,

vydal Výbor pre trhy s cennými papiermi,

vydal Orgán pre reguláciu médií,

vydal Portugalský poisťovní inštitút,

vydali iné nezávislé správne orgány s funkciami v oblasti regulácie a dohľadu,

odvolania, preskúmanie a nútený výkon v prípade:

rozhodnutí orgánu pre hospodársku súťaž vydaných v správnom konaní, ako sa uvádza v právnych normách o hospodárskej súťaži, rozhodnutia ministra, ktorým sa výnimočne povoľuje koncentrácia spoločností zakázaná rozhodnutím orgánu pre hospodársku súťaž, iných rozhodnutí orgánu pre hospodársku súťaž, proti ktorým sa možno odvolať, ako sa uvádza v právnych normách o hospodárskej súťaži, súvisiacich otázok, spojených konaní a núteného výkonu rozhodnutí v súvislosti so všetkými odvolaniami, vecami, konaniami a preskúmaniami uvedenými v predchádzajúcich zarážkach.

Námorný súd (*Tribunal marítimo*) (článok 113 zákona č. 62/2013).

náhrada škody spôsobenej loďami, člmi a inými plavidlami alebo škody na nich vzniknutej, alebo škody vzniknutej ich použitím na mori podľa všeobecných podmienok v právnych predpisoch,

otázky spojené so zmluvami o stavbe, oprave, nákupe a predaji lodí, člnov a iných plavidiel, ak sú určené na námorné použitie,

otázky spojené so zmluvami o námornej doprave alebo kombinovanej alebo multimodálnej doprave,

otázky spojené so zmluvami o doprave po rieke alebo kanáli v rámci oblastí v námornej jurisdikcii vo vnútrozemských vodách, na príslušných dnách a brehoch, ako sa vymedzuje v právnych predpisoch,

otázky spojené so zmluvami o námornom použití lodí, člnov a iných plavidiel, konkrétne tých, ktoré sú určené na prenájom a finančný lízing,

otázky spojené so zmluvami o poistení lodí, člnov a iných plavidiel určených na námorné použitie a ich nákladu,

otázky spojené s hypotekárnymi úvermi a záložnými právami týkajúcimi sa lodí a člnov, ako aj všetkých vecnoprávných záruk na plavidlá a ich nákladu, osobitné konania týkajúce sa lodí, člnov a iných plavidiel a ich nákladu,

konania o nariadení predbežného opatrenia týkajúce sa lodí, člnov a iných plavidiel, ich nákladu a peňazí a ďalšieho majetku, ktorý patrí k lodiam, člnom a iným plavidlám, ako aj predbežné žiadosti adresované správcovi prístavu, aby zastavili odchod majetku, ktorý je predmetom týchto opatrení,

otázky spojené so všeobecnými alebo osobitnými haváriami vrátane škôd spôsobených iným plavidlám určeným na námorné použitie,

otázky spojené s pomocou a záchranou na mori,

otázky spojené so zmluvami o vlečení a zmluvami o pilotovaní,

otázky spojené s odstraňovaním odpadu,

občianskoprávna zodpovednosť vyplývajúca zo znečistenia mora a iných vodných plôch v rámci príslušnosti súdu,

používanie, strata, objav alebo privlastnenie zariadení alebo vybavenia na rybolov alebo zber morských plodov, mäkkýšov a morských rastlín, kotiev,

rybárskeho náčinia, zariadení, zásob a ďalších predmetov používaných na plavbu alebo rybolov, ako aj škody spôsobené na týchto položkách alebo týmito položkami,

škody spôsobené na majetku vo verejnej námornej oblasti,

vlastníctvo a držba vyplaveného tovaru a predmetov pochádzajúcich z mora alebo existujúcich vrakov, ktoré ležia na morskom dne alebo v ňom alebo ktoré pochádzajú z vnútrozemských vôd alebo sa v nich môžu nachádzať, ak predstavujú námorný záujem,

zaistenie,

všetky všeobecné otázky týkajúce sa záležitostí obchodného námorného práva,

odvolania proti rozhodnutiam správcov prístavu vydaným v námornom priestupkovom konaní,

súvisiace otázky, spojené konania a nútený výkon rozhodnutí v konaniach a veciach uvedených v predchádzajúcich zarážkach.

SÚDY VYŠŠIEHO STUPŇA

Odvolacie súdy (článok 67 zákona č. 62/2013).

V druhom stupni odvolacie súdy zahŕňajú sekcie pre občianskoprávne veci, trestné veci, sociálne veci, rodinné veci a veci mladistvých, obchodnoprávne veci, duševné vlastníctvo a hospodársku súťaž, reguláciu a dohľad. Vytvorenie sociálnej sekcie, sekcie pre rodinné veci a veci mladistvých, obchodnoprávne sekcie, sekcie pre duševné vlastníctvo a sekcie pre hospodársku súťaž, reguláciu a dohľad závisí od objemu a zložitosti služby.

Najvyšší súd (*Supremo Tribunal de Justiça*) (článok 47 zákona č. 62/2013)

Najvyšší súd má v poslednom stupni sekciu pre občianskoprávne veci, trestné veci a sociálne veci.

Príslušné právne predpisy

[Občiansky súdny poriadok](#)

[Zákon č. 62/2013](#)

[Zákon o súdoch v oblasti pracovného práva](#)

[Zákon o konkurze a ozdravovaní podnikov](#)

Upozornenie

Kontaktné miesto, súdy či iné subjekty a orgány nie sú viazané informáciami uvedenými v tomto prehľade. Preto je potrebné riadiť sa platnými právnymi predpismi a ich následnými zmenami.

Posledná aktualizácia: 24/01/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [ro](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Jurisdikcia - Rumunsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V Rumunsku existujú okrem všeobecných súdov aj špecializované sekcie alebo senáty, ktoré sa zaoberajú riešením sporov v konkrétnych otázkach.

Na základe ustanovení zákona č. 304/2004 o štruktúre súdnictva má Najvyšší kasačný súd (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) 4 sekcie – civilnú sekciu I, civilnú sekciu II, trestnú sekciu a sekciu pre správne a daňové spory – senát zložený z deviatich sudcov a spoločné sekcie, z ktorých má každá vlastnú príslušnosť. Odvolacie súdy, tribunály alebo prípadne okresné súdy majú špecializované sekcie alebo senáty pre občianskoprávne veci, trestné veci, veci týkajúce sa maloletých a rodinných záležitostí, veci týkajúce sa správnych a daňových sporov, veci súvisiace s pracovnoprávnymi spormi a sociálnym zabezpečením, spoločnosťami, obchodným registrom, platobnou neschopnosťou, nekalou súťažou, veci súvisiace s námornou a riečnou dopravou.

Špecializované tribunály sa môžu zriaďovať podľa potreby s cieľom rozhodnúť v uvedených veciach.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

V Občianskom súdnom poriadku sa stanovujú bežné postupy pre občianskoprávne veci. Jeho ustanovenia sa vzťahujú aj na iné spory, pokiaľ sa v zákonoch, ktoré sa ich týkajú, nestanovuje inak.

V článkoch 94 až 97 Občianskeho súdneho poriadku sa upravuje vecná príslušnosť civilných súdov.

Okresné sudy ako *súdy prvého stupňa* prejednávajú tieto veci týkajúce sa návrhov, ktoré sa môžu (nemôžu) vyčísliť peňažnou hodnotou:

návrhy, ktoré sú podľa Občianskeho zákonníka príslušné prejednávateľ opatrovnícke a rodinné sudy,

návrhy súvisiace s evidenciou v záznamoch o osobnom stave,

návrhy súvisiace so správou viacposchodových budov, bytov, priestorov vo výlučnom vlastníctve rôznych osôb a právne vzťahy vytvorené združeniami vlastníkov domov s inými fyzickými alebo právnickými osobami,

návrhy na vypratanie,

návrhy súvisiace so spoločnými múrmi a priekopami, vzdialenosťou medzi budovami a pozemkami, právom prechodu, vecnými bremenami a ďalšími obmedzeniami, ktoré majú vplyv na vlastnícke práva,

návrhy súvisiace so zmenami medzí a označovania medzí,

návrhy na ochranu majetku,

návrhy súvisiace s povinnosťou konať alebo sa zdržať konania, ktoré nie je možné vyčísliť peňažnou hodnotou,

návrhy súvisiace so súdnym vyrovaním bez ohľadu na výšku daného sporu,

návrhy na súd na vyhlásenie za mŕtveho,

návrhy súvisiace s dedičstvom bez ohľadu na výšku daného sporu,

návrhy súvisiace s vydržaním bez ohľadu na výšku daného sporu,

návrhy súvisiace s pozemkami s výnimkou tých, pri ktorých sú podľa osobitného zákona príslušné konať iné sudy,

iné návrhy, ktoré možno oceniť peňažnou hodnotou až do sumy 200 000 RON vrátane, a to bez ohľadu na spôsobilosť účastníkov konania.

Okresné sudy prejednávajú odvolania proti rozhodnutiam orgánov verejnej moci vykonávajúcich súdne činnosti a iných orgánov s týmito činnosťami.

Okresné sudy prejednávajú aj všetky ostatné návrhy, pri ktorých sú podľa zákona príslušné konať.

Tribunály prejednávajú:

ako sudy prvého stupňa: všetky návrhy, pri ktorých podľa zákona nie sú príslušné konať iné sudy,

ako odvolacie sudy: odvolania proti rozsudkom, ktoré vyniesli sudy prvého stupňa,

ako sudy, ktoré vykonávajú preskúmanie: veci konkrétne stanovené zákonom,

všetky ostatné návrhy, v ktorých sú podľa zákona príslušné konať.

Odvolacie sudy prejednávajú:

ako sudy prvého stupňa: návrhy súvisiace so správnymi a daňovými spormi,

ako odvolacie sudy: odvolania proti rozsudkom, ktoré vyniesli tribunály v prvom stupni,

ako sudy, ktoré vykonávajú preskúmanie: veci konkrétne stanovené zákonom,

všetky ostatné návrhy, v ktorých sú podľa zákona príslušné konať.

Najvyšší kasačný súd prejednáva:

odvolania proti rozsudkom odvolacích súdov a iným rozsudkom v prípadoch stanovených zákonom,

preskúmania v záujme zákona,

návrhy týkajúce sa predchádzajúceho súdneho rozhodnutia vo veci objasnenia určitých právnych otázok,

všetky ostatné návrhy, v ktorých sú podľa zákona príslušné konať.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné sudy ako sudy nižšieho stupňa a krajské sudy ako sudy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

V rumunskom občianskom súdnom systéme sa rozlišuje medzi súdmi nižšieho a vyššieho stupňa s vecnou príslušnosťou, ktorá sa pri súdoch rôzneho stupňa určuje podľa funkčných (druh povinnosti) a procesných kritérií (hodnota, skutková podstata alebo povaha sporu).

V Občianskom súdnom poriadku sa zaviedli zmeny z hľadiska príslušnosti súdov a tribunály sa stali súdmi, ktoré sú príslušné konať vo veci samej v prvom stupni. Okresné sudy sú príslušné prejednávať aj veci s nízkou hodnotou sporu a/alebo menej zložité veci, ktoré sú v praxi veľmi časté.

Odvolacie sudy sú príslušné prejednávať najmä odvolania, kým Najvyšší kasačný súd je všeobecným súdom vykonávajúcim preskúmanie, ktorý

zabezpečuje jednotný výklad a uplatňovanie práva na vnútroštátnej úrovni.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

V rumunskom občianskom súdnom systéme sú pravidlá týkajúce sa miestnej príslušnosti stanovené v článku 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

Všeobecným pravidlom je, že návrh sa podáva na súd, v ktorého obvode má odporca miesto pobytu alebo sídlo.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Existujú osobitné pravidlá miestnej príslušnosti, napríklad:

ak nie je známe miesto pobytu alebo sídlo odporcu, návrh sa podá na súd, v ktorého obvode má odporca prechodný pobyt alebo zastúpenie, a v prípade, ak

nie je známe ani miesto prechodného pobytu či zastúpenia, podá sa na súd, v ktorého obvode má miesto pobytu, sídlo, prechodný pobyt alebo zastúpenie

navrhovateľ,

návrh proti právnickej osobe, ktorá sa riadi súkromným právom, sa môže podať aj na súd, v ktorého obvode má sídlo niektorá z jej pobočiek bez právnej

subjektivity,

návrh proti združeniu, spoločnosti alebo inému subjektu bez právnej subjektivity sa môže podať na súd, ktorý má príslušnosť nad osobou, ktorá bola na

základe dohody členov združenia, spoločnosti alebo iného subjektu poverená ich riadením alebo správou; ak takáto osoba neexistuje, návrh sa môže podať

na súd, do ktorého príslušnosti patria akikoľvek členovia dotknutého subjektu,

návrhy proti štátu, ústredným alebo miestnym orgánom a inštitúciám a iným právnickým osobám, ktoré sa riadia verejným právom, sa môžu podať na súd,

v ktorého obvode má navrhovateľ trvalý pobyt alebo sídlo, alebo na súd, v ktorého obvode má sídlo odporca.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

V rumunskom Občianskom súdnom poriadku sa stanovujú viaceré pravidlá týkajúce sa alternatívnej príslušnosti (články 113 až 115). Miestnu príslušnosť tak

majú aj tieto sudy:

súd v mieste pobytu navrhovateľa (návrhy na určenie rodičovstva),

súd v mieste pobytu navrhovateľa – oprávnenej osoby (vyživovacia povinnosť),

súd v mieste, kde sa má plniť zmluvný záväzok,

súd v mieste, kde sa nachádza nehnuteľnosť (prenájom, zápis do katastra nehnuteľností, odôvodnenie zápisu alebo jeho oprava),

súd, v ktorého obvode sa uskutočňuje odchod alebo príchod (prepravné zmluvy),

súd, v ktorého obvode sa uskutočňuje platba (zmenky, šeky, vlastná zmenka alebo iné cenné papiere),

súd, v ktorého obvode má spotrebiteľ miesto pobytu (náhrada škody spotrebiteľovi v súvislosti so zmluvami uzatvorenými s osobami vykonávajúcimi živnosť),

súd, v ktorého obvode došlo k protiprávnemu konaniu alebo vzniku škody, v prípade návrhov týkajúcich sa povinností vyplývajúcich z takéhoto konania.

Ak odporca pravidelne vykonáva profesijné činnosti, poľnohospodárske, obchodné, priemyselné alebo podobné činnosti mimo svojho bydliska, návrh sa môže podať aj na súd, v ktorého obvode sa vykonávajú tieto činnosti s ohľadom na vyplývajúce peňažné záväzky, alebo v ktorého obvode sa tieto činnosti majú vykonávať.

V súvislosti s poisťovacími udalosťami sa návrh na náhradu škody môže podať aj na súd, v ktorého obvode má miesto pobytu alebo sídlo poistená osoba, v ktorého obvode sa nachádza majetok poistenej osoby alebo v ktorého obvode sa naplnilo poisťovné riziko.

Výber príslušnosti na základe dohody sa považuje za neplatný, ak k nemu došlo pred vznikom práva na náhradu, hoci v súvislosti so záležitosťami, ktoré sa týkajú povinného občianskeho poistenia zodpovednosti za škodu, poškodená tretia strana môže začať priame konanie aj na súde, v ktorého obvode má táto strana trvalý pobyt alebo sídlo.

V prípade návrhov týkajúcich sa ochrany fyzických osôb, v ktorých je podľa Občianskeho zákonníka príslušným opatrovnícky a rodinný súd, rozhoduje o miestnej príslušnosti súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto trvalého alebo prechodného pobytu osoby požívajúcej ochranu. V prípade návrhov na súhlas opatrovníckeho a rodinného súdu s uzatvorením právneho aktu (v súvislosti s nehnuteľnosťou) je príslušným aj súd, v ktorého obvode sa nachádza nehnuteľnosť. V tomto prípade opatrovnícky a rodinný súd, ktorý vyniesol rozsudok, poskytne jeho kópiu opatrovníckemu a rodinnému súdu, v ktorého obvode má trvalý alebo prechodný pobyt osoba požívajúca ochranu.

V prípade návrhu na rozvod manželstva je príslušným okresný súd, v ktorého obvode sa nachádza posledné spoločné bydlisko manželov. Ak manželia nemajú takéto spoločné bydlisko alebo ak sa ani jeden z nich už nezdržiava v mieste, v ktorom má miestnu príslušnosť okresný súd a v ktorom sa nachádza spoločné bydlisko, príslušným okresným súdom je ten súd, v ktorého obvode má odporca miesto pobytu. Ak odporca nežije v Rumunsku a rumunské súdy majú medzinárodnú príslušnosť, príslušným je súd, v ktorého obvode má navrhovateľ miesto pobytu. Ak v Rumunsku nežije ani navrhovateľ, ani odporca, účastníci konania sa môžu dohodnúť, že návrh na rozvod manželstva podajú na ľubovoľný okresný súd v Rumunsku. Ak takáto dohoda neexistuje, návrh na rozvod manželstva sa podá na Bukureštskom okresnom súde 5. obvodu (článok 915 Občianskeho súdneho poriadku).

Návrhy na riešenie individuálnych pracovných sporov sa podávajú na tribunál, v ktorého obvode sa nachádza miesto pobytu alebo pracoviska navrhovateľa (článok 269 zákona č. 53/2003 – Zákonník práce).

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Pravidlá upravujúce výlučnú miestnu príslušnosť sa stanovujú v článkoch 117 až 121 Občianskeho súdneho poriadku. Preto:

návrhy týkajúce sa vecných práv k nehnuteľnosti sa môžu podávať iba na súd, v ktorého obvode sa nehnuteľný majetok nachádza. Ak sa nehnuteľnosť nachádza v jurisdikcii niekoľkých súdov, návrh sa musí podať na súd, v ktorého obvode má odporca miesto trvalého alebo prechodného pobytu, pokiaľ má pobyt v niektorej z týchto jurisdikcií, alebo ak nemá, návrh sa podá na ktorýkoľvek zo súdov, v ktorých obvode sa nehnuteľnosť nachádza. Tieto ustanovenia sa vzťahujú aj na činnosť súvisiacu s majetkom, návrhy na vyznačenie medzí, návrhy týkajúce sa obmedzení práva k nehnuteľnosti a návrhy o súdne rozdelenie nehnuteľného majetku v prípadoch, keď nedelený spoločný majetok nevyplýva z dedenia,

vo veciach dedičstva až do rozdelenia nedeleného spoločného majetku má súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto posledného bydliska zosnulého, výlučnú právomoc pri návrhoch týkajúcich sa:

platnosti alebo výkonu závetov,

dedičstva, súvisiacich poplatkov a poplatkov spojených s možnými vzájomnými nárokmi dedičov,

návrhy odkazovníkov alebo veriteľov zosnulého proti jednému z dedičov alebo proti vykonávateľovi závetu,

pokiaľ ide o návrhy spojené so spoločnosťami, až do dokončenia konkurzného konania alebo konania na zrušenie registrácie má výlučnú právomoc súd, v ktorého obvode má spoločnosť ústredie,

pri návrhoch týkajúcich sa platobnej neschopnosti a vyrovnania s veriteľmi má výlučnú právomoc tribunál, v ktorého obvode sa nachádza miesto sídla dlžníka,

návrhy podané osobou vykonávajúcou živnostenskú činnosť proti spotrebiteľovi sa môžu podávať iba na súd, v ktorého obvode sa nachádza miesto pobytu spotrebiteľa.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Účastníci konania môžu pred súdom uzavrieť písomnú dohodu alebo v prípade prebiehajúcich sporov ústne vyhlásiť, že veci týkajúce sa majetkových a iných práv by sa nemali prejednávať pred miestne príslušnými súdmi, pokiaľ tieto súdy nemajú výlučnú právomoc. V sporoch týkajúcich sa ochrany práv spotrebiteľa a v ďalších prípadoch stanovených v právnych predpisoch sa účastníci konania môžu dohodnúť o voľbe príslušného súdu až po vzniku práva na náhradu škody, pričom každá dohoda uzatvorená v rozpore s týmto pravidlom sa bude považovať za neplatnú (článok 126 Občianskeho súdneho poriadku).

Vedľajšie, doplnkové a sprievodné návrhy patria do jurisdikcie súdu, ktorý je príslušný konať v hlavnom návrhu, i keď sa na ne vzťahuje vecná alebo miestna príslušnosť iného súdu, okrem návrhov týkajúcich sa platobnej neschopnosti alebo vyrovnania s veriteľmi. Tieto ustanovenia sa uplatňujú aj v prípade, ak bola príslušnosť pri hlavnom návrhu určená zákonom v prospech špecializovanej sekcie alebo senátu. Ak má súd výlučnú právomoc nad jedným z účastníkov konania, jeho výlučná právomoc sa vzťahuje na všetkých účastníkov konania (článok 123 Občianskeho súdneho poriadku).

Okrem toho podľa ustanovení článku 124 Občianskeho súdneho poriadku súd, ktorý je príslušný rozhodovať o hlavnom návrhu, rozhoduje aj o obhajobe a námietkach s výnimkou obhajoby a návrhov, ktoré sú predbežnými otázkami a na ktoré sa vzťahuje výlučná právomoc iného súdu, kým prekážky v konaní prejednáva súd, na ktorom sa vyskytli.

Námietku proti celkovému nedostatku príslušnosti súdu môžu vzniesť účastníci konania alebo sudca v každej fáze konania. Námietka proti nedostatku vecnej a miestnej príslušnosti v súvislosti s verejným poriadkom sa musí podať pri prvom pojednávaní súdu prvého stupňa, na ktoré boli účastníci konania riadne predvolaní, kým námietku proti nedostatku príslušnosti spojenej so súkromným poriadkom môže podať iba odporca prostredníctvom obhajoby alebo v prípade, ak obhajoba nie je povinná, najneskôr pri prvom pojednávaní pred súdom prvého stupňa, na ktoré boli účastníci konania riadne predvolaní. Ak nedostatok príslušnosti nesúvisí s verejným poriadkom, účastník konania, ktorý podal návrh na súd bez príslušnosti konať, nebude môcť požiadať o vyhlásenie nedostatku príslušnosti (článok 130 nového Občianskeho súdneho poriadku).

V občianskoprávných sporoch s cezhraničným presahom vo veciach týkajúcich sa práv voľne dostupných účastníkom konania podľa rumunského práva, pokiaľ sa títo účastníci právoplatne dohodli, že rozhodovať o aktuálnych alebo možných sporoch súvisiacich s týmito právami sú príslušné rumunské súdy, rumunské súdy budú jediné súdy, ktoré sú príslušné rozhodovať v týchto veciach. Pokiaľ sa v právnych predpisoch nestanoví inak, príslušným rozhodovať o návrhu zostáva rumunský súd, pred ktorý bol predvolaný odporca, ak sa odporca dostaví pred súd a predloží obhajobu vo veci samej bez toho, aby takisto

podal námietku proti nedostatku príslušnosti najneskôr do konca fázy prešetrovania veci na súde prvého stupňa. V obidvoch uvedených situáciách môže rumunský súd, ktorému bola daná vec predložená, návrh zamietnuť, ak je zo všetkých okolností prípadu zjavné, že spor nemá významnú súvislosť s Rumunskom (článok 1067 nového Občianskeho súdneho poriadku).

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Pozri odpovede na otázky 1, 2, 2.1., 2.2., 2.2.2.1., 2.2.2.2.

Posledná aktualizácia: 16/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Slovinsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V Slovinsku sú miestne (*okrajna sodišča*) a okresné súdy (*okrožna sodišča*) príslušné konať v občianskoprávných sporoch v prípade prvostupňových žalôb. Majú právomoc rozhodovať o všetkých bežných občianskoprávných veciach a sporoch (priznanie náhrady škody, vlastnícke a rodinné spory atď.). Ďalej v texte sa rieši vymedzenie príslušnosti miestnych a okresných súdov.

Na druhej strane, len okresné súdy sú príslušné prerokúvať na prvom stupni prípady týkajúce sa obchodného práva a rozhodovať o nich. Obchodné spory sú spory, v ktorých každý z účastníkov konania v občianskoprávnej veci je spoločnosť, inštitúcia (vrátane verejných inštitúcií), družstvo, štát alebo samosprávne miestne spoločenstvo. Obchodné spory sú aj spory, ktoré sa týkajú právnych vzťahov medzi živnostníkmi a spoločnosťou, inštitúciou (vrátane verejných inštitúcií), družstvom, štátom alebo samosprávnym miestnym spoločenstvom v súvislosti so zárobkovou činnosťou obchodníka.

Podľa zákona sú v prípade pracovných sporov príslušné konať pracovné súdy (*delovna sodišča*) a sociálne súdy (*socialna sodišča*) aj vtedy, keď sa vec týka občianskoprávneho sporu. Pracovné spory sa týkajú vzťahov medzi zamestnávateľom a zamestnancom, ktoré predstavujú porušovanie práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov. Pracovné súdy sú príslušné rozhodovať o jednotlivých pracovných sporoch (spory vyplývajúce z pracovnoprávných vzťahov, spory týkajúce sa vlastníckych práv, ktoré súvisia s týmito vzťahmi), kolektívnych pracovných sporoch (spory, v ktorých jeden z účastníkov konania je zvyčajne odborový zväz alebo iná inštitucionálna forma zastúpenia zamestnancov), sporoch týkajúcich sa zákonnosti štrajkov a sporoch týkajúcich sa práv zamestnancov na účasť na riadení obchodnej spoločnosti, ktoré sú zakotvené v slovinských právnych predpisoch. Sociálne súdy rozhodujú o právach vyplývajúcich z invalidného a dôchodkového poistenia, zdravotného poistenia a poistenia proti nezamestnanosti a o práve na rodinné a sociálne dávky.

Keďže otázka príslušnosti vzniká len po podaní žaloby alebo vznesení nároku na súde (predtým, ako súd prerokuje vec a rozhodne o nej, najskôr určí, či je príslušný konať vo veci), odporúča sa najprv sa poradiť s advokátom, aby sa zabránilo zbytočnému zdržaniu. Súd musí vo všetkých konaniach, ktoré vykonáva, venovať pozornosť otázke svojej príslušnosti a zabezpečiť, aby vo veci nebol príslušný konať iný orgán (napr. správny orgán). Ak zistí, že to je takýto prípad, súd musí zamietnuť žalobu žalobcu; to má za následok zbytočnú stratu času a zvýšené náklady na strane účastníka konania.

Informácie o organizácii, sídle a príslušnosti súdov je možné nájsť aj na oficiálnom webovom sídle Najvyššieho súdu Slovinskej republiky (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*): <http://www.sodisce.si/>

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Žalobu možno podať na ktoromkoľvek súde v Slovinskej republike, ale každý, kto podáva žalobu by mal venovať pozornosť vecnej príslušnosti (ktorý súd je príslušný konať o obsahu veci) a miestnej príslušnosti. Základné informácie vrátane adries všetkých miestnych a okresných súdov v Slovinsku sú dostupné na webovom sídle Najvyššieho súdu Slovinskej republiky: <http://www.sodisce.si/>

V Slovinsku je vecná príslušnosť na prvom stupni alebo možnosť súdu rozhodovať o konkrétnom nároku účastníka konania rozdelená medzi miestne a okresné súdy. Pri rozhodovaní o tom, ktorý súd bude rozhodovať o veci, sú rozhodujúce tieto dve kritériá: hodnota nároku (predmet sporu) a právny základ pre vzťahy v sporoch (obsah a predmet sporu).

Platí všeobecné pravidlo, že okresný súd rozhoduje v dôležitejších sporoch, keď má predmet sporu vysokú hodnotu, keď má spor veľký význam pre život niektorého z účastníkov konania alebo keď je právne zložitý, pretože súdy sú pri rozhodovaní povinné uplatňovať zákony, ktoré sa týkajú zložitých a citlivých právnych otázok (napr. rozvodu, výživného na dieťa).

Vyššie súdy so všeobecnou právomocou (*višja sodišča*), ktoré sú v Slovinsku štyri, rozhodujú na druhom stupni. Na takomto súde nie je možné podať žalobu priamo. Vyššie súdy rozhodujú o odvolaniach proti rozhodnutiam miestnych a okresných súdov; ale takisto rozhodujú o sporoch týkajúcich sa príslušnosti miestnych a okresných súdov na území ich pôsobnosti.

Najvyšší súd Slovinskej republiky je príslušný rozhodovať o odvolaniach proti rozsudkom vyšších súdov, najmä proti rozhodnutiam týkajúcim sa obnovy konania a žiadostí o ochranu zákonnosti. V prípade podania mimoriadnych opravných prostriedkov musí zúčastnenej strane pomáhať advokát – podľa zákona môžu určiť procesné úkony pred najvyšším súdom vykonávať iba kvalifikovaní právnici.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Ako je uvedené v predchádzajúcom bode, príslušnosť v prvom stupni je rozdelená medzi miestne a okresné súdy; tieto dva súdy však nie sú v presnom hierarchickom vzťahu. Príslušnosť súdov je stanovená zákonom, ale vo všeobecnosti platí, že okresné súdy zvyčajne prejednávajú veci, ktoré sú právne a skutkovo zložitejšie.

V zákone o občianskom súdnom konaní (*Zakon o pravdnem postopku*, ZPP) sa stanovuje, že miestne súdy, ktorých je v Slovinsku spolu 44, sú príslušné rozhodovať v týchto prípadoch:

majetkové nároky, ak hodnota predmetu sporu nepresahuje 20 000 EUR,

spory týkajúce sa neoprávneného vstupu,

spory týkajúce sa vecného bremena a zaťaženia,

spory týkajúce sa nájomných a lízingových vzťahov.

Miestne súdy sa zaoberajú aj vecami týkajúcimi sa právnej pomoci, v ktorých podľa zákona nie je príslušný žiadny iný súd, ako aj ďalšími vecami stanovenými zákonom.

Okresné súdy, ktorých je v Slovinsku 11, sú príslušné rozhodovať v týchto prípadoch:

majetkové nároky, ak hodnota predmetu sporu presahuje 20 000 EUR,

spory na určenie alebo zapretie otcovstva alebo materstva,

manželské spory,

spory týkajúce sa zákonnej vyživovacej povinnosti,
spory týkajúce sa ochrany a výchovy detí,
spory týkajúce sa styku detí s rodičmi a ďalšími osobami, ak sa riešia spoločne so spormi týkajúcimi sa ochrany a výchovy detí,
spory týkajúce sa autorského práva, spory týkajúce sa ochrany alebo používania vynálezov a ochranných známkov alebo práva používať obchodné meno
a spory týkajúce sa pravidiel na ochranu hospodárskej súťaže,
obchodné spory,
spory vyplývajúce z konkurzného konania.

Rozhodovanie o právach duševného vlastníctva na prvom stupni patrí do výlučnej miestnej príslušnosti okresného súdu v L'ubľane. Okresné sudy sú príslušné aj v prípade nárokov na medzinárodnú právnu pomoc a právnu pomoc v konaniach o uznaní rozsudkov zahraničných súdov a zaoberajú sa aj ďalšími prípadmi určenými zákonom.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre mój prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Žalobu možno v zásade podať na ktoromkoľvek zo súdov prvého stupňa v Slovinsku uvedených v bodoch vyššie. Súd, na ktorom účastník konania podá žalobu, musí pred začatím rozhodovania rozhodnúť, či je príslušný vec prejednávať. Ak súd zistí, že nemá miestnu príslušnosť v konkrétnom prípade, môže vyhlásiť, že nie je príslušný, a vec postúpiť inému súdu; aj napriek tomu, že tak môže urobiť, len ak protistrana upozorní na nedostatok právomoci, je povinný tak urobiť, ak má iný súd výlučnú miestnu príslušnosť rozhodovať. Napriek tomu sa pri určovaní miestnej príslušnosti súdov uplatňujú určité všeobecné pravidlá, ktoré sa zohľadňujú, aby sa zabezpečili čo najnižšie náklady a aby sa vec vyriešila čo najrýchlejšie.

Zákon o občianskom konaní obsahuje pravidlo o všeobecnej a osobitnej miestnej príslušnosti, ktorá sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu a účastníkom konania. Podrobnosti sú uvedené v nasledujúcich bodoch.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Toto pravidlo stanovuje, že v prípade žaloby podanej proti fyzickej alebo právnickej osobe sa žaloba musí podať na súde, na ktorého území má žalovaný trvalý pobyt alebo, na ktorom má právnická osoba svoje sídlo. Ak ide o vec proti fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá nie je štátnym príslušníkom Slovinska, všeobecnú miestnu príslušnosť má súd, na ktorého území má fyzická osoba bydlisko v Slovinsku alebo v ktorej má právnická osoba pobočku.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

V určitých prípadoch majú podľa zákona o občianskom konaní účastníci konania možnosť podať žalobu na inom súde, teda nie na súde so všeobecnou miestnou príslušnosťou podľa uvedeného pravidla. V osobitne vymedzených prípadoch (vo vzťahu k predmetu alebo obsah sporu) môže účastník konania podať žalobu len na súde s výlučnou príslušnosťou rozhodnúť v predmetnej veci; v tomto prípade ide o výlučnú miestnu príslušnosť.

Ak žalobca podá žalobu na súde, ktorý nemá miestnu príslušnosť, súd vydá vyhlásenie, že nie je miestne príslušný a vec postúpi inému príslušnému súdu, na ktorom vec pokračuje tak, ako keby sa tam začala.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Ako sa uvádza, v niektorých prípadoch môžu byť miestne príslušné dva sudy súčasne. V takom prípade sa účastník konania môže rozhodnúť, na ktorom súde podá žalobu (**selektívna príslušnosť**).

Tento druh príslušnosti je vymedzený v článku 49 až 65 zákona o občianskom súdnom konaní; z tohto dôvodu sú uvedené iba najdôležitejšie prípady a prípady s najväčším významom pre život účastníkov konania.

V sporoch týkajúcich sa výživného na manželského partnera nie je príslušný iba súd so všeobecnou miestnou príslušnosťou, ale aj súd, na ktorého území má žalobca (príjemca výživného) trvalý pobyt. Možnosť výberu súdu majú aj účastníci konania v manželských sporoch (rozvodové veci). V tomto prípade je príslušný súd, na ktorého území mali manželia posledný spoločný trvalý pobyt. V sporoch o určenie alebo zapretie otcovstva alebo materstva je príslušný aj súd, na ktorého území má trvalý alebo prechodný pobyt dieťa, ktoré podľa slovinských právnych predpisov môže podať žalobu. Ak je súd v Slovinsku príslušný v týchto sporoch, napr. z dôvodu, že žalobca má trvalý pobyt v Slovinsku, má miestnu príslušnosť aj súd, na ktorého území má žalobca trvalý pobyt. V nezmluvných sporoch o náhradu škody (najčastejšie ide o veci týkajúce sa dopravných nehôd) je príslušný súd, na ktorého území došlo ku škodovej udalosti (napr. miesto dopravnej nehody), alebo súd, na ktorého území vznikli dôsledky škody, a to spolu so súdom so všeobecnou miestnou príslušnosťou. V prípade vzniknutej škody, ktorá vedie k smrti alebo ťažkému zraneniu, je príslušný aj súd, na ktorého území má žalobca trvalý alebo prechodný pobyt. V sporoch vyplývajúcich zo zmluvných vzťahov medzi účastníkmi konania je príslušný aj súd, na ktorého území bolo určené miesto plnenia zmluvných vzťahov; podobný mechanizmus existuje vo vzťahu k sporom týkajúcim sa zmeniek alebo šekov (súd, na ktorého území je miesto platby).

Okrem toho sa selektívna príslušnosť uplatňuje takisto v sporoch týkajúcich sa spotrebiteľských zmluvných vzťahov, v ktorých je žalobcom spotrebiteľ (fyzická osoba). V takýchto prípadoch nie je príslušný iba súd so všeobecnou miestnou príslušnosťou, ale aj súd, na ktorého území má spotrebiteľ trvalý alebo prechodný pobyt. Ak je žalobcom v spore týkajúcom sa spotrebiteľského zmluvného vzťahu spoločnosť, právomoc prináleží súdu, na ktorého území má spotrebiteľ trvalý alebo prechodný pobyt. Inú miestnu príslušnosť možno uplatniť iba v prípade, ak spotrebiteľ a spoločnosť uzavruť dohodu po vzniku sporu alebo dohodu, ktorá dodatočne umožňuje spotrebiteľovi začať konanie na iných súdoch. V sporoch týkajúcich sa poisťných vzťahov, v ktorých je žalovaným poisťovacia spoločnosť, nie je príslušný iba súd so všeobecnou miestnou príslušnosťou a súd, na ktorého území má pobočka poisťovne svoje sídlo, ale aj súd, na ktorého území má žalobca trvalý alebo prechodný pobyt alebo sídlo. V sporoch týkajúcich sa poisťných vzťahov môže poisťovňa uplatniť nárok iba na súde, na ktorého území má žalovaný, ktorý je poisťníkom, poistenou osobou alebo osobou oprávnenou z poistenia, trvalý alebo prechodný pobyt alebo sídlo. Inú miestnu príslušnosť možno uplatniť iba v prípade, ak účastníci konania uzavruť dohodu po vzniku sporu alebo dohodu, ktorá dodatočne umožňuje poisťníkov, poistenej osobe alebo oprávnenému z poistenia začať konanie na iných súdoch.

Ďalšie prípady selektívnej príslušnosti sú uvedené v zákone o občianskom súdnom konaní.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V osobitných prípadoch zákon stanovuje osobitnú miestnu príslušnosť a určuje súd ako jediný príslušný súd na rozhodovanie v konkrétnom prípade. To sa nazýva **výlučná miestna príslušnosť** a uplatňuje sa v týchto prípadoch:

v sporoch týkajúcich sa majetkových práv k nehnuteľnostiam, neoprávneného vstupu a nájmu a lízingu nehnuteľností má výlučnú miestnu príslušnosť súd, na ktorého území sa nachádza nehnuteľnosť,

v sporoch týkajúcich sa vecných práv v oblasti námorných plavidiel alebo lietadiel (a v sporoch týkajúcich sa ich lízingu) má výlučnú miestnu príslušnosť súd, na ktorého území sa vedie register námorných plavidiel alebo lietadiel,

v sporoch, ktoré vzniknú v priebehu súdneho alebo správneho exekučného konania alebo v jeho dôsledku a v sporoch, ktoré vzniknú v priebehu konkurzného konania alebo v súvislosti s ním, má výlučnú miestnu príslušnosť súd, na ktorého území sa nachádza súd vykonávajúci exekučné alebo konkurzné konanie.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Slovinské právne predpisy umožňujú účastníkom konania dohodnúť sa v konkrétnom prípade na príslušnosti súdu prvého stupňa (**dohoda o miestnej príslušnosti**). Ich vzájomnou dohodou môžu účastníci konania zmeniť miestnu príslušnosť stanovenú zákonom, aj keď je potrebné zdôrazniť, že nemôžu uzavrieť dohodu o určení **vecnej príslušnosti**; ktorá môže byť určená len zákonom (pozri vysvetlenie vyššie).

Účastníci konania sa môžu dohodnúť na tom, že ich prípad môže vypočuť súd prvého stupňa, ktorý inak nemá miestnu príslušnosť. Základnou podmienkou, ktorú účastníci konania musia splniť je to, aby súd, na ktorom sa takto dohodnú, mal právomoc rozhodovať o obsahu prípadu alebo aby mal vecnú príslušnosť (pozri rozdelenie právomocí medzi miestne a okresné sudy). Dohoda nie je prípustná ani v prípade, keď zákon určuje súdu výlučnú miestnu príslušnosť (pozri predchádzajúci bod).

Dohoda medzi stranami sa musí uskutočniť v písomnej forme a musí sa týkať konkrétneho sporu alebo budúceho sporu, ktorý vyplynie alebo by mohol vyplynúť z ich konkrétneho právneho vzťahu. Dohodu musí žalobca priložiť k žalobe, na základe ktorej sa začne konanie pred príslušným súdom. Je potrebné zdôrazniť, že dohodu o miestnej príslušnosti nemožno uzavrieť v priebehu konania – teda vtedy, keď už bola podaná žaloba na súde bez takejto priloženej dohody.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované sudy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Slovenský súdny systém nemá osobitné sudy v oblasti občianskeho a obchodného práva (napr. špeciálne rodinné sudy na riešenie manželských sporov alebo sporov medzi rodičmi a deťmi), keďže všetky občianske spory sa riešia na miestnych a okresných súdoch alebo na ich občianskych a obchodných sekciách. Sudy majú organizované sekcie (občiansku, rodinnú, obchodnú, exekučnú, nesporovú a pozostalostnú). Vo všeobecnosti platí, že v sporoch v týchto sekciách rozhodujú a vydávajú rozsudky sudy špecializovaní sudcovia.

Osobitné sudy sú zriadené len pre pracovné a sociálne spory a ich právomoci a organizácia sú uvedené v úvodných poznámkach.

Súvisiace odkazy

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Posledná aktualizácia: 08/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Slovensko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Na konanie v civilných veciach v prvom stupni je v zásade príslušný všeobecný súd, ktorým je prioritne okresný súd (§ 12 Civilného sporového poriadku - CSP), výnimočne krajský súd (§ 31 CSP). V niektorých prípadoch je potrebné obrátiť sa na špecializované sudy (pozri odpoveď na otázku č. 3)

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné sudy (t. j. sudy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Vecná príslušnosť sa všeobecne chápe ako vymedzenie pôsobnosti na riešenie vecí v prvej inštancii medzi súdmi rôzneho druhu. Ide teda o určenie, či v danej veci majú rozhodovať ako sudy prvého stupňa okresné sudy alebo sudy krajské. Na konanie v civilných veciach v prvom stupni sú prioritne príslušné okresné sudy (§ 12 CSP). V niektorých, zákonom vymedzených veciach rozhodujú ako sudy prvého stupňa, sudy krajské (§ 31 CSP). Základným kritériom na určenie právomoci súdu je povaha veci.

Konanie pred súdom prvého stupňa je základom konania pred súdmi. Každá vec musí byť prejednaná najskôr na súde prvého stupňa. Pre určenie vecne príslušného súdu sú rozhodujúce okolnosti, ktoré existujú v čase začatia konania, teda v deň, keď dôjde žaloba/návrh na súd. Zmena okolností počas konania nemá žiaden vplyv na už raz založenú vecnú príslušnosť.

Danosť vecnej príslušnosti je jednou zo základných procesných podmienok, ktorá sa týka súdu. Jej splnenie skúma súd ex offio v každom štádiu konania a na každom stupni, nie je teda potrebné vzniesť námietku vecnej nepríslušnosti. Ak sa súd domnieva, že nie je vecne príslušný, je povinný postúpiť vec inému vecne príslušnému súdu. Súd o postúpení veci vecne príslušnému súdu upovedomuje žalobcu/navrhovateľa. V prípade, že bola žaloba/návrh už doručená žalovanému/navrhovateľovi, súd je povinný o postúpení veci vecne príslušnému súdu upovedomiť aj žalovaného/navrhovateľa. Spor o vecnú príslušnosť môže nastať jedine medzi okresným a krajským súdom, keďže vecne príslušným na konanie v prvom stupni nemôže byť Najvyšší súd. Spor o vecnú príslušnosť medzi okresným a krajským súdom bude riešiť Najvyšší súd, ktorý je spoločným nadriadeným súdom na rozhodnutie o príslušnosti.

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné sudy ako sudy nižšieho stupňa a krajské sudy ako sudy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

V rámci sústavy súdov Slovenskej republiky je zaužívaná trojstupňová sústava súdov, a to sústava okresných súdov, krajských súdov a Najvyššieho súdu. Na konanie v civilných veciach v prvom stupni sú prioritne príslušné okresné sudy (§ 12 CSP). V druhom stupni sú na konanie príslušné krajské sudy, teda o odvolaniach proti rozhodnutiam okresných súdov budú vždy rozhodovať krajské sudy. Výnimkou sú spory z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach, kedy krajské sudy (Krajský súd Bratislava, Krajský súd Banská Bystrica a Krajský súd Košice) v rámci svojich obvodov, rozhodujú ako sudy prvého stupňa (§ 31 CSP).

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

Miestna príslušnosť je upravená v Civilnom sporovom poriadku a Civilnom mimosporovom poriadku. Ustanovenia o miestnej príslušnosti určujú, ktorý zo súdov prvého stupňa, teda ktorý konkrétny súd zo všetkých vecne príslušných súdov je miestne príslušný vec prejednať a rozhodnúť. Platná právna úprava rozlišuje všeobecnú miestnu príslušnosť a osobitnú miestnu príslušnosť. Prioritné postavenie má osobitná miestna príslušnosť, podľa ktorej sa prednostne určuje miestna príslušnosť súdu. V prípade, ak príslušnosť nie je takto určená, prichádza do úvahy príslušnosť všeobecná. Miestna príslušnosť sa ďalej rozdeľuje na príslušnosť danú na výber (alternatívnu/fakultatívnu) alebo výlučnú miestnu príslušnosť. Pri miestnej príslušnosti danej na výber, si žalobca môže vybrať, či žalobu podá na všeobecnom súde žalovaného alebo na inom súde uvedenom v CSP. Pri výlučnej miestnej príslušnosti, v ktorej sú taxatívne vymedzené prípady, je miestne príslušný iný súd ako všeobecný súd žalovaného. To znamená, že sa uplatní príslušnosť súdu vždy bez ohľadu na to, či všeobecným súdom žalovaného je iný súd a bez ohľadu na možnosť v konkrétnej veci zvoliť si súd daný na výber.

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Sporové veci

Podľa ustanovenia CSP je na konanie v prvom stupni miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak (§ 13 CSP).

Všeobecným súdom fyzickej osoby je súd, v ktorého obvode má fyzická osoba adresu trvalého pobytu (§ 14 CSP).

Všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla (§ 15 ods. 1 CSP). Všeobecným súdom zahraničnej právnickej osoby je súd, v ktorého obvode je v Slovenskej republike umiestnená organizačná zložka zahraničnej právnickej osoby (§ 15 ods. 2 CSP).

Ak všeobecný súd nemožno takto určiť, je všeobecným súdom súd, v ktorého obvode mala fyzická osoba alebo právnická osoba v Slovenskej republike poslednú adresu trvalého pobytu alebo adresu sídla; ak takého súdu niet, je príslušný súd, v ktorého obvode má majetok (§ 16 CSP).

Všeobecným súdom štátu je súd, v ktorého obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo (§ 17 CSP).

Nesporové veci

V nesporových veciach (§ 3 CMP) je na konanie miestne príslušný súd, o ktorom to tento zákon ustanoví. Ak nie je možné miestnu príslušnosť takto určiť, je na konanie miestne príslušný súd, ktorý je všeobecným súdom navrhovateľa.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Alternatívna príslušnosť (príslušnosť daná na výber) vyjadruje právo žalobcu, zvoliť si namiesto všeobecného súdu žalovaného, súd príslušný podľa § 19 CSP. Popri všeobecnom súde žalovaného je teda na konanie miestne príslušný aj súd, v ktorého obvode:

- a) má žalovaný miesto výkonu práce podľa pracovnej zmluvy,
- b) nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody,
- c) je umiestnená organizačná zložka právnickej osoby, ktorá je žalovaným, ak sa spor týka tejto zložky,
- d) má adresu trvalého pobytu žalobca, ktorý je spotrebiteľom, ak ide o spotrebiteľský spor alebo o konanie v sporoch týkajúcich sa spotrebiteľského rozhodcovského konania,
- e) má adresu trvalého pobytu, adresu sídla, alebo ak ide o zahraničnú právnickú osobu organizačnú zložku žalobca, ak ide o antidiskriminačný spor.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Výlučná príslušnosť v **sporových veciach** znamená povinnosť žalobcu zvoliť si namiesto všeobecného súdu žalovaného, súd príslušný podľa § 20 CSP. To znamená, že na konanie bude miestne príslušný súd:

- a) v ktorého obvode je nehnuteľnosť, ak sa spor týka vecného práva k nej,
- b) v ktorého obvode prebieha konanie o dedičstve, ak ide o spor v súvislosti s konaním o dedičstve,
- c) na ktorom prebieha exekučné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou tohto konania,
- d) na ktorom prebieha konkurzné konanie alebo reštrukturalizačné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou týchto konaní, okrem sporov o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov,
- e) v ktorého obvode sa nachádza miesto rozhodcovského konania, ak ide o konanie v sporoch týkajúcich sa rozhodcovského konania okrem spotrebiteľského rozhodcovského konania; ak sa miesto rozhodcovského konania nenachádza na území Slovenskej republiky, na konanie je príslušný súd, v ktorého obvode má žalovaný adresu trvalého pobytu, adresu sídla alebo organizačnú zložku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu; ak žalovaný nemá v Slovenskej republike adresu trvalého pobytu, adresu sídla alebo organizačnú zložku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu, na konanie je príslušný súd, v ktorého obvode má žalobca adresu trvalého pobytu, adresu sídla alebo organizačnú zložku, ak ide o zahraničnú právnickú osobu.

Výlučná príslušnosť v **nesporových veciach** znamená, že namiesto všeobecného súdu je príslušný súd:

Na konanie o **rozvod manželstva** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode mali manželia posledné spoločné bydlisko, ak v obvode tohto súdu má bydlisko aspoň jeden z nich. Inak je miestne príslušný všeobecný súd toho manžela, ktorý návrh nepodal. Ak takto príslušnosť súdu nemožno určiť, je príslušný všeobecný súd navrhovateľa (§ 92 CMP).

Na konanie o **určenie neplatnosti** alebo o určenie **neexistencie manželstva** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode mali manželia posledné spoločné bydlisko, ak v obvode tohto súdu má bydlisko aspoň jeden z nich. Inak je miestne príslušný všeobecný súd toho manžela, ktorý návrh nepodal. Ak takto príslušnosť súdu nemožno určiť, je príslušný všeobecný súd jedného z manželov (§ 101 CMP).

Na konanie vo veciach **starostlivosti súdu o maloletých** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom (§ 112 ods. 1 CMP).

Na konanie vo veciach **osvojenia** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má dieťa v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom. Ak takého súdu niet, je na konanie príslušný súd, v ktorého obvode sa dieťa zdržuje (§ 136 CMP).

Na konanie o **spôsobilosti na právne úkony** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má bydlisko ten, o koho spôsobilosti sa koná (§ 232 CMP).

Na konanie o **prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode je toto zdravotnícke zariadenie (§ 252 CMP).

Na konanie o **ustanovení opatrovníka** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má fyzická osoba bydlisko; ak takýto súd nie je, súd, v ktorého obvode má fyzická osoba majetok (§ 273 CMP).

Na konanie o **vyhlásenie za mŕtveho** je miestne príslušný všeobecný súd toho, kto má byť vyhlásený za mŕtveho (§ 220 CMP).

Na konanie o **dedičstve** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode

- a) mal poručiteľ v čase smrti adresu trvalého pobytu,
- b) sa nachádza majetok poručiteľa, ak nie je daná príslušnosť podľa písmena a),
- c) poručiteľ zomrel, ak nie je daná príslušnosť podľa písmena a) alebo písmena b) (§ 158 CMP).

Na dodatočné konanie o dedičstve je miestne príslušný súd, na ktorom bolo konanie o dedičstve skončené (§ 159 CMP).

Ak je v súvislosti s konaním o dedičstve potrebné schváliť právny úkon maloletého dediča súdom, je na schválenie právneho úkonu príslušný súd konajúci o dedičstve (§ 160 ods. 1 CMP).

Na konanie vo veciach **notárskych úschov** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má sídlo notár, ktorý má peniaze, veci alebo cenné papiere v úschove (§ 334 CMP).

Na konanie o **umorenie cenného papiera vystaveného bankou alebo pobočkou zahraničnej banky** je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má banka alebo pobočka zahraničnej banky adresu sídla. Inak je na konanie o umorenie listiny miestne príslušný všeobecný súd navrhovateľa. Ak navrhovateľ nemá v Slovenskej republike všeobecný súd, je miestne príslušný súd, v ktorého obvode je platobné miesto (§ 311 CMP).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Nie.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Príslušnosť špecializovaných súdov je upravená v § 22 – 33 CMP, konkrétne ide o špecializované súdy príslušné pre:

- a) zmenkové a šekové spory,
- b) pracovnoprávne spory,
- c) konkurzné a reštrukturalizačné konanie
- d) spory z priemyselného vlastníctva,
- e) spory z nekalého súťažného konania a v autorskoprávnych sporoch,
- f) spory z hospodárskej súťaže,
- g) spory týkajúce sa rozhodcovského konania,
- h) spory z burzových obchodov,

- i) spory určenia neplatnosti zmluvy, koncesnej zmluvy na práce alebo rámcovej dohody,
- j) spory z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach,
- k) spory o náhradu jadrovej škody
- l) veci ochranného opatrenia v občianskych veciach, ktoré bolo nariadené v inom členskom štáte EÚ

Posledná aktualizácia: 22/04/2022

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Fínsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Vo Fínsku sa občianskoprávnymi žalobami zaoberajú všeobecné súdy. Osobitné súdy sú spravidla buď odvolacie súdy, alebo súdy, ktoré prejednávajú iné veci ako žaloby individuálnych občanov.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Všeobecný prvostupňový súd pre občianskoprávne žaloby vo Fínsku je okresný súd (*käräjäoikeus*). Odvolaniami sa zaoberá odvolací súd (*hovioikeus*).

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Hlavným pravidlom je, že žaloby sa podávajú na všeobecný prvostupňový súd v mieste bydliska žalovaného. Platí to aj v situáciách, keď žalovaný je právnická osoba. Iba malá časť žalôb sa prejednáva inde.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Možné to je v týchto prípadoch:

Žaloby týkajúce sa rozvodu, ukončenia spoluzitia alebo platnosti manželstva, alebo rozdelenia majetku za iných okolností ako po smrti manžela možno podať na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má bydlisko alebo domicil jeden z manželov.

Žaloby týkajúce sa činnosti pobočky, oddelenia, obchodného zastúpenia alebo iného miesta, v ktorom právnická osoba vykonáva svoju podnikateľskú činnosť, alebo činnosti miesta podnikania živnostníka, ak táto právnická osoba alebo živnostník je žalovaný, možno podať aj na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom sa nachádza príslušné miesto podnikania.

Návrh spotrebiteľa na priznanie nároku voči obchodníkovi na základe právnych predpisov o ochrane spotrebiteľov môže prejednať aj prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má bydlisko alebo domicil príslušný spotrebiteľ.

Trhový súd (*markkinaoikeus*) pôsobí ako prvostupňový súd pre spory, návrhy a sťažnosti týkajúce sa priemyselných práv a autorských práv.

Žaloby týkajúce sa pracovných zmlúv možno podať aj na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom sa zvyčajne vykonáva práca upravená v príslušnej zmluve. Ak sa práca zvyčajne nevykonáva v jednom súdnom okrese, žalobu zamestnanca proti zamestnávateľovi môže prejednať aj prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má zamestnávateľ svoje miesto podnikania.

Žaloby týkajúce sa náhrady škôd na inom ako zmluvnom základe možno podať aj na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom došlo k nedbanlivosti, na základe ktorej vznikol nárok, alebo v ktorom vznikla výsledná škoda. Uvedené druhy žalôb možno podať aj na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má žalobca svoje bydlisko alebo domicil, ak nárok vychádza zo zákona o povinnom poistení motorových vozidiel (*liikennevakuutuslaki*), zákona o úrazoch pacientov (*potilasvahinkolaki*), zákona o zodpovednosti za výrobky (*tuotevastuulaki*), zákona o poistení škôd na životnom prostredí (*laki ympäristövahinkovakuutuksesta*) alebo zákona o zodpovednosti v železničnej doprave (*raideliikennevastuulaki*).

Žaloby týkajúce sa nehnuteľností možno podať aj na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom sa nachádza nehnuteľnosť.

Žaloby týkajúce sa výživného možno podať aj na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má žalobca alebo príjemca výživného bydlisko.

V medzinárodných prípadoch sa môžu uplatňovať pravidlá o príslušnosti stanovené v právnych predpisoch EÚ alebo medzinárodných zmluvách.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Príslušným súdom nebude vždy súd v mieste bydliska žalovaného. Napríklad:

Žaloby týkajúce sa určenia otcovstva sa musia podať na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má bydlisko alebo domicil matka alebo dieťa. Žaloby týkajúce sa vzdania sa otcovstva sa musia podať na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má bydlisko dieťa.

Žaloby týkajúce sa starostlivosti o dieťa a práva na prístup sa musia podať na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má bydlisko dieťa.

Žaloby týkajúce sa výkonu príkazov v súvislosti so starostlivosťou a právom na prístup sa musia podať na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má bydlisko dieťa alebo žalovaný alebo v ktorom má jeden z nich prechodný pobyt.

Žaloby týkajúce sa určenia poručníkov alebo ukončenia poručníctva, alebo obmedzenia právnej spôsobilosti alebo zrušenia či zmien týchto obmedzení sa musia podať na prvostupňový súd v okrese, v ktorom má bydlisko osoba, ktorej právna spôsobilosť sa obmedzuje.

Žaloby týkajúce sa potvrdenia osvojenia sa musia podať na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom má bydlisko alebo domicil osvojiteľ.

Žaloby týkajúce sa dedičstva a dedeného majetku sa musia podať na prvostupňový súd v súdnom okrese, v ktorom mal bydlisko alebo domicil zosnulý.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

V občianskoprávných žalobách (ale nie v nesporových konaniach) si účastníci konania môžu za určitých podmienok zvoliť iný súd než normálne príslušný súd (prvostupňový súd).

Právo spotrebiteľov, zamestnancov alebo osôb, ktoré si nárokuje alebo dostávajú výživné, podať žalobu na súde uvedenom v súdnom poriadku (*oikeudenkäymiskaari*) nemožno obmedziť dohodami o určení príslušnosti s výnimkou v prípadoch, keď sa taká dohoda uzavrie po vzniku sporu.

Dohody o určení príslušnosti musia byť písomné a môžu byť obmedzené na konkrétny spor alebo sa môžu týkať všetkých následných sporov, ktoré vyplývajú z osobitného právneho vzťahu.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Trhový súd pôsobí ako prvostupňový súd pre spory, návrhy a sťažnosti týkajúce sa priemyselných práv a autorských práv. Systém osobitných súdov sa inak vo Fínsku využíva v súdnych konaniach len za výnimočných okolností.

Odkazy

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Švédsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Spory v rámci občianskeho práva sa zvyčajne prerokávajú na všeobecnom súde. Vec sa musí predložiť okresnému súdu (tingsrätt) s príslušnou právomocou. Na prerokovanie určitých druhov občianskoprávných vecí slúžia dva špeciálne súdy, a to pracovný súd (*Arbetsdomstolen*) a súd pre hospodársku súťaž (*Marknadsdomstolen*). Osobitnými druhmi vecí sa zaoberajú aj niektoré okresné súdy. Informácie o právomoci týchto súdov môžete nájsť v [otázke č. 3 nižšie](#). Ďalšie informácie o všeobecných súdoch môžete nájsť [tu](#) a o špeciálnych súdoch [tu](#).

Niektoré spory v rámci občianskeho práva prerokávajú orgány, ktoré nie sú súdmi. Orgány presadzovania práva môžu prostredníctvom zjednodušeného postupu v skrátanom konaní požadovať od účastníka uhradenie platby alebo vykonanie iných krokov. Rozhodnutia orgánov môžu byť napadnuté na okresnom súde. Niektoré spory týkajúce sa prenájmov alebo nájmov sa prerokávajú na tribunáloch pre prenájom (hyresnämnder) alebo tribunáloch pre nájom (arrendenämnder).

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Prakticky všetky občianskoprávne veci sa predkladajú súdu najnižšieho stupňa, čiže okresnému súdu (tingsrätt).

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Vo všeobecnosti platí, že vec sa musí predložiť v mieste pobytu odporcu. Za miesto pobytu fyzickej osoby sa považuje miesto, v ktorom je príslušná osoba zapísaná v registri obyvateľstva. Informáciu o mieste zápisu príslušnej osoby do registra obyvateľstva môže poskytnúť švédsky daňový úrad (Skatteverket) (tel.: +46 (0)8 56 48 51 60). Za miesto pobytu právnickej osoby sa považuje miesto jej sídla.

Vec je možné švédskemu súdu predložiť aj vtedy, ak osoba nežije vo Švédsku. Ak odporca nemá žiadny pobyt, vec môže byť predložená v mieste, kde sa zdržiava, a v niektorých prípadoch v mieste, kde žil alebo sa zdržiaval naposledy. V niektorých občianskoprávných sporoch môže byť vec predložená vo Švédsku aj vtedy, ak má odporca pobyt v zahraničí. Ak má vo Švédsku majetok alebo vo Švédsku uzavrel zmluvu, môže to mať na určenie právomoci podstatný vplyv.

Pri medzinárodných veciach si treba pamätať, že švédske ustanovenia o právomoci súdov platia len tam, kde platí švédska právomoc. Vo väčšine prípadov platí švédska právomoc, ak má švédsky súd právomoc podľa vnútroštátnych ustanovení o právomoci súdov. V tejto súvislosti je tiež potrebné zohľadniť všetky platné medzinárodné dohody. Z nich sú pre Švédsko najdôležitejšie nariadenie Brusel I, Bruselský dohovor a Lugánsky dohovor, ktorými sa riadi právomoc súdov, ak má odporca pobyt v štáte viazanom týmto nariadením alebo dohovormi. Konkrétne sa v nich zdôrazňuje aj to, že odôvodnenie právomoci súdov pri predložení prípadu vo veci platobnej povinnosti miestom, v ktorom má obvinený majetok, sa nesmie uplatňovať na osobu s pobytom v členskom štáte alebo štáte, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Na určenie právomoci existuje množstvo pravidiel, pričom vec možno predložiť aj inému súdu, než je súd v mieste, kde odporca žije. Niektoré medzinárodné dohody obsahujú aj pravidlá o konflikte právomocí. Patria sem napríklad nariadenie Brusel I a Bruselský a Lugánsky dohovor.

Najdôležitejšie švédske pravidlá o konflikte právomocí sú tieto:

Každý, kto utrpel škodu, môže vec predložiť v mieste, kde došlo k činu, ktorý zakladá nárok na náhradu škody, alebo v mieste, kde sa škoda vyskytla. V zásade sa toto ustanovenie nevzťahuje na prípad porušenia zmluvy. Nárok na náhradu škody vzniknutej v dôsledku trestného činu možno predložiť v súvislosti so stíhaním trestného činu.

V prípade spotrebiteľských vecí týkajúcich sa malých súm môžu spotrebiteľia podať žalobu na obchodníka na svojom súde.

Veci týkajúce sa platobnej povinnosti podľa zmluvy sa môžu v niektorých prípadoch predložiť v mieste uzavretia zmluvy. Vo švédskom práve však, na druhej strane, neexistuje žiadne ustanovenie, ktorým by sa právomoc prenášala na súd v mieste vykonávania zmluvy.

Vec voči obchodníkovi, v ktorej ide o spor v súvislosti s predmetom podnikania, sa môže v niektorých prípadoch predložiť v mieste podnikania.

Žaloby týkajúce sa starostlivosti o dieťa, práv na bývanie a práv na styk s dieťaťom sa zvyčajne prerokávajú v mieste pobytu dieťaťa (pozri tiež časť o rodičovských právach a povinnostiach – Švédsko).

Veci, v ktorých ide o výživné na dieťa, sa zvyčajne predkladajú súdu v mieste pobytu obvineného, ale konaniami vo veci určenia otcovstva, manželskými vecami a vecami týkajúcimi sa rodičovských práv a povinností (starostlivosť o deti, bývanie detí) sa zaoberajú aj iné súdy.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Švédske právo obsahuje mnohé pravidlá o výlučnej právomoci, podľa ktorých sa vec musí predložiť konkrétnemu súdu. Niektoré medzinárodné dohody obsahujú aj pravidlá o výlučných právomociach. Patria sem napríklad nariadenie Brusel I a Bruselský a Lugánsky dohovor. Ak sa vec, na ktorú sa vzťahujú tieto pravidlá, predloží inému súdu, než je súd s výlučnou právomocou, nemôže ju prerokovať.

Najdôležitejšie švédske pravidlá o výlučnej právomoci sú tieto:

Väčšina sporov v rámci majetkového práva sa musí prerokovať na súde v mieste, kde sa majetok nachádza.

Niektoré spory týkajúce sa majetku sa musia prerokovať na majetkovom súde (fastighetsdomstol) alebo na tribunáli pre prenájom či tribunáli pre nájom (hyresnämnd alebo arrendenämnd). Opäť to závisí od toho, kde sa majetok nachádza.

Veci týkajúce sa dedičského práva musí prerokovať súd v mieste, kde zosnulá osoba žila.

Spory týkajúce sa manželstva a rozdelenia majetku medzi manželov musí prerokovať súd v mieste, kde žije jeden z účastníkov.

Ak sa musí spor prerokovať na pracovnom súde (Arbetsdomstolen) alebo súde pre hospodársku súťaž (Marknadsdomstolen), vec sa nemôže predložiť všeobecnému súdu v mieste pobytu obvineného.

Pre väčšinu sporov týkajúcich sa environmentálneho práva, námorného práva a práva duševného vlastníctva existujú osobitné pravidlá, ktorými sa právomoc prenáša iba na jediný súd.

Výlučnú právomoc prerokovať niektoré návrhy týkajúce sa presadzovania rozhodnutí cudzích súdov má odvolací súd vo Svea (Svea hovrätt).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Účastníci môžu uzatvoriť dohodu, na základe ktorej sa spor môže alebo musí prerokúvať na určitom súde. Nazýva sa dohoda o rozšírení právomoci a musí mať písomnú podobu. Podľa tejto dohody môže mať jeden súd výlučnú právomoc. Tiež je možné dohodnúť sa na tom, že právomoc bude mať iný súd než súd určený podľa bežných pravidiel. Účastníci tiež môžu priznať právomoc viac než jednému súdu.

V zásade platí, že súd určený účastníkmi ako príslušný je povinný predložený prípad prijať. Neplatí to však v prípade, ak je dohoda v rozpore s niektorým pravidlom týkajúcim sa výlučnej právomoci. Ak niektorý z účastníkov vyhlási, že dohoda o rozšírení právomoci je neplatná, súd musí toto tvrdenie preskúmať, pričom môže dospieť k záveru, že nemusí mať právomoc.

Súd, ktorý by inak právomoc nemal, môže mať právomoc vtedy, ak odporca nevyhlási, že vec sa prerokúva na nesprávnom súde (nazýva sa to „implicitná voľba“). To však neplatí, ak sa na túto vec vzťahujú pravidlá o výlučnej právomoci. Túto otázku musí zvážiť súd. Súd však nebude automaticky skúmať, či sa vec predložila v rozpore s hlavným pravidlom, pravidlami o konflikte právomocí alebo dohodou o rozšírení právomoci. Akékoľvek tvrdenie, že súd nemá právomoc, sa musí predniesť pri prvom vyhlásení účastníkov v danej veci. Ak však odporca žiadne vyhlásenie neprednesie a súd musí vyniesť rozsudok pre zmeškanie, súd musí preskúmať, či má právomoc.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Občianskoprávnymi spormi sa zaoberajú dva špeciálne súdy, a to pracovný súd (Arbetsdomstolen) a súd pre hospodársku súťaž (Marknadsdomstolen). Pracovný súd prerokúva spory týkajúce sa pracovnoprávných vzťahov, t. j. spory týkajúce sa vzťahu medzi zamestnávateľom a zamestnancom. Súd pre hospodársku súťaž prerokúva veci týkajúce sa práva v oblasti hospodárskej súťaže a marketingu.

Konkrétne druhy občianskoprávných vecí prerokávajú niektoré okresné súdy (tingsrätter). Päť švédskych okresných súdov je aj pozemkovými a environmentálnymi súdmi (mark- och miljödomstolar). Tieto súdy sa zaoberajú vecami v rámci zákonníka o životnom prostredí (miljöbalken) a vecami týkajúcimi sa vyvlastnenia a rozdeľovania pozemkov. O námorných veciach rokuje sedem okresných súdov, ktoré sú súdmi námorného práva (sjörättsdomstolar). Na spory týkajúce sa práva duševného vlastníctva, a najmä tie, v ktorých ide o patenty, sa vzťahujú osobitné pravidlá, podľa ktorých má výlučnú právomoc štokholmský okresný súd (Stockholms tingsrätt).

Posledná aktualizácia: 03/11/2014

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Anglicko a Wales

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Príslušný súdny orgán, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci, sa určí na základe povahy sporu. Občianskoprávne spory sa vo všeobecnosti začínajú buď na Krajskom súde (County Court), alebo na Vyššom súde (High Court), rozhodujúcimi faktormi sú hodnota nároku a zložitosť sporu. Prípady sporu medzi štátom a jednotlivcom, ako aj určité samostatné oblasti (napríklad pracovné právo) sa spravidla pojednávajú na tribunáloch. Informácie o jednotlivých tribunáloch sú uvedené na webovej stránke [ministerstva spravodlivosti](#).

Niektoré pojednávacie centrá Krajského súdu majú jedinú súdnu právomoc v občianskoprávných veciach, zatiaľ čo iné majú „špecializovanú súdnu právomoc“, čo im umožňuje zaoberať sa vecami týkajúcimi sa práva v oblasti cenných papierov, obchodu alebo technológií alebo stavebného práva. Okrem toho Vyšší súd, ktorý má spravidla sídlo v Londýne prevádzkuje okresné registre v mnohých hlavných oblastiach krajiny. Okresné registre umožňujú, aby sa prípady mohli predložiť Vyššiemu súdu mimo Londýna a aby mohol o nich pojednávať náležite kvalifikovaný sudca. Správny súd v určitých regionálnych centrách udržiava permanentnú prítomnosť Vyššieho súdu. [1] Podrobnejší opis Vyššieho súdu sa uvádza ďalej.

Keďže otázka súdnej právomoci často nebýva jednoduchá – napríklad o niektorých záležitostiach pracovného práva sa pojednáva na Krajskom súde a nie na pracovnom súde, pred začatím súdneho konania je vhodné poradiť sa. Viac informácií možno získať aj na webovej stránke [ministerstva spravodlivosti](#).

[1] Cardiff, Bristol, Birmingham, Leeds a Manchester

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

Procesné pravidlá pre občianskoprávne veci sú známe ako [občiansky súdny poriadok](#) (Civil Procedures Rules (CPR)), podporený je praktickými usmerneniami, ktoré poskytujú praktické rady k tomu, ako interpretovať pravidlá. Praktický postup k [časti 7](#) CPR stanovuje, na ktorom stupni by sa konanie o súdnych prípadoch malo začať. Hlavnými rozlišovacími faktormi medzi súdnou právomocou okresného súdu a Vyššieho súdu je hodnota nároku a jeho zložitosť. Základným obmedzením je, že nárok do 100 000 GBP bude na Krajskom súde, zatiaľ čo nárok nad touto sumou bude na Vyššom súde. Okrem toho existuje postup uvedený v časti 8 CPR, ktorý sa uplatňuje na nárok na čokoľvek iné ako peniaze; v tomto prípade príslušné konanie bude určené predmetom a zložitosťou prípadu.

Peňažné nároky sú pridelené na „konania“ tak, že nárok do výšky 10 000 GBP bude pridelený na konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, zatiaľ čo nárok od 10 000 GBP do 25 000 GBP bude pridelený na zrýchlené konanie (Fast Track), tie nároky, ktoré nepatria ani jednej z týchto skupín, budú pridelené na komplexné konanie (Multi Track). Treba poznamenať, že pridelenie na konanie je úlohou súdu a nič z vyššie uvedeného nebráni tomu, aby sudca využil svoje právomoci v oblasti správy prípadov na pridelenie prípadov na konkrétne konanie, o ktorých sa bude pojednávať na konkrétnom súde. Podrobnejšie vysvetlenie sa uvádza [tu](#).

V rámci Vyššieho súdu existujú tri sekcie, ktoré sa zaoberajú rôznymi druhmi prípadov:

Kráľovský senát (Queen's Bench Division) – zaoberá sa širokou škálou občianskych vecí vrátane žalôb o náhradu škody vyplývajúcej z porušenia zmluvy a deliktov, trestného činu urážky, urážky na cti, obchodných sporov a správnych konaní (občianskoprávne žaloby týkajúce sa lodí, napríklad zrážka, škody v súvislosti s nákladom a záchranou), okrem toho teraz zahŕňa aj Oficiálny rozhodcovský súd pod záštitou Technického a stavebného súdu [Technology and Construction Court](#). Má tiež dozornú funkciu nad celým radom súdov, tribunálov a orgánov alebo jednotlivcov vykonávajúcich verejné funkcie (vrátane ministrov vlády) prostredníctvom správneho súdu v rámci postupu známom ako súdne preskúmanie, ktorým sa zabezpečuje, aby rozhodnutia týchto inštitúcií alebo jednotlivcov boli náležite a v súlade so zákonom prijaté a nepresahovali rámec právomocí priznaných parlamentom.

Kancelársky súd (Chancery Division) – sa zaoberá hlavne majetkovými vecami vrátane správy majetku osôb, ktoré zomreli, výkladu závetov, platobnej neschopnosti, daňových partnerstiev, patentov a sporov týkajúcich sa podnikov a partnerstiev. Novovytvorený [Súd pre duševné vlastníctvo #_ftn1](#) (Intellectual Property Enterprise Court) [1] patrí do súdnej právomoci Kancelárskeho súdu.

Rodinný súd (Family Division) – sa zaoberá vecami, ktoré sa týkajú rozvodu a manželských vecí; vecí, ktoré sa týkajú detí, napríklad osvojenie, závet, ktoré nie sú sporné, a rozdelenia majetku osôb, ktoré zomreli bez toho, aby spísali závet.

Informácie o Vyššom súde sa uvádzajú aj na webovej stránke [ministerstva spravodlivosti](#).

Ak máte akékoľvek pochybnosti o tom, ktorý súd je správny, mali by ste požiadať o právnu radu alebo navštíviť webovú stránku [ministerstva spravodlivosti](#)

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súde ako súdy nižšieho stupňa a krajské súde ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Ako už bolo uvedené, návrhy na konanie v rámci Krajského súdu sa v súčasnosti podávajú centrálné a následne sa posielajú pojednávacím centrom, keď je potrebné pojednávanie. V časti 26 (2A)(2) Občianskeho súdneho poriadku je stanovené, že prípad by sa mal postúpiť pojednávaciemu centru Krajského súdu príslušnému pre miesto bydliska žalovaného, alebo kde žalovaný vykonáva činnosť, na druhej strane, ktorákoľvek strana môže podať návrh na pojednávanie vo veci v určitom pojednávacom centre. Pokiaľ ide o otázku špecializovanej súdnej právomoci, môže sa stať, že pridelené pojednávacie centrum nebude mať miestnu príslušnosť ani pre jednu stranu sporu na základe požiadavky po špecializovaných sudcoch.

Okrem toho existujú osobitné typy konania, ktoré sú miestne obmedzené; sú to napríklad nároky zahŕňajúce vlastníctvo pôdy, ako aj nároky podľa zákona o spotrebiteľských úveroch alebo nároky na získanie tovaru. V tomto prípade sa nárok musí podať tam, kde osoba, ktorá má tovar, žije alebo vykonáva podnikateľskú činnosť. Ďalšie informácie o týchto výnimkách sa uvádzajú v častiach 55 a 7 pravidiel [Občianskeho súdneho poriadku](#) pre Anglicko a Wales.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

Výnimkou zo základného pravidla je, že vec sa bude riešiť na súde, ktorý je najvhodnejší na riešenie danej záležitosti, pričom sa zohľadní charakter prípadu, dostupné súdnictvo a zastúpenia strán sporu v súvislosti s príslušným miestom konania.

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Základným pravidlom je, že prípad sa postúpi pojednávaciemu centru Krajského súdu príslušnému pre miesto bydliska žalovaného, alebo kde žalovaný vykonáva činnosť, ak je pojednávanie potrebné. Strany sporu si však pri podávaní dotazníka môžu zvoliť, na ktorom súde chcú, aby sa konalo pojednávanie, pričom rozhodnutie spočíva na súde. O niektorých nárokoch podaných na Vyšší súd v Londýne možno pojednávať v jednom z viacerých okresných registrov. Ďalšie informácie o presune prípadov sú uvedené v [časti 30 Občianskeho súdneho poriadku](#).

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Ako už bolo uvedené, všeobecným určujúcim faktorom stupňa súdu bude hodnota alebo zložitosť nároku. Aj keď strany sporu majú možnosť v dotazníku vyjadriť k miestu konania, konečné rozhodnutie prináleží súdu. Navrhovateľ si nemôže vybrať, na ktorý súd podá návrh na konanie. Okrem toho podľa časti 2.7 CPR má súd absolútnu diskrečnú právomoc riešiť prípady, ktoré považuje vhodné. Viac informácií sa uvádza v [Občianskom súdnom poriadku](#).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Nie.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súde, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Povinnosti jednotlivých sekcií Vyššieho súdu a informácie o súdoch, ktoré sa zaoberajú rodinnými vecami, sú opísané vyššie.

Ďalšie informácie sa uvádzajú na webových stránkach [Krajských súdov](#) a [Vyššieho súdu](#) na webovom sídle ministerstva spravodlivosti.

Súvisiace odkazy

[Ministerstvo spravodlivosti](#)

Posledná aktualizácia: 16/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Severné Írsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Vrchný súd Severného Írska (High Court of Northern Ireland) alebo krajský súd (County Court) sa zaoberajú väčšinou typov občianskoprávných a obchodných vecí. Magistrátne súde (*magistrates' courts*) majú súdnu právomoc v niektorých občianskoprávných veciach, napríklad prípady vymáhania menších dlhov a rodinné a domáce záležitosti.

Existuje viacero štatutárnych tribunálov, na ktorých sa riešia rôzne témy, ako je prísťahovalectvo, dane, duševné zdravie, sociálne dávky a doprava. Niektoré tribunály sú príslušné pre celé územie Spojeného kráľovstva a informácie týkajúce sa týchto tribunálov sa uvádzajú na webovej lokalite Súdnej služby Severného Írska (*Northern Ireland Courts and Tribunals Service*). Iné súde, napríklad Tribunal pre spravodlivé zamestnanie (*Fair Employment Tribunal*) a Priemyselný tribunal (*Industrial Tribunal*), ktoré sa zaoberajú niektorými otázkami týkajúcimi sa zamestnania, sú príslušné len v Severnom Írsku.

Problematika súdnej príslušnosti nebýva jednoduchá. Z tohto dôvodu je vždy vhodné poradiť sa s advokátom pred začatím súdneho konania.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súde (t. j. súde, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súde ako súdy nižšieho stupňa a krajské súde ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Vždy by ste sa mali získať právnu radu o tom, ktorý súd je správny na začatie konania.

Ak je suma vášho nároku nižšia ako 30 000 GBP a je určená na náhradu škody v dôsledku nedbanlivosti alebo porušenia zmluvy, konanie by sa malo začať na krajskom súde, pokiaľ ste nedostali inú radu. Každý takýto nárok v hodnote nad 30 000 GBP by mal byť podaný na vrchný súd.

Niektoré nároky vo výške do 3 000 GBP môže posúdiť krajský súd v rámci konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, ktorý umožňuje jednoduchý a neformálny spôsob riešenia sporov, často bez potreby advokáta. Informačný leták o konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je k dispozícii na webovej stránke Súdnej služby Severného Írska.

Rodinné a domáce záležitosti sa môžu riešiť buď na magistrátnom súde, krajskom súde alebo na vrchnom súde v závislosti od povahy prípadu.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Magistrátne súde a krajský súd sú príslušné na území celého Severného Írska. Príslušnosť súdu, ktorý bude spravidla konať veci, pre určitú oblasť, sa zistí posúdením troch sekcií správneho súdu. Príručku správneho súdu možno stiahnuť z webovej lokality NICTS <http://www.courtsni.gov.uk/en-GB/Documents/Single%20Jurisdiction%20Internet%20Info%20Agreed.pdf>

Vrchný súd je príslušný na území celého Severného Írska.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Vo všeobecnosti by sa malo konanie začať na súde, ktorý je príslušný pre oblasť, v ktorej má odporca bydlisko alebo miesto výkonu podnikateľskej činnosti, alebo na súde, ktorého príslušnosť pokrýva oblasť, v ktorej bol podaný návrh na začatie konania (aj keď z technického hľadiska ich možno začať v ktorej sekcii).

Zmluvné veci – miesto konania bude závisieť od povahy zmluvy. Napríklad sporom týkajúcim sa pracovnej zmluvy sa môže zaoberať krajský súd alebo Priemyselný tribunál.

V rodinných a domácich záležitostiach, ktoré sa týkajú napríklad rodičovských práv a povinností, bude konanie prebiehať na magistrátnom súde, krajskom súde alebo na vrchnom súde v závislosti od povahy prípadu.

Nároky na náhradu škody v dôsledku protiprávnej činnosti sa riešia na základe pravidiel o všeobecnej súdnej príslušnosti, napríklad občianskoprávne nároky vyplývajúce z trestného konania. Existuje však aj systém odškodňovania obetí trestných činov a ďalšie informácie sú uvedené na webovej lokalite Služieb zodpovedných za odškodnenie (*Compensation Services*) (pozri odkaz nižšie).

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Takáto požiadavka neexistuje. Konanie sa môže začať na ktoromkoľvek správnom súde bez ohľadu na predmet konania (aj keď vo všeobecnosti sa začína na tej sekcii, ktorej príslušnosť pokrýva oblasť, v ktorej má odporca bydlisko, alebo v ktorej vykonáva podnikateľskú činnosť, alebo ktorej príslušnosť pokrýva oblasť, v ktorej bol podaný návrh na začatie konania).

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Strany sporu nemôžu riešiť príslušnosť súdu.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Informácie o tribunáloch, ktoré sú príslušné na území celého Spojeného kráľovstva možno nájsť na webových lokalitách Súdnej služby pre Anglicko a Wales a ministerstva spravodlivosti.

Informačné letáky týkajúce sa súdov a väčšiny tribunálov v Severnom Írsku sa nachádzajú na webovej lokalite Súdnej služby Severného Írska.

Informácie týkajúce sa príslušnosti Priemyselného tribunálu a Tribunálu pre spravodlivé zamestnanie sú uvedené na webových lokalitách Priemyselného tribunálu a Tribunálu pre spravodlivé zamestnanie.

Súvisiace odkazy

[Súdna služba Severného Írska](#)

[Tribunály](#) (Súdna služba Jej Veličenstva (*Her Majesty's Courts and Tribunals Service*))

[Tribunály \(ministerstvo spravodlivosti\)](#)

[Priemyselný tribunál a Tribunál pre spravodlivé zamestnanie](#)

[Služby zodpovedné za odškodnenie](#)

Posledná aktualizácia: 14/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Škótsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Šerifský súd (Sheriff Court) (vrátane Šerifského odvolacieho súdu) a Najvyšší civilný súd (Court of Session) sú dva hlavné civilné súdy v Škótsku. Existujú však aj niektoré špecializované súdy, ktoré majú právomoc len v prípade určitých druhov návrhov na konanie. Patrí k nim: Súd pre heraldické záležitosti (Court of the Lord Lyon), Finančný súd (Court of Exchequer), Volebný súd (Election Petition Court), Šerifský súd pre veci týkajúce sa ujmy na zdraví (Sheriff Personal Injury Court) a Škótsky pozemkový súd (Scottish Land Court). Existuje aj niekoľko štatutárnych tribunálov.

Tribunály

Zákomom o tribunáloch, súdoch a vykonávaní rozsudkov (Tribunals, Courts and Enforcement Act) z roku 2007 sa vytvorila jediná zjednotená štruktúra pre väčšinu tribunálov, ktorá sa delí na prvostupňový tribunál a vyšší tribunál. Prvostupňový tribunál a vyšší tribunál majú samostatné komory zaoberajúce sa rôznymi oblasťami, ktoré spájajú podobné právomoci. Podrobnosti o tribunáloch sú k dispozícii na webovej stránke [Súdnej služby Jej Veličenstva](#) (*Her Majesty's Courts and Tribunals Service*).

Existuje tiež niekoľko tribunálov zverených Škótsku. Na čele väčšiny tribunálov je samostatný predseda alebo predsedajúci a každý disponuje rozdielnymi právomocami, pokiaľ ide o vykonávanie rozhodnutí. Rozsah právomoci tribunálov sa pohybuje od odvolaní voči pokutám za parkovanie po povinnú liečbu a obmedzenie voľnosti pohybu v prípade osôb trpiacich závažnou duševnou chorobou. Odvolania voči rozhodnutiam škótskych tribunálov prerokúvajú civilné súdy v Škótsku a môže sa nimi zaoberať Šerifský súd (Sheriff Court) a Najvyšší civilný súd (Court of Session).

Na základe škótskeho zákona o tribunáloch z roku 2014 bol v Škótsku zriadený jediný Prvostupňový tribunál pre Škótsko a Vyšší tribunál pre Škótsko pre zverené tribunály. Najvyšší škótsky sudca (Lord President) stojí v čele škótskych tribunálov a delegoval rôzne funkcie na predsedu škótskych tribunálov, ktorého postavenie je podobné ako model Spojeného kráľovstva, ktorý je opísaný vyššie. Vyšší tribunál bude zodpovedný za prerokúvanie väčšiny odvolaní voči prvostupňovým rozhodnutiam a prevezme ich z právomoci súdov. Prvé tribunály majú do novej štruktúry previesť v decembri 2016. Za správu Prvostupňového tribunálu pre Škótsko a Vyššieho tribunálu pre Škótsko bude zodpovedná Škótska súdna služba (*Scottish Courts and Tribunals Service*). Ďalšie informácie sa uvádzajú na webových stránkach [Škótskej súdnej služby](#) a [škótskej vlády](#).

Súd pre heraldické záležitosti (Súd Lorda Lyona)

Lord Lyon kráľ heraldov (Lord Lyon King of Arms) je jedným zo štátnych úradníkov Škótskeho kráľovstva a kráľovským radcom v záležitostiach týkajúcich sa heraldiky, genealógie a ceremónií. Má súdnu právomoc v rámci celého kráľovstva v záležitostiach týkajúcich sa heraldiky a presadzuje erbové právo a rozhoduje v otázkach mena, rodinného zastúpenia a vedúceho postavenia.

Finančný súd

Najvyšší civilný súd zasada vo funkcii Finančného súdu v Škótsku pri riešení prípadov týkajúcich sa financií. Jeho činnosť je zameraná hlavne na odvolania proti rozhodnutiu osobitných komisárov pre daň z príjmu v otázkach daňovej povinnosti.

Volebný súd

Tento súd pozostáva z dvoch sudcov Súdneho dvora a zaoberá sa návrhmi predloženými v súvislosti s voľbou poslancov parlamentu a poslancov Škótskeho parlamentu z dôvodu nezákonnosti alebo nevhodných postupov.

Škótsky pozemkový súd (Scottish Land Court)

Tento súd sa zaoberá predovšetkým spormi týkajúcimi sa poľnohospodárskeho nájmu a záhumienkového hospodárstva (forma hospodárenia na malej výmere pôdy). Jeho predseda a podpredseda majú právnické vzdelanie a jeho dvaja ďalší členovia sú poľnohospodárski odborníci z praxe. Tento súd

možno požiadať, aby stanovil nájomné za poľnohospodárske podniky a záhumienky a zaoberá sa odvolaniami z orgánu, ktorý reguluje záhumienkové hospodárstvo. Zaoberá sa aj odvolaniami proti rozhodnutiam škótskej vlády o uložení sankcií poľnohospodárom, ktorí dostávajú platby v rámci režimu spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ, ako aj odvolaniami v súvislosti s niektorými environmentálnymi záležitosťami.

Pozemkový tribunál pre Škótsko (Lands Tribunal for Scotland)

Tribunál má predsedu a troch členov, ktorí majú uznané odborné znalosti v oblasti práva a znaleckého posudzovania. Predseda tribunálu je tiež predsedom Škótskeho pozemkového súdu.

Hlavnými oblasťami práce sú:

zrušenie alebo zmena podmienok vlastníckeho nároku,
právo nájomníkov odkúpiť svoje domy vo verejnom sektore,
sporné odškodnenie za vyvlastnenie pôdy alebo stratu hodnoty pozemku v dôsledku verejných prác,
ohodnotenie pre stanovenie sadzieb na nebytové priestory,
odvolania proti Správcom registrov Škótska,
odvolania v súvislosti s ocenením pôdy na účely predkupného práva,
dobrovoľné alebo spoločné prípady postúpené na rozhodcovské konanie, v ktorých tribunál koná ako rozhodca.

Šerifský súd pre veci týkajúce sa ujmy na zdraví (The Sheriff Personal Injury Court)

Šerifský súd pre veci týkajúce sa ujmy na zdraví je národné znalecké centrum v prípadoch týkajúcich sa ujmy na zdraví. Na tento súd možno podať návrh v veciach týkajúcich sa ujmy na zdraví, ak suma, ktorá je predmetom žaloby, presahuje 5 000 GBP. Strany sporu majú tiež možnosť podať žalobu za ujmu na zdraví akejkoľvek hodnoty na miestnom šerifskom súde. Na prípady ujmy na zdraví, ku ktorej dôjde na pracovisku, sa vzťahuje osobitné ustanovenie:

v prípadoch, keď suma presahuje 1 000 GBP, možno podať žalobu priamo na šerifskom súde pre veci týkajúce sa ujmy na zdraví, zatiaľ čo prípady ujmy na zdraví, ku ktorej dôjde na pracovisku, keď suma je nižšia ako 1 000 GBP, sa môžu postúpiť súdu, ak sa miestny šerif domnieva, že sú dostatočne významné alebo zložité. Najvyšší civilný súd sa už nezaobrá žalobami za ujmu na zdraví v sume pod 100 000 GBP.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Šerifský súd (nižší súd) aj Vonkajšia komora Najvyššieho civilného súdu (vyšší súd) v Škótsku konajú ako súdy prvého stupňa v občianskoprávných konaniach.

Súdna právomoc v občianskych veciach šerifského súdu je rozsiahla a vzťahuje sa na všetky žaloby týkajúce sa dlhu alebo náhrady škody bez akéhokoľvek horného finančného limitu. Žaloby, pri ktorých hodnota bez úrokov a nákladov nepresahuje 100 000 GBP, musia byť podané na šerifský súd. Od septembra 2015 sa výlučná súdna právomoc šerifského súdu zvýšila z 5 000 GBP na 100 000 GBP.

Zo súdnej právomoci šerifského súdu sú vyňaté a vyhradené pre Najvyšší civilný súd: súdne preskúmanie správnych rozhodnutí, žaloby na súdne rozhodnutie (ktorým vzniká právo dať do zálohu nehnuteľnosť), zníženia (avšak len v súvislosti so zrušením účinku dekrétu) a návrhy na likvidáciu podnikov, ktorých splatený kapitál presahuje 120 000 GBP. Prípady podľa Haagskeho dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí sú prerokúvané na Najvyššom civilnom súde.

Prípady možno postúpiť na Najvyšší civilný súd zo šerifského súdu na návrh strany sporu, ak sa táto strana domnieva, že význam alebo zložitosť prípadu tak umožňujú urobiť. Najvyšší civilný súd môže následne povoliť, aby mu bolo konanie postúpené „na základe uvedeného dôvodu“.

Podobne možno niektoré prípady postúpiť šerifskému súde z Najvyššieho civilného súdu.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Vo väčšine občianskoprávných konaní sa otázky príslušnosti súdov riadia zákonom o príslušnosti súdov v občianskych veciach a rozsudkoch z roku 1982.

Ústrednou zásadou škótskych pravidiel príslušnosti súdov je, aby sa návrh na konanie, či už v prípade právnických alebo fyzických osôb, podával na súdy podľa miesta ich sídla alebo bydliska.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Okrem uvedeného základného pravidla si možno vybrať, na ktorý súd podať návrh na konanie.

Napríklad:

Zmluva

Osobu možno žalovať aj na súdoch podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby.

Porušenie práva a porušenie práv z nebanlivosti

Osobu možno žalovať aj na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo môže dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody.

Výživné

Súd je príslušný vo veciach vyživovacej povinnosti, ak je to súd v mieste bydliska alebo obvyklého pobytu osoby oprávnenej na výživné, alebo ak je pohľadávka na výživné spojená s konaním o právnom stave osoby a súd má právomoc vo veci konať.

Spor vyplývajúci z činnosti pobočky, zastúpenia alebo inej organizačnej zložky

V tomto prípade sú príslušné súdy, v mieste kde sa nachádza pobočka/zastúpenie.

Rodinné právo

Také veci ako rozvod, kontakt s deťmi a bydlisko detí a rodičovské práva a povinnosti sa vo všeobecnosti riadia pravidlami miestnej príslušnosti v Škótsku, t. j. vo veci sa bude konať v mieste, kde má dieťa bydlisko, spravdla na šerifskom súde. Môže však dôjsť k zmenám, najmä ak jedna alebo obidve strany majú spojenie s príslušnosťou na inom území ako Škótsko. Mali by ste vždy zvážiť právne poradenstvo v súvislosti s takýmito záležitosťami týkajúcimi sa príslušnosti, ak sa domnievate, že takýto prípad mohol nastať.

Ujma na zdraví

Od septembra 2015 sa uplatňujú nové pravidlá právomoci vo vzťahu k šerifskému súde pre veci týkajúce sa ujmy na zdraví, šerifskému súde a najvyššiemu civilnému súde. Ďalšie informácie sa uvádzajú na iných miestach v tomto prehľade.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V niektorých typoch konaní má súd výlučnú príslušnosť bez ohľadu na bydlisko alebo iné pravidlo príslušnosti, a to:

v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, súdy členského štátu, v ktorom sa táto nehnuteľnosť nachádza. Aj keď nájom je určený na dočasné súkromné použitie na obdobie najviac šiestich mesiacov, súdy v mieste bydliska odporcu sú tiež príslušné, ak prenajímateľ a nájomca sú fyzickými osobami s bydliskom v tej istej krajine.

v konaniach, ktorých predmetom je platnosť založenia, neplatnosť alebo zánik obchodných spoločností alebo iných právnických osôb alebo združení fyzických a právnických osôb, majú výlučnú príslušnosť súdy podľa miesta sídla spoločnosti, právnickej osoby alebo zdruzenia.

v konaniach, ktorých predmetom je platnosť zápisov do verejných registrov, majú výlučnú príslušnosť súdy podľa miesta, kde je vedený register.

v konaniach týkajúcich sa výkonu rozsudkov majú výlučnú právomoc súdy podľa miesta, v ktorom sa rozsudok vykonáva alebo sa má vykonať.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Príslušnosť možno rozšíriť, ak osoba dostaví na súd buď na základe výslovnej dohody alebo sa dostaví v reakcii na súdne predvolanie bez uplatnenia námietky nepríslušnosti.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

V Škótsku sú špecializované súdy veľmi obmedzené a v odpovedi na otázku 1 sú uvedené informácie o tom, ktorými typmi prípadov sa zaoberajú. Občianskoprávne veci budú v mnohých prípadoch prerokúvané buď na šerifskom súde, alebo na najvyššom civilnom súde. V každom prípade by bolo vhodné požiadať o právne poradenstvo týkajúce sa predloženia veci na súd, a to aj vtedy, ak by vec bola vhodná na špecializovaný súd.

Všeobecné informácie o súdoch v Škótsku sa uvádzajú na webovej lokalite Škótskej súdnej služby.

Súvisiace odkazy

 [Škótska súdna služba](#)

Posledná aktualizácia: 13/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Jurisdikcia - Gibraltár

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Väčšina prípadov týkajúcich sa občianskych alebo obchodných vecí by sa mala začať riešiť na Najvyššom súde Gibraltáru (*Supreme Court of Gibraltar*).

Najvyšší súd je rozdelený na rôzne jurisdikcie, ale z dôvodu veľkosti Gibraltáru existuje len jedna podateľňa. (Magistrálny súd – *Magistrates Court* má obmedzenú právomoc v niektorých rodinných veciach.)

Pokiaľ ide o niektoré otázky týkajúce sa pracovného práva, váš prípad môže byť predložený Súdu pre pracovnoprávne spory (*Industrial Tribunal*). Iné špecializované súdy sú zriadené v oblastiach, ako sú duševné zdravie, odvolania týkajúce sa dane z príjmu a odvolania týkajúce sa sociálneho zabezpečenia.

Ďalšie usmernenia možno získať na adrese podateľne Najvyššieho súdu: Supreme Court Registry, 277 Main Street, Gibraltar, tel. č. (+350) 200 75608.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Príslušný je predovšetkým Najvyšší súd Gibraltáru, ktorý sa zaoberá občianskymi vecami. (Magistrálny súd – *Magistrates Court* má obmedzenú právomoc v niektorých rodinných veciach.)

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Vzhľadom na veľkosť Gibraltáru nevzniká otázka vnútornej územnej jurisdikcie.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

V Gibraltári je len jeden najvyšší súd.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

V Gibraltári je len jeden najvyšší súd.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

V Gibraltári je len jeden najvyšší súd.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Špecializované súdy sú zriadené zákonom. Ak sa domnievate, že môžete podať žiadosť na špecializovaný súd, mali by ste požiadať o radu miestneho právneho zástupcu alebo občiansku právnu poradňu (*Citizens Advice Bureau*).

Posledná aktualizácia: 15/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.